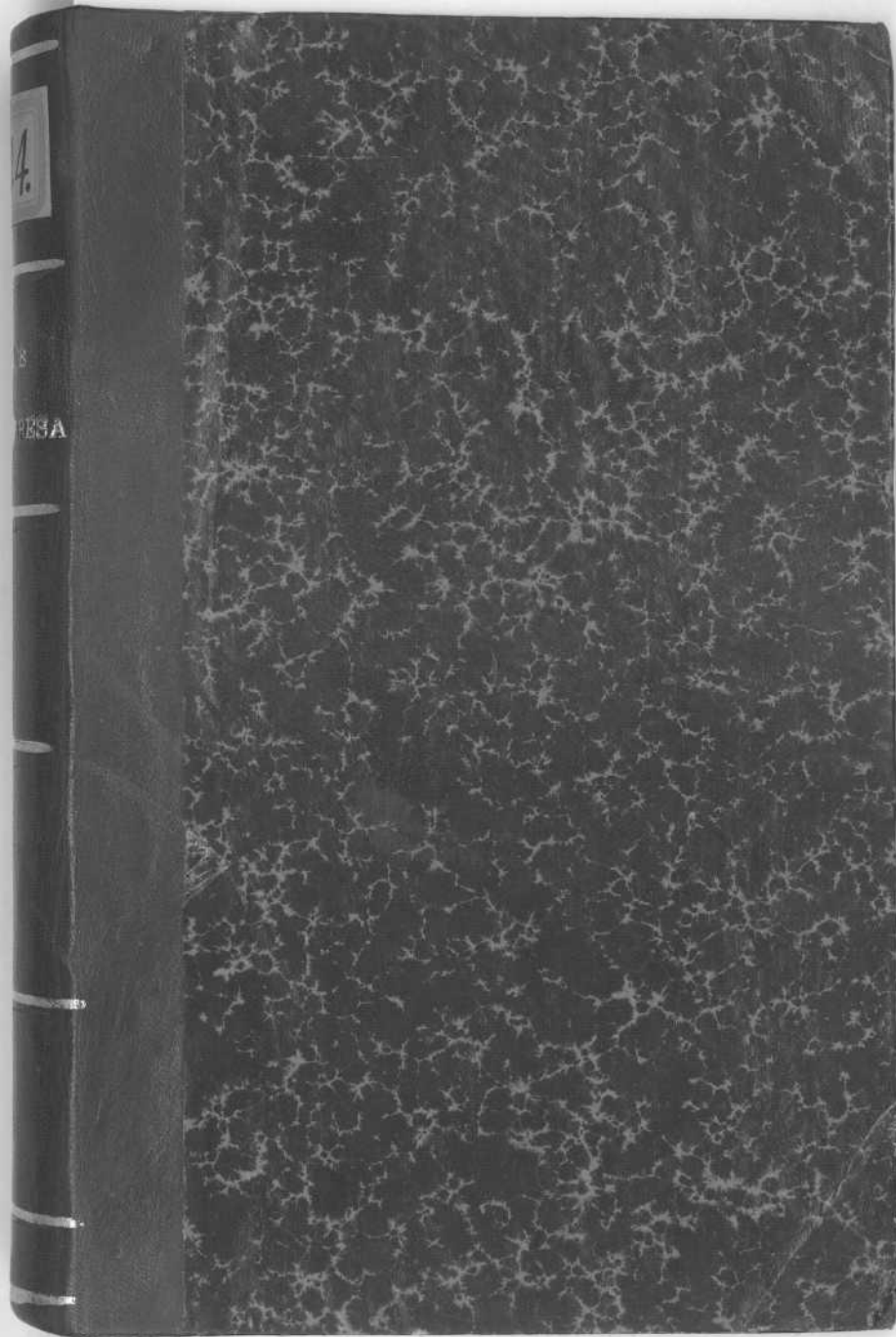

227

VIDA
DE
SANTA TERESA DE JESÚS

ESCRITA PER ELLA MATEIXA

VERSIÓ CATALANA

DEL

P. LLUÍS VIDAL, S. J.

PUBLICACIONS
DE
FOMENT DE PIETAT CATALANA

Vida de Sant Josep, per *Josep Frassinetti*,
prevere. Llibre tirat a dues tintes damunt
paper extra i amb gravats excelents. Preu:
En rústega, **1 pesseta**; enquadernat en
tela, **Ptes. 2'25**.

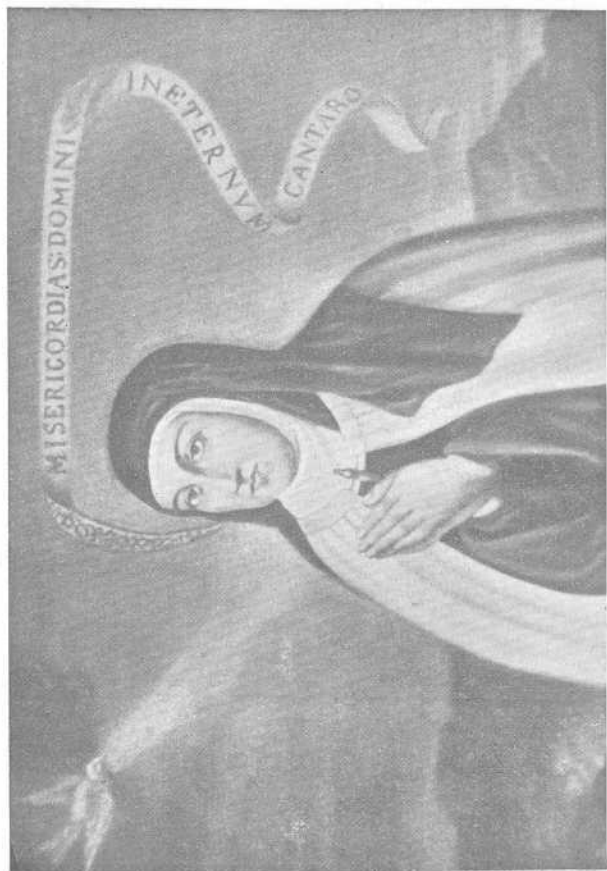
Vida de Sant Francesc de Paula, per *Francesc de P. Plana*, Prev. Llibret de 32 planes,
amb varietat de gravats originals. Preu:
40 cèntims.

Vida de Sant Felip Neri, per *Narcís Saguer*,
Prevere de l'Oratori. Llibret de 32 planes,
amb ilustracions de *Joan Llimona*. Preu:
40 cèntims.

Vida de Sant Josep de Calasans, per *Joan Profitós*, Prevere Escolapi. Llibret de 32 planes,
amb gravats originals de *Joan Junceda*.
Preu: **40 cèntims**.

Vida de Santa Marguerida M.ª Alacoque,
per *Josep M. Pijoan*, S. J. Llibret de 64 planes,
amb variades ilustracions. Preu: **50 cèntims**.

VIDA
DE
SANTA TERESA DE JESÚS

VIDA
DE
SANTA TERESA DE JESÚS

ESCRITA PER ELLA MATEIXA

Versió catalana del

P. LLUÍS VIDAL, S. J.

a vista de la reproducció fotolitogràfica de l'original
i de les millors edicions i traduccions

FOMENT DE PIETAT CATALANA

CARRER DE DURÀ I BAS, 11

BARCELONA :: 1920

IMPRIMI POTEST

RAIMUNDUS LLOBEROLA, S. J.
Praep. Prov. Aragoniae

NIHIL OBSTAT

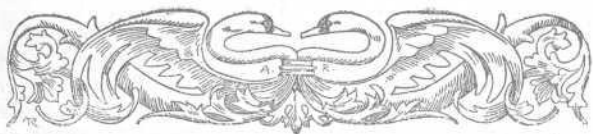
El Censor,
IGNASI CASANOVAS, S. J.

Barcelona, 21 de Juny de 1920

IMPRIMATUR

El Vicari General,
JOAN FLAQUER

Per manament de Sa Sria.,
LLIC. SALVADOR CARRERAS, PREV.
Seri. Canc.

ADVERTIMENT DEL TRADUCTOR

Si Nostre Senyor Déu ha molt honorada la noble terra de Castella fent-la pàtria de Santa Teresa de Jesús, no ha deixat d'enaltir bona cosa la nostra amada Catalunya, fent-hi arrelar tan fonament l'esperit teresià, que la Santa arriba a semblar-nos talment una bella i ufanosa planta del nostre espiritual jardí.

Començant de la fundació del convent de Sant Josep de Barcelona, ja demanada en vida de Santa Teresa, fins a la fundació del convent de Puigcerdà, foren catorze els convents de religiosos i quatre els de religioses de la Reforma Carmelitana que irradiaren en la nostra pàtria la llum celestial que brolla abundosa dels escrits de la Mística Doctora, i escamparen arreu tan rica flaire de vida i perfecció cristiana que ni el torb de les modernes revolucions el va poder esvaïr. Ben al contrari, un bell esplet d'Associacions Teresianes religioses i seculars de la nostra terra encara ens conserva vius els sapientíssims dictats de la Santa Reformadora del Carme que tot sovint entren en la mateixa educació de la família quan la donen mares cristianes de soca i arrel.

Doncs, si a tal honor han arribat entre nosaltres els dictats de Santa Teresa tot i llegint-los en un idio-

ma que no és el nostre, amb raó podem esperar que, sense perdre hi gens d'estimació, hi podran guanyar molt en eficiència, si la nostra bona gent, fins la de més limitada cultura, pot fruir de les ensenyances de la Santa en la parla que el Bon Déu ens ha donada.

Sobre això no dubtem, que en mig de la reduïda encara que selecta literatura piadosa que ens ha dat fins ara el nostre renaixement, podrà la present traducció ésser d'algun socors als qui anuncien la paraula de Déu en català, així com cal fer-ho, segons la raó natural, el dret eclesiàstic, i la pràctica dels barons verdaderament apostòlics que no cerquen altra cosa fora de la glòria de Déu i de la salvació de les ànimes.

D'altra part pocs llibres se podrien citar com la present *Autobiografia de Santa Teresa*, on trobin més pràctica doctrina els directors de les ànimes, més llum i confort les persones espirituals, i més desengany de les vanitats del món fins aquells mateixos que n'estiguin encara seduïts. I així calia que fos, si prenem esment de lo que la mateixa Santa ens declara en el capítol XXXIX d'aquesta mateixa obra seva: « Moltes coses de les que aquí escric no són pas del meu cap, ans me les deia el meu Celestial Mestre. »

Aquestes raons que deixem apuntades, ben volgut llegidor, són les principals que ens han decidit a oferir a Catalunya Cristiana la present traducció de l'obra fonamental entre els escrits de la inspirada Doctora, per l'avenç del Regne de Déu entre nosaltres.

La traducció l'hem feta tenint principalment a la vista l'edició fotolitogràfica de l'original publicada a Madrid per don Vicens de la Fuente en 1873; l'edició del P. Silveri de Santa Teresa C. D. eixida a Burgos en 1915; i la versió francesa feta de les Monges Carmelites de París, publicada en aquella ciutat en 1907. En aquestes tres obres de capital importància estan així mateix inspirades gairebé totes les notes que posem al peu d'algunes planes. De l'edició parisenca n'hem adoptat els sumaris dels capítols que posem en lletra cursiva.

LA VIDA
DE LA
SANTA MARE TERESA DE JESÚS
I ALGUNES MERCÈS QUE DÉU LI VA FER
ESCRITES
PER ELLA MATEIXA, DE MANAMENT DEL SEU CONFÈS¹
AL QUAL ELLA HO ENVIA I ADREÇA

JHS

EL meu desig fóra que, així com m'han manat i dada llarga llicència d'escriure la manera d'oració i les mercès que el Senyor m'ha fetes, me l'haguessin dada de dir molt a la menuda i amb claredat els meus greus pecats i dolenta vida. Jo n'hauria tinguda una gran consolació; mes és cosa que no ho han volgut, ans sobre això m'han lligada molt; i així, per amor del Senyor, demano que aquell qui llegirà aquest discurs de ma vida tingui davant dels ulls que som estada tan dolenta que entre els sants que

¹ El P. García de Toledo, O. P., al qual la Santa dirigeix la carta de presentació d'aquest escrit la qual trobareu a la fi. Al P. García fa sovint referència la Santa en el discurs d'aquesta vida.

es tornaren a Déu, cap n'he trobat per aconsolar-m'hi. Es que considero que després que el Senyor els cridava, no el tornaven més a ofendre. Jo no sols tornava a ésser pitjor, sinó que fins semblava posar estudi en resistir a les mercès que sa Majestat me feia, a tall de qui es veia obligar a major servei, i entenia de sí, que no podia pagar lo menos de lo que devia.

Déu sia beneït per sempre, qui tant me va esperar; al qual de tot lo meu cor suplico que em doni gràcia de fer amb tota claredat i veritat aquesta relació que els meus confessos m'ordenen — i flns jo sé voler-ho el Senyor, ja fa molts dies, sinó que jo no he gosat — i que sia a glòria i lloança seva, i a fi que, d'aquí avant, coneixent-me ells millor, ajudin la meva flaqueza, per tal que jo pugui fer algun servei del que dec al Senyor, al qual totes les coses alabin per sempre. Amén.

JESÚS

CAPÍTOL PRIMER

TRACTA COM EL SENYOR COMENÇA A DESPERTAR AQUESTA ÀNIMA A COSES DE VIRTUT EN SA INFANTESA, I LO QUE LA VIRTUT DELS PARES HI AJUDA.

SUMARI. *La Santa fa lloances dels seus pares i dels seus germans. — Lliçó de vides de Sants i desigs del martiri. — Provatures de vida ermitana i religiosa. — Perd la seva mare, i suplica a la Mare de Déu que li'n sigui. — Afectes de confusió i de penediment envers Nostre Senyor.*

El tenir pares virtuosos i temorosos de Déu, junt amb lo que el Senyor m'afavoria, hauria bastat pera ésser bona, si jo no fos tan dolenta. El meu pare era afectat de llegir bons llibres, i així ne tenia en romanç per tal que els seus fills els llegissin. Aquests llibres, amb el compte que la meva mare tenia de fer nos resar, i que tinguéssim devoció a la Mare de Déu i a alguns Sants, començaren a deixondir-me d'edat, al meu parer, de sis o set anys. M'ajudava que en els meus pares ¹ no veia favor

¹ Els pares de la Santa foren D. Alfons Sánchez de Cepeda i D.ª Beatriu Dávila i Ahumada. El seu pare ja havia tingut tres fills d'un primer matrimoni. Santa Teresa fou la tercera entre els fills del segon.

sinó per les virtuts. Ne tenien moltes. El pare era un home de molta caritat amb els pobres i pietat amb els malalts, i fins amb els criats; tanta, que mai es volgué avenir a tenir esclaus per la gran compassió que li feien; i un camí que estigué a casa una esclava d'un germà seu, la regalava com sos propis fills. Deia, que no ho podia sofrir de compassió que ella no fos lliure. Era home de gran veritat; mai ningú el sentí jurar ni murmurar. Era una cosa gran la seva honestedat.

La mare també tenia moltes virtuts, grandíssima honestedat; i passà la vida en greus malalties. Tot i essent de prou gentilesa, mai semblà donar entenent de fer-ne ella cabal; que havent mort de trenta tres anys, ja vestia com a persona de molta edat. Ella era de molta dolçura i de gran seny. En el temps que visqué passà molts de treballs: morí molt cristianament.

Erem tres germanes i nou germans. Tots, per la bondat de Déu, s'assemblaren a llurs pares en ésser virtuosos, fora de mi. Si bé jo era la més estimada del meu pare, i abans de començar jo a ofendre Déu, sembla que alguna raó hi havia. Que em trenca el cor, quan recordo les bones inclinacions que el Senyor m'havia dades i que malament me'n vaig saber aprofitar.

Altrament, els meus germans no em destorbaven gens de servir a Déu. Ne tenia un de la meva edat, si fa no fa. Ens aplegàvem tots dos a llegir Vides de Sants, que ell era el que jo més estimava, si bé tenia a tots gran voluntat i ells a mi. En veient els martiris que les Santes per Déu passaven, me semblava que compraven a molt bon mercat l'anar a fruir de Déu, i jo desitjava molt morir així; no pas que jo entengués tenir-li amor, sinó per tal de fruir tan aviat dels grans béns que llegia ésser en el cel, i m'aplegava amb aquest germà meu a tractar quin medi per això podria haver-hi. Ens concordàvem d'anar-nos-en, captant per amor de Déu, a

terra de moros, per tal que ens hi llevessin el cap; i em sembla que el Senyor ens en dava cor en edat tan tendra, si haguéssim vist algun medi, sinó que el tenir pares ens semblava el més gran destorb ¹.

En lo que llegíem, ens posava gran espant el trobar que pena i glòria eren per sempre. S'esdevenia estar-nos tractant d'això belles estones, i ens venia en grat de fer moltes vegades: ¡per sempre! ¡per sempre! ¡sempre! El Senyor era servit que pronunciant això gran estona, em restés imprès, nena com era, el camí de la veritat.

Veient que era impossible d'anar a pendre mort per amor de Déu, ordenàvem d'ésser ermitans, i dins de l'hort que hi havia a casa procuràvem com podíem de fer ermites amb unes pedretes que posàvem, mes tot seguit es tombaven a terra: així que en res no trobàvem remei pel nostre desig. I ara em fa devoció de veure com Déu em donava tant d'hora lo que jo per ma culpa vaig perdre.

Feia almoina com podia, mes podia poc. Cerca-va soledat pera resar mes devocions, que eren forces, en especial el Rosari, del qual la meva mare era molt devota, i així ens en feia ésser. Quan jugava amb altres nenes, m'agradava molt de fer monestirs, com si fóssim monges; i jo tenia desig de ser-ho, em sembla, mes no pas tant com de les coses que tinc dites.

Me recordo que quan la meva mare va morir me va deixar gairebé de dotze anys. Com vaig començar a entendre la pèrdua que hi havia feta, me'n vaig anar afligida a una imatge de la Mare de Déu, i li vaig suplicar amb moltes llàgrimes que Ella fos la meva mare. Per bé que això fou fet amb candidesa, em sembla haver-me valgut, que conegudament he trobada propícia aquesta Verge Sobirana

¹ Essent Teresa de set anys, ella i son germà Roderic eixiren una vegada de la ciutat cap a terra de moros, mes foren detinguts un tros lluny d'Avila per llur oncle D. Francesc de Cepeda.

en quantes coses me li só encomanada, i al cap d'avall m'ha tornada a sí. A hores d'ara em dol el veure i pensar quina en fou la causa de no haver seguit jo ferma en els bons desigs que vaig començar: ¡Oh, Senyor meu! doncs, semblant tenir Vós determinat de salvar-me — plàcia a la Vostra Majestat que així sia — i de fer-me tantes mercès com m'havau fetes; ¿no hauríeu tingut per bé — no pas pel meu profit, sinó per reverència vostra — que no es taqués tant una posada on Vós tan seguidament havíeu d'habitar? Greu me sap, Senyor, fins de dir això, per tal com sé que tota la culpa fou meva; que no em sembla pas haver deixat Vós res a fer, a fi que jo d'ençà d'aquesta edat fos tota vostra. Queixar-me dels meus pares tampoc ho puc fer, que no veia en ells sinó tot bé, i ànsia del meu bé.

Altrament, passant d'aquesta edat, que vaig començar a adonar-me de les gràcies de naturalesa que el Senyor m'havia dades, les quals, segons deien, eren moltes, en comptes de fer-li mercès per elles, de totes vaig començar a servir-me'n per ofendre'l, com ara diré.

CAPÍTOL II

TRACTA COM ANÀ PERDENT AQUESTES VIRTUTS,
I LO QUE IMPORTA EN LA INFANTESA FER-SE
AMB PERSONES VIRTUOSES.

SUMARI. *La lliçó de noveles aménva sa fervor. — Li entra afició a adornar-se i a conversacions mundanes. — Perills de les relacions frívols. — Déu la lliura d'un perill on s'era posada. — Entra en un pensonal de monges Agustines.*

Al meu parer, va començar a fer-me gran mal lo que ara vaig a dir. A voltes me poso a pensar lo malament que ho fan els pares de no procurar que llurs fills vegin sempre coses de virtut de totes les maneres; que tot i essent la meva mare tan virtuosa com he dit, arribada jo a l'ús de raó, de lo bo seu no en vaig pendre gaire, ni gairebé gens, i lo mal me va danyar força. Ella era afectada a llibres de cavalleries i no prenia pas tan mal aquest passatemps con jo ho vaig fer pera mi, que ella no deixava sa feina; sinó que ens hi afanyàvem pera llegir en aquests llibres. Qui sap si ella ho feia per tal de no pensar en els grans treballs que tenia, i donar entreteniment als seus fills, que no s'esgarriessin en altres coses. Mes al meu pare li sabia tant de greu, que ens calia tenir avisament que ell no ho veiés. Jo vaig començar a tenir costum de llegir-los, i aquella falteta que vaig veure en ella, me començà a refredar els desigs, i jo cop de posar-me a faltar en lo demás. Que no em semblava pas dolent, tot i gastant-hi moltes hores del dia i

de la nit, d'amagat del meu pare. Era fins a tal extrem lo que m'hi embadalia, que no podent haver un llibre nou, no em sembla que tenia contentament.

Vaig començar a portar gales, i a desitjar complaure en la bona aparença, prenent gran compte de mans i cabell i perfums i totes les vanitats que en això podia haver-hi, que eren forces, per ésser jo molt curiosa. De mala intenció no n'hi tenia pas que ningú ofengués a Déu per mor de mi. Anys i anys me va durar la curiositat de netedat per excés, i altres coses que em semblava a mi no ésser cap pecat; ara veig que dolent devia ésser.

Tractava alguns cosins germans, que en la casa del meu pare per altres no hi havia entrada franca, que ell tenia gran remirament, i tant de bo n'hagués tingut fins d'aquests i tot. Que en l'edat en què s'han de començar a criar virtuts, ara veig el perill que hi ha de tractar amb persones que no coneixen la vanitat del món i més aviat desperten per entrar-hi. Aquests cosins eren gairebé de la meva edat, poc més grans que jo. Sempre anàvem plegats; i en totes les coses que els plavien, jo els mantenia conversa, i escoltava fets de llurs aficions i minyonies que no tenien res de bo. Lo pitjor fou que la meva ànima prengué costum de lo que fou causa de tot son mal.

Si jo havia de donar consell, diria als pares de tenir gran mirament a quines persones tracten amb llurs fills en aquesta edat; que en això hi ha molt de mal, que la nostra naturalesa tira més aviat a lo pitjor que no pas a lo millor. Així me va passar a mi, que tenia una germana de molta més edat que jo, de força modèstia i bondat; doncs, d'ella res ne prenia, i d'una parenta que es feia molt amb els de casa, ne vaig pendre tot el mal. Ella era tan lleugera de tractes que la meva mare havia procurat molt desviar-la de tractar amb els de casa (sembla que endevinava el mal que per ella m'havia de venir), mes no havia pogut, per ésser tanta l'ocasió

que tenia d'entrar. A aquesta que dic, vaig posar afició a tractar. Tot era fer-me i parlar amb ella, que en ella tenia ajut per totes les coses de passatemps que jo volia, i ella fins m'hi posava i tot, fent-me a saber així mateix ses conversacions i vanitats. Fins que amb ella vaig tractar, vull dir tenir ella amiatat amb mi i fer-me ses confidències — que fou essent jo de catorze anys i crec que més, — no em sembla pas haver jo deixat a Déu per culpa mortal, ni perdut el temor de Déu, si bé el tenia major de perdre l'honra. Aquest tingué força pera no perdre-la del tot, ni em sembla per res del món haver-me pogut mudar en això, ni hi havia amor de persona d'aquesta vida que m'hi fes rendir. Així hagués jo tinguda la fortalesa de no anar contra l'honra de Déu, com el meu natural me la dava pera no perdre en allò on me semblava estar l'honra del món, si bé la perdia de moltes altres maneres. En voler aquesta honra vanament era extremada; més dels medis que calien pera guardar-la, no en posava cap; sols tenia gran esment en no perdre'm del tot.

A mon pare i a ma germana els sabia molt greu aquesta amiatat, i me'n reptaven molt sovint. Com ells no podien llevar l'ocasió d'entrar ella a casa, res en treien de llurs diligències; que era gran la meva sagacitat pera qualsevol cosa dolenta.

Algunes vegades m'esglaia el mal que fa una mala companyia, i si jo no n'hagués feta experiència, no ho podria creure; en especial en temps de juvenesa deu ésser major el mal que fa. Voldria que els pares escarmentessin en mi, pera posar-hi molt d'esment. El fet és que aquesta companyia me va girar de tal manera, que de natural i ànima virtuosos gairebé no me'n deixà gens, i em sembla que ella i una altra que tenia igual mena de passatemps m'anaven imprimint llurs condicions.

Per aquí entenc el gran profit que fa la bona companyia, i tinc per cert, que si jo hagués tractades en aquella edat persones virtuoses, me fóra

mantinguda ferma en la virtut; que si en aquesta edat hagués tingut qui m'ensenyés de témer Déu, la meva ànima se fóra anada confortant pera no caure. Endemés, llevat del tot aquest temor, me restà solament el de l'honra que em duia atormentada en tot lo que jo feia; mes en pensant que no s'havia de saber, gosava fer moltes coses ben contra l'honra, i contra Déu ¹.

Al començament me sembla haver-me danyat les coses dites, i la culpa no devia ésser sinó meva, que després, la meva malícia pel mal bastava, amb les criades que tenia, que pera tot mal trobava en elles bona avinentesa. Que si alguna fos estada a dar-me bon consell, tal volta jo me'n fóra aprofitada; mes a elles l'interès les encegava, com a mi ho feia l'afició. Altrament no vaig mai ésser inclinada a molt de mal, que coses deshonestes naturalment les odiava, sinó a passatemps de bona conversació; mes, posada en l'ocasió, el perill era imminent, i jo hi posava el meu pare i els meus germans.

Déu em deslliurà d'aquests perills de manera que es veu bé com Ell procurava contra la meva voluntat que jo no em perdés del tot; si bé això no pogué pas ésser tan secret, que no hi hagués gran minva de la meva honra i sospita de part del pare. Que no em sembla pas feien tres mesos que jo seguia aquestes vanitats. quan me portaren a un monastir que hi havia en aquest lloc ², on se nodrien noies del meu estament, encara que no pas tan dolentes de costums com jo era. Això fou dut amb gran dissimulació, que solament jo i algun parent ho vàrem saber, per haver-se esperada una escaïença en què no fes cop.

¹ Aquestes i les altres declaracions que fa la Santa sobre els seus pecats en aquesta edat, és cosa de no entendre-les massa al peu de la lletra. Constant que ella no feu cap pecat greu en tota la seva vida, les culpes que diu ací no consistien sinó en el perill a què s'exposava seguint les vanitats de què ella aleshores era afectada.

² El convent de monges Agustines de Nostra Senyora de la Gràcia existent a Avila fins a hores d'ara.

Aquesta fou haver-se casat la meva germana, i no era bé que jo, amb sense mare, m'estigués a casa sola.

Era tan excessiva la voluntat que el meu pare em duia, i tan gran la mèva dissimulació, que ell no podia creure de mi tant de mal, i així no restà despagat de mi. Com el temps fou breu, per bé que en traspués alguna cosa, no devia pas ésser dit amb certenitat; que tement jo tant de perdre l'honra, posava totes més diligències en què fos secret, sense mirar que poc ho podia ésser a Aquell qui tot ho veu. ¡Oh, Déu meu, que en fa de mal en el món el fer poc cabal d'això, i pensar que hi hagi d'haver res secret que contra Vós sia! Tinc per cert que nosaltres evitariem grans mals, si enteníem que lo que ens cal, no és guardar-nos dels homes, sinó guardar-nos de desplaure-us a Vós.

Els vuit dies primers ho vaig sentir molt, i més per la sospita que vaig tenir que havien entesa la meva vanitat, que no pas per estar en el monestir; que jo ja n'estava cansada, i no deixava de tenir gran temor de Déu quan l'ofenia, i procurava confessar-me aviat. Tal era el neguit que havia tingut, que al cap de vuit dies, i em penso que de menos, estava més contenta que no pas a casa del meu pare. Totes estaven contentes de mi, que el Senyor en això em dava gràcia d'acontentar onsevulla que jo estigués, i així era molt benvolguda. I si bé jo era aleshores molt enemiga d'ésser monja, me venia en grat de veure tan bones monges, que ho eren molt les d'aquella casa, i de gran honestedat, religió i recolliment.

Amb tot i amb això el dimoni no em deixava pas de tentar, i els de fora cercaven d'inquietar-me amb missatges. Com no hi havia manera, aviat se va acabar. I la meva ànima començà de tornar a pendre costum en el bé de la meva primera edat, i vaig veure la gran mercè que Déu fa a aquell qui posa en companyia de gent de bé. Jo diria que sa Ma-

jestat anava mirant i remirant por on Ell me podia tornar a Sí. Beneït sieu Vós, Senyor, que tant m'heu soferta. Amén.

Una cosa hi havia que sembla podia ser-me d'alguna disculpa, si jo no hagués tingudes tantes culpes; i és, que el tracte que jo tenia, era amb persona amb la qual jo creia podia acabar en bon terme per via de matrimoni, i informada jo del meu confés i d'altres persones, me deien que en moltes coses no anava pas contra Déu.

Una monja ¹ dormia amb les noies seglars que érem al monestir; per son medi em sembla que el Senyor volgué començar a donar-me llum, com vaig a dir.

¹ Maria de Briceño, religiosa de molta virtut.

CAPÍTOL III

ON TRACTA COM LA BONA COMPANYIA FOU PART PERA FER RENÉIXER ELS SEUS DESIGS, I DE QUINA MANERA EL SENYOR VA COMENÇAR A DONAR-LI ALGUNA LLUM SOBRE L'ENGANY QUE ELLA HAVIA TINGUT.

SUMARI. *Profitosa influència de Maria de Briceño sobre Teresa. — Repugnància a l'estament de religió. — Primeres idees de fer-se religiosa. — Tornada a casa de son pare. — Estada amb Pere Sánchez i amb Maria de Cepeda. — Lluites interiors. — Teresa es decideix a entrar en religió.*

Altrament començant jo a assaborir la bona i santa conversació d'aquesta monja, m'agradava de sentir-la com parlava de Déu tan bé, que ella era de molta discreció i santedat. Aitals converses me sembla que mai deixà de venir-me en grat el sentir-les. Ella començà a contar-me com ella s'era decidida a fer-se monja solament d'haver llegit allò que diu l'Evangeli: *Molts són els cridats i pocs els escollits*¹. Ella em parlava així mateix del premi que el Senyor dava a aquells qui tot ho

¹ Aquestes paraules de Nostre Senyor Jesucrist són esmentades en dos llocs per l'evangelista sant Mateu: XX, 16 i XXII, 14. En cap d'aquests dos llocs tracta el Salvador de la elecció a la glòria, o sia del nombre dels que se salvaran; sinó que en el primer tracta de la elecció a la gràcia, i en el segon de l'elecció a la fe cristiana. A la pregunta que una vegada fou feta a Jesús, sobre si són molts els qui se salven, Ell se limità a respondre, que tothom procurés d'entrar per la porta estreta (del compliment de sos manaments), i que seran molts els qui voldran entrar quan ja no hi seran a temps.

deixaven per Ell. Aquesta bona companyia començà a treure'm les costums que la mala m'havia fetes, i a posar-me de nou en mon cor desigs de les coses eternes, i a llevar-me un poc la gran aversió que tenia d'ésser monja, que se'm era tornada grandís-sima. I si jo veia alguna religiosa tenir llàgrimes mentre resava, o altres coses de virtut, li tenia força enveja; que el meu cor estava en aquesta saó tan endurit, que de llegir tota la Passió, no n'hauria plorada una llàgrima: això em feia pena.

Un any i mig vaig estar en aquest monestir ben millorada. Vaig començar a resar moltes oracions vocals i a procurar que totes m'encomanessin a Déu, a fi que Ell me donés l'estament on l'havia de servir; mes encara jo desitjava que no fos el de monja, que Déu no fos servit de donar-me aital estament, si bé el casar-me també em feia temor. Al capdavall de la meva estada aquí, ja m'hi avenia més a ésser monja, si bé no d'aquella casa, per tal com després vaig entendre que tenien coses de major virtut, les quals a mi em semblaven massa extremoses. I eren algunes de les monges més joves les que m'ajudaven a pensar-ho; que si totes fossin estades d'un mateix parer, m'hauria fet gran profit. Jo tenia també una gran amiga en un altre monestir ¹, i en cas d'haver d'ésser jo monja, això m'era raó pera no ser-ho sinó on ella ho era. Mirava més el gust de la meva sensualitat i vanitat, que no pas el profit de la meva ànima. Aquests bons pensaments d'ésser monja em venien algunes vegades, i tantost se me n'anaven, i no podia pas decidir-me a ser-ne.

En aquest temps, per més que jo anava descuidada del meu bé, li venia més en grat al Senyor de disposar-me per l'estament que m'estava millor. Me vingué una greu malaltia, que vaig haver de tornar a casa del meu pare. Quan vaig estar bona, me du-gueren a casa d'una germana meva, la qual vivia

¹ Joana Suàrez, monja del monestir de Carmelites calçades de l'Encarnació, d'Àvila.

en un poblet, pera veure-la, que era extrema l'amor que ella em portava, i a son voler, jo no fóra pas sortida de casa seva ¹. El seu marit així mateix me volia bona cosa; al menos me feia tot plaer, que fins en això dec més al Senyor per haver-ne tingut sempre a tot arreu, i jo el servia de retorn com la qui jo só.

Venia de camí el poblet d'un germà del meu pare, home molt prudent i de grans virtuts. Era viudo, i el Senyor l'anava també disposant pera si; que, ja de molta edat, va deixar tot lo que tenia, i fou frare, i va finir de manera, que jo crec està fruint de Déu. Va voler que jo m'estigués amb ell alguns dies. El seu exercici era llegir bons llibres en romanç, i ses converses eren gairebé sempre de Déu i de la vanitat del món. Ell feia que jo li llegís, i si bé no era pas amiga dels seus llibres, jo mostrava que sí; que en això de complaure als altres som estada extremosa, fins en lo que no era del meu grat; tant que en altres això fóra estat una virtut, i en mi és estat una gran falta, per tal com moltes vegades ho feia ben sense discreció. ¡Valga'm Déu, Senyor, per quins termes sa Majestat m'anava disposant pel estament on se volgué servir de mi, que sense jo voler-ho, me va forçar a què jo em fes violència! ¡Ell sia beneït per sempre! Amén.

Si bé em vaig estar pocs dies a casa mon oncle, amb la força que feien al meu cor les paraules de Déu llegides i oïdes, i amb la bona companyia, vaig anar entenent la veritat que havia entesa de petita, que totes les coses no eren res, i la vanitat del món, i com aviat era passat, i vaig témer, si m'hagués mort, com me'n anava a l'infern; i encara que la meva voluntat no acabava d'inclinar-se per la

¹ Aquesta germana D.ª Maria de Cepeda, acompanyà a Teresa des d'Avila, fins al poblet de Castellanos de la Cañada, on vivia amb el seu marit. De camí cap allí s'aturaré al poblet d'Hortigosa a visitar D. Pere de Cepeda, oncle de la Santa.

vida religiosa, vaig veure que era l'estament millor i més segur: i així, a poc a poc, me vaig determinar a fer-me força pera pendre'l.

Tres mesos vaig estar en aquesta batalla, fent-me força a mi mateixa amb aquesta raó: que els treballs i la pena d'ésser monja no podien pas ésser majors que la del purgatori, i que jo havia ben meregut l'infern; que no era molt estar com en purgatori lo que jo havia de viure, i que després me n'aniria de dret al cel, que aital era el meu desig. I en aquest moviment de pendre estat, més me sembla que em movia un temor servil que no pas amor. El dimoni em representava que jo no podria sofrir els treballs de la religió per estar jo habituada a delicaments. Aquí jo em defensava amb els treballs que Jesucrist va passar; que no era pas molt de passar-ne alguns per Ell. Jo devia pensar que Ell m'ajudaria a portar-los, si bé d'això últim no en tinc record. Vaig passar moltes tentacions en aquells dies.

Havia agafat unes febres amb uns grans defalliments, que de salut sempre en tenia poca. L'haver-me jo feta amiga dels bons llibres me va donar la vida. Llegia les cartes de Sant Jeroni, les quals m'animaven de manera que em vaig decidir a parlar-ne al meu pare, que pera mi era gairebé com pendre l'hàbit; que era tan puntosa, que havent-ho dit una vegada, me sembla no hauria pas tornat enrera per res del món.

El meu pare m'estimava tant que de cap manera l'hi vaig poder fer avenir, ni tampoc bastaren les súpliques de persones que vaig procurar li parlessin. Lo més que se'n pogué treure fou que, després de sa mort, jo faria lo que volgués. Jo ja temia de mi i de la meva feblesa que no tornés enrera, i així no em va semblar això cosa convenient, i vaig fer d'obtenir-ho per una altra via, com ara vaig a dir.

CAPÍTOL IV

DIU COM EL SENYOR LA VA AJUDAR A FER-SE FORÇA A SI MATEIXA PERA PENDRE HÀBIT, I LES MOLTES MALALTIES QUE SA MAJESTAT LI VA COMENÇAR A ENVIAR.

SUMARI. *Teresa entra en les Carmelites miligades. — Agonia de la seva ànima en el moment d'eixir de casa de son pare. — Noviciat i professió. — Pèrdua de la salut. — Ix del monestir a curar-se. — Ses lectures, sa mena d'oració. — Gràcies que Déu li concedeix.*

En els dies que jo duia aquestes determinacions, havia persuadit a un germà meu que es fes frare ¹, parlant-li jo de la vanitat del món; i ambdós férem convenença de anar-nos-en un dia molt de matí al monestir on estava aquella amiga meva, que era al que jo tenia molta afició; si bé estant ja en aquest últim determini, fóra anada a qualsevol on hagués pensat servir a Déu millor, o el meu pare hagués volgut; per tal com jo ja mirava més pel bé de la meva ànima, que del meu repòs gens de cas ne feia.

Me recorda, segons tot el meu parer, i amb veritat, que a l'eixir jo de casa de mon pare vaig tenir tal sentiment, que no crec pas serà major quan me mori; me semblava que cada un dels meus ossos se me n'anava de lloc, que, com que no hi

¹ Aquest germà, de nom Antoni, era més jove que ella. A l'entrar Teresa en el convent de l'Encarnació, ell demanà l'hàbit en el convent de Dominics.

havia amor de Déu que llevés l'amor del pare i dels parents, era cosa de fer-me en tot una força tan gran, que, si el Senyor no m'hagués ajudat, les meves consideracions no foren estades bastants pera seguir endavant. Aquí Ell me va donar cor en contra meu, de manera que ho vaig posar per obra.

Al pendre l'hàbit, el Senyor me donà tot seguit entenent com Ell afavoreix a aquells qui pera servir-lo es fan violència, la qual ningú coneixia en mi, sinó grandíssima voluntat. De present, Déu me donà tan gran goig de tenir aquell estat, que mai més m'ha fallit fins avui; i Déu me va mudar la sequedat que la meva ànima sentia, en grandíssim amorosiment. Totes les coses de la religió me feien plaer. Es veritat que de vegades estava escombrant en hores que jo solia esmerçar en els meus delicaments i gales, i venint-me en record que n'estava lliure m'entrava goig novell, que jo me'n meravellava i no podia pas entendre per on venia.

Quan me recordo d'això, no hi ha cosa que se'm posés davant per greu que fos, que jo dubtés d'escometre la, que ja en tinc feta experiència en moltes. Que si un hom s'esforça de bell principi a determinar-se a fer quelcom purament per Déu, fins a començar-ho, vol Ell per nostre major mèrit, que l'ànima senti aital temença; i mentres major, si passa avant, major premi se'n segueix, i més delícies es troba després. En aquesta vida i tot, ho paga sa Majestat per uns camins que solament aquell qui en frueix ho entén. Repeteixo que d'això en tinc experiència en moltes coses prou importants; i així, si jo fos persona pera donar parer, quan una bona inspiració escomet moltes vegades, no aconsellaria mai que es deixés per temença de posar-la per obra; que si va purament per sol Déu, no cal témer que vingui a mala fi, que Ell és poderós pera tot. Lloat sia Ell per sempre. Amén.

¡Oh el meu Bé suprem, i el meu repòs! N'hi

hauria hagut prou amb les mercès que Vós m'havíeu fetes fins aquí, de portar-me la vostra pietat i grandesa per tantes marrades a un estament tan segur i a una casa on hi havia moltes serventes de Déu, de les quals jo hauria pogut imitar, per anar creixent en el vostre servei. Jo no sé pas com he de passar endavant, quan recordo la manera de la meva professió i el gran determini i goig amb què la vaig fer, i les esposalles que jo vaig fer amb Vós. Això no ho puc pas dir sense llàgrimes, i haurien d'ésser de sang i trencar-se'm el cor, que no fóra molt sentiment pera lo que després us vaig ofendre. Ara em sembla que tenia raó de no voler tan gran dignitat, com tan malament n'havia d'usar. Mes Vós, Senyor meu, gairebé vint anys que vaig mal usar d'aquesta mercè, volguéreu ésser l'agraviat per tal que jo en fos millorada. No sembla, Déu meu, sinó que vaig prometre no guardar res de lo que promès us havia, si bé aleshores no era pas aquesta la meva intenció; mes jo veig després tals les meves obres, que no sé pas quina intenció tenia, per tal que millor es vegi qui són Vós, el meu Espòs, i qui som jo. Que per cert, és veritat, que moltes vegades me tempera el sentiment de mes grans culpes, la contentació que em dóna que es conegui la multitud de les vostres misericòrdies. ¿En qui, Senyor, poden així resplendir com en mi, que tant he obscurides amb mes males obres les grans mercès que Vós me començàreu a fer? ¡Ai de mi, Criador meu, que si vull donar disculpa, cap ne tinc, ni té ningú la culpa sinó jo! Que si jo us hagués pagat res de l'amor que Vós me començàreu a mostrar, jo no hauria pogut posar voluntat a ningú fora de Vós, i amb això tot tenia remei. Mes no havent-ho jo merescut ni tinguda tanta ventura, valgui'm ara, Senyor, la vostra misericòrdia.

El cambi de la vida i dels menjars me va fer gran mal a la salut, que si bé la satisfacció era gran, no n'hi va haver prou. Les defallences co-

mençaren a créixer i se'm va posar un mal al cor tan grandíssim, que feia espant a qui ho veia, i molts altres mals aplegats; i així, vaig passar el primer any ben dolenta de salut, mes no hi vaig ofendre gaire a Déu, al meu parer. I com el mal era tan greu, que d'ordinari gairebé me privava el coneixement, i algunes vegades me deixava totalment amb sense, el meu pare posava gran diligència pera cercar remei; i com els metges d'aquí no en trobaven, procurà portar-me a un poblet ¹ on hi havia molta fama que s'hi curaven altres malalties, i així mateix digueren que curarien la meva.

Aquella amiga que he dit, monja de la mateixa casa, que ja era d'edat, va venir amb mi. En el convent on jo era monja no es prometia guardar clausura. Quasibé un any vaig ésser per allà, i tres mesos d'ell patint tan grandíssim torment en les cures tan rigoroses que em varen fer, que jo no sé pas com les vaig poder sofrir, i si bé les vaig tolerar, la meva naturalesa se'n va ressentir, com diré més endavant. La cura havia de començar-se a l'entrada de l'estiu, i jo hi vaig anar al començament de l'hivern. Tot aquest temps, esperant el mes d'abril, vaig ésser a casa de la germana que he dit, que vivia en un poblet, per estar aprop i estalviar anades i vingudes.

A l'anada, aquell oncle meu que tinc dit venir-nos de camí, me va donar un llibre titulat *Tercer Abecedari* ², que tracta d'ensenyar oració de recolliment. Aquest any primer jo havia llegit llibres bons — que d'altra mena no volguí llegir-ne més, que ja entenia el mal que m'havien fet, — emperò no sabia com procedir en la oració, ni com recollir-me, i així vaig alegrar-me molt amb aquest llibre, i em vaig decidir a seguir aquell camí amb totes les meves forces. I com el Senyor ja m'havia

¹ Becedas, poblet situat a unes quinze llegües d'Àvila.

² El *Tercer Abecedari*, és obra de Fr. Francesc d'Osuna.

donat do de llàgrimes, i tenia gust de llegir, vaig començar a tenir estones de solitud, i a confessar-me sovint i entrar en aquell camí, tenint aquell llibre per mestre. Que de mestre, vull dir confés que m'entengués, en vint anys després d'això que dic no en vaig trobar, si bé en cercava, lo que em va fer gran dany per tornar enrera moltes vegades; i fins pera perdre'm del tot, que prou m'hauria ajudat a eixir de les ocasions que vaig tenir d'ofendre a Déu.

Sa Majestat va començar a fer-me tantes mercès en aquests principis, que al fi d'aquest temps que vaig ésser aquí, que eren gairebé nou mesos en aquesta soletat (si bé no tan lliure d'ofendre a Déu, com el llibre em deia, mes per això jo hi passava; me semblava quasi impossible tant de mirament, jo el tenia de no fer pecat mortal, Déu hagués fet d'haver-lo jo tingut sempre; dels venials en feia poc cabal, i això fou lo que em va destruir), el Senyor va començar d'afavorir-me tant per aquesta via, que em feia mercè de dar-me oració de quietut, i algun camí arribava a unió, per més que jo no entenia pas que era la una cosa ni l'altra, i lo molt que eren de preuar, que crec me fóra gran bé entendre-ho. Es veritat que durava tan poc això d'unio, que no sé pas si era una *Avemaria*; mes jo restava amb uns efectes tan grans que, tot i no tenint jo aleshores vint anys, me sembla que portava el món sota els peus, i així em recordo que em feien compassió els qui el seguien, encara que fos en coses lícites.

Procurava lo més que podia, portar Jesucrist, nostre bé i Senyor, present dintre meu, i aquesta era la meua manera d'oració. Si pensava en algun pas, el representava en el meu interior, si bé esmerçava lo més del temps en llegir bons llibres, lo qual era tota ma recreació. Que Déu no em va donar talent de discórrer amb l'enteniment, ni d'aprofitar-me de la imaginació, que la tinc tan pe-

sada, que fins pera pensar i representar la humanitat de Nostre Senyor no acabava mai. I encara que en aquesta via de no poder treballar amb l'enteniment, arriba un hom més aviat a la contemplació, si persevera, és cosa de molt treball i pena; per tal com, si manca l'ocupació de la voluntat, i l'haver-hi cosa present en què l'amor s'ocupi, l'ànima es troba com sense recolze ni exercici, i la solitud i eixutesa donen gran pena, i els pensaments grandíssima batalla.

A persones que tenen aquesta disposició els cal més puritat de consciència que no pas a les que poden obrar amb l'enteniment; per tal com aquell qui discorre en lo que és el món, i en lo que deu a Déu i en lo molt que Jesucrist va sofrir i en lo poc que el serveix, i en lo que Ell dóna a qui li té voluntat, treu doctrina pera defendre's dels pensaments, de les ocasions i dels perills. Emperò, aquell qui de tot això no es pot aprofitar, perilla més i li fa menester ocupar-se molt en llegir, com sia cosa que de part seva no es pot adoctrinar. Aquesta manera de procedir és tan penosíssima que si el mestre que ensenya insisteix en fer deixar la lliçó (la qual ajuda a recollir a qui procedeix d'aquesta manera, i li és necessari encara que llegeixi poc, al menos enlloc de l'oració mental que no pot tenir) dic, que, si sense aquest auxili el fan estar molta estona en l'oració, que serà impossible durar-hi molt, i si perfidia, li farà mal a la salut, per ésser cosa molt neguitosa.

Ara em sembla que el Senyor ho va disposar el no haver jo trobat qui m'ensenyés oració, que em sembla em fóra impossible perseverar a fer-ne divuit anys que vaig passar aquest treball i en tan grans sequedats, per no poder, com dic, discórrer. Si no era acabant de combregar, mai en tots aquests anys gosava començar a tenir oració sense un llibre; que la meua ànima temia tant d'estar sense ell en l'oració, com si anés a lluitar amb molta gent. Amb

aquest remei, que era com una companyia i escut en el qual havia de rebre els cops dels molts pensaments, anava aconsolada. Que la sequedat no era pas lo ordinari; mes era sempre quan el llibre em mancava, que tot seguit se'm desballestava l'ànima. Ara, amb el llibre, començava a recollir els pensaments esgarriats, i menava l'ànima falaguerament com aquell qui diu. I forces vegades solament amb tenir el llibre n'hi havia prou. Altres llegia poc, altres molt, segons la mercè que el Senyor me feia.

En aquest començament de què parlo, me semblava que, tenint jo llibres i manera de tenir solitud, no hi havia perill que em decantés de tant de bé; i crec, amb el favor de Déu, que fóra estat així, si hagués tingut mestre o persona per avisar-me de fugir, de bon principi, les ocasions, i que, en cas de jo entrar-hi, me'n hagués fet eixir prestament; i si aleshores el dimoni m'hagués escomès a la descoberta, me semblava que de cap manera hauria tornat a pecar greument. Mes ell fou tan subtil i jo tan mesquina, que totes mes resolucions me feren poc profit; si bé me'n feren de molt gran els dies que vaig servir a Déu, pera poder sofrir les terribles malalties que vaig tenir, amb tan gran paciència con sa Majestat me va donar.

Moltes vegades, meravellada de la gran bondat de Déu, hi he pensat, i s'és adelitada la meva ànima de veure sa gran magnificència i misericòrdia: sia Ell beneït per tot, que jo he vist clarament que no deixava sense pagar-me cap bon desig, fins i tot en aquesta vida. Per mesquines i imperfectes que mes obres fossin, aquest Senyor meu les anava millorant i perfeccionant i fent valer, i els mals i els pecats tantost els amagava. Fins els ulls d'aquells qui els han vistos, sa Majestat permet que s'enceguin, i els els treu de la memòria. Daura les culpes, fent que resplendeixi una virtut que el mateix Senyor posa en mi, gairebé fent-me força pera que la tingui.

Vull tornar a lo que m'han manat. Dic, que si jo havia de fer referent a la menuda la manera com el Senyor ho feia amb mi en aquests principis, que hi caldria un altre enteniment diferent del meu pera saber ponderar lo que sobre això li dec i la meva gran ingratitut i maldat, com tot ho vaig oblidar. ¡Sia Ell beneït per sempre, que tant m'ha suportada! Amén.

CAPÍTOL V

SEGUEIX REFERINT LES GRANS MALALTIES QUE TINQUÉ I LA PACIÈNCIA QUE EL SENYOR EN ELLES LI VA DONAR I COM ELL DELS MALS EN TREU BÉNS, SEGONS ES VEURÀ EN UNA COSA QUE LI ESDEVINGUÉ EN EL POBLET ON ELLA VA ANAR A CURAR-SE.

SUMARI. *Algunes declaracions sobre l'any de noviciat. — Paciència heroica d'una monja del monestir de la Encarnació. — Teresa arriba al lloc on esperava recuperar las alut. — Conversió que ella obra. — La virtut és el verdader medi per les dones de regnar sobre els cors. — Estat lamentable en el qual la cura la va posar. — Espantable crisi. — Sentiment de les ofenses comeses contra Déu.*

He oblidat de dir que l'any del noviciat vaig passar grans torbacions amb coses que en sí eren de poca vàlua, emperò que me'n donaven la culpa, sense tenir-la moltes vegades. Jo ho portava amb prou neguit i imperfecció; si bé amb la gran contenció que jo tenia d'ésser monja, ho passava tot. Com me veien procurar solitud i algunes vegades me veien plorar pels meus pecats, pensaven que jo estava mal contenta, i així ho deien. Era afectada a totes les coses de religió, mes no pas a sofrir res que semblés de menyspreu. Me dava bo d'ésser estimada; era curiosa en tot lo que feia; tot me semblava virtut; per més que això no em serà pas disculpa, que prou sabia en tot procurar ma satisfacció, i així la ignorància no lleva pas la culpa. Alguna en

té no estar fundat el monestir en molta perfecció. Dolenta com jo era, me n'anava a lo que veia defectuós, i lo bo ho deixava estar.

Aleshores hi havia una monja malalta de malaltia gravíssima i molt penosa, que eren unes obertures en el ventre causades d'obstruccions per on treia els aliments: aviat en va morir. Jo veia a totes témer aquell mal; a mi em feia gran enveja la seva paciència. Jo demanava a Déu que, donant-me'n Ell tanta a mi, me donés les malalties que Ell fos servit. Cap en temia, me sembla, que estava tan posada en guanyar béns eternals, que per qualsevol medi me determinava a guanyar-los. Jo me'n meravella que, al meu parer, jo no tenia encara amor de Déu, com d'ençà que vaig començar a tenir oració me sembla que l'he tingut, sinó una llum de semblar-me tot de poca vàlua lo que s'acaba, i de molt preu els béns que s'hi poden guanyar, eterns com són. També en això me va escoltar sa Majestat, que abans de dos anys vaig tenir un mal que, si bé no d'aquella mena, no fou, al meu parer, menos greu i dolorós per espai de tres anys, com aviat diré.

D'aquell poblet que deia, on jo estava amb la meva germana esperant pera curar-me¹, arribat el temps, se'm endugueren, amb gran esment de tractar-me bé, el meu pare i la germana i aquella monja amiga meva, que havia eixit amb mi, i era molta la voluntat que em tenia. Aleshores el dimoni començà a desballestar-me l'ànima per més que Déu en va treure molt de bé.

En aquell poblet on me vaig anar a curar² residia un eclesiàstic de prou bona naixença i talent; era persona de lletres, encara que no moltes. Jo vaig començar a confessar-me amb ell, que sempre som estada amiga de gent lletrada, si bé alguns confessors mig lletrats van fer gran dany a la meva ànima, que no en trobava de tan lletrats com jo

¹ Castellanos de la Cañada.

² Becedas.

hauria volgut. Essent els confessors virtuosos i de santes costums, he vist per experiència que, en comptes d'ésser mig lletrats, val més que no en siguin; que així, ni ells se refien de si sense preguntar a bon lletrat, ni jo tampoc me n'hauria fiat; i cap bon lletrat m'ha enganyada mai. Aquests altres tampoc devien voler-me enganyar, sinó que no sabien més. Jo pensava que sí, i que jo no era obligada sinó a creure'ls i prou, com lo que em deien era cosa ampla i de més llibertat, que si fos estada estreta, dolenta com jo só, n'hauria cercats d'altres. Lo que era pecat venial me deien que no era pas pecat; lo que era gravíssim mortal, que era venial. Això me va ésser tan damnós, que no és molt que ho digui ací per avisament d'altres contra tan gran mal, que prou veig no ser-me pas disculpa davant de Déu, que bastava ésser les coses no bones en si mateixes per haver-me'n hagut jo de guardar. A causa dels meus pecats penso jo que Déu permeté que ells s'enganyessin i m'enganyessin a mi. Jo vaig enganyar a moltes d'altres dient-los lo mateix que a mi m'havien dit. Vaig estar en aquesta ceguedat més de disset anys, jo crec, fins que un pare Dominic¹, gran lletrat, me va desenganyar en certes coses; i els de la Companyia de Jesús del tot me varen fer témer tant, dant-me entenent la gravetat de tan mals començaments, com diré més endavant.

Altrament començant-me a confessar amb aquest eclesiàstic que deia, ell s'aficionà extremadament a mi, que aleshores jo tenia poc que confessar — ni ho havia tingut d'ençà de monja — per lo que després vaig tenir. L'afició d'aquest no fou dolenta, mes de massa gran que era, venia a no ésser bona. Ell tenia entès de mi, que jo no em determinaria a fer res que fos greu culpa contra Déu per cap cosa del món, i ell també m'assegurava lo mateix, i així

¹ El P. Vicens Barron, teòleg eminent.

la conversació era molta. Mes aleshores en les meves converses, amb l'embadaliment en Déu que jo tenia, lo que més en plaer me venia era tractar coses d'Ell; i com jo era tan joveneta, li feia confusió el sentir-ho, i amb la gran voluntat que em tenia va començar a declarar-me sa perdició. I no era pas poca, que feia gairebé set anys que vivia en estat molt perillós amb afecció i tracte amb una dona del mateix lloc, i amb això i tot deia Missa. Era cosa tan pública, que tenia perduda l'honra i la fama, i ningú gosava parlar-n'hi en contra. A mi em va fer gran pietat per la gran voluntat que li tenia; que això tenia jo de gran lleugeria i ceguedat, que em semblava virtut ésser agraïda i tenir llei a qui em duia voluntat. ¡Maleïda sia aital llei que s'estén fins a ésser contra la de Déu! Es una follia que s'usa en el món, que em fa eixir de seny: que tot el bé que ens fan, a Déu el devem; i tenim per virtut, per més que sia anar contra Ell, el no rompre aital amistat. ¡Oh ceguedat del món! Fóssiu estat Vós servit, Senyor, que jo fos estada ingratiíssima amb el món sencer, i envers Vós no en fos estada un punt; emperò, pels meus pecats, tot és estat al revés.

Jo vaig procurar saber i informar-me més de persones de casa seva. Vaig saber més sa perdició, i vaig veure que el pobre no tenia tanta culpa; que la malaventurada de la dona li havia posades fatilleries en una petita idola de coure que li havia pregat de portar al coll per amor d'ella, cosa que ningú era estat poderós de poder-li llevar.

Jo no crec que és veritat això de fatilleries determinadament; mes diré això que vaig veure, per avisament que els homes se guardin de dones que aquest tracte volen tenir, i creguin que com elles perden la vergonya envers Déu (que elles més que els homes són obligades a guardar honestedat) que no és cosa d'esperar-ne res. Que mentre puguin tirar endavant sa voluntat i aquella afecció que el dimoni

els posa, no miren res. Per més que jo som estada tan dolenta, en res d'això no vaig caure, ni mai vaig pretendre fer mal, ni encara que hagués pogut, hauria volgut forçar a que em tinguessin voluntat, que el Senyor me'n va guardar; mes si Ell m'hagués deixada, hauria fet el mal que feia en lo demés. que de mi res hi ha que fiar.

Endemés com jo vaig saber això, vaig començar a mostrar-li més amor. La meva intenció era bona, l'obra dolenta; que pera fer bé, per gran fos, no havia de fer el mal més petit. Jo li enraonava de Déu molt ordinàriament. Això li devia fer profit, si bé crec que lo que més hi valgué fou voler-me ell molt; que, pera complaure'm, vingué a donar-me l'idoleta, la qual tantost vaig fer llençar en un riu. Llevada l'idoleta, ell va començar, com qui desperta d'un gran somni, a anar-se recordant de tot lo que en aquells anys havia fet; i esglaiant-se de si mateix, prenent-li gran dolor de sa perdició, va començar d'avorrir la. La Mare de Déu lo devia ajudar molt, que ell era molt devot de sa Concepció, i en aquell dia feia gran festa. A la fi, ell deixà totalment de veure aquella persona, i no es saciava de fer gràcies a Déu per haver-li donat llum. Al cap d'un any just, del dia que jo el vaig veure, va morir. I havia estat molt en servei de Déu, que aquella gran afecció que em tenia mai vaig entendre ésser mala, si bé hauria pogut ésser amb més puritat; mes també hi hagué ocasions en què, si jo no hagués tingut Déu molt present, hi hauria agudes ofenses seves més greus. Com he dit, cosa que jo hagués entès ésser pecat mortal, aleshores no l'hauria pas feta; i em sembla que el veure això en mi l'ajudava a tenir-me amor. Que jo crec que tots els homes deuen ésser més afectats a les dones que ells veuen inclinades a virtut; i elles fins per lo que ací pretenen deuen de guanyar-hi més amb ells, segons diré més avant.

Tinc per cert que aquell eclesiàstic està en car-

rera de salvació. Va morir molt bé i molt deseixit d'aquella ocasió: sembla que el Senyor volgué que ell per aquests medis se salvés.

Vaig ésser tres mesos en aquell poblet amb grandíssims treballs, per tal com la cura fou més forta de lo que la meva complexió demanava. Al cap de dos mesos, a força de medicines, gairebé m'havien llevat la vida; i el dolor del mal que al cor sentia era molt més violent, que a voltes me semblava que se m'hi aferraven amb agudes dents, tant que temeren si era ràbia. Amb el gran defalliment, que de desgana res podia pendre sinó bevent-ho, la febre molt seguida, i el decandiment per haver estat gairebé un mes a purga diària, estava amb una cremor, que els nervis se'm començaren a contreure amb dolors tan insoportables, que no podia haver gens de repòs de dia ni de nit. Tenia una tristesa molt fonda.

Amb aquesta ganància el meu pare em va tornar a casa seva on els metges tornaren a veure'm. Tots els metges me van desdonar, que sobre tots aquests mals, deien que estava tísica. D'això res se me'n donava; els dolors eren els que em torturaven, que els sentia a tot arreu de cap a peus; que els de nervis són intolerables, segons deien els metges; i com tots els nervis se'm contreien, certament, si jo no n'hagués perdut el mèrit per culpa meva, era cruel torment. En aquesta cruesa no hi estaria pas més de tres mesos, que semblava imposible poder-se sofrir tants mals aplegats. Ara me'n meravello i tinc per gran mercè del Senyor la paciència que sa Majestat me va donar, que d'Ell es veia clarament venir. Pera tenir-la me va aprofitar molt haver llegida la història de Job en els *Morals* de Sant Gregori, que sembla que el Senyor me va prevenir amb això, i amb haver començat a tenir oració, a fi de poder-ho jo portar amb tanta conformança. Les meves converses eren totes amb Ell. Tenia molt ordinàriament aquestes paraules de Job

en el pensament, i les deia: Si hem rebut els béns de la mà de Déu, ¿per què no en rebrem els mals? Sembla que això em posava esforç.

Vingué la festa de la Mare de Déu d'Agost, que d'abril fins aleshores era estat el torment, si bé els tres darrers mesos major. Vaig voler que cuitessin a confessar-me, que sempre era molt amiga de confessar-me sovint. Pensaren que era por de morir-me, i per no fer-me pena, el meu pare no s'hiavingué. ¡Oh amor de carn excessiu, que tot i essent d'un pare tan catòlic i tan cautelós — que ho era molt, que no fou pas ignorància — m'hauria pogut fer gran dany! Aquella nit me vingué un paroxisme que em va deixar sense cap sentit gairebé quatre dies. Aleshores me donaren el sagrament de l'Extrema Unció, i cada hora, cada moment pensaven que expirava, i no feien sinó dir-me el Credo, com si jo hagués entès alguna cosa. A voltes me tenien per tan morta, que després fins me vaig trobar cera als ulls.

La pena del meu pare era gran de no haver-me deixat confessar; les clamors i oracions a Déu eren moltes. Beneït sia Ell que va voler escoltar-les, que havent tingut un dia i mig oberta la sepultura en el meu monestir, esperant-hi el meu cos, i havent fet ja els funerals en un monestir de frares nostres de fora d'ací, el Senyor volgué que jo tornés en mi. Tot seguit vaig voler confessar-me. Vaig rebre Nostre Amo amb moltes llàgrimes, mes que no eren, al meu parer, amb el sentiment i pena de sols haver ofès a Déu que hauria bastat pera salvar-me, si l'engany que tenia — dels que m'havien dit no ésser algunes coses pecat mortal, que després he vist certament ser-ho — no m'hagués aprofitat. Com els dolors eren insoportables, amb ells me va restar poca coneixença, mes emperò la confessió fou sencera, al meu parer, de tot allò en què entenguí haver ofès a Déu; que sa Majestat m'ha feta, entre altres, aquesta mercè, que d'ençà que vaig comen-

çar a combregar, mai vaig deixar de confessar res que jo pensés ésser pecat, encara que fos venial. Mes sens dubte em sembla que perillava molt ma salvació, si jo aleshores m'hagués mort, d'un cap per ésser els confessors tan poc lletrats, i d'altre per ésser jo tan dolenta, i de molts altres caps també.

Certament és veritat que arribant ací, i veient com en certa manera el Senyor me va ressuscitar, me sembla estar jo amb un esglai tan gran que quasibé estic tremolant interiorment. Oh ànima meva, fóra bo que tu haguessis mirat de quin perill el Senyor t'havia deslliurat, i si per amor no te n'estaves d'ofendre'l, te n'haguessis estat per temor, que Ell hauria pogut altres mil vegades enviar-te la mort en estament més perillós. Crec que no n'hi afegeixo pas moltes dient altres mil, per més que em renyi aquell qui em va manar moderar-me al comptar els meus pecats, que prou embellits estan. Per amor de Déu li demano, que de les meves culpes no en tregui res, que s'hi veni millor la magnificència de Déu i lo que Ell sofreix una ànima. ¡Sia beneït per sempre! ¡Plàcia a sa Majestat que abans me consumeixi que no pas deixar-lo jo mai més d'amar!

CAPÍTOL VI

TRACTA DE LO MOLT QUE DEU AL SENYOR EN DAR LI ELL CONFORMANÇA EN TANTS DE TREBALLS, I COM ELLA PRENGUÉ PER MITJANCER I ADVOCAT EL GLORIÓS SANT JOSEP, I LO MOLT QUE LI VA VALER.

SUMARI. *Descripció dels seus sofriments. — Ella es fa portar a son monestir. — Déu li fa mercè que practiqui la paciència i altres virtuts. — Ella publica el valer de Sant Josep davant de Déu. — Curació obtinguda per la intercessió del Sant. — Ella deplora el mal ús que ella ha fet de la salut.*

Aquests quatre dies de paroxisme me deixaren de manera que sols el Senyor pot saber els torments incomfortables que sentia en mi. Tenia la llengua a trossos d'haver-la mossegada; la gorja, de no haver-me empassat res i de la gran debilitat la tenia que m'ofegava, que ni aigua podia passar. Me semblava estar tota cruixida, amb un desori grandíssim al cap. Tota arrupida, feta un capdell, que en això va parar el torment d'aquells dies, sense poder moure, si no em movien, ni braç, ni peu, ni mà, ni cap, talment com si fos morta; solament podia moure, me sembla, un dit de la mà dreta. No hi havia pas com acostar-se a mi, que per tot arreu estava tan adolorida, que no ho podia sofrir. En un llençol, una d'un cap i una altra de l'altre, me movien. Això va durar fins a Pasqua florida. L'únic aliviament era que, si em deixaven estar, els dolors me paraven moltes vegades; i si de cas reposava

un poc, ja em tenia per bona, que em feia por de si perdria la paciència; i així en vaig estar molt contenta de veure'm sense dolors tan vius i seguits, si bé en sentia d'incomportables en les fortes esgarifances d'unes quartanes dobles violentíssimes que em varen restar. La desgana era molt gran.

Després vaig donar tan gran pressa de tornar-me'n al monestir, que m'hi vaig fer portar així mateix. La que esperaven morta, la varen rebre amb ànima; mes el cos pitjor que mort, pera fer pena de veure'l. L'extrem de flaqueza no es pot pas dir, que ja solament tenia els ossos. L'estar així me va durar més de vuit mesos: l'estar baldada, si bé anava millorant, quasibé tres anys. Quan vaig començar a caminar de mans i genolls per terra, en feia mercès a Déu. Tots aquests anys els vaig passar amb gran conformitat i, fora dels començaments, amb gran alegria; que tot se'm feia no rès, en comparança dels dolors i torments del principi; estava molt conforme amb la voluntat de Déu, encara que em deixés sempre així. Tota la meua ànsia de posar-me bona era, me sembla, pera fer oració en la solitud, com m'hi era acostumada, que en la infirmeria no n'hi havia avinentesa. Me confessava molt sovint; enraonava molt de Déu, de manera que totes les monges edificava i es meravellaven de la paciència que el Senyor me dava; que, a no venir de la mà de sa Majestat, semblava impossible poder sofrir tant de mal amb tanta alegria.

La mercè que Déu m'havia feta en l'oració fou una gran cosa, que l'oració me feia entendre quina cosa era amar-lo; i així d'aquell poc temps vaig veure noves en mi aquestes virtuts, si bé no pas fortes, que no foren bastants a mantenir-me en justícia. Res d'enraonar mal de ningú per poc que fos, sinó lo ordinari era evitar tota murmuració; que tenia molt present que jo no havia de voler ni dir d'una altra persona lo que no volia ésser dit de

mi. En això hi posava gran compte, per les ocasions que hi havia, si bé no pas tan perfectament que, quan m'hi empenyien molt, no hi fes un poc de falla; mes lo de sempre era tenir-hi compte; i així ho persuadia tant a les que eren amb mi i em tractaven, que se'n varen fer una costum. Fou una cosa entesa que on jo era tenien les espatlles segures, i lo mateix en pensaven d'aquelles amb qui jo tenia amistat o parentiu, o que jo ensenyava; encara que en altres coses prou compte tinc de donar a Déu del mal exemple que jo els donava. Sa Majestat faci que em perdoni, que vaig ésser causa de molts mals, si bé no pas amb tan mala intenció com després ho era l'obra.

Va seguir-me el desig de solitud, essent amiga de tractar i parlar de Déu; que, quan jo trobava amb qui fer-ho, m'era de major goig i recreació que tota la polidesa — o, més ben dit, grolleria — de la conversació del món. Combregava i confessava molt més sovint, i amb desig que ho feia. Era amiguíssima de llegir bons llibres. Si ofenia a Déu en sentia un grandíssim penediment, que moltes vegades, me recordo, no gosava fer oració, que temia com un gran càstig la grandíssima pena que havia de sentir d'haver-lo ofès. Això em va anar creixent tan fora mida, que jo no sé pas a què comparar aquest torment. I jamai era poc ni molt per temor, sinó com me venien en record les mercès que el Senyor me feia en l'oració i lo molt que jo li devia, i veia lo malament que l'hi pagava, no ho podia sofrir; i prenia gran enuig de les moltes llàgrimes que per la culpa plorava, quan veia la meva poca esmena, que no hi bastaven determinacions ni el greu que em sabia per no tornar a caure, en posant-me en l'ocasió. Me semblaven llàgrimes enganyoses, i la culpa me semblava ésser després major, que veia la gran mercè que el Senyor me feia en dar-me-les amb tan gran penediment. Jo procurava confessar-me aviat, i al meu

parer feia de part meva lo que podia pera posar-me en gràcia. Tot el mal estava en no llevar radicalment les ocasions, i en els confessors que em valien poc. Que, a dir-me ells en quin perill me trobava, i que tenia obligació de no seguir alguns tractes, crec indubtablement que fóra estat un remei; que jo no hauria sofert de cap manera passar un sol dia en pecat mortal, si jo ho hagués entès. Tots aquests senyals de témer Déu me vingueren amb l'oració, i el més gran era iluminar-ho l'amor, que el càstig no em venia pas al pensament. Tot el temps que vaig estar tan malalta me va durar el guardar molt la meva consciència quant és de pecats mortals. ¡Oh, valga'm Déu, que jo desitjava la salut pera servir-lo, i ella fou la causa de tot el meu dany!

Altrament, com me vaig veure tan tolida, jove com era, i quina m'havien deixada els metges de la terra, vaig determinar d'acudir als del cel, a fi que em cuessin, que, tot i portant-ho amb molta alegria, encara desitjava la salut; i pensava algunes vegades, que si estant bona m'havia de condemnar, que millor era seguir malalta; mes amb tot jo creia que serviria molt més a Déu amb la salut. Aquest és el nostre engany, no deixar-nos del tot a lo que fa el Senyor, puix Ell sap millor lo que ens convé.

Vaig començar a fer devocions de misses, i coses molt aprovades d'oracions, que jo mai vaig ésser amiga d'altres devocions que algunes persones fan, especialment dones, amb cerimònies que jo no podia sofrir, i a elles els feia devoció; després s'és fet entenent que no convenien, per ésser supersticioses. Vaig pendre per advocat i senyor el gloriós Sant Josep, i a ell me vaig encomanar bona cosa. Clarament vaig veure, que així d'aquesta necessitat, com d'altres majors sobre l'honra i perdiment de l'ànima, aquest Pare i Senyor meu me va treure amb major bé que jo l'hi sabia demanar. Fins a hores d'ara, no recordo haver-li suplicat res que ell ho hagi deixat de fer. Es una cosa que meravella les

grans mercès que Déu m'ha fetes, els perills de cos i ànima d'on m'ha deslliurada per medi d'aquest Sant benaurat; que a d'altres Sants sembla que el Senyor els feu gràcia de socórrer en una necessitat; mes d'aquest Sant gloriós tinc experiència que socorre en totes, i que el Senyor vol dar-nos entenent, que així com li fou subjecte en la terra — on com Josep tenia el nom de pare, si bé ho era tan sols legal, el podia anar, — així en el cel fa tot lo que li demana. Això han vist també per experiència algunes altres persones a qui jo deia d'encomanar-s'hi; i fins moltes que avui li són devotes, experimentant novament aquesta veritat.

Més plena jo de vanitat que no pas de devoció, procurava fer la seva festa amb tota la solemnitat que podia, volent que fos feta molt curiosament i bé, encara que amb bona intenció; mes això tenia dolent, que si el Senyor me dava gràcia que fes algun bé, era ple d'imperfeccions, i amb moltes faltes. Pel mal, i curiositat, i vanitat tenia gran enginy i diligència: que Déu m'ho perdoni.

Jo voldria persuadir a tots que fossin devots d'aquest Sant gloriós, per la gran experiència que tinc dels béns que de Déu aconsegueix. Cap persona he coneguda que de veres li sia devota i li faci especial honor, que no la vegi més aprofitada en la virtut; que ell fa avençar en gran manera les ànimes que a ell s'encomanen. Me sembla que fa alguns anys que anyalment el dia de sa festa li demano una mercè, i sempre la veig aconseguida; si la demanda no va prou dreta, ell l'adreça pera més gran bé meu.

Si jo era persona que tingués autoritat pera escriure, de bon grat m'allargaria en dir molt a la menuda les mercès que aquest Sant gloriós ha fet a mi i a altres persones; mes per no fer més de lo que em manaren, en moltes coses seré curta, més de lo que jo voldria, i en altres més llarga de lo que feia menester; en fi, com qui té poca discreció en tota

cosa bona. Solament demano, per amor de Déu, que ho provi aquell qui no em cregui, i veurà per experiència el gran bé que és encomanar-se a aquest gloriós Patriarca, i tenir-li devoció; en especial persones d'oració sempre li haurien d'ésser afectades. Altrament jo no veig pas com se pot pensar en la Regina dels Angels, en el temps en què tant va sofrir amb l'Infant Jesús, sense que un hom faci gràcies a Sant Josep per lo bé que els hi va ajudar. Qui no trobi mestre que li ensenyi oració, que prengui aquest Sant gloriós per mestre, i no anirà errat de camí. El Senyor faci que jo no hagi errat en atrevir-me a parlar d'ell; que si bé jo publico ser-li devota, en servir-lo i en imitar-lo sempre he faltat. Endemés, Sant Josep ho va fer, com qui és, en obtenir-me que jo pogués llevar-me i caminar i no estar tollida; i jo, com la qui som, en usar malament d'aquesta mercè.

¡Qui ho hauria dit que tan aviat havia de caure, després de tantes mercès de Déu, després d'haver començat sa Majestat a dar-me virtuts, que elles mateixes me despertaven a servir-lo; després d'haver-me vist quasi morta, i en tan gran perill d'eixir condemnada; després d'haver-me ressuscitat ànima i cos, que tots els que em veieren s'espantaven de veure'm viva! ¡Que és això, Senyor meu, en quina vida tan perillosa ens cal viure! Mentre això escric me sembla que amb la vostra mercè i per la vostra misericòrdia podria dir com Sant Pau, si bé no amb aquella perfecció: *Que ja no som pas jo qui viu, sinó que Vós, Criador meu, viviu en mi*¹, per tal com fa alguns anys que, a lo que puc entendre, me teniu de la vostra mà, i em veig amb desitjos i determinacions — i en alguna manera provat per experiència en aquests anys en moltes coses — de no fer res contra la vostra voluntat, per poc que sigui, si bé dec fer moltes ofenses a Vostra Majestat sense

¹ Galat., II, 20.

reconèixer-ho. I també em sembla que res se'm presentarà al davant que per la vostra amor jo deixí de posar-m'hi amb gran resolució, i en algunes coses Vós m'havau ajudat a reeixir-hi, i no tinc voluntat al món ni a cosa d'ell, ni em sembla fer-me goig res fora de Vós, i tot lo altre me se'm fa una pesada creu. Bé puc enganyar-me, i així serà, que jo no tinc això que he dit; mes bé veieu Vós, Senyor meu, que a lo que puc entendre no mento. I jo estic tement, i amb molta raó, si m'heu de tornar a deixar; que ja sé fins on arriba la meua fortalesa i poca virtut, si Vós continuadament no me'n feu gràcia, i m'ajudeu per tal que no us deixi: i faci la Vostra Majestat que ara i tot no estigui deixada de Vós, al semblar-me tot això de mi. ¡No sé pas com volem viure, tan incert com és tot! Senyor meu, a mi ja em semblava impossible deixar-vos a Vós tan del tot; i com tantes vegades us vaig deixar, no puc estar-me de témer, que si us apartàveu un poc de mi, ho deixava anar tot per terra. Beneït sieu per sempre, que si bé jo us deixava a Vós, Vós no em deixàreu a mi tan totalment, que jo no em tornés a aixecar, donant-me Vós la mà sempre; i moltes vegades, Senyor, jo no la volia, ni volia entendre com moltes vegades me cridàveu de nou, com ara aniré dient.

CAPÍTOL VII

TRACTA PER QUINS TERMES VA ANAR PERDENT
LES MERCÈS QUE EL SENYOR LI HAVIA FETES,
I QUAN APERDUADA VIDA COMENÇÀ A MENAR:
DIU ELS MALS QUE HI HA DE NO ÉSSER MOLT
TANCATS ELS MONESTIRS DE MONGES.

SUMARI. *Teresa mena una vida frívola i dissipada. — Quant de mal li feu el no trobar-se en un monestir de clausura. — Aparició de Nostre Senyor pera reprensió de son comportament. — Un altre advertiment del cel. — Teresa treballa pel bé espiritual de les ànimes. — Malaltia i mort de son pare. — Ella torna a fer oració. — Sofriments de voler servir a Déu i al món.*

Així, doncs, de passatemps en passatemps, de vanitat en vanitat, d'ocasió en ocasió, vaig començar a endinsar-me tant en molt grans ocasions, i a estragar-se tant la meva ànima en moltes vanitats, que jo ja tenia vergonya de tornar a acostar-me a Déu, en tan particular amistat com és tractar d'oració; i a això m'hi va ajudar, que, com els meus pecats creixien, començà a faltar-me el gust i el delit en les coses de virtut. Jo veia ben clar, Senyor meu, que això me faltava a mi, per tal com jo us faltava a Vós.

Aquest fou l'engany més terrible que el dimoni me podia fer sots coberta d'humilitat, que vaig començar a témer de tenir oració, de tan aperduada que em veia; i em semblava que era millor fer com la majoria (com que en ésser dolenta jo era de lo

pitjor) i resar vocalment allò a què estava obligada, que no pas tenir oració mental i tant de tracte amb Déu, la que mereixia estar amb els dimonis, i que enganyava la gent; puix jo tenia en lo exterior bones aparences. I així no és cosa de culpar la casa on jo estava, que jo amb les meves maneres procurava que em tinguessin en bona opinió, si bé no ho feia d'intent fingint cristianitat; que en això d'hipocresia i vanaglòria, lloat sia Déu, no em recordo haver-lo ofès mai que jo entengui, que si me'n venia primer moviment, me feia tanta pena, que el dimoni en treia pèrdua i jo restava amb ganància, i així, en això, molt poc m'ha tentat mai. Tal volta, si Déu hagués permès ésser-ne jo tentada tan violentment com d'altres coses, també hauria caigut; mes sa Majestat fins ara me n'ha guardat, sia beneït per sempre. Al contrari, me sabia molt greu que em tinguessin en bona opinió, com jo coneixia lo secret del meu cor.

El no tenir-me per tan dolenta, venia que essent jo tan jove, i en tantes ocasions, veien que em retreia moltes vegades a tenir solitud, a resar i llegir molt, que parlava de Déu, i era amiga de fer pintar l'imatge de Nostre Senyor en moltes parts, i de tenir oratori, i procurar-hi coses que fessin devoció, que jo no deia mal, i altres coses d'aquest semblant que tenien aparença de virtut; i jo, vana com era, me sabia estimar en les coses de què el món en sol fer estima. Amb això me donaven tanta i més llibertat que a les monges molt antigues, i tenien gran assegurança de mi; que pendre'm jo llibertats, ni fer cosa sense llicència, vull dir per forats, o parets, o de nit, no em sembla que mai, en un monestir, hauria gosat parlar d'aquesta manera, ni ho vaig fer, per haver-me tinguda el Senyor de la seva mà. A mi em semblava, que amb advertència i acordadament mirava moltes coses, que posar l'honra de tantes monges en aventura per ésser jo dolenta, essent elles bones, fóra molt mal fet; ¡com

si fos estat bé lo altre que jo feia! A la veritat, el mal si bé era molt, no el feia pas tan a gratscient.

Per tal, a mi em sembla que em va fer gran dany no estar en un monestir de clausura; que la llibertat que les bones religioses podien tenir virtuosament, per tal com no devien més, que no es prometia pas clausura, a mi que só dolenta m'hauria dut certament a l'infern, si el Senyor amb tants medis i auxilis, amb molt particulars mercès seves no m'hagués tret d'aquest perill; i així me sembla que és perill grandíssim un monestir de dones amb llibertat, i que més me sembla via per anar a l'infern les que vulguin ésser dolentes, que no pas remei pera llurs defalliments. Això no es tingui per dit del meu monestir, per tal com n'hi ha tantes que serveixen al Senyor molt de cor i amb molta perfecció, que sa Majestat, tan bo com és, no pot deixar d'afavorir-les, i no és pas dels molt oberts, i s'hi guarda tota religió: jo parlo d'altres monestirs que jo sé i he vistos.

Dic que les monges d'aitals monestirs me fan gran pietat: puix és cosa que el Senyor les cridi particularment, i no pas una vegada, sinó moltes, a fi que se salvin, tan autoritzades hi són les honres i recreacions del món, i tan malament entenen elles a lo que són obligades, que Déu faci que no tinguin per virtut lo que és pecat, com moltes vegades jo ho feia; i la dificultat en fer-ho compendre és tan gran, que és cosa de posar-hi el Senyor la mà molt de debò.

Si els pares prenguessin el meu consell, ja que no vulguin mirar-s'hi a posar les seves filles on segueixin camí de salvació entre perills més grans que no pas en el món, és cosa que s'hi mirin, per lo que toca a l'honra llur; i que més s'estimin casar-les, fins molt sota llur condició, que no pas ficar-les en aitals monestirs, si elles no són molt ben inclinades — i Déu faci que sia de profit — o altrament

que se les tinguin a casa. Que si una noia vol ésser dolenta, a casa no se'n podrà cobrir gaire temps, i en el monestir molt i molt, i al capdavant, el Senyor ho descobreix; i ella no fa mal a si tan solament, sinó a totes. I de vegades les pobres noies no en tenen pas la culpa, que segueixen el camí fressat.

Fa dol que moltes se volen apartar del món, i pensant que se'n van a servir al Senyor i a fer-se lluny dels perills del món, se troben en deu mons alhora, on ni saben com valer-se ni trobar remei; que la juvenesa i la sensualitat i el dimoni les conviden i incinen a seguir algunes coses que són del mateix món. Ves allí, que ho tenen per bo, com aquell qui diu. Això me sembla en part lo dels desventurats heretges, que es volen encegar i fer-se entenent, que allò que segueixen és bo, i que així ho creuen, sense creure ho; per tal com tenen dintre d'ells qui els digui que és dolent.

¡Oh grandíssim mal, grandíssim mal de les ordres religioses — tant se val que sien de dones com d'homes — on no es guarda religió, on en un monestir hi ha dos camins, un de virtut i religió i un altre de manca de religió, i tots dos són gairebé igualment seguits; he dit mal, no pas igualment, que pels nostres pecats és més seguit el més imperfecte, i com són més els que hi van, és més afavorit! Es tan poc usat el de la verdadera religió, que el frare i la monja que ha de començar de veres a seguir del tot sa vocació, més ha de témer els mateixos de casa seva, que no pas tots els dimonis; i més cautela i dissimulació ha de tenir per enraonar de l'amistat que desitja tenir amb Déu, que d'altres amistats i voluntats que el dimoni ordena en els monestirs. I jo no sé pas de què ens meravellem si hi ha tants de mals en la Iglésia, quan aquells que havien d'ésser unes mostres de virtut a tothom, tenen tan esborrada l'obra que l'esperit dels Sants dels temps passats va deixar en les reli-

gions. Plàcia a la Divina Majestat de posar-hi re-
mei, com Ell veu que fa menester. Amén.

Al començar jo a tenir certes converses, com jo veia que eren usades, no em semblava que havien de causar a la meva ànima el dany i la distracció que després vaig entendre venir de tractes per aquest estil, semblant-me que cosa tan general com és aquest visitar en molts monestirs, que a mi no em faria més mal que a les altres, les quals jo veia ésser bones: i jo no mirava que elles eren molt millors, i que allò que en mi fou perill, en altres no ho fóra tant; que algun dubto que no hi sigui, baldament no sia sinó el temps mal despès.

Estant un dia amb una persona, ben al començament de fer-ne jo la coneixença, el Senyor va voler dar-me entenent que no em convenien aquelles amistats, i avisar-me i donar-me llum en tan gran ceguetat. Jesucrist se'm va representar davant amb molt severa aparença, donant-me entenent el greu que li en sabia: el vaig veure amb els ulls de l'ànima més clarament que no pas amb els ulls del cos el podria veure, i em va restar tan imprès, que d'això fa més de vint-i-sis anys, i em sembla tenir-ho davant. Jo en vaig estar molt esglaiada, i no volia veure més aquella persona amb qui jo era.

Me va fer molt mal el no saber jo que fos possible veure res, si no era amb els ulls del cos: i el dimoni me va ajudar a què ho cregués així, fent-me entenent que era impossible, i que era fantasia meva, i que podia ésser el dimoni, i altres coses d'aquest semblant. Endemés, mai deixava de semblar-me que era estat Déu, i no pas fantasia; mes, com no era del meu gust, feia de desmentir-me a mi mateixa. I com no vaig gosar tractar-ho amb ningú, i després va tornar-se a perfidiar molt, assegurant-me que no era dolent veure aital persona, ni jo perdia honra, sinó que en guanyava, vaig tornar a la mateixa conversació, i en altres temps a d'altres; que foren molts anys els que jo prenía aquesta re-

creació pestilencial, que com hi estava posada no em semblava tan dolent com era, per més que a voltes veia clar no ésser cosa bona: emperò cap persona no em va fer el distraïment d'aquesta que dic, per haver-li jo posada molta afecció.

Essent una altra vegada amb la mateixa persona, vam veure venir vers nosaltres — i altres persones que eren allí també ho veieren — una cosa a manera de gripau gran, que anava molt més lleuger de lo que ells solen fer-ho. En el lloc d'on eixí jo no acabo d'entendre com podia haver-hi una tal bestiota al mig del dia, ni mai n'hi ha haguda cap, i la impressió que fa ver en mi, me sembla que no era sense misteri, i mai més tampoc me'n só oblidada. ¡Oh Déu de grandesa, i amb quin esment i pietat Vós m'estàveu avisant de totes maneres; i que poc profit en vaig treure!

Jo tenia una monja parenta meva, antiga en el monestir, gran serventa de Déu i de molta religió. Ella m'avisava també de vegades; i no solament no la creia, sinó que em disgustava amb ella, i em semblava que s'escandalitzava sense motiu. He dit això per tal que s'entengui la meva maldat i la gran bonesa de Déu; i que merescut tenia l'infern per tan gran ingràtitut; i també per tal que escarmentin en mi, si el Senyor en algun temps ordenés i fos servit que alguna monja això llegeixi: i jo demano a les monges, per amor de Nostre Senyor, que fugin de semblants recreacions. Faci sa Majestat que per mi se'n desenganyi alguna de quantes jo n'he enganyades, dient-los que no era dolent, assegurant-les de tan gran perill amb la ceguetat que jo tenia, que d'intent no les volia pas enganyar; i amb el mal exemple que els vaig dar, vaig ésser causa de forces mals, no pensant jo que tant de mal feia.

Estant jo al començament de la meva malaltia, abans que jo sabés ordenar-me a mi mateixa, me venia un grandíssim desig d'ésser profitosa als altres; tentació molt ordinària dels novençans, si bé jo

ho vaig encepegar. Com jo amava tant el meu pare, el meu desig era que ell tingués el bé que jo posseïa, al meu parer, tenint oració, que em semblava no poder haver-hi en aquesta vida bé més gran que tenir oració; i així amb alguns pretextes, com vaig poder, vaig començar a procurar que ell en tingués. Per aquesta fi li vaig donar llibres. Com ell era tan virtuós, com he dit, li va escaure tant aquest exercici, que en cosa de cinc o sis anys estava tan endavant, que jo en lloava molt al Senyor, i en tenia grandíssima consolació. Els treballs que ell tingué eren grandíssims de moltes maneres; tots els passava amb grandíssima conformança. Moltes vegades venia a veure'm, que s'aconsolava tractant coses de Déu.

Vingué el temps en què jo anava tan aperduada i sense tenir oració, i com jo vaig veure que ell pensava ésser jo la que solia, no em vaig poder estar de desenganyar-lo; que vaig passar més d'un any sense tenir oració, semblant-me més humiliat. I aquesta fou, com diré després, la més gran tentació que vaig tenir, que amb això anava a perdre'm del tot; que tenint oració, si un dia ofenia a Déu, altres tornava a recollir-me i llunyarme més de l'ocasió. Com el bon home venia amb això, no m'ho sofria el cor de veure'l tan enganyat, que es pensés que jo tractava amb Déu com solia, i jo li vaig dir que ja no tenia oració, sense dir-n'hi la causa. Li vaig retreure l'inconvenient de les meves malalties, que per més que em vaig posar bona d'aquella tan greu, sempre fins ara n'he tingudes i en tinc de ben grans; si bé ara de poc no són tan violentes, mes no se'm treuen de moltes maneres. Vint anys, en especial, vaig tenir vòmits els dematins, que era cas de no poder desdejunar me fins a mig dia; i de vegades fins més tard. D'ençà que combrego més sovint, me pren això de part de vespre, abans de posar-me al llit, amb molta més pena, que jo ho tinc de procurar amb plomes o amb altres coses; que si no ho faig,

sento molt de mal, i quasibé mai estic, al meu parer, sense molts dolors, i a voltes ben greus especialment al cor; si bé el mal que seguidament hi tenia, és molt de tant en tant: de forta paràlisi i d'altres malalties de febres que moltes vegades solia tenir n'estic bona fa vuit anys. D'aquests mals ja se me'n dóna tan poc, que moltes vegades me'n gaudeixo, per semblar-me que en alguna cosa serveixo al Senyor.

El meu pare me va creure que aquesta en fos la causa: és que ell no deia mentides, i jo, traint de tals coses amb ell, no era pas cosa que mentís. Per tal que millor ho cregués — que bé veia jo que no en tenia disculpa — li vaig dir que prou feia jo en poder complir amb el chor. Endemés, això no era tampoc causa bastant pera deixar una cosa com l'oració, on no hi calen forces corporals sinó solament amor i costum; que el Senyor dóna sempre com fer-ne, si volem. Dic sempre, que si bé, per obstacles i fins per malaltia, algunes vegades hi ha impediment pera moltes estones de solitud, no deixa d'haver hi altres temps en què hi ha salut; i en la mateixa malaltia i en els obstacles la verdadera oració, quan és una ànima que ama, consisteix en oferir allò mateix, i recordar-se per qui ho passa, i conformar-s'hi, i mil coses que s'ofereixen. Aquí la ànima s'exercita en l'amor, que no és pas forçós que l'oració hagi de fer-se en temps de solitud, i que sinó ja no ho sia. Amb un poquet de compte se troben grans béns en el temps en què el Senyor, amb treballs, ens lleva el temps de l'oració; i així jo els havia trobats quan tenia bona consciència.

Altrament, el meu pare, amb l'opinió que tenia de mi i la voluntat que em duia, tot m'ho va creure, i fins em planyia. Mes com ell ja estava en un estament tan alt, d'aquí avant no s'aturava tant amb mi, sinó que, en haver-me vist, se'n tornava, que deia ésser temps perdut: com jo el gastava en altres vanitats, poc se me'n donava.

Vivint jo en aitals vanitats, no solament vaig procurar que el meu pare tingués oració, sinó d'altres persones i tot. Com jo les veia amigues de resar els deia la manera de tenir meditació, i les feia avençar, i els dava llibres; que aquest desig que altres servissin a Déu, d'ençà que vaig començar oració, com he dit, el tenia. No servint jo al Senyor com calia, me semblava cosa que no es perdés lo que sa Majestat m'havia donat entenent, i que d'altres el servissin per mi. Dic això per tal que es vegi el gran engegament en què estava, que em deixava perdre a mi i procurava guanyar els altres.

En aquest temps va venir al meu pare la malaltia d'on va morir, que va durar alguns dies. Vaig anar a tenir-ne compte, estant jo més malalta en l'ànima per moltes vanitats, que no pas ell en el cos; si bé no de tal manera que, a tot el meu entendre, estigués en pecat mortal en tot aquest temps més aperduat que dic, que, entenent-ho jo, de cap manera hi fóra estada.

Vaig passar prou d'afany en la seva malaltia: crec que li vaig fer un poc de retorn per lo que ell havia sofert en les meves. Amb tot i estar jo prou malalta — com en faltar-me ell, me faltava tota ma benança i contentació, que ell sempre m'ho era — vaig esforçar-me i tenir gran cor per no mostrar-li pena, i vaig estar fins que va morir, com si res hagués sentit, semblant-me que m'arrencaven l'ànima al veure acabar sa vida, de la gran voluntat que li duia.

Fou cosa de lloar-ne Déu, la mort que ell va fer i el desig que tenia de morir-se, els consells que ens dava després d'haver rebuda l'Extrema Unció, el fer-nos encàrrec d'encomanar-lo a Déu i demanar-li misericòrdia pera ell, dient-nos que el servíssim sempre tenint present que tot s'acaba. I ens deia amb llàgrimes la pena gran que ell tenia de no haver-lo servit, que voldria ésser frare, vull dir haver-ne sigut, de l'orde més estreta que fos. Tinc per

molt cert que, quinze dies abans, el Senyor li va donar a entendre que no havia de viure, que de primer, si bé estava mal, no s'ho pensava. Després, tot i sentint molta milloria i els metges dir-ho, no en feia gens de cas, sinó tot era ordenar la seva ànima.

El seu mal principal fou un grandíssim dolor d'espatlles, que mai se n'hi anava; alguns camins l'estrenyia tant, que l'anguniava molt. Jo li vaig dir que, essent ell tan devot de quan el Senyor portava la creu a coll, que penses que sa Majestat li volia donar a sentir alguna cosa de lo que Ell havia passat en aquell dolor. Ell se n'aconsolà tant, que em sembla no haver-li sentida mai més cap queixa. Va estar tres dies quasibé sense coneixença. El dia que va morir, el Senyor l'hi va tornar tan plena que ens en vam meravellar, i la va tenir fins que a la meitat del credo, que ell mateix deia, va expirar. Restà com un àngel; així em semblava a mi que ho era, per dir ho així, en ànima i disposició que la tenia molt bona. No sé pas per què he dit això, si no és per culpar més el meu dolent viure després d'haver vista tal mort i entesa tal vida, que per assemblar-me en alguna cosa a tal pare, jo m'havia de millorar. El seu confés que era un Dominic ¹, molt gran lletrat, deia que no dubtava pas que se n'anava de dret al cel, que feia alguns anys que el confessava i lloava sa puritat de consciència.

Aquest pare Dominic, que era molt bo i tement Déu, em va fer gran profit; que em vaig confessar amb ell, i ell se posà amb esment a fer-me bé a la meua ànima, i fer-me entendre el meu aperduament. Me feia combregar de quinze en quinze dies, i a poc a poc, començant-lo a tractar, li vaig parlar de la meua oració. Ell me digué que no la deixés pas, que de cap manera me podia fer res més que profit. Vaig començar a tornar-hi, sense fugir per això de les ocasions, i mai més la vaig deixar. Passava una

¹ El P. Vicens Barrón.

vida neguitosíssima per tal com en l'oració jo entenia més les meves faltes. De l'una banda Déu era a cridar-me, de l'altra jo seguia el món. Totes les coses de Déu me donaven gran contentació; mes les del món me tenien lligada. Sembla que volia concordar aquests dos contraris, tan enemics l'un de l'altre, com són vida espiritual i satisfaccions, sentiments, i passatemps dels sentits. En l'oració sofria gran afany per tal com l'esperit no era senyor sinó esclau; i així jo no podia tancar-me en el meu interior, que era tota la manera de procedir que tenia en l'oració, sense tancar amb mi mil vanitats. Així vaig passar molts anys que ara me'n meravello com ho vaig poder sostenir sense deixar una cosa o una altra. Bé sé que deixar l'oració ja no estava en la meua mà, que amb les seves mans me detenia. Aquell qui em volia pera fer-me més grans mercès.

¡Oh, valga'm Déu, si jo havia de dir les ocasions d'on Déu me treia en aquests anys, i com jo m'hi tornava a posar, i els perills de perdre totalment el crèdit de que ell me deslliurà! Jo cop de fer obres pera descobrir qui jo era, i el Senyor cop de cobrir els meus mals i descobrir alguna petita virtut, si en tenia, i fer-la gran als ulls de tots, de manera que sempre me tenien en molt; que, si bé de vegades mes vanitats se traslluïen, com veïen altres coses que els semblaven bones, no ho creïen. I era que Aquell qui tot ho sap ja havia vist que així feia menester, a fi que em donessin algun crèdit en les coses que després he tractades del seu servei, i la seva sobirana Llarguesa no mirava els grans pecats meus, sinó els desigs que moltes vegades tenia de servir-lo, i la pena de no tenir esforç de cor en mi pera fer ho.

¡Oh Senyor de la meua ànima! ¡Com podré encariar les mercès que en aquests anys me vàreu fer! ¡I com en el temps en què jo més us ofenia, en breu me disposàveu amb un grandíssim penediment, per tal d'assaborir vòstres delícies i mercès! En veritat,

Rei meu, Vós prenieu per medi el càstig més delicat i més penal que pera mi podia haver-hi. Amb grans delícies castigàveu els meus delictes. I no crec pas parlar fora de seny, si bé fóra bo que jo estigués de seny eixida, tenint ara novament en record la meva ingratitut i malesa. Quan jo era caiguda en culpes greus, era pel meu natural tant més penós rebre mercès en comptes de càstigs, que certament, al meu parer, una d'elles m'aterrava, em confonia i em desolava més que no pas moltes malalties aplegades amb molts d'altres afanys; que això darrer jo veia que ho mereixia, i em semblava que pagava alguna cosa pels meus pecats — si bé tot era poc per ésser ells tants; — mes veure jo que rebia noves mercès, pagant tan malament les rebudes, és una mena de torment terrible pera mi, i crec que pera tots els qui tinguin algun coneixement o amor de Déu, com tenim dret a deduir-ho en un natural virtuós. Aquí eren les meves llàgrimes i el meu enuig de veure lo que sentia, mirant com estava en la vetlla de tornar a caure, encara que els meus determinis i desigs aleshores, dic per aquella estona, estaven fermes.

Gran mal és una ànima sola entre tants perills. Me sembla que si jo hagués tingut amb qui tractar tot això, que m'hauria ajudat per no tornar a caure, tant sols per vergonya, puix que no en tenia de Déu. Per això daria jo de consell als qui tenen oració, en especial al començament, que cerquin amiatat i comunicació amb altres persones que tractin de lo mateix; és cosa importantíssima tan sols sia per ajudar-se els uns als altres amb llurs oracions, quant més que hi ha molts d'altres aventatges. Tractant-se de conversacions i afeccions humanes, mal que no sien molt bones, la gent se procura amics amb qui descansar i per tal de més fruir en dir-se aquelles vanes contentacions; i jo no sé per què s'ha de permetre que aquell qui comença de veres a amar Déu i a servir-lo, deixi de tractar amb

algunes persones els seus plaers i treballs; que de tot tenen aquells qui tenen oració. Que si és de veritat l'amistança que un hom vol tenir amb sa Majestat, no tingui por de vanagloria; i si primer moviment n'hi ve, amb mèrit n'eixirà: i jo crec que aquell qui tenint aquesta intenció ho tracti amb altres, que ell en treurà profit i aquells qui l'escoltin, i n'eixirà més ensenyat; fins, sense entendre com, ensenyarà els seus amics.

Aquell qui d'aquestes converses en tingui vanagloria, també en tindrà d'oïr Missa amb devoció, si el veuen, i de fer altres coses que sots pena de no ésser cristià, li cal fer, i no s'han pas de deixar per por de vanagloria. Això és tan importantíssim per les ànimes que no estan enfortides en la virtut, com elles tenen tants contraris i amics pera incitar al mal, que jo no sé pas com encarir-ho. Me sembla que el dimoni ha usat d'aquest enginy, com de cosa que molt li importa, que la gent s'amagui tant de què s'entengui que de veres volen procurar amar i complaure a Déu, com l'esperit maligne empeny a què es descobreixin altres voluntats mal honestes, que de tan freqüents que són ja semblen cosa de moda, i es publiquen les ofenses que sobre això es fan contra Déu.

No sé pas si dic follies; si ho són, que vós ho esquinceu¹, i si no ho són, vos demano de voler suplir la meua ignorància afegint ací força; que les coses del servei de Déu ja van tan desvalgudes, que els que el serveixen, pera tirar endavant, els uns als altres s'han de valer, tenint se per bo com se té el seguir les vanitats i plaers del món: i dels que això fan pocs se n'adonen, mes si un comença a dar-se a Déu, n'hi ha tants que murmurin, que cal cercar companyia per tal de defendre's fins que un ja estigui fort en no saber-li greu de patir, i sinó es veurà en

¹ En aquest i en altres indrets del present llibre s'adreça la Santa al seu confés el P. García de Toledo, O. P., a qui va enviar de primer el manuscrit d'aquesta vida.

gran estretura. Jo diria que per això alguns sants se n'anaven als deserts. Altrament, és una mena d'humilitat el no refiar-se de si, sinó creure que per raó d'aquells amb qui conversem, Déu ens ajudarà, fora que la caritat creix a l'ésser comunicada, i hi ha mil béns que jo no gosaria dir, si no tenia experiència de lo molt que això hi fa. Veritat és que jo som la més fràgil i dolenta del món; mes jo crec que no perdrà pas aquell que humiliant-se, per més que sia fort no s'ho cregui, i és fíi en això de qui té experiència. De mi mateixa jo ho puc dir, que si el Senyor no m'hagués descoberta aquesta veritat i donat medís de tractar jo molt sovint amb persones que tenen oració, que caient i aixecant-me me n'anava de cap a l'infern; que a caure tenia molts amics que m'hi ajudaven; mes per aixecar-me em trobava tan sola, que ara em meravello de com no estava sempre caiguda, i en faig llaors a la misericòrdia de Déu, que era l'únic que em dava la mà. ¡Sia beneït per sempre més! Amén.

CAPÍTOL VIII

TRACTA DEL GRAN BÉ QUE LI VA FER PER NO PERDRE L'ÀNIMA EL NO APARTAR-SE TOTALMENT DE L'ORACIÓ, I QUIN REMEI ÉS TAN EXCELENT PERA GUANYAR LO PERDUT. PERSUADEIX A QUE TOT HOM EN TINGUI. DIU EL PROFIT TAN GRAN QUE EN ELLA HI HA, I QUE FINS TORNANT-LA A DEIXAR I TOT, ÉS GRAN BÉ USAR ALGUN TEMPS DE TAN GRAN BÉ.

SUMARI. *La Santa refereix com en mig de ses infidelitats tingué cor de seguir fent oració. — Exhorta als qui fan oració que mai la deixin per greus que sien llurs faltes i llurs misèries. — Convida a totes les ànimes a no privar-se dels grans avantatges de l'oració. — L'oració és la porta per on les mercès de Déu entren en la nostra ànima. — Afecció de la Santa per la paraula de Déu.*

No és pas sense raó que jo he ponderat tant aquest temps de la meua vida, que prou veig que ningú tindrà gust de veure cosa tan mesquina, que certament jo voldria que m'avorriessin els qui això llegissin, veient una ànima tan perfidiosa i ingrata envers Aquell qui tantes mercès li ha fetes; i jo voldria tenir llicència pera dir les moltes vegades que en aquest temps vaig faltar a Déu per no estar jo ferma en aquesta forta columna de l'oració.

Vaig passar quasibé vint anys en aquesta mar tempestuosa, amb aquestes caigudes de les quals m'aixecava malament, puix tornava a caure. La meua vida era tan baixa de perfecció que no feia cap cas dels pecats venials; i els mortals, si bé els

duia temor, no pas com calia, que no em llunyava dels perills. Jo sé dir que és una de les vides neguitoses que, al meu parer, se pot imaginar; per tal com, ni jo fruiïa de Déu, ni trobava satisfacció en el món. Quan estava entre satisfaccions mundanes, el recordar-me lo que a Déu devia era amb sentiment; quan estava amb Déu, les afeccions del món me daven mal temps; això és una guerra tan penosa, que no sé pas com la vaig poder sofrir un mes, i molt menos per tants anys. Amb tot i amb això, veig la gran misericòrdia que el Senyor me va fer, tot i tractant jo amb el món, que tingués coratge pera fer oració; dic coratge, que jo no sé per quina cosa del món en cal més, que tractar de traïr el rei, i saber que ell ho sap, i no eixir mai de sa presència. Que tot i estant sempre nosaltres en presència de Déu, a mi em sembla que aquells que tracten d'oració hi estan d'una altra manera, per tal com estan veient que Ell els mira; que els altres podrà ésser que passin alguns dies sense venir-los en record que Déu els veu.

Veritat és que en aquests anys va haver-hi mesos, i fins alguna vegada un any sencer, en què em guardava d'ofendre a Déu, i em dava molt a l'oració, i feia algunes diligències, i forces, per tal de no ofendre'l: com tot lo que escric va dit amb tota veritat, faig ara esment d'això. Emperò em recordo poc d'aquests dies bons, i així devien ésser pocs, i molts de dolents. Pocs dies se passaven sense tenir llargues estones d'oració, si no era per estar jo molt malalta o molt enfeïnada. Quan estava malalta, estava millor amb Déu; procurava que les persones que tractaven amb mi ho estiguessin, i ho suplicava al Senyor: moltes vegades parlava d'Ell. Així que, fora l'any que tinc dit, dels vint i vint anys que fa que vaig començar oració, més dels divuit en vaig passar en aquesta batalla i combatiment de tractar amb Déu i amb el món. Els demés anys que ara em queden pera dir, s'és mudat el motiu de la guerra,

si bé no és estada petita; mes com jo estava, segons jo crec, en el servei de Déu i amb coneixement que el món és vanitat, tot és estat suau, com diré després.

He recontat això tan llargament (com he dit) per tal que es vegi la misericòrdia de Déu i la meva ingratitude; i també a fi que s'entengui el gran bé que Déu fa a una ànima en disposar-la a que s'apliqui a tenir oració, per més que no estigui tan apallada com fa menester; i com, si ella hi persevera, per pecats, tentacions i caigudes de mil maneres que el dimoni hi posi, al capdavall tinc per cert que el Senyor la treu a port de salvament, com, a lo que ara es veu, m'ha tret a mi. Faci sa Majestat que jo no em torni a perdre.

El bé que té qui s'exerceix en l'oració mental hi ha molts Sants i moltes persones virtuoses que ho han posat per escrit — Déu en sia glorificat; — mes encara que no fos així, si bé jo só poc humil, no só pas tan superba que jo gosés parlar-ne. Jo puc parlar de lo que tinc experiència, i és que per mals que faci aquell qui ha començat oració, no la deixi pas; que ella és el medi per on pot tornar-se a remeiar, i sense ella li serà molt més dificultós; i no el senti el dimoni, com feu a mi, de deixar-la per humilitat; cregui que les paraules de Déu no poden faltar: que en penedint-nos de veres i determinant-nos a no ofendre'l, Ell torna a l'amistat que ens tenia, i a fer les mercès que d'abans feia, i de vegades moltes més i tot, si el penediment s'ho mereix; i a qui no hagi començada oració, li demano per amor del Senyor que no es privi de tant de bé. L'oració no és pas cosa de témer, sinó de desitjar; que, posat que un hom no avancés, i s'esforcés d'ésser perfet que mereixi els sentiments i mercès que Déu e's fa, per poc que guanyi, anirà entenent el camí del cel; i si persevera, jo espero en la misericòrdia de Déu, que ningú el pren per amic sense rebre'n la paga: puix al meu parer, oració mental no és altra cosa sinó comunicació amistosa, estant moltes vegades trac-

tant a soles amb qui sabem que ens vol. I si vós encara no l'estimeu — que pera ésser l'amor verdader i l'amistat de durada, cal que els naturals s'avinguin: el del Senyor ja se sap que no pot tenir defalliment, el nostre és ésser viciós, sensual, ingrát, — és que no conseguíu de vós amar lo tant, per tal com no és del vostre natural; mes, veient lo molt que us importa tenir la seva amistat, i lo molt que Ell us ama, passeu per aquesta pena d'estar-vos molt amb qui és tan diferent de vós.

¡Oh Bondat infinita del meu Déu, que em sembla veure-us a Vós i veure'm a mi d'aquesta faisó! ¡Oh Delícies dels àngels, que en veient això, voldria desfer-me tota en amar-vos! ¡Que n'és de cert que Vós sofriu a qui no us sofreix que esteu amb ell! ¡Que bon amic us mostreu, Senyor meu, com l'aneu afavorint i sofrint, i espereu que ell se faci a vostre natural, i mentrestant Vós li aneu sofrint el seu! Entreu en compte, Senyor meu, les estones que us estima; i per un moment de penediment oblideu lo que ell us ha ofès. Jo he vist això clarament per mi, i no veig, Criador meu, per què tothom no procura acostar-se a Vós per aquesta particular amistat, fent ho els dolents que no són de vostre natural, a fi que Vós ens torneu bons; permetent-vos ells que Vós esteu amb ells, al menos un parell d'hores cada dia, per més que ells no estiguin amb Vós, sinó amb mil destorbs de neguits i pensaments del món, com jo feia. Per aquesta força que es fan de voler estar en tan bona companyia (Vós mireu que als començaments no poden fer-hi més, ni després tampoc, a voltes), Vós, Senyor, priveu als dimonis d'escometre'ls, i feu que cada dia tinguin menos de força contra ells, i a ells els doneu força pera vèncer. Sí. Vida de totes les vides, que Vós no mateu ningú dels qui es fien de Vós, i dels qui us volen per amic, sinó que sosteniu la vida del cos amb més salut i la doneu a l'ànima.

No entenc pas quina cosa temen els qui temen

de començar oració mental, ni sé de què tenen por. Bé fa el dimoni de posar-ne per tal de fer-nos ell mal de debò, si amb temors fa que no pensem en lo que hem ofès a Déu, i en lo molt que li devem, i en que hi ha infern i glòria, i en els grans treballs i dolors que Ell passà per nosaltres. Aquesta fou tota la meva oració, i ho és estat mentre vivia en aquests perills, i aquí era el meu pensar, quan podia. Mes ben sovint, per alguns anys, tenia més compte en desitjar que s'acabés l'hora que m'havia posat d'oració, i en escoltar quan el rellotge tocava, que no pas en altres coses bones; i prou vegades no sé quina greu penitència se'm fóra posada davant, que jo no l'hagués escomesa de millor gana que no pas recollir-me a fer oració. I és cert que era tan incompòrtable la força que el dimoni em feia, i la meva mala costum, a fi que no anés a fer oració, i la tristesa que el dimoni emposava en entrant en l'oratori, que em calia valer-me de tot el meu coratge (que diuen no ésser poc, i s'és vist haver-me'n donat Déu bona cosa més que de dona, sinó que n'he usat malament) pera violentar-me, i tanmateix Déu m'ajudava. I després que jo m'havia feta aquesta força me trobava amb més repòs i consolació que no pas algunes vegades que tenia desig de resar.

Doncs, si a una cosa tan dolenta com jo, Déu la va sofrir tant de temps, i es veu clar que per l'oració vingué el remei de tots els meus mals ¿quina persona, per mala que sia, podrà témer? Que per mala que sia no ho serà pas tants anys després d'haver rebudes tantes mercès del Senyor. ¿Ni qui podrà desconfiar, havent-me Déu sofert tant a mi, solament per tal com desitjava i procurava algun lloc i temps pera estar Ell amb mi, i això moltes vegades sense voluntat, a còpia de fer-me jo gran força, o de fer-me-la el mateix Senyor? Doncs, si als qui no serveixen a Déu, sinó que l'ofenen, l'oració els està tan bé, i els és tan necessària, i ningú pot trobar dany que certament ella pugui fer que no en sia un

de més gran el no tenir-ne; aquells qui serveixen a Déu i el volen servir ¿per què l'han de deixar? Per cert, si no és per passar amb més dolor els treballs de la vida, i per tancar la porta a Déu a fi que en ella no els aconsoli, no ho puc pas entendre. ¡Certament, me fan compassió, com serveixen al Senyor fent-se ells les despeses! Que a aquells qui es donen a oració, el Senyor mateix els fa les despeses, car per un poc de treball, els dóna consolació per tal que amb ella passin els treballs.

Com d'aquestes consolacions que Déu dóna als qui perseveren en l'oració ne serà molt tractat, res en dic ací; solament que d'aquestes mercès tan grans que Déu m'ha fetes, la porta n'és l'oració; tancada aquesta, jo no sé pas com les farà; que si Ell vol entrar per adelitar-se amb una ànima i adelitar-la, no hi ha per on, que Ell la vol sola, neta, i amb desig d'ésser afavorida. Si nosaltres li posem molts destorbs i no fem res per treure'ls, ¿com vindrà Déu a nosaltres, i voldrem que Ell ens faci grans favors?

Per tal que es vegi la divina misericòrdia i el gran bé que em fou el no haver deixat l'oració i la lliçó — com hi va tant en entendre-ho — diré ací la batalla que el dimoni presenta a una ànima per guanyar-la, i l'artifici i misericòrdia amb què el Senyor procura tornar-la a Ell, i així d'altres es guardin dels perills d'on jo no em vaig guardar. I sobretot, per amor de Nostre Senyor, i pel gran amor amb què Ell tracta d'atraure-se'ns, jo demano de guardar-se tothom de les ocasions perilloses; que un cop hi som posats, com sien tants els enemics que ens batallen i tants els defalliments que hi ha en nosaltres, no ens podem pas refiar de mantenir-nos en defensió.

Jo voldria saber declarar el captivatge que la meva ànima sostenia en aquests temps, que jo prou entenia que estava captiva i no acabava d'entendre en què, ni podia creure del tot que allò que els confessors no em senyalaven com tan greu, fos tan dolent com jo en la meva ànima ho sentia. Un d'ells, al

fer-li jo part del meu escrúpol, me va dir que encara que jo tingués alta contemplació, les ocasions i tractes on jo em posava no eren cap inconvinença. Això ja fou al capdavall, que jo amb el favor de Déu anava llunyant-me dels grans perills; mes no em llevava totalment de l'ocasió. Com els confessors me veien amb bons desigs i ocupació d'oració, els semblava que jo feia una gran cosa; mes la meua ànima entenia que no feia pas lo que era d'obligació per Aquell a qui tant devia. Ara la planyo per lo molt que ella va sofrir, i el poc socors que d'enlloc li venia, fora de Déu, i la molta eixida que li daven pels seus passatemps i satisfaccions, amb declarar que eren lícits.

Endemés el meu torment en els sermons no era pas petit, i a mi m'agradaven molt, de manera que si jo veia algú que predicava bé i amb fervor, li posava un amor particular, sense jo procurar-ho, que no sé pas d'on me venia. Gairebé mai me semblava tan dolent un sermó, que jo no l'oís de bon gust, per més que, segons deien els qui el sentien, no fos ben predicat. Si el sermó era bo, era pera mi una gran recreació. De parlar de Déu o de sentir-ne parlar, quasi mai me'n cansava, d'ençà que vaig començar a tenir oració. Si d'una banda tenia un gran conhort en els sermons, de l'altra me daven torment; que allí entenia jo que no era pas la que havia d'ésser de bon tros. Jo suplicava al Senyor que em valgués, mes, per lo que ara em sembla, devia faltar de no posar totalment la meua confiança en sa Majestat i perdre-la de tot punt en mi. Jo cercava remei, feia diligències; mes no devia comprendre que tot és de poc profit, si treta de tot punt la confiança en nosaltres, no la posem en Déu. El meu desig era viure, que jo entenia prou que no vivia, sinó que lluitava amb una ombra de mort, i no hi havia qui em donés vida, i jo no la podia pendre, i Aquell que me la podia dar tenia raó de no socórrer-me, que Ell tantes voltes m'havia cridat a si, i jo l'havia deixat.

CAPÍTOL IX

TRACTA PER QUINS TERMES EL SENYOR VA COMENÇAR A DESPERTAR LA SEVA ÀNIMA I A DONAR-LI LLUM EN TAN GRANS TENEBRES I A ENFORTIR LES SEVES VIRTUTS PER TAL DE NO OFENDRE'L.

SUMARI. *Viva impressió que produeix en Teresa la vista d'un Ecce-homo. — La devoció a Santa Magdalena. — La fidelitat en meditar els sofriments de Jesucrist en l'Hort de les Oliveres. — Manera ordinària com ella s'aplica a l'oració. — Llegeix les Confessions de Sant Agustí. — La gràcia acaba de triomfar de son cor. — Ella torna a ésser afavorida en el tracte amb Nostre Senyor.*

Jo tenia la meva ànima cansada, i, per més que ella volia, les seves mesquines costums no la deixaven descansar.

Fou el cas que un dia, entrant en l'oratori, vaig veure una imatge que havien portada allí a guardar, la qual havien fet venir pera una festa que es feia en el monestir. Era una imatge de Jesucrist molt plagat, i tan devota, que, en mirant-la, jo em vaig tota torbar de veure'l tal, puix representava bé lo que Ell va passar per nosaltres. Fou tant lo que vaig sentir per lo malament que jo havia agraït aquelles ferides que em semblava partir-se'm el cor, i em vaig deixar anar al seu costat amb grandíssim escampament de llàgrimes, suplicant-li que ja d'un cop me donés esforç de cor per tal de no ofendre'l.

Jo era molt devota de la gloriosa Magdalena, i

pensava moltíssimes vegades en la seva conversió, en especial al pendre jo la comunió; que com sabia certament que el Senyor estava dintre meu, jo em posava als seus peus, semblant-me que les meves llàgrimes no eren a rebutjar; i no sabia pas lo que em deia, que prou feia el Senyor de deixar-me les plorar per Ell, com fos cosa que tan aviat se m'oblidava aquell sentiment. També m'encomanava a aquesta Santa gloriosa, a fi que ella m'aconseguís perdó.

Altrament, aquesta darrera vegada — vull dir aquesta de la imatge—me sembla que en vaig treure més profit, per tal com ja estava molt desconfiada de mi i posava tota la meva confiança en Déu. Aleshores me sembla haver jo dit al Senyor, que no em llevaria d'allí fins que Ell fes lo que jo li suplicava. Certament jo crec que em fou de profit, que d'ençà d'aleshores vaig anar millorant força.

Heusací la meua manera d'oració: com no podia discórrer amb l'enteniment, jo procurava representar-me interiorment Jesucrist; al meu parer me trobava millor de considerar-lo en els passos on lo veia més sol. A mi em semblava que estant Ell sol i afligit, com a persona necessitada m'havia d'admetre a mi. D'aquestes simplicitats ne tenia moltes; en especial me trobava molt bé en l'oració de l'Hort, tot era allí fer-li companyia; pensava en aquella suor i aflicció que allí havia tinguda: si podia, desitjava eixugar-li aquella suor tan anguniosa; mes recordo que mai gosava decidir-me a fer-ho, per tal com me venien en record els meus tan greus pecats. Estava'm allí amb Ell tot el temps que les meves distraccions me deixaven, que eren moltes les que em donaven torment.

Anys i anys la majoria de les nits abans d'adormir-me, quan venint-me la son m'encomanava a Déu, sempre pensava un poc en aquest pas de l'oració de l'Hort, fins d'abans d'ésser monja, que em digueren guanyar-s'hi moltes indulgències; i tinc pera mi que

en això la meva ànima hi va guanyar molt, que vaig començar a tenir oració sense saber lo que era, i ja la costum tan ordinària feia que no ho deixés, com el no deixar de senyar-me pera dormir.

Endemés, tornant a lo que deia del torment que les distraccions me daven, aquesta manera de procedir en l'oració sense discurs de l'enteniment té això, que la persona hi estarà molt sorpresa o molt distreta; mes si hi aprofita, ho fa molt, per tal com és en amar. Mes a aquest punt costa molt d'arribar-hi, sinó és a les persones que el Senyor vol en poc de temps pujar-les a oració de quietut que jo en conec algunes: a les que van per aquí els és útil un llibre per aviat recollir-se. A mi m'era de profit també el veure camps, aigua, flors: en aquestes coses jo trobava memòria del Criador, vull dir que em deixondien i recollien i servien de llibre, així com la meva ingratitut i els meus pecats.

En coses del cel, i en coses sublimes, el meu enteniment era tan groller, que mai per mai me les vaig poder afigurar fins que el Senyor per una altra manera me les va representar. Tenia tan poca habilitat per afigurar-me res interiorment, que, llevat de lo que veia, no m'era de cap profit l'imaginació com ho és a altres persones que es fan representacions pera recollir-s'hi. Jo solament podia pensar en Jesucrist com a home; mes en tal manera que mai vaig poder representar-me'l, per més que llegia la seva bellesa i veia imatges, sinó així com aquell qui està cego o a les fosques, que si bé parla amb una persona, i veu que està amb ella per tal com sap de cert que és allí — vull dir que entén i creu que és allí — mes està sense veure-la. Així m'esdevenia a mi quan pensava en Nostre Senyor. Per això jo era tan amiga de les imatges. ¡Malaventurats d'aquells qui per sa culpa perden aquest bé! Bé sembla que no l'amen pas al Senyor, que si ho feien, pendrien goig de veure el seu retrat, com fins entre nosaltres es pren contentació de veure el d'una persona a qui es vol bé.

En aquesta saó em donaren les *Confessions de Sant Agustí*, lo qual té l'aparença d'una disposició particular de Déu, que jo no les havia procurades ni mai les havia vistes. A Sant Agustí jo li porto molta voluntat, que el monestir on jo vaig ésser de donzella secular era de la seva Ordre, i així mateix per haver ell sigut pecador, que en els Sants que després de ser-ne, el Senyor els va convertir, jo hi trobava gran consolació, semblant-me que en ells havia de trobar socors; i que, així com el Senyor els havia perdonat, així podia fer-m'ho a mi; salvant que una cosa em desconhortava, com he dit, que als Sants, Déu els havia cridats una vegada solament, i no tornaven a caure, i a mi ja eren tantes que em feia dol. Mes considerant l'amor que el Senyor em tenia tornava a pendre esforç, que mai vaig desconfiar de sa misericòrdia; de mi moltes vegades ho feia.

¡Valga'm Déu Senyor, quina feresa em fa l'empedreïment que la meva ànima tingué, tenint tants auxilis de part de Déu! Me fa estar amb temença lo poc que jo podia sobre mi, i que lligada em veia per no decidir-me de donar-me a Déu del tot. Tan bell punt me vaig posar a llegir les *Confessions*, me va semblar que jo mateixa m'hi trobava; vaig començar a encomanar-me molt a aquest Sant gloriós. Quan vaig arribar a la seva conversió, i vaig llegir com ell va sentir aquella veu de l'hort estant, no em va semblar sinó que el Senyor me la va donar a mi, tal fou el sentiment del meu cor. Vaig estar bella estona que tota regalava de llàgrimes amb gran aflicció i sentiment de cor. ¡Valga'm Déu Senyor, que sofreix una ànima perdent la llibertat que ella havia de tenir d'ésser senyora, i que en pateix de torments! Ara jo m'admiro de com podia viure en tanta tortura: ¡lloat sia Déu, qui em va donar vida pera escapar d'una mort tan mortal!

Aleshores la meva ànima em sembla que va rebre grans forces de la Divina Majestat, que degué escoltar els meus clams i tenir compassió de tantes

llàgrimes. Va començar-me a créixer el desig d'estar més temps amb Ell i de treure'm del davant les ocasions de dissipació, que un cop deixades, tantost me girava a amar sa Majestat; que al meu parer prou coneixia jo que l'amava, mes no entenia en què consisteix l'amar de veres a Déu com ho havia d'entendre.

Amb prou feines acabava jo de disposar-me a voler-lo servir, quan sa Majestat començava de tornar-me a regalar. No sembla sinó que allò que els altres procuren amb gran treball aconseguir, el Senyor me requeria que jo ho volgués rebre, lo qual en aquests darrers anys eren dons i consolacions que Ell me dava. De suplicar que Ell me'n donés, ni tendresa de devoció, mai m'hi vaig atrevir; solament li demanava que em donés gràcia per no ofendre'l, i em perdonés els meus grans pecats. De tan grans que els veia, ni desitjar mercès, ni consolació, mai gosava fer-ho advertidament: al meu parer, prou feia sa pietat, i en veritat me feia força misericòrdia, de consentir-me en sa presència i d'atreure-m'hi; que jo ho veia, si Ell no ho hagués tant procurat, no hi fóra pas vinguda. Tan sols una vegada en la meua vida recordo haver-li demanades consolacions, estant jo amb molta eixutesa; i tot seguit d'advertir lo que feia, vaig trobar-me'n tan confusa, que la mateixa angúnia de veure'm tan poc humil, me va donar lo que jo m'havia atrevit a demanar. Bé sabia jo ésser lícita aital demanda, mes a mi em semblava que ho és als qui estan disposats, havent procurat lo que és verdadera devoció amb totes les seves forces, que és no ofendre a Déu, i estar disposats i determinats pera tot bé. Jo trobava que aquelles meves llàgrimes eren fembrils i sense força, com no aconseguia amb elles allò que desitjava. Amb tot, jo crec que em van valer, que, com dic, especialment després d'aquestes dues vegades de plorar-les amb tanta compunció i angúnia del meu cor, vaig començar a dar-me més a l'ora-

ció i a seguir menos les coses que em danyaven, si bé encara no les deixava del tot, sinó que Déu me va anar ajudant a decantar-me'n. Com sa Majestat no feia sinó esperar alguna preparació de part meva, així com vaig a dir, les mercès espirituals van anar creixent: cosa rara és donar-les el Senyor sinó és a aquells qui estan amb més gran netedat de consciència.

CAPÍTOL X

COMENÇA A DECLARAR LES MERCÈS QUE EL SENYOR LI FEIA EN LA ORACIÓ, I EN QUÈ PODEM NOSALTRES AJUDAR, I LO MOLT QUE IMPORTA L'ENTENDRE NOSALTRES LES MERCÈS QUE EL SENYOR ENS FA. LA SANTA DEMANA A AQUELL A QUI AIXÒ ENVIA, QUE D'AQUÍ AVANT SIA SECRET LO QUE ELLA ESCRIU; PUIX QUE LI MANEN DIR TAN PARTICULARMENT LES MERCÈS QUE EL SENYOR LI FA.

SUMARI. *Primeres mercès sobrenaturals. — Sentiment de la presència de Déu. — Devoció habitual que havia precedit. — L'obtenir aquesta devoció depèn de nosaltres. — Es de grandíssima utilitat el conèixer les gràcies que Déu ens concedeix. — La Santa dona als seus confessors ampla llicència pera revelar les faltes de sa vida. — Ella els demana secret sobre les mercès divinals que va a recontar.*

Per més que passava molt depressa, jo tenia algunes vegades com he dit, un principi de lo que ara diré. Era el cas que en aquesta representació que feia de figurar-me aprop de Jesucrist, com he dit, i algunes vegades fins llegint i tot, de sobte me venia un sentiment de la presència de Déu, que de cap manera podia dubtar que Ell estava dintre meu o jo tota engolfada en Ell. Això no era cap visió; crec que en diuen mística teologia: l'ànima es posa sospesa de manera que semblava estar eixida de si. La voluntat ama, la memòria em sembla que està gairebé perduda, l'enteniment no discorre, al meu pa-

rer, mes no es perd; emperò com dic no treballa, sinó està com meravellat de lo molt que ell entén; per tal com Déu vol que entengui, que d'allò que sa Majestat li mostra, ell res n'entén.

De primer havia tinguda molt seguidament una tendresa de la qual en part alguna cosa se'n pot procurar, al meu parer: una consolació que ni és del tot sensible, ni espiritual; tota és donada de Déu. Mes sembla que per això ens podem ajudar molt considerant la nostra baixesa i la ingratitut que tenim envers Déu, lo molt que Ell feu pera nosaltres, la seva Passió amb tan greus dolors, la seva vida tan treballosa; o bé prenent delit de veure les seves obres, sa grandesa, lo que Ell ens estima, i moltes altres coses, que qui té compte de voler aprofitar, moltes vegades hi encepega, per més que no vagi amb molta advertència. Si sobre això hi ha algun amor, l'ànima hi pren plaer, el cor s'entendreix, les llàgrimes vénen; de vegades sembla que les plorem per força, d'altres el Senyor mateix ens fa força, que no hi podem resistir. Sembla que sa Majestat ens paga aquell poquet de compte, amb un do tan gran com és el conhort que pren una ànima de veure que plora per tan gran Senyor; i no en tinc pas meravella, que la raó li sobra d'aconhortar-se. Aquí s'adelita, aquí frueix.

Trobo encertada aquesta comparança, que ara se'm presenta: que aquests goigs d'oració són com deuen ésser els d'aquells qui estan en el cel, que com ells no han vist més d'allò que el Senyor, segons lo que mereixen, vol que vegin, i coneixen els seus pocs mereixements, cada hu està content del lloc on està, amb tot i haver-hi tan grandíssima diferència de fruir a fruir en el cel, molt més que no pas aquí n'hi ha d'uns goigs espirituals als altres que és grandíssima. I verdaderament a una ànima als començaments de sa vida espiritual quan Déu li fa aquesta mercè, ja quasibé li sembla no haver-hi més a desitjar i es dóna per ben pagada de tot lo

que ella ha fet per Déu; i la raó li sobra, que una llàgrima d'aquestes — que, com he dit, quasibé nos les procurem, si bé sense Déu no es fa res — no em sembla a mi que amb tots els treballs del món se pugui comprar, per tal com amb elles se guanya molt. I ¿quin guany més gran, que tenir algun testimoni que som plaents a Déu?

Així que aquell qui ací arriba, doni gran lloança a Déu, reconegui's per molt deutor; que ja sembla voler-lo Déu per la seva casa i haver-lo escollit per son regne, si doncs no torna enrera. Deixi de cantó unes humilitats, de què penso tractar, de gent que els sembla humilitat el no entendre que el Senyor els va fent dons. Entenguem bé, bé, tal com és, que Déu ens ho dona sense cap mereixement de part nostra, i siem-ne grats a sa Majestat; que si no coneixem, que ens fan mercè, no ens despertarem pas a amar. I és cosa molt certa que mentre més rics ens veiem, sabent que de nosaltres som pobres, més gran avenç obtenim i fins humilitat més verdadera. Lo demés és acovardir l'esperit a figurar-se que no és capaç de grans béns, si començant el Senyor a dar-los-hi, ell comença a temorejar per por de vana-glòria. Creguem que Aquell qui ens dona els béns, ens darà gràcia per tal que, en venint el dimoni a tentar sobre això, un hom ho entengui i tingui fortalesa pera resistir; si de cas nosaltres procedim amb senzillesa davant de Déu, volent-lo complaure a Ell solament, i no pas als homes.

Es cosa molt clara que nosaltres estimem més a una persona quan recordem molt les bones obres que ella ens fa. Doncs, si és lícit i de tan gran mèrit que sempre tinguem recordança que de Déu havem el ser, i que Ell ens crià de no-rès, i ens sustenta, i tots els altres beneficis de la seva mort i treballs, que molt abans de criar-nos els tenia preparats pera cada hu dels qui ara viuen, ¿per què no serà lícit, que jo entengui, i vegi, i consideri moltes vegades, que jo d'abans solia enraonar de

vanitats, i que ara el Senyor m'ha fet el do que no voldria parlar sinó d'Ell? Heusaquí una joia, que recordant-nos que ens és estat donada, i ja la posseïm, per força convida a amar, que és tot el bé de l'oració fundada sobre humilitat. Doncs, ¿què serà quan alguns servents de Déu vegin en llur poder altres joies més precioses que ja tenen rebudes, de menyspreu del món, i fins d'ells mateixos? Està clar que un hom s'ha de tenir per més deutor i més obligat a servir, i conèixer que res d'això tenia, i reconèixer la llarguesa del Senyor, que a una ànima tan pobra i mesquina i de cap mèrit com la meva, a qui bastava i sobrava la primera d'aquestes joies, me feu mercè de més riqueses que jo hauria sabut desitjar.

Cal que nosaltres en treguem noves forces pera servir-lo i procurar no ésser ingrats; que el Senyor ens les dóna amb aquesta condició, que si no usem bé del tresor i del gran estament en què ens posa, ens ho tornarà a pendre, i ens quedarem molt més pobres, i sa Majestat donarà les joies a qui les llueixi i amb elles aprofiti a si mateix i als altres. Mes ¿com treurà profit de les riqueses i les gastarà llargament aquell que no coneix que en té? Segons la nostra naturalesa, jo trobo que és impossible que tingui cor pera coses grans, aquell qui no coneix que està afavorit de Déu; que nosaltres som tan miserables i tan inclinats a coses de terra, que mal podrà avorrir de fet tot lo d'açà amb gran deseiximent, aquell qui no coneix tenir alguna penyora de lo d'allà; que aquests són els dons amb els quals el Senyor ens dóna la fortalesa, que vàrem perdre pels nostres pecats. I mal desitjarà un hom que tots sien despagats d'ell i l'avorreixin, i totes les altres grans virtuts que tenen els perfets, si un no té alguna penyora de l'amor que Déu li té i fe viva a l'ensems. Que la nostra naturalesa està tan atuïda, que ens en anem a lo que veiem de present; i així aquests mateixos favors són els que desper-

ten la fe i l'enforteixen. Ja pot ésser que jo, de tan dolenta que só, judico per mi; que d'altres n'hi haurà als quals no calgui més que la veritat de la fe pera fer obres molt perfectes, emperò jo, com a miserable, tot ho he hagut de menester.

Això és cosa de dir-ho ells; jo dic lo que ha passat per mi, com m'ho manen, i si no està bé, ho esquinçarà aquell a qui ho envio¹, el qual sabrà entendre millor lo que va mal, que no pas jo. Al qual suplico per amor del Senyor, que lo que tinc dit fins ací de la meva dolenta vida i pecats ho publiqui, d'ara estant li en dono llicència així com a tots els meus confessors, que també ho és aquell a qui va adreçat això que escric; i si ells volen, ara mateix en vida meva, per tal que jo no enganyi més la gent que pensen haver-hi algun bé en mi; i cert, cert, amb veritat ho dic, a lo que ara entenc de mi, que això em donarà gran consolació. Mes, per lo que diré d'aquí avant, no els dono aital llicència; i si a algú ho mostren, no vull que diguin qui és la persona per qui passà, ni qui ho va escriure, que per això no anomeno a mi ni a ningú, ans tot ho escriuré de la millor manera que pugui per tal de no ésser coneguda, i així ho demano per amor de Déu.

Prou n'hi ha de persones tan lletrades i de tan pes per donar autoritat a alguna cosa bona, si el Senyor me dóna gràcia pera dir-la; que jo no tinc lletres ni bona vida, ni só estada informada de cap lletrat ni d'altra persona; que solament aquells qui m'ho manen escriure-ho saben que ho escric, i de present no són ací; i ho faig quasibé furtant el temps i amb pena, que em destorba de filar, en una casa pobra com estic, i amb forces ocupacions: si el Senyor m'havia donada més habilitat i memòria, d'aquesta me podria aprofitar per lo que he sentit o llegit, mes és poquíssima la que tinc; així que, si

¹ El P. García de Toledo, O. P.

dic res de bo, el Senyor ho vol per algun bé; lo que vagi malament serà cosa meva, i vós ho treureu. Ni per l'una cosa ni per l'altra, és de cap profit el dir el meu nom: en vida està clar que no s'ha de dir res de lo bo; en mort tampoc cal fer-ho, que el bé perdria autoritat, i cap crèdit li darien, per ésser dit de persona tan baixa i tan dolenta.

Com crec que vós fareu això que vos demano per amor del Senyor, i els altres que ho han de llegir també ho faran, escric amb llibertat; altrament fóra amb gran escrúpol, si no fos pera dir els meus pecats, que per això no en tinc cap; pera lo altre n'hi ha prou d'ésser dona pera trobar-me aixalada, molt més essent dona i dolenta. I així lo que serà més de dir planament el discurs de la meva vida, vós ho pendreu pera vós — puix tant m'heu importunat d'escriure alguna declaració de les mercès que Déu me fa en la oració — si és cosa avinguda amb les veritats de nostra santa fe catòlica: i sinó, que vós ho cremeu tantost, que jo m'hi subjecto; i diré lo que passa per mi, per tal que, si és conforme a la fe, vós en pogueu treure algun profit; i sinó, pogueu desenganyar la meva ànima, no fos cas que guanyés el dimoni on me sembla que guanyo jo; que ja sap el Senyor, com diré després, que sempre he procurat cercar qui em doni llum.

Per clares que jo vulgui posar aquestes coses d'oració, seran ben fosques per qui no en tingui experiència. Parlaré d'alguns destorbs, que ho són al meu parer, per avençar en aquest camí, i altres coses en què hi ha perill, de lo que el Senyor m'ha ensenyat per experiència i tractat jo després amb grans lletrats i persones espirituals de molts anys, i reconeixen que en sols vint-i-set anys que fa que tinc oració, tot i fent jo amb tantes ensepegades i tan mal aquest camí, sa Majestat me n'ha dada la experiència que d'altres han obtinguda en quaranta set i en trenta set que amb penitència i continuada virtut hi són caminats. Que sia Ell beneït per tot

i que se serveixi de mi, per qui és sa Majestat, que bé sap el meu Senyor no pretendre jo altra cosa en això sinó que Ell sia lloat i magnificat un poquet, al saber-se com d'un femeral tan sutze i mal olent ne feu un jardí de flors tan exquisides. Plàcia a sa Majestat que, per culpa meva, jo no les torni a arrencar i torni a devenir lo que era. Això demano per amor del Senyor que vós li demaneu, com sia cosa que sabeu quina só amb més claredat de lo que m'ho haveu deixat dir ací.

CAPÍTOL XI

DIU EN QUÈ ESTÀ LA FALTA DE NO AMAR A DÉU PERFECTAMENT EN POC DE TEMPS; COMENÇA A DECLARAR AMB UNA COMPARANÇA QUATRE GRAUS D'ORACIÓ: ACÍ VA TRACTANT DEL PRIMER. ÉS MOLT PROFITÓS PELS QUI COMENCEN I PELS QUI NO TENEN CONSOLACIONS EN LA ORACIÓ.

SUMARI. Lo que deté les ànimes desitjoses de dar-se a Déu. — Comparança de l'ànima amb un jardí. — Quatre maneres de regar aquest jardí o quatre graus d'oració. — Primer grau: la meditació. — La Santa anima als qui no troben sinó sequedat en aquest exercici. — La sequedat pot tenir causes diverses. — Discreció prudent que cal guardar.

Parlant ara dels qui comencen a ésser esclaus de l'amor, que no em sembla altra cosa determinar-nos a seguir per aquest camí de l'oració a Aquell qui tant ens va amar, és una cosa de tan gran dignitat, que m'adelito meravellosament de pensar-hi; puix el temor servil tantost va fora, si en aquest primer estament anem com hem d'anar. ¡Oh el Senyor de la meva ànima i el meu Bé! ¿Per què no volguéreu que determinant-se una ànima a amar-vos, al fer ella lo que pot en deixar-ho tot, per esmerçar-se millor en aquest amor de Déu, tantost es gaudís de pujar a tenir aquest amor perfet? Ho he dit malament. Me calia dir i queixar-me, que nosaltres no volem, puix tota la culpa és nostra de no fruir tantost de tan gran dignitat; que en arri-

bant a tenir amb perfecció aquest verdader amor de Déu, porta tots els béns amb si mateix.

Mes nosaltres som tan cars i tan tardans de dar-nos totalment a Déu, que, com sa Majestat no vol que fruïm d'una cosa tan preciosa sense un gran preu, no acabem de disposar-nos. Prou veig jo que no hi ha res al món amb què es pugui comprar tan gran bé; mes si féssim lo que podem de no aferrar-nos a res del món, sinó que tota la nostra ànsia i conversació fos en el cel, jo crec del cert que aviat ens fóra donat aquest bé, si nosaltres aviat ens hi disposàvem totalment com alguns sants varen fer.

Nosaltres ens figurem que tot ho donem; mes de fet lo que oferim a Déu és la renda i els fruits, mentre ens guardem l'arrel i la propietat. Prenem determini d'ésser pobres, i és cosa de gran mereixement; mes moltes vegades tornem a tenir ànsia i diligència que no ens falti res, no sols de lo necessari, sinó de lo superflu, i de fer-nos amics qui ens ho donin: i ens posem en més gran neguit, i tal volta, perill, que res ens falti, que no pas abans en teníem posseint l'hisenda. També sembla que deixem l'honra al fer-nos religiosos, i un cop ja hem començat a tenir vida espiritual i a seguir perfecció, tot just ens han tocat un punt d'honra, que ja no tenim record d'haver-la dada a Déu, i volem tornar-nos a alçar amb ella, i llevar-l'hi com diuen de les mans, després d'haver-l'en fet Senyor, al menos en aparença. Així mateix n'esdevé de les altres coses.

¡Galant manera de cercar l'amor de Déu! I sobre això volem a grapats, com aquell qui diu, guardar-nos les nostres afeccions, ja que no podem complir els nostres desigs, i no acabem de llevar-los de la terra; i amb tot això aplegat moltes consolacions espirituals no hi diuen pas, ni al meu parer pot lligar la una cosa amb l'altra. Així que, com no s'acaba de donar tot aplegat, aquest tresor

no se'ns dóna tot sencer. Plàcia a Déu que sa Majestat ens el doni gota a gota, mal que ens en costi tots els treballs del món.

Ben gran misericòrdia fa Déu a aquell a qui dóna gràcia i cor pera decidir-se a procurar aquest bé amb totes ses forces; que si la persona persevera, Déu no es nega a ningú; Ell a poc a poc va confortant el cor per tal que en surti amb aquesta victòria. He dit cor, pel gran nombre de coses que als començaments posa davant el dimoni, a fi que l'ànima no comenci de fet aquest camí: és que sap el dany que d'aquí li ve, no sols en perdre aquella ànima, sinó moltes. Si aquell que comença s'esforça amb el favor de Déu d'arribar al cim de la perfecció, jo crec que mai va tot sol al cel, sinó sempre porta molta gent al seu darrera; com a bon capità, Déu li dóna qui l'acompanyi. Endemés, el dimoni els posa tants perills i dificultats al davant, que no és poca, sinó molta la fermetat de cor que els cal, i molt socors de Déu.

Ara, parlant dels començaments d'aquells, que ja van determinats a seguir aquest bé, i a dar bon compliment a aquesta empresa (que de lo altre que vaig començar a dir de mística Teologia, com crec que en diuen, en parlaré més endavant), en aquests començaments està tot el major treball; que són ells els qui treballen posant-hi Déu el cabal, mentre que en els altres graus d'oració es frueix més que altra cosa; per més que els primers, els mitjans i els darrers, tots porten llurs creus, si bé diferents; que per aquest camí per on anà Jesucrist han de caminar aquells qui el segueixen, si no es volen perdre: i benaventurats treballs, que fins en aquesta vida són pagats tant de sobres.

Hauré d'aprofitar-me d'alguna comparança, si bé jo, com só dona, les voldria evitar i escriure senzillament allò que em manen; mes aquest llenguatge espiritual és tan difícil de fer-s'hi entendre als qui no saben lletres com jo, que hauré de cercar algun

enginy, i podrà ésser que hi encerti ben poques vegades a que la comparança sia avinguda: servirà pera donar-vos recreació el veure tan poca traça.

Ara em sembla a mi que he llegida o oïda aquesta comparança, que, com tinc mala memòria, no sé on ni per quina fi, mes per la meua d'ara m'escau. Aquell qui és al principi, ha de fer-se compte que comença a fer un hort en una terra molt infructuosa que lleva molt males herbes, a fi que el Senyor s'hi adeliti. Sa Majestat n'arrenca les males herbes, i n'hi ha de plantar de bones. Doncs, fem-nos compte que tot això ja està fet quan una ànima es determina a tenir oració i ja s'hi comença a exercitar. Aquí nosaltres, com a bons hortolans, amb l'ajuda de Déu, hem de procurar que aquestes plantes creixin, i hem de tenir compte de regar-les per tal que no es perdin, sinó que vinguin a treure flors que escampin gran olor per donar recreació a aquest Senyor nostre, i així se'n vingui moltes vegades a aquest jardí a pendre delit entre aquestes virtuts.

Doncs, ara vegem de quina manera es pot regar, a fi que entenguem lo que ens cal fer, i el treball que ens ha de costar, si puja més que el guany, i fins a quin temps cal que duri. Jo trobo que es pot regar de quatre maneres: treient aigua d'un pou, que ens és cosa de gran treball; o amb una cínia i cadúfols, que es treu amb un torn (jo n'he tret de vegades), essent cosa de menos treball que lo primer i es treu més aigua; o amb aigua de riu o de rieró; així es rega molt millor, que la terra pren més saó d'aigua i no cal regar tan sovint i és amb molt menos treball de l'hortolà; o bé amb ploure molt, que el Senyor ho rega sense cap treball nostre, i sens comparança és molt millor que no pas tot lo que està dit.

Aquí serà cosa que jo faci aplicació d'aquestes quatre maneres d'aigua amb què aquest hort s'ha de mantenir, que amb sense es perdria, i he trobat

que es podrà declarar alguna cosa dels quatre graus d'oració en què el Senyor, per la seva bondat, ha posada de vegades la meva ànima. Déu faci que encerti a dir-ho de manera que sia de profit a una de les persones que em manaren escriure això, la qual el Senyor ha posat més avençada en quatre mesos, de lo que jo ho estava en disset anys. Es que ell s'és disposat millor, i així sense treball seu rega aquest verger amb totes aquestes quatre aigües, si bé la darrera li donen a gotes i prou; mes tal com ell camina, aviat amb l'auxili de Déu s'hi engolfarà; i m'agradarà que se'n rigui, si li sembla una follia la manera de declarar-ho.

D'aquells qui comencen a tenir oració podem dir que són els qui treuen l'aigua del pou; lo qual els és de gran afany com tinc dit, per haver-se de fatigar en recollir els sentits; que com estan acostumats a anar escampats, és cosa de molt treball. Cal anar-se habituant a que tant se'ls en doni de veure ni oir, i privar-se'n de fet en les hores d'oració, en les quals han d'estar en solitud i apartats totalment a reflexionar sa vida passada; si bé això, primers i darrers, tots cal que ho facin moltes vegades; emperò hi ha més i menos de pensar-hi, com després diré. Una de les penes dels principiants és que no acaben d'entendre que es penedeixen dels pecats; i prou que ho fan, puix es determinen a servir a Déu tan de veres. Han de procurar ocupar l'esperit amb la vida de Jesucrist, i l'enteniment s'hi fatiga.

Heusaquí lo que nosaltres podem adquirir, amb el favor de Déu s'entén, que, amb sense, ja se sap que no podem tenir un bon pensament. Això és començar a treure aigua del pou, i Déu faci que n'hi hagi, mes al menos ja no es perd per nosaltres, que ja anem a treure-la i fem lo que podem per regar aquestes flors. I Déu és tan bo, que, quan per lo que sa Majestat sap (per ventura per gran profit nostre) vol que el pou estigui sec, fent com a bons

hortolans lo que és de nosaltres, Ell manté les flors sense aigua i fa créixer les virtuts. Ací anomeno aigua les llàgrimes, i encara que no n'hi hagi, la tendresa i sentiment interior de devoció.

Doncs ¿què farà aquí aquell qui veu que molts dies no hi ha sinó sequedat i disgust i amargor, i tan mala voluntat per venir a pouar l'aigua, que, si no es recordés que fa plaer i servei al Senyor de l'hort i mirés de no perdre tot lo servit, i fins lo que espera guanyar, del gran treball que és tirar moltes vegades el poal al pou i treure'l sense aigua, tot ho deixaria? I moltes vegades li esdevindrà que fins per això no se li alçaran els braços, ni podrà tenir un bon pensament; posat que en diem treure aigua del pou d'aquesta manera de treballar amb l'enteniment. Doncs, en aquest cas, ¿què hi farà l'hortolà? Alegrar-se i aconsolar-se, i tenir per grandíssima mercè el treballar en un hort de tan gran Emperador; i com sap que li fa plaer, i el seu intent no ha d'ésser pas de contentar-se a si mateix, sinó a Ell, és cosa de lloar-lo molt per la confiança que d'ell fa, que veu que sense fer-li'n cap paga, té tan gran cura de lo que Ell li va comanar; i ajudi'l a portar la creu i pensi que Ell tota la vida hi visqué, i no vulgui son regne ací a la terra, ni mai deixi l'oració; i prengui determini, per més que tota la vida li duri aquesta sequedat, de no deixar caure a Jesucrist amb la creu: temps vindrà en què Ell li en farà paga sencera. No cal tenir por que un hom perdi el treball, que a bon amo serveix, que l'està mirant, ni faci cas dels mals pensaments; miri que el dimoni també els representava a Sant Jeroni en el desert.

Sé que aquests treballs tenen llur preu, com qui els ha passats anys seguits, que quan treia una gota d'aigua d'aquest pou beneït, pensava que Déu em feia mercè. Sé que són grandíssims, i em sembla que hi cal més esforç de cor que no pas per molts altres treballs del món. Mes he vist clarament que Déu no deixa sense gran premi, fins en aquesta vida, que

certa cosa és, que, d'ençà d'aleshores, amb una hora de les que el Senyor m'ha dades d'assaborir-lo, em semblen estar pagats tots els neguits que molt temps vaig passar en perseverar en l'oració.

Tinc creiença que, moltes vegades a les prime-ries, i d'altres vegades a les darreries, el Senyor vol donar aquests torments, i altres moltes tenta-cions que es presenten, per provar els seus ama-dors, i saber si ells podran beure son calze i aju-dar-lo a portar la creu, abans de posar en ells grans tresors. I jo crec que sa Majestat ens vol portar per aquí pel nostre bé, per fer-nos ben entenent lo poc que som; que les mercès de després són de tan gran dignitat, que per experiència vol que veiem de primer la nostra misèria abans que ens les doni; que no ens passi lo mateix que a Llucifer.

¿Què feu Vós, Senyor meu, que no sia pera major bé de l'ànima que Vós enteneu que ja és vostra, i que es posa en vostre poder pera seguir-vos on Vós anireu fins a mort de Creu, i que està determinada d'ajudar-vos a portar-la i de no dei-xar-vos-hi sol? Qui veurà en si aital determinació... ¡no, no és cosa de témer, gent espiritual, no hi ha pas raó d'afligir-se! que, posada una persona en un grau tan alt com és voler tractar a soles amb Déu, i deixar els passatems del món, lo principal ja està fet. Doneu-ne lloances a sa Majestat, i fieu-vos de sa Bondat, que mai ha faltat als seus amics; tapant-vos els ulls i deixant-vos de pensar: ¿per què Déu dóna devoció a aquell després de pocs dies, i no pas a mi al cap de tants anys? Creguem que tot és pera més bé nostre; deixem que sa Majestat guiï per on vulgui; ja no som nostres sinó seus; prou mercè ens fa de voler que volguem cavar en el seu hort i estar-nos prop de l'amo, que certa-ment Ell està amb nosaltres. Si Ell vol que creixin aquestes plantes i flors a uns dant-los aigua a pouar d'aquest pou, a d'altres sense dar-los-en, ¿a mi que em fa? Vós, Senyor, feu lo que vulgueu, que jo

no us ofengui, que no es perdin les virtuts, si alguna me n'havau donada ja per la vostra sola Bon-dat; Senyor, jo vull patir, per tal com Vós patíreu. Que es compleixi en mi de totes maneres la vostra voluntat; i no plàcia a la vostra Majestat, que una cosa de tant preu com el vostre amor es doni a gent que us serveix solament per consolacions.

Cal advertir molt, i ho dic sabent-ho per experiència, que l'ànima que en aquest camí d'oració mental comença a caminar amb decisió i pot avenir-se a no fer gran cabal de consolacions o desolacions, i així ho practica tant si el Senyor dóna gustos i tendresa com si ho lleva, que aital ànima ja té feta gran part del camí; i no tingui por de tornar enrera per més que encepegui, per tal com l'edifici va començat sobre ferm fonament. Sí, que l'amor de Déu no està pas en tenir llàgrimes, ni aquests gustos i tendresa que en gran part els desitgem i ens hi consolem; sinó en servir amb justícia i esforç de cor i humilitat. Al meu parer, lo altre és més aviat rebre de part nostra, que no pas donar res.

Per donetes, com és ara jo, flaques i amb poca fermetat, a mi em sembla que és convenient, com Déu ara ho fa, portar-me amb consolacions; per tal que pugui sofrir alguns treballs que sa Majestat ha volgut que tingui; mes, tractant-se de servents de Déu, homes de recapte, de lletres, de talent, quan els veig fer tan cabal de que Déu no els dóna devoció, me fa desplaer de sentir-ho. Jo no dic que no prenguin la consolació, si Déu els la dóna, i no la tinguin en molt, que aleshores sa Majestat veurà que convé, mes que quan no la tinguin, que no es neguitegin, i que compreguin que no cal, puix sa Majestat no la dóna, i tinguin senyoria de si mateixos. Altrament, creguin que és una falta; jo ho he provat i vist. Creguin que és una imperfecció, i no procedir amb llibertat d'esperit, sinó amb defalliment de cor per escometre.

Això no ho dic tant pels que comencen — si bé m'hi refermo tant, per importar-los molt començar amb aquesta llibertat i decisió — sinó per altres; que n'hi haurà molts que de molt temps han començat i mai acaben d'acabar; i crec que ho fa en gran part aquest no abraçar la creu de bell principi, que aniran neguitosos, semblant-los que no fan res. Quan l'enteniment deixa d'obrar no ho poden sofrir; i tal volta aleshores la voluntat se refà i pren vigoria, i ells no se n'adonen. Hem de pensar que el Senyor no mira aquestes coses, que, si bé a nosaltres ens semblen faltes, no ho són pas; sa Majestat ja sap la nostra misèria i baixesa natural millor que nosaltres mateixos; i ja sap que aquestes ànimes desitgen sempre pensar en Ell i amar-lo. Aquest és el determini que Ell vol; que aquesta altra aflicció que prenem, no serveix sinó per inquietar més l'ànima, i que si havia d'estar una hora privada de fer res de bo, n'estigui quatre. Moltíssimes vegades (jo en tinc grandíssima experiència i sé que és veritat, que ho he mirat amb esment i tractat després amb persones espirituals) això ve d'indisposició corporal, que som tan miserables, que aquesta presonereta de la nostra pobra ànima participa de les misèries del cos; i les mudances dels temps i les girades dels humors moltes vegades fan que, sense culpa seva, no pugui fer lo que vulgui, sinó que sofreixi de totes maneres; i mentre més la volen forçar en aquests temps, és pitjor, i dura més el mal; sinó que és cosa de guardar discreció a fi de veure quan és d'això, i que no l'ofeguim a la pobra ànima: entenguin aitals persones que estan malaltes, mudin l'hora d'oració, i ben sovint per alguns dies. Passin com puguin aquest desterro, que prou mala ventura és per una ànima que ama a Déu, el veure que viu en aquesta misèria, i que no pot lo que vol, per motiu de tenir un tan mal hoste com és el cos.

He dit que calia discreció per tal com alguna

vegada serà obra del dimoni; i així caldrà, ni sempre deixar l'oració quan hi ha gran escampament i torbació d'enteniment, ni sempre torturar l'ànima per lo que no pot. Altres coses exteriors hi ha com obres de caritat i llegir, si bé de vegades, ni tan sols estarà per això. Aleshores que serveixi al cos per amor de Déu, per tal que moltes altres vegades ell serveixi a l'ànima; i prengui un hom alguns passatemps sants de santes converses, o vagi-se'n al camp, segons aconselli el confessor; i l'experiència és en tot una gran cosa, que ella ens dóna entenent lo que ens convé, i Déu és servit en tot. El seu jou és suau, i és un gran negoci no dur l'ànima arrossegant, com aquell qui diu, sinó menar-la amb suavitat pel seu més gran aprofitament.

Així que ho torno a advertir, i per més que ho digui moltes vegades no hi fa res, per ésser cosa molt important, que de sequedats, ni d'inquietut i escampament en els pensaments, ningú en prengui encongiment ni neguit. Si un hom vol obtenir llibertat d'esperit i no anar sempre atribulat, comenci per no espantar-se de la creu, i veurà com el Senyor també l'hi ajuda a portar, i amb quin goig fa via, i el profit que treu de tot; que ja es veu que si el pou no en dóna, no podem pas nosaltres posar-hi l'aigua. Veritat és que no hem d'estar descuidats, a fi de treure'n aigua quan n'hi hagi; que aleshores Déu ja vol multiplicar les virtuts per aquest medi.

CAPÍTOL XII

PROSSEGUEIX EN AQUEST PRIMER ESTAT D'ORACIÓ; DIU FINS ON PODEM ARRIBAR AMB EL FAVOR DE DÉU PER NOSALTRES MATEIXOS, I QUIN DANY ÉS VOLER PUJAR L'ESPERIT A COSES SOBRENATURALS I EXTRAORDINÀRIES, ABANS QUE EL SENYOR L'HI PUGI.

SUMARI. *L'ànima no deu per si mateixa passar part d'allà de la meditació. — Ella trobarà un profit immens d'aficionar-se a l'humanitat de Nostre Senyor Jesucrist. — Inconvenients d'esforçar-se per aconseguir gustos sobrenaturals. — La Santa no vol pas privar altes consideracions sobre Déu i les coses celestials. — Com el Senyor donà entenent a la Santa els efectes que Ell obrava en la seva ànima.*

Lo que he pretès donar entenent en aquest capítol passat — si bé m'he entretingut molt en altres coses per semblar-me molt necessàries, — és fins aon nosaltres podem adquirir, i com en aquesta primera devoció nosaltres podem ajudar-nos d'alguna manera; que pensar i esbrinar lo que el Senyor va passar per nosaltres, ens mou a compassió, i aquesta pena és saborosa i les llàgrimes que en procedeixen; i pensar la glòria que esperem, i l'amor que el Senyor ens tingué i sa resurrecció ens mou a goig, que ni és del tot espiritual, ni sensual, sinó goig virtuós, i la pena molt meritòria. D'aquesta manera són totes les coses que causen devoció adquirida en part amb l'enteniment, si bé no poguda merèixer ni guanyar, si Déu no la dona. A una ànima que Déu

no l'ha pujada d'aquí, li està molt bé de no procurar pujar-ne ella; i això sia ben notat, que altrament no en treurà sinó perdre-hi.

En aquest estat, l'ànima pot fer molts actes per determinar-se a fer molt per Déu, i despertar l'amor; d'altres per ajudar les virtuts a créixer, segons lo que diu un llibre anomenat *Art de servir a Déu*¹, que és molt bo i apropiat per aquells que són en aquest estat en el qual l'enteniment treballa. Un hom pot representar-se davant de Jesucrist, i averse-sar-se a enamorar-se molt de la seva sagrada Humanitat, i dur-lo sempre en sa companyia, i parlar amb Ell, demanar-li per ses necessitats i queixar-se-li de sos treballs, alegrar-se amb Ell en els seus goigs sense oblidar-lo per ells, no procurant oracions estudiades, sinó paraules avingudes als propis desigs i necessitat. És una manera excelent d'aprofitar i en poc de temps; i qui treballa de conservar aquesta preciosa companyia, i se n'aprofita bona cosa, i de veres posa voluntat a aquest Senyor a qui tant devem, jo el tinc per aprofitat.

Per això cal que res se'ns en doni de no tenir devoció, com tinc dit, sinó agrair al Senyor que ens deixa perseverar en el desig d'acontentar-lo, per més que flaquegem en les obres. Aquesta manera de dur Jesucrist amb nosaltres és de profit en tots els estats, i és un medi seguríssim per anar aprofitant en el primer grau d'oració, i arribar aviat al segon, i per assegurar-se en els darrers dels perills provinents del dimoni.

Doncs, això és lo que podem: qui voldrà passar d'aquí i llevar l'esperit a sentir gustos espirituals que no li són donats, perdrà l'una cosa i l'altra, al meu parer, que, cercant lo que és sobre les forces de la naturalesa i deixant l'enteniment inactiu, l'ànima es trobarà desamparada i amb molta sequedat. I com aquest edifici tot va fundat en humilitat,

¹ Obra del Franciscà P. Alonso de Madrid.

mentre més acostats a Déu estiguem, més avençarem en aquesta virtut, i sinó tot anirà a perdiment. Fins sembla una mena de supèrbia el voler nosaltres pujar més amunt, que per lo que som, massa fa Déu d'acostar-nos aprop seu.

Això no s'ha d'entendre que ho dic de pujar l'enteniment a pensar coses altes del cel i de Déu, i de les grandeses de paradís i de la divina Sabiesa; que si bé jo mai ho vaig fer (que jo no hi tenia traça, com he dit, i em trobava tan miserable — Déu em feia la mercè que entengués aquesta veritat — que fins pensar coses de la terra ho tenia per no petit atreviment, i molt més les del cel), d'altres persones se n'aprofitaran, en especial si tenen lletres, que, al meu parer, són un gran tresor per aquest exercici, mentre sien amb humilitat. D'alguns dies ençà ho he vist en alguns lletrats, els quals ara de poc començaren i han aprofitat moltíssim; i això em fa tenir grans desigs que molts d'ells fossin espirituals, com diré més endavant.

Endemés, el dir jo que no pugin sense que Déu els pugui, és llenguatge espiritual; qui tingui un poc d'experiència m'entendrà, que jo no ho sé dir, si així no s'entén. En la mística Teologia, com vaig començar a dir, l'enteniment deixa d'obrar, per raó de deixar-lo Déu suspens ¹ com després declararé

¹ El suspendre Déu el pensament o l'enteniment de que la Santa Mare parla aquí, i en diu mística Teologia, és presentar-li davant un aplec de coses sobrenaturals i divins i infondre en l'enteniment gran còpia de llum per tal que les vegi amb una vista senzilla i sense discurs ni consideració ni treball. I això amb tanta força que altra cosa no pot esmentar, ni distreure's. I el fet no acaba en veure i admirar solament, sinó que la llum passa a la voluntat i s'hi torna ioc que l'encén en amor. De manera, que aquell qui tal pateix, en el temps que ho pateix té l'enteniment clavat en lo que veu i meravellat d'allò mateix i la voluntat ardent-ne en l'amor i la memòria del tot ociosa; que l'ànima ocupada en el goig present no admet altra memòria. Doncs d'aquest pujament o suspensió diu que és sobrenatural, vol dir que la nostra ànima hi és més pròpiament pacient que no pas agent. I la Santa diu que ningú tingui presumpció de pujar d'aquesta manera fins que l'en pugui; un motiu és que sobrepassa la nostra indústria, i serà inútil; altre motiu és que fóra falta de humilitat.

més, si sé fer-ho i Ell m'hi afavoreix. Presumir ni pensar de suspendre l'enteniment nosaltres mateixos és lo que jo dic que no es faci, ni es deixi inactiu, que ens quedarem ximpls i frets i ni farem una cosa ni una altra. Quan el Senyor el suspèn i el fa aturar, li dóna de què es meravelli i amb què s'ocupi, i que sense discurs entengui més en un *Credo* de lo que nosaltres podem fer en molts anys amb totes les nostres diligències. Ocupar les potències de l'ànima i pensar fer-les estar quietes és una follia; i torno a dir que, si bé no s'entén, és cosa de no pas gran humilitat, i encara que no és amb culpa, sí que és amb pena, que serà treball perdut, i l'ànima en resta amb un disgustet com d'aquell qui anés a saltar i l'agafessin per darrera, que ja sembla haver fet el seu esforç i es troba sense efectuar lo que amb ell volia fer; i per el poc guany que se'n treu, veurà aquell que ho vulgui mirar aquest poquet de falta d'humilitat que he dit; que això té d'excelent aquesta virtut, que no hi ha obra acompanyada d'ella que deixi l'ànima amb disgust. Me sembla que ho he fet entenedor, i tal volta només serà per mi tota sola: que el Senyor obri els ulls dels que ho llegeixen amb l'experiència, que per poca que sia, aviat ho entendran.

Molts anys vaig estar jo que llegia moltes coses i no n'entenia res; i força temps en què, si bé Déu m'ho dava, cap paraula sabia dir pera fer-ho entendre, que això no m'ha costat pas poc treball. Quan sa Majestat vol, en un punt ho ensenya tot, de manera que jo me'n meravello. Una cosa puc dir amb veritat; que, si bé jo parlava amb moltes persones espirituals que volien fer-me entenedor lo que el Senyor me dava, per tal que jo els ho sapigués dir, per cert era tal el meu aturament que no en treia cap profit, o com sa Majestat fou sempre el meu mestre (sia per tot beneït, que prou confusió és pera mi el poder dir això amb veritat), el Senyor volia que no tingués d'agrair res a ningú; i sense jo voler-ho ni

demanar-ho (que en això no som estada gens curiosa, que fóra virtut el ser-ho, sinó en altres vanitats), Déu m'ho feia entenent en un punt amb tota claredat i pera saber-ho dir, de manera que tothom se'n meravellava i jo més que els meus confessos, per tal com jo entenia millor la meva poquesa. Això és cosa d'ara de poc, i així jo no passo ànsia de lo que el Senyor no m'ha ensenyat, llevat de lo que toca a la meva consciència.

Ho torno a avisar novament, que hi va molt en no pujar l'esperit, si Déu no el puja; quan Ell ho fa, aviat s'entén. Especialment tractant-se de dones és pitjor, que el dimoni podrà causar alguna ilusió, si bé tinc per cert, que Déu no consenteix que faci mal, a qui procura acostar-se a Ell amb humilitat, sinó que en treurà major guany i profit per on el dimoni cuidi de fer-lo perdre. Per ésser aquest camí el més usat dels començants, i per ésser de gran importància els avisaments que he donat, som estada tan llarga, i en altres parts jo confesso que els hauran escrits molt millor, i que jo ho he fet amb prou vergonya i confusió, si bé no tanta com n'havia de tenir. ¡Sia el Senyor beneït per tot, que a una com jo vol i consenteix que enraoni de tals i tan pujades coses seves!

CAPÍTOL XIII

PROSSEGUEIX EN AQUEST PRIMER ESTAT D'ORACIÓ I POSA ADVERTIMENTS SOBRE ALGUNES TENTACIONS QUE EL DIMONI SOL POSAR ALGUNES VEGADES. ÉS UN CAPÍTOL MOLT PROFITÓS.

SUMARI. *De bell principi cal procedir amb amplura de cor confiança. — Les ànimes ardides avencen amb rapidesa. — En què es poden imitar els Sants. — Cal reprimir els desigs immoderats de l'avenç del pròxim i la inquietut que causen ses faltes. — Consells a les ànimes d'enteniment viu. — Torments causats de vegades a les ànimes pels directors indiscrets. — Importància de l'elecció d'un director. — Admiració de la Santa pels homes eminents en doctrina.*

M'ha semblat cosa de declarar algunes tentacions que he vist que es tenen als començaments, i algunes les he tingudes jo, i donar alguns advertiments de coses que em semblen necessàries.

Cal procurar de bell principi procedir amb alegria i llibertat; que hi ha algunes persones que els sembla haver-los de deixar la devoció, si es descuiden un poc. Bona cosa és dur temor de si mateix, per tal de no fiar-se gaire ni gens de posar-se en ocasió on un hom sol ofendre Déu, que això és molt necessari fins a estar ben fermes en la virtut. I no n'hi ha molts que tant ho puguin estar, que en ocasions aparellades a llur natural se puguin refiar. Que sempre mentre vivim, fins per humilitat, és bo conèixer la nostra miserable naturalesa; mes hi ha moltes coses en què pot fer-se de pendre re-

creació, com he dit, fins per tornar a l'oració amb més vigoria. En tot cal discreció.

També cal tenir gran confiança, que és molt convenient no apoquir els desigs sinó fiar-nos en Déu, que, si a poc a poc ens esforcem, encara que no sia tot seguit, podrem arribar on molts sants arribaren amb el seu favor; que si ells mai se fessin decidits a desitjar-ho i a poc a poc posar-ho per obra, mai foren pujats a tan alt estament. Sa Majestat vol ànimes coratjoses i amb elles fa amistat, mentre vagin amb humilitat i gens de confiança en elles mateixes; i jo no n'he vista cap d'aquestes que s'aturi endarrera en aquest camí, ni cap ànima covarda, amb coberta d'humilitat, que faci tanta via en molts anys com aquests altres en molt pocs. Jo me'n meravello de lo molt que hi fa en aquest camí animar-se a grans coses; encara que l'ànima tantost es troba sense forces, arrenca una volada i es fa molt enllà, si bé com aucellet amb plomissol encara es cansa i es detura.

Un temps tenia present moltes vegades lo que diu Sant Pau, que en Déu tot se pot ¹; de mi, prou veia que res podia. Això em fou de gran profit, i allò que diu Sant Agustí: Dèu-me, Senyor, allò que Vós maneü, i maneü lo que volgueu ². Moltes vegades pensava que Sant Pere no hi havia perdut res en tirar-se a mar, encara que després va témer ³. Aquestes primeres determinacions són una gran cosa, si bé en aquest primer estat hi cal un aturador i fer via lligats a la discreció i parer d'un mestre; mes s'ha de mirar que sia tal, que no ensenyi d'ésser gripaus, ni s'acontenti amb què l'ànima aprengui solament a caçar sargantanes.

L'humilitat que vagi sempre davant fent-nos entenent que les forces que ens calen no han pas de venir de part nostra. Mes fa menester que enten-

¹ Philip., IV, 13.

² Conf., l. X, c. XXIX.

³ Mat., XIV, 30.

guem quina mena d'humilitat ha d'ésser aquesta; que jo crec que el dimoni fa gran dany, impedit que la gent d'oració avenci molt, fent-los entendre l'humilitat malament, fent que ens sembli supèrbia el tenir grans desigs i voler imitar els sants i voler ésser màrtirs. El dimoni ens diu o fa que entenguem que les coses dels sants són per admirar-les, mes no pas per fer-les els que som pecadors. Això també ho dic jo; mes és cosa de parar esment en quines són a meravellar, i quines són a imitar. De fet, no fóra bo que una persona flaca i malalta es posés a fer molts dejunis i penitències aspres, anant-se'n a un desert on no pogués dormir ni tingués menjar o coses d'aquest semblant; mes ens hem de posar al cor que, amb el favor de Déu, ens podem esforçar a tenir un gran menyspreu del món, una desestima de l'honra, un deseiximent de l'hisenda; que nosaltres tenim uns cors tan apoquits, que sembla haver-nos de fallir la terra, quan ens volem descuidar un poc del cos i dar-nos a l'esperit.

Altrament, ens sembla que ajuda pel recolliment el tenir ben complidament lo que ens fa menester, per tal com les ànsies inquieten l'oració. Això és lo que em dol, que tinguem tan poca confiança en Déu i tant d'amor propi, que aqueixa ànsia ens inquieti. I aquest és el fet, que, quan tan migrats estem d'esperit, unes futilses ens neguitegen tant, com a d'altres coses grans i de molt pes; i estant amb seny presumim d'espirituals.

Ara me sembla a mi aquesta manera de procedir un voler concertar cos i ànima, per no perdre el repòs en el món, i en el cel fruir de Déu; i prou serà així, si caminem amb dretura i ens aferrem a la virtut; mes és anar a pas de gallina, i amb aquest pas mai s'arribarà a la llibertat d'esperit. Aital manera de procedir me sembla molt bona pels que tenen l'estament de casats, que els cal avençar segons la vocació llur; mes, per un altre estament, de cap manera desitjo aquesta manera d'aprofitar, ni em faran

creure que és bona, per tal com l'he provada; i mai ne fóra eixida, si el Senyor, per sa Bondat, no m'hagués ensenyada una altra drecera. Per bé que, en quant als desigs, sempre els vaig tenir grans, mes procurava això que he dit: tenir oració, emperò viure a ma guisa. Si fos estat algú que m'hagués tret a volar, jo crec que hauria fet més, a fi de posar aitals desigs per obra; mes per nostres pecats són tan pocs, tan comptats, els que aquí no tenen sobres de discreció, que això me sembla ésser prou causa per que aquells qui comencen no pugin més aviat a gran perfecció; que Déu no falta mai, ni es perd per Ell: els defallents i miserables som nosaltres.

També es pot imitar els sants en procurar solitud i silenci i d'altres moltes virtuts, que no ens mataran pas aquests negres cossos, que tan concertadament es volen portar per desconcertar l'ànima; i el dimoni ajuda a fer-los inhàbils quan veu un poc de temor. Res més vol ell per dar-nos entenent que tot ens ha de matar i llevar-nos la salut; fins de tenir llàgrimes ens fa témer que ens tornem cegos. Só passada per això, i per tal ho sé; i no sé quina millor vista ni salut podem desitjar que perdre-la per aquesta causa. Com só tan malaltissa, fins que em vaig determinar a no fer cabal del cos ni de la salut, sempre vaig estar lligada, sense valer res; i ara mateix poc és lo que faig. Mes quan Déu volgué que jo entengués aquest enginy del dimoni, si ell me posava davant el perdre la salut, jo deia: poc hi va en què jo em mori; si... perdre el repòs: ja no em cal repòs sinó creu. I així d'altres coses. Vaig veure clarament en moltes coses, si bé jo de fet só molt malaltissa, que era tentació del dimoni i deixadesa meva; que després que no só tan mirada i delicada, tinc molta més salut. Així que hi va molt als començaments de fer oració en no acovardir els pensaments, i en això que em creguin, que en tinc el convenciment de l'experiència; i per tal que escar-

mentessin en mi, fins podria ésser de profit el dir aquestes faltes meves.

Una altra tentació és també molt ordinària en aquells qui comencen a fruir del repòs i guany que porta l'ésser persona espiritual, i és desitjar que tothom ne sia molt. El desitjar-ho no és dolent; el procurar-ho podria no ésser bo, si no hi ha molta discreció i dissimulació a fer-ho de manera, que no sembli que un ensenya; que aquell qui n'hagi de treure algun profit, cal que tingui les virtuts molt fermes, per tal que no sia als altres un motiu de tentació. Tal va passar amb mi, i per això ho entenc, quan procurava que les altres tinguessin oració, segons he dit; que, com elles d'una banda me sentien dir grans coses del gran bé que era tenir oració, i d'altra banda me veien que jo ne tenia amb tan gran pobresa de virtuts, elles n'estaven tentades i esmaperdudes. I bona raó ne tenien, que després me l'han vinguda a dir; que no sabien com podia lligar l'una cosa amb l'altra; i això era causa de no tenir elles per dolent lo que de si mateix ho era, veient que algunes vegades jo ho feia, quan tenien bona opinió de mi.

I així ho fa el dimoni, que sembla ajudar-se de lo bo i virtuós que tenim, per autorisar fins on pot el mal que ell pretén, que, per poc que sia, quan és en una comunitat deu guanyar-hi molt, quant més que lo dolent que jo feia era moltíssim. I així, en molts anys, soles tres persones se van aprofitar de lo que els deia; mentre que després que el Senyor ja m'havia dat forces en la virtut, en dos o tres anys se n'aprofitaren moltes, com diré més endavant. I fora d'això hi ha un altre gran inconvenient, i és que l'ànima hi perd; que al començament, lo més que ha de procurar és tenir cura solament de si mateixa, i fer-se compte que en la terra no més són Déu i ella; i això és lo que li és molt convingent.

Ve també una altra tentació de pena dels pecats i faltes que un hom veu en els altres. I totes aques-

tes tentacions porten un zel de virtut, que cal fer l'ull viu i anar-hi amb compte. El dimoni fa veure que solament és la pena de voler un hom que Déu no sia ofès, i sentir-ho per la seva honra, i tantost voldria un hom posar-hi remei. Això dóna tal neguit, que destorba l'oració; i lo pitjor és pensar que sia virtut i perfecció i gran zel de Déu. No parlo de la pena que fan els pecats públics que fossin acostumats en una comunitat, o bé dels mals de la Iglésia provinents de les heretgies, on tantes ànimes veiem perdre; que aital pena és molt bona, i com ho és, no neguiteja. Altrament, per una ànima que tingui oració, lo segur serà descuidar-se de tot i de tots, i tenir compte de si mateixa i de complaure a Déu. Això és convenientíssim, que són una cosa de no dir els desastres que jo he vist seguir-se de fiar en la bona intenció.

Doncs, esforcem-nos sempre a posar esment en les virtuts i coses bones que en els altres veurem, i cobrim llurs defectes amb els grans pecats nostres. Aquesta és una manera d'obrar, que, si bé tot seguit no es faci amb gran perfecció, porta a guanyar una gran virtut, que és de tenir els altres per millors que nosaltres, i per aquí es comença a guanyar, amb el favor de Déu, que pera tot ens fa menester, i amb sense, res hi valen les nostres diligències. Ara, si les posem i supliquem que Ell ens doni aquesta virtut, Ell no falta a ningú.

Que es parin també en aquest avís, aquells qui discorren molt amb l'enteniment, treient-ne d'una sola cosa moltes d'altres i molts de conceptes; que a aquells que amb ell no poden discórrer, com a mi em passava, no hi cal altre avís sinó que tinguin paciència, fins que el Senyor els doni en què s'ocupin i llum, que ells poden tan poc de si mateixos, que llur enteniment els fa més nosa que servei. Mes, tornant als que discorren, dic que no passin tot el temps discorrent; que, si bé és molt meritori, com és una mena d'oració saborosa, mai els sembla

que hagin de fer diumenge, ni haver-hi estona sense treballar. Aviat els sembla que és temps perdut, i jo tinc aquesta pèrdua per força guany. Que ells se representin al davant de Jesucrist, com he dit, i sense fatiga de l'enteniment s'estiguin parlant i recreant amb Ell, sense cansar-se a ordonar raons, sinó presentant necessitats i la raó que Ell té per no sofrir-nos al davant seu. Ara una cosa, i adés una altra; per tal que l'ànima no es cansi de pendre sempre el mateix aliment. Aquests de què parlo són molt saborosos i profitosos: si el gust s'acostuma a menjar-ne, tenen molta substància per aviar l'ànima i molts aventatges.

Me vull declarar més, que aquestes coses d'oració totes són dificultoses, i, si no es troba mestre, són de molt mal entendre. Això fa que, si bé jo voldria abreviar, i n'hi havia prou pel bon enteniment de qui m'ha manat escriure aquestes coses d'oració solament de tocar-les; la meua poquesa no dóna lloc a dir i fer entenedora en poques paraules una cosa que hi va tant en declarar-la bé. Que com jo hi vaig patir tant, planyo als que comencen amb llibres solament, que és cosa singular com tan diferentment s'entén de lo que es veu després d'experimentat.

Altrament, tornant a lo que deia, ens posem a meditar un pas de la Passió (diguem el de quan Nostre Senyor estava a la columna), llavors l'enteniment va cercant les causes que allí deixen entendre els grans dolors i aflicció que sa Majestat tindria en aquella desamparança, i moltes altres coses que un enteniment actiu ne podrà treure i qui tingui lletres també: tal és la manera d'oració en què tots han de començar, seguir i acabar, i un camí molt excelent i segur fins que el Senyor els dugui a altres coses sobrenaturals. Al dir tots, no és que deixi d'haver-hi moltes ànimes que aprofiten més en altres meditacions, que no pas en la Sagrada Passió. Que així com al cel hi ha moltes estades,

hi ha molts camins que hi menen. Algunes persones treuen profit de considerar-se en l'infern; d'altres en el cel, i s'afligeixen de pensar en l'infern; d'altres en la mort: algunes, si són tendres de cor, se fatiguen molt de pensar sempre en la Passió, i s'adeltiten i treuen profit d'esmentar el poder i grandesa de Déu en les criatures i l'amor que Ell ens tingué, que en totes les coses resplendeix; i és una admirable manera de procedir, no deixant moltes vegades la Passió i la Vida de Jesucrist, que és d'on ens és vingut i ens ve tot el bé.

Aquell qui comença ha de posar esment per adonar-se d'allò que més li aprofita. Per això un mestre hi fa gran fretura, si és que ell té experiència, que si no, pot errar de molt i portar una ànima sense entendre-la ni deixar que s'entengui a si mateixa; que com ella sap que és de gran mereixement l'estar subjecte a un mestre, no gosa eixir d'allò que ell li mana. Jo n'he encepegades d'ànimes acorralades i afligides per freturar d'experiència qui les ensenyava, les quals me feien pietat, i alguna ja no sabia com fer-s'ho; que els mestres que no entenen d'esperit fatiguen cos i ànima i destorben d'avençar. Una persona me va dir que el mestre la tenia, ja feia vuit anys, sense deixar-la eixir del coneixement propi, i Déu ja la tenia en oració de quietut i així passava molt d'afany.

I si bé això del propi coneixement mai cal deixar-ho, ni hi ha ànima tan geganta en aquest camí que no hagi de menester tornar moltes vegades a l'infantesa i a mamar (i això mai s'oblidi, potser ho diré més vegades, per ésser de molta importància) que no hi ha estament tan alt d'oració on no sia necessari tornar moltes vegades al començament; i per més que en aquesta via d'oració el record dels pecats i el coneixement propi sia el pa, amb el qual s'han de menjar totes les viandes per delicades que sien, i sense aquest pa no es podria un hom mantenir; mes cal menjar-lo amb mesura, que després

que una ànima ja es veu rendida i entén clarament que de si no te res de bo, i es veu avergonyida davant de tan gran Rei, i veu lo poc que li paga per lo molt que li deu, ¿quina necessitat hi ha de perdre el temps aquí? Lo que ens cal és passar a altres coses que el Senyor ens posa davant, i no és raó deixar-les, que sa Majestat sap millor que nosaltres de quina vianda ens convé menjar.

Així que importa molt que el mestre tingui avissament, vull dir bon seny i experiència; si sobre això és lletrat, l'aventatge és grandíssim. Mes, si aquestes tres coses no es poden trobar plegades, les dues primeres són de més importància; que els lletrats es poden procurar per comunicar-s'hi quan n'hi hagi necessitat. Dic que, si els lletrats no tenen oració, aprofiten poc als novençans. No dic que no tractin amb lletrats, que un esperit que no hagi començat en veritat, jo més el voldria sense oració. La doctrina és una gran cosa, que ella instrueix als que sabem poc, i ens dona llum, i fermats en les veritats de la Sagrada Escriptura, fem lo que devem: de devocions ximples Déu ens en guard.

Vull declarar-me més, que crec que em fico en moltes coses. Com he dit, és una falta que l'he tinguda sempre de no saber-me donar a entendre sinó a còpia de moltes paraules. Posem que una monja comença a tenir oració: si un beneit la governa, i li passa pel magí, li persuadirà que és millor que l'obeeixi a ell que no pas al seu superior, i això sense malícia seva, sinó pensant que ho encerta; que si ell no és religiós, li semblarà que és així. Posat que sia una dona casada, li dirà que més val estar-se en oració, que no pas fer les feines de casa, encara que desplaui a son marit. Així que no sap ordenar el temps ni les coses per tal que vagin segons dretura: com a ell li manca llum, tot i volent-ho fer no en dóna als altres. I encara que per això sembla que no hi calen lletres, la meua opinió és estada i serà sempre, que qualsevol cris-

tià procuri tractar amb qui en tingui moltes, si pot, i com més millor; i aquells que segueixen camí d'oració tenen d'això major fretura, i com més espirituals són, ne tenen mes.

I ningú s'enganyi de dir que lletrats sense oració no són per aquells que en tenen. Jo n'he tractats forces, que d'alguns anys ençà ho he procurat més per tenir-ne major fretura, i sempre ne vaig ésser amiga, que si bé alguns no tenen experiència de coses d'esperit, mes no l'avorreixen ni l'ignoren; per tal com en la Sagrada Escriptura a la qual s'apliquen troben sempre la veritat del bon esperit. Tinc el convenciment que una persona d'oració que tracti amb lletrats, si ella no es vol enganyar, no l'enganyarà el dimoni amb ilusions, que els dimonis temen en gran manera la ciència humil i virtuosa, i saben que seran descoberts i en sortiran perdent-hi.

He dit això per tal com hi ha opinions, que els lletrats, si no són espirituals, no són per gent d'oració. Ja vaig dir que calia un mestre d'esperit; mes si aquest no és lletrat, és un gran desaventatge. I mentre sien virtuosos, serà un gran aventatge tractar amb ells; per més que d'esperit no en tinguin, ens faran avançar, i Déu els donarà a entendre lo que els cal ensenyar, i fins els farà espirituals per tal que en treguem profit: i això no ho dic sense haver-ho provat i ésser-me esdevingut a mi amb més d'un parell.

En rendir-se una ànima totalment a estar subjecte a un sol mestre, jo dic que hi erra molt de no procurar que sia lletrat, si per cas ell és un mestre religiós, havent ja d'estar subjecte al seu Prelat, al qual potser faltaran totes tres coses, això no serà pas una creu petita, sense que aital mestre subjecti voluntàriament el seu enteniment a qui no en tingui un de bo: al menos jo mai m'hi só poguda avenir, ni em sembla que convé. Si el cas és d'una persona segleja, faci lloances a Déu, que ella pot escollir a qui ha de subjectar-se, i que no perdi tan virtuosa

llibertat; val més que s'estigui sense mestre fins que en trobi, que el Senyor ja li en darà, mentre vagi tot fundat en humilitat i amb desig d'encertar.

Jo dono lloances a Déu, i les dones, i els que no tenen lletres li havíem de fer sempre infinites gràcies, que hi hagi qui amb tants treballs hagi aconseguit la veritat que no sabem els ignorants. Meravella me fan moltes vegades alguns lletrats, especialment religiosos, amb quant de treball ells han afanyat, lo que a mi tan sols amb preguntar-ho m'és de profit. ¡I que hi hagi persones que no se'n vulguin aprofitar! No plàcia a Déu. Aitals homes jo els veig subjectes als treballs de la vida religiosa, que són grans, amb penitències, mal menjar, subjectes a la obediència, que de vegades ne tinc per cert gran confusió; sobre això mal dormir, tot treball, tot creu; me sembla que fóra un gran mal que ningú perdés tant de bé per sa culpa. I alguns que estem lliures d'aquests treballs i tot ens ho donen cuit, com diuen, i vivim a nostra guisa, podrà ésser que pensem que per tenir un poc més d'oració ja portem aventatge als que tenen tants d'afanys.

¡Beneït siau Vós, Senyor, que m'heu feta tan inhàbil i sens profit; mes jo vos faig gran lloança que Vós ne desperteu tants que ens desperten! La nostra oració hauria d'ésser molt contínua per aquests qui ens il·luminen. ¿Què fórem sense ells en mig de tan grans tempestats com ara hi ha a la Iglésia? Si n'hi ha hagut alguns de dolents, els bons n'hauran més resplendor. ¡Plàcia a Déu que els tingui de la seva mà i els ajudi per tal que ells ens ajudin! Amén.

Molt me som eixida de la matèria de què vaig començar a parlar; mes tot és amb l'intent que els novençans comencin aquest camí tan alt de manera que estiguin dretament encaminats. Endemés, tornant a lo que deia, de la meditació de Jesucrist a la columna, és bo de discórrer una estona i pensar les penes que allí tingué, i per què les tingué, i qui

és el que les tingué, i l'amor amb què les va sofrir; mes que un hom no es cansi sempre anant cercant això, sinó que s'estigui amb Jesucrist tot callant l'enteniment. Si un hom pot, ocupi'l en mirar que Jesucrist el mira, i acompanyi'l i parli i demani i humilii's i complagui's amb Ell i recordi's que no mereix estar-se allí. Quan un hom pugui fer això, encara que sia al bell començament de l'oració, hi trobarà gran profit, que en fa molts aquesta manera d'oració; al menos la meua ànima el va trobar. No sé si jo encerto a dir-ho: vós ho veureu. ¡Déu faci que encerti sempre en acontentar-lo! Amén.

CAPÍTOL XIV

COMENÇA A DECLARAR EL SEGON GRAU D'ORACIÓ, QUE ÉS DONAR EL SENYOR A L'ÀNIMA QUE SENTI GUSTOS MÉS PARTICULARS. HO DECLARA PER FER ENTENDRE QUE JA SÓN SOBRENATURALS. ÉS MOLT DE NOTAR.

SUMARI. *Primeres mercès sobrenaturals.— Oració de quietut.— La voluntat s'ha de lliurar dels obstacles que li posen l'enteniment i la memòria.— Els fruïments d'aquest grau d'oració sobrepassen les satisfaccions d'aquest món.— Efectes de l'oració de quietut.— Esplai d'agraïment envers Nostre Senyor.*

Com ja tenim dit amb quin treball se rega aquest verger i amb quanta força de braços, treient l'aigua del pou; diguem ara la segona manera de treure aigua, que el Senyor de l'hort va ordonar, a fi que, per medi d'un torn i cadúfols, l'hortolà tregués més aigua i amb menos d'afany, i pogués reposar sense estar treballant seguidament. Doncs, aquesta manera, aplicada a l'oració que en diuen de quietut, és lo que jo ara vull tractar.

Aquí l'ànima es comença a recollir, aquí ja toca cosa sobrenatural, que ella no pot de cap manera obtenir-ho per diligències que faci. Veritat és que sembla que ella s'és cansada alguna estona rodant el torn, i omplint-se els cadúfols, això és, treballant amb l'enteniment; mes aquí l'aigua s'és feta més amunt, i així és menys treballós que no pas de pouar-la. Dic que l'aigua està més aprop, per tal

com la gràcia es dóna a conèixer més clarament a l'ànima. Això és un recollir-se les potències dins d'elles mateixes per fruir d'aquell contentament amb més sabor; mes no es perden ni s'adormen; solament la voluntat s'ocupa de manera, que, sense saber com, se fa cativa; tan sols dóna consentiment a que Déu l'empresoni, com qui bé sap que és en captivatge d'Aquell que ella estima. ¡Oh Jesús i Senyor meu! bé ens val aquí el vostre amor, que ell té el nostre tan lligat, que en aquell punt no deixa llibertat per amar res més fora de Vós.

Les altres dues potències ajuden a la voluntat per tal que vagi fent-se hàbil per fruir tan gran bé; si bé de vegades, fins estant unida la voluntat, passa que hi fan prou nosa. Mes aquí la voluntat que no en faci cabal, ans s'estigui en son goig i quietut; que, si les vol recollir, ella i les altres hi perdran, que aleshores són com uns coloms que no s'acontenten amb el menjar, que, sense afanyar-lo ells, els dóna l'amo del colomar, i se'n van a cercar-ne per altres bandes, i és de tan mal trobar que se'n tornen; i així van i venen, a veure si la voluntat els dóna de lo que ella frueix. Si el Senyor vol, tira'ls menjar, elles s'hi deturen, i si no, se'n tornen a cercar-ne; i elles deuen pensar que fan servei a la voluntat, i de vegades al voler la memòria o la imaginació representar-li lo que frueix, li farà destorb. Doncs, que la voluntat tingui compte d'haver-se amb elles tal com diré.

Tot això que passa aquí és amb grandíssima consolació, i amb tan poc treball, que l'oració no cansa per bé que duri molta estona; que l'enteni-ment obra aquí molt pas a pas, i treu molta més aigua que no treia del pou; les llàgrimes que Déu aquí dóna, ja van amb goig; si bé se senten, no es procuren.

Aquesta aigua de grans béns i mercès que el Senyor aquí dóna fa créixer les virtuts molt més, sens comparança, que en l'oració passada; per tal

com aquesta ànima ja va pujant de la seva misèria, i ja se li dóna alguna notícia de les sabors del cel. Me sembla que això les fa créixer més, i també arribar més aprop de la verdadera virtut d'on venen totes les virtuts, que és Déu: és que sa Majestat comença a comunicar-se a aquesta ànima, i vol que ella senti com se li comunica. Arribant aquí, tantost se comença a perdre la cobejança de les coses del món, que un hom ne té desgrat; com veu clarament que un instant d'aquella sabor no es pot haver en el món, ni hi ha riqueses, ni senyories, ni honres, ni delits que sien bastants a donar un tancar i obrir d'ulls d'aquest contentament, que és verdader, i una satisfacció que es veu que ens satisfà. En les satisfaccions d'aquest món jo trobo que per meravella atenyem aquesta plena satisfacció, que mai falta un *si no*: aquí aleshores tot és *si*; el *no* ve després, de veure que s'és acabat, i que un hom no ho pot tornar a haver, ni sap com; que baldament se desfés a penitències i oració i comsevulla, si el Senyor no ho vol donar, no se'n treu res.

Déu vol aquí per sa grandesa que aquesta ànima entengui que sa Majestat li està tan d'aprop que ja no cal enviar-li missatgers, sinó que ella mateixa parli amb Ell, i no a crits, que de tan aprop que està l'entén sols al moure els llavis. El dir això sembla cosa impertinent, com sabem que Déu sempre ens entén i està amb nosaltres. No cal pas dubtar-ne que és així; mes aquest Emperador i Senyor nostre aleshores vol que entenguem que Ell ens entén, i lo que fa sa presència, i que vol particularment començar a obrar en l'ànima en la gran satisfacció interior i exterior que li dóna, i en la diferència, que, com he dit, hi ha d'aquest plaer i satisfacció als del món, que sembla omplir-se el buit que per nostres pecats tenfem fet a l'ànima. Aquesta satisfacció és en lo molt íntim d'ella, i no sap per on ni com li és vinguda, ni moltes vegades sap què fer, ni què demanar. Sembla que tot ho

troba aplegat, i l'ànima no sap lo que ha trobat, ni tan sols jo sé com donar-ho a entendre; que per moltes coses caldrien lletres. Que aquí vindria bé el donar entenent quina cosa és auxili general o particular, que són molts els que ho ignoren, i com el Senyor vol que l'ànima vegi aquí aquest auxili particular quasibé amb els ulls, com diuen. Així mateix caldrien lletres per moltes coses que jo posaré errades; mes com ho han de veure persones que entenen si hi ha error, vaig descuidada; que tant en coses de lletres com d'esperit, sé que ho puc estar, anant aquest escrit a poder de qui va, que elles entendran i treuran lo que estigui malament.

Endemés, jo voldria fer-ho entendre, que això és a les primeries. i quan el Senyor comença a fer aquestes mercès, la mateixa ànima no les entén, ni sap què fer-se. Que si Déu la mena per la via de temor, com ho feu amb mi, és un gran treball per l'ànima, si no hi ha qui l'entengui, i li agrada veure representat el seu camí, i ella aleshores veu clar que hi camina. I és un gran bé saber lo que l'ànima ha de fer, per anar aprofitant en qualsevol grau de la vida espiritual; que jo he sofert molt i perdut molt de temps, per no saber què fer; i planyo les ànimes que es veuen soles quan arriben aquí, que, si bé he llegits molts llibres espirituals, encara que vénen a tocar aquest punt, hi posen molt poca declaració; i si no és ànima molt exercitada, fins amb moltes declaracions i tot, amb prou feines s'hi entendrà.

Voldria molt que el Senyor m'afavorís per posar els efectes que obren en l'ànima aquestes coses, que ja comencen a ésser sobrenaturals, a fi que s'entengui pels efectes quan és esperit de Déu. Vull dir que s'entengui segons en aquest món se pot entendre, si bé sempre és bo que procedim amb temor i mirament; que tot i essent esperit de Déu, alguna vegada el dimoni podrà transfigurar-se en àngel de llum; i si l'ànima no és molt exercitada, no ho en-

tendrà; i fins a tal punt exercitada, que pera entendre això cal arribar molt al cim de l'oració.

El poc temps que tinc no m'ajuda gaire, i així cal que sa Majestat m'afavoreixi, que jo tinc de seguir la comunitat amb una altra pila d'ocupacions (com estic en una casa que ara es comença ¹, com serà vist més endavant), i així lo que escric és a estonetes, molt mancada de repòs, i això en demana, que quan el Senyor dóna esperit, s'escriu amb facilitat i millor. Sembla com qui té una mostra davant i l'està copiant en brodat; mes, si l'esperit manca, costa tant el parlar-ne com el parlar en aràbic, com aquell qui diu, per molts anys d'oració que un hagi tingut. I així me sembla un aventatge grandíssim de trobar-m'hi mentre ho escric; que veig clar no ésser pas jo qui ho diu, que ni ho ordeno amb l'enteniment, ni després sé com he encertat a dir-ho: això m'esdevé moltes vegades.

Ara tornem al nostre hort o verger, i vegem com aquests arbres comencen a brotonar pera florir i fruitar després, i les flors i clavells així mateix pera escampar olor. Aquesta comparança m'aconso-
la, per tal com sovint en els meus començaments (i Déu faci que jo ara hagi començat de servir a sa Majestat, dic començaments de lo que d'aquí avant recontaré de la meva vida), me feia gran plaer de considerar que la meva ànima era un hort, i que el Senyor s'hi passejava. Jo li suplicava que Ell fes créixer la flaire de les floretes de virtuts, que, segons semblava, començaven a voler sortir i que fos per la seva glòria, i que Ell les fes pujar, que jo no volia res pera mi, i que tallés les que volgués, que jo sabia prou que n'eixirien de millors. He dit tallar, per tal com vénen temps a l'ànima, en què no hi ha recordança d'aquest hort; sembla tot sec i que no hi ha d'haver-hi aigua per sostenir-lo, ni sembla que mai hi hagué en l'ànima res de virtut. Se passa

¹ El convent de Sant Josep d'Avila,

molta pena, que el Senyor vol que el pobre hortolà s'afiguri que tot el treball esmerçat en conreuar-lo i regar-lo s'és perdut. Llavors és cosa de xarcolar de ferm i arrebaçar d'arrel les més petites males herbes, reconeixent no abastar hi cap diligència, si Déu ens lleva l'aigua de la gràcia, i menyspreant el nostre no-rès i encara menos que no-rès. Aquí es guanya molta humilitat: les flors tornen a créixer de bell nou.

¡Oh el meu Senyor i el meu Bé! Jo no puc dir això sense llàgrimes i gran consolació de la meva ànima, que Vós, Senyor, vulgueu estar-vos amb nosaltres, i esteu en el Santíssim Sagrament, que amb tota veritat se pot creure, com ho és, i amb gran raó podem fer aquesta comparança; i si no és per culpa nostra, amb Vós podem gaudir-nos i Vós us adeliteu en nosaltres, puix dieu que les vostres delícies són d'estar-vos amb els fills dels homes¹. ¡Oh Senyor meu! ¿Què és això? Sempre he sentida aquesta paraula amb gran consolació, fins quan era molt perduda. ¿Es possible, Senyor, d'haver-hi una ànima que arribi a rebre de Vós semblants mercès i favors, i a entendre que Vós us adeliteu en ella, que us torni a ofendre després de tantes mercès i tan grans senyals de l'amor que li teniu, del qual no es pot dubtar, puix se'n veu clarament l'obra? ¡Sí que n'hi ha per cert, i no una vegada, sinó moltes, que só jo! I plàcia a la vostra Bondat, Senyor, que jo sola sia l'ingrata, i la que hagi feta tan gran malesa i tinguda una ingratitut tan fora mida; que tanmateix la vostra infinita Bondat n'ha tret algun bé; i on pitjor és el mal, més resplendeix el gran bé de les vostres misericòrdies. ¡I amb quina raó les puc jo sempre cantar! Jo us faig de súplica, Déu meu, que així sia, i les canti i sense fi, ja que Vós haveu tingut per bé de fer-me-les tan grandíssimes que són meravella dels que les veuen, i a mi em fan eixir de

¹ Prov. VIII, 31.

mi mateixa per poder-vos lloar a Vós millor; que si jo estava en mi sense Vós, res podria, Senyor meu, sinó que tornarien a ésser tallades les flors d'aquest hort, de manera que aquesta miserable terra es tornaria un fermal com era d'abans. No ho permeteu, Senyor, ni volgueu que es perdi una ànima que compràreu amb tants treballs, i tantes vegades novament l'havau tornada a treure de captivatge i llevada de les dents del drac esgarrifós.

- I vós, pare, perdoneu-me, que me'n vaig fora de l'intent, i com jo parlo al meu intent, no us en meravellau, que tot és com encepega l'ànima allò que s'escriu, que de vegades amb prou feines pot aturar-se de lloar Déu, al representar-se-li tot escrivint lo molt que li deu. Endemés no crec que a vós us sapiga greu, que ambdós podem cantar lo mateix, si bé de diferent manera, per ésser molt més lo que jo dec a Déu, per haver-me Ell perdonat molt més com vós sabeu.

CAPÍTOL XV

PROSSEGUEIX EN LA MATEIXA MATÈRIA I DÓNA ALGUNS AVISAMENTS DE COM CAL HAVER-SE EN AQUESTA ORACIÓ DE QUIETUT. TRACTA COM HI HA MOLTES ÀNIMES QUE ARRIBEN A TENIR AQUESTA ORACIÓ, I POQUES QUE PASSIN MÉS ENLLÀ. ELS PUNTS QUE AQUÍ ES TOQUEN SÓN MOLT NECESSARIS I PROFITOSOS.

SUMARI. *Naturalesa de l'oració de quietut. — Raó per que de les moltes ànimes que la tenen, són poques les que passen a més alta oració. — Cal que aitals ànimes coneguin el valor de la mercè que Déu els fa. — Què els cal fer si elles tenen la desgràcia de tornar a ésser infidels a Déu. — Com ha d'haver-se un hom en l'oració de quietut. — Senyals on se reconeix l'acció de Déu.*

Ara tornem al propòsit. Aquesta quietut i recolliment de l'ànima és cosa que se sent força en la satisfacció i pau que s'hi posa, amb grandíssima contentació i repòs de les potències, i molt suau delitança. Com l'ànima no és arribada a més, li sembla no restar-li res a desitjar, i ¡que de bona gana diria amb Sant Pere de fer allí la seva estada! No es gosa bellugar ni moure's, que li sembla haver-se-li d'escapar de les mans aquest bé; de vegades ni respirar voldria. Poc entén ella, la pobreta, que així com ella de si mateixa no pogué res per atreure a si aquell bé, menos podrà retenir-lo més de lo que el Senyor vulgui.

Ja tinc dit que en aquest primer recolliment i

quietut, les potències no manquen pas a l'ànima; mes ella està tan satisfeta amb Déu, que mentre allò dura, baldament l'enteniment i la memòria s'esgarriin, com la voluntat està unida amb Déu, no es perd la quietut i el repòs, ans aquesta, a poc a poc, les torna a recollir. Que si bé la voluntat encara no està de tot en tot engolfada, està tan ben ocupada sense saber com, que, per molt d'esforç que la memòria i l'enteniment posin, no li poden llevar el seu contentament i goig; ans sense gens de treball se va valent a fi que aquesta guspireta d'amor de Déu no s'apagui.

Plàcia a sa Majestat de donar-me gràcia per tal que jo faci això ben entenedor, qui hi ha moltes, moltes ànimes que arriben a aquest estat, i són poques aquelles que passen endavant, i jo no sé qui en té la culpa. Ben segurament que Déu no manca, que havent sa Majestat feta la mercè de posar en aquest punt, jo no crec que Ell deixés de fer molt més, si no era per culpa nostra. I molt hi fa que l'ànima que arriba aquí conegui la gran dignitat en què està, i la gran mercè que el Senyor li ha feta, i com de bon dret no hauria d'ésser de la terra; que sa Bondat ja sembla fer-la ciutadana del cel, si no es perd per culpa seva. I malaventurada serà si torna enrera: jo em penso que serà per anar cap avall, com jo hi anava, si la misericòrdia del Senyor no m'hagués girada; que en la majoria de les vegades, al meu parer, això vindrà de culpes greus; ni és possible deixar un bé tan gran, sense un gran engegament de molt de mal.

I així jo suplico, per amor del Senyor, a les ànimes a qui sa Majestat ha feta tan gran mercè que arribin a aquest estat, que es coneguin i s'apreciïn molt amb un humil i sant pagament, a fi de no tornar a les olles d'Egipte. I si per llur flaqueza i maldat, i mesquina i miserable naturalesa cauen, com jo ho vaig fer, tinguin sempre davant el bé que han perdut, i estiguin amb recel, i vagin amb temor, que

tenen motiu d'haver-ne, que si no tornen a l'oració han d'anar de mal en pitjor. Que a això anomeno jo verdadera caiguda, avorrir el camí per on l'ànima va guanyar tant de bé. Doncs, parlant amb aquestes ànimes (no dic pas que han d'estar lliures d'ofendre a Déu i caure en pecats, si bé fóra raó que molt se'n guardessin els que han començat a rebre aquestes mercès; mes nosaltres som miserables) el gran avissament que jo els dono és que no deixin l'oració, que allí entendran lo que fan i recaptaran penediment de part del Senyor i força per alçar-se; i creguin, creguin que si elles s'aparten de l'oració, que, al meu parer, estan en perill. Jo no sé si entenc lo que dic, que, com he dit, jutjo per mi mateixa.

Aquesta oració és, doncs, una guspireta del verdader amor seu que el Senyor comença a encendre en l'ànima, i ell vol que l'ànima vagi entenent quina cosa és aquest amor amb delectança. Aquesta quietut i recolliment i guspireta, si és esperit de Déu, i no gust donat del dimoni o procurat per nosaltres, — si bé per aquell qui té experiència és impossible no entendre aviat que no és cosa que es pugui adquirir, sinó que aquest natural nostre és tan ansiós de coses savoroses, que tot ho prova; mes ben aviat s'hi troba fret, que per més que vulgui començar a fer encendre el foc per aconseguir aquest gust, no sembla sinó que li tira aigua per apagar-lo —, doncs, aquesta guspireta, posada per Déu, petita com és, fa gran esclat; i si un hom no la mata per culpa seva, ella és la que comença a encendre el gran foc que treu flames de sí (com diré en son lloc) del grandíssim amor de Déu que sa Majestat fa que tinguin les ànimes perfectes.

Aquesta guspira és un senyal i una penyora que Déu dona a l'ànima d'escollir-la pera grans coses, si ella s'aparella pera rebre-les: és un gran do, molt més de lo que jo ho podré dir. Me fa molta pietat que, com dic, conec moltes ànimes que arriben aquí; i les que passen d'aquí, com han de passar, són tan

poques, que em dono vergonya de dir-ho. No dic jo que n'hi hagi poques, que forces ni deu haver, que Déu per alguna cosa ens sosté: jo parlo de lo que he vist. Jo les voldria molt avisar, que mirin de no amagar el talent que Déu els ha donat, puix sembla que Ell vol escollir-les pel profit d'altres moltes, especialment en aquests temps, en què calen amics de Déu forts per mantenir els flacs; i com a tals s'han de tenir els que reconeguïn en si aquesta mercè, si ells saben respondre amb les lleis que fins la bona amistat del món demana; i sinó, com he dit, temin i tinguin por que no es facin mal a si mateixos, i Déu faci que sia a ells tan solament.

Lo que li cal a l'ànima en els temps d'aquesta quietut és suavitat i fora, i gens de remor. Anomeno remor l'anar cercant amb l'enteniment moltes paraules i consideracions per donar gràcies a Déu d'aquest benefici, i apilar pecats i faltes seves, per veure que no ho mereix. Tot això es mou aquí, i l'enteniment representa, i bull la memòria, que certament aquestes potències a mi em cansen a estones, que fins tenint poca memòria, no la puc senyorejar. La voluntat, amb repòs i amb seny, entenguí que amb Déu no es negocia bé a força de braços, i que tals coses són així com grans boscallis posats sense discreció per ofegar aquesta guspira, i conegui-ho, i digui amb humilitat: Senyor, ¿què puc fer jo aquí? ¿Què hi té que veure la serventa amb el Senyor, i la terra amb el cel? O altres paraules d'amor que aquí es presenten, ben fundada l'ànima en conèixer que és veritat lo que diu, i no faci cas de l'enteniment, que és un perfidiós. I si la voluntat li vol donar part de lo que frueix, o treballa per recollir-lo — que moltes vegades es veurà en aquesta unió de la voluntat i repòs estar l'enteniment molt escampat — val més que el deixi estar, que no pas que la voluntat li vagi al darrera; que ella s'estigui fruint d'aquella mercè, i recollida com una entenimentada abella; que si cap abella entrava en el rusc, sinó que per anar a

cercar l'una a l'altra se n'anessin totes, mal es podria fer la mel.

Així que l'ànima hi perdrà molt, si en això no posa esment, en especial si l'enteniment és subtil; que quan comença a ordonar discursos i cercar raons, per poc ben dites que siguin, pensarà que fa alguna cosa. Aquí la raó que hi cal, és entendre clarament que no n'hi ha cap pera fer-nos Déu tan gran mercè, sinó sola sa bondat; i veure que li estem tan aprop, i demanar mercès a sa Majestat, i demanar-li per la Iglésia, i per aquells que se'ns són encomanats, i per les ànimes del purgatori, no pas amb remor de paraules, sinó amb sentiment de desitjar que ens escolti. Es una oració que comprèn molt, i s'aconsegueix més, que no pas fent l'enteniment moltes referències. Que la voluntat desperti en si algunes raons, que es presentaran del mateix fet de veure's tan millorada, a fi d'avivar aquest amor, i faci alguns actes amorosos, de què farà per aquell a qui tant deu, sense admetre, com he dit, remor de l'enteniment, a que cerqui coses grans. Aquí fan millor servei unes palletes posades amb humilitat (i seran menos que palles, si nosaltres les posem), i més l'ajuden a encendre, que no pas molta llenya aplegada de raons molt doctes, al nostre parer, que en un *Credo* apagaran aquella guspira.

Això és bo pels lletrats que em fan fer aquest escrit, que, per la bondat de Déu, tots arriben aquí, i podrà ésser que se'ls en vagi el temps en aplicar Escriptures; i si bé les lletres no els deixaran d'aprofitar molt abans i després, aquí en aquestes estones d'oració, poca necessitat n'hi ha, al meu parer, si no és per entebeir la voluntat; que l'enteniment, de veure's aprop de la llum, està amb grandíssima claredat, que fins jo essent la que só semblo una altra. I és així que m'ha passat estant en aquesta quietut, amb tot i no entendre jo quasibé res que resi en llatí, en especial del Psaltiri, no solament entendre el verset en romanç, sinó passar endavant a complau-

re'm de veure lo que el romanç significa. Deixo estar el cas en què haguessin de predicar o ensenyar, que aleshores bo és d'ajudar-se d'aquell bé de la ciència, a útil dels pobres que saben poc, com jo, que la caritat és una gran cosa i aquest aprofitar sempre a les ànimes, fent-ho purament per Déu.

Així que en aquests temps de quietut és cosa de deixar reposar l'ànima amb el seu repòs; les lletres que s'estiguin de cantó: temps vindrà de posar-les al servei de Déu, i de fer-ne tanta estima que per cap tresor volguessin haver-les deixat de saber, sols per servir a sa Majestat, que són d'un gran ajut. Mes davant de la Sabiesa infinita, creguin-me que val més un poc d'estudi d'humilitat i un acte de la mateixa, que no pas tota la ciència del món. Aquí no hi calen arguments, sinó és cosa que coneguem lo que som planament i ens presentem amb senzillesa davant de Déu, que vol que l'ànima es faci una ignorant, com de veritat ho és en sa presència, puix que sa Majestat s'humilia tant, que la sofreix aprop seu, essent nosaltres lo que som.

També l'enteniment es mou a donar gràcies amb termes escollits; mes la voluntat, reposadament, amb un no gosar alçar els ulls com el publicà, fa més acció de gràcies que no pas l'enteniment podria fer, mal que regirés la retòrica. Endemés, aquí no s'ha de deixar del tot l'oració mental ni de pronunciar algunes paraules, si un hom alguna vegada volia o podia; mes si la quietut és gran, mal se pot parlar, si no és amb molta pena.

Se reconeix, al meu parer, quan és esperit de Déu o bé cosa procurada de nosaltres. Quan d'un començ de devoció que Déu dona, volem, com he dit, passar nosaltres a aquesta quietut de la voluntat, en aquest cas no fa cap efecte, s'acaba prompte, deixa sequedat. Si és obra del dimoni, una ànima exercitada me sembla que ho entendrà; puix deixa inquietut i poca humilitat i poc aparell pels efectes

que fa l'esperit de Déu; no deixa llum en l'enteniment ni fermesa en la veritat.

Aquí el dimoni pot fer poc o gens de mal, si l'ànima encamina el seu plaer i la suavitat que allí sent a Déu, i posa en Ell els seus pensaments i desigs, com està avisat. Res hi pot guanyar el dimoni, ans Déu permetrà que, amb el mateix plaer que causa en l'ànima, perdi molt; puix això farà que l'ànima, pensant que Déu ho fa, vingui moltes vegades a l'oració desitjant a Ell; i si és ànima humil i no curiosa ni interessada per plaers, encara que sien espirituals, sinó amiga de creu, farà poc cas del gust que el dimoni dóna, cosa que no podrà fer-ho així, si és esperit de Déu, sinó apreciar-ho moltíssim. Mes, si és cosa posada del dimoni, com ell tot és mentida, veient que l'ànima amb aquell gust i plaer s'humilia (que en això s'hi ha de posar, en procurar eixir humil en tots els gustos i coses d'oració) no tornarà gaires vegades el dimoni veient la seva pèrdua.

Per això, i per altres moltes coses, vaig avisar jo, parlant de la primera aigua o sia de la primera manera d'oració, que és un gran negociàs el començar les ànimes oració, començant a desfer-se de tota mena de satisfaccions, i entrar determinades tan solament a ajudar a portar la creu a Jesucrist, com a bons cavallers, que volen servir al seu Rei sense sou, que prou segur el tenen, posats els ulls en el verdader i eternal regne que pretenem guanyar.

Es molt gran cosa portar sempre això davant, en especial als principis; que després se veu tan clar, que més aviat cal oblidar-ho pera viure, que procurar tenir en record lo poc que tot dura, i com tot és no-rès, i lo gens que cal estimar el repòs. Sembla que això és cosa molt baixa, i així és de veritat, que els que estan més avençats en perfecció, tindrien per afront i se n'averkonyirien, si pensessin que deixen els béns d'aquest món per haver-se d'acabar, sinó que, baldament duressin per

sempre, s'alegrarien de deixar-los per Déu; i més gran fóra l'alegria com més perfectes fossin les persones i els béns de major durada.

En aitals persones l'amor hi està ja crescut, i això és obra d'ell; mes a aquells qui comencen els és cosa importantíssima, i no ho tinguin per baix, que és gran el bé que s'hi guanya; i per això ho aviso tant, que els farà menester, fins als de més alta oració, algunes vegades que Déu els vol provar, i sembla que sa Majestat els deixa. Que com ja ho he dit, i no voldria que això s'oblidés, en aquesta vida present l'ànima no creix així com el cos, si bé diem que sí, i de veritat creix també. Mes un nen, després que creix i s'és fet corporalment així com un home, no torna a minvar i a tenir un cos petit; mes, quant a l'ànima, el Senyor vol que sí, segons jo he vist en mi, que en altres no ho sé pas. Això deu ésser a fi d'humiliar-nos per nostre gran bé, i per tal que no ens descuidem mentre estiguem en aquest desterro; que aquell qui està més alt, més ha de témer i fiar menos de si. Fins tractant-se d'aquests que tenen tan posada llur voluntat en la de Déu, que per no fer una imperfecció se deixarien atormentar i passarien mil morts, venen vegades en què, per deslliurar-se d'ofendre a Déu, per no fer pecats, combatuts com se veuen de tentacions i persecucions, els fa menester d'aprofitar-se de les primeres armes de l'oració, i tornar a pensar que tot s'acaba, i que hi ha cel i infern, i altres coses d'aquest semblant.

Doncs, tornant a lo que deia, per lliurar-se de les astúcies i gustos que dona el dimoni, és gran fonament el començar amb determini de portar camí de creu des del començament, sense desig de consolacions, que el mateix Senyor mostra aquest camí de perfecció, dient: Pren la teva creu, i segueix-me. Ell és el nostre model; no cal que temi aquell que solament per acontentar-lo segueixi els seus consells.

En l'aprofitament que un hom veu en si, entendre que allò no ve del dimoni, que baldament un hom torni a caure, resta un senyal que allí va estar el Senyor, que és aixecar-se aviat, i aquests altres que ara diré. Quan ens mou l'esperit de Déu, no cal anar rastrejant coses pera treure'n humilitat i confusió; que el mateix Senyor la dóna de ben diferent manera de la que nosaltres podem guanyar amb nostres consideracionetes, que no són res en comparança d'una verdadera humilitat amb llum, que el Senyor ensenya aquí, que fa una confusió que un se desfà. Això és una cosa molt coneguda, el coneixement que Déu dóna a fi que coneguem que cap bé tenim de nosaltres mateixos; i més, com més grans mercès ens fa. Ve a l'ànima un gran desig d'anar endavant en l'oració, i no deixar-la per res de treball que li pogués passar; ella s'ofereix a tot; li ve una assegurança, amb humilitat i temor, que s'ha de salvar. L'esperit de Déu llença tantost de l'ànima el temor servil, i li posa el filial temor molt més crescut. L'ànima veu que se li comença un amor a Déu molt sense interès propi; desitja estones de solitud pera fruir més d'aquell bé.

Finalment, per no cansar-me, és un començament de tots els béns, un estar ja les flors de manera, que no els falta quasibé res per esclatar; i això ho veurà l'ànima molt clarament; i de cap manera en aquells moments se podrà determinar a que Déu no va estar amb ella, fins que es torna a veure amb faltes i imperfeccions, que aleshores tot ho tem, i és bo que temi; si bé hi ha ànimes que els aprofita més creure del cert que és Déu, que no pas tots els temors que els puguin posar; que, si una ànima de si mateixa és amorosa i agraïda, més la fa tornar a Déu la memòria de la mercè que li va fer, que no pas tots els càstigs de l'infern que li presenten; al menos a la meva, encara que tan mesquina, això li esdevenia.

Com els senyals del bon esperit s'aniran dient

més, ara no els dic aquí, com a qui ll costa molts treballs treure'ls en net. Amb el favor de Déu, crec que hi encertaré un poc; que llevada l'experiència en què he molt après, ho sé d'alguns lletrats molt lletrats i de persones santes, a qui és de raó donar crèdit; i que les ànimes, en arribar aquí per la bondat del Senyor, no vagin tan fatigades com jo som anada.

CAPÍTOL XVI

TRACTA EL TERCER GRAU D'ORACIÓ, I VA DECLARANT COSES MOLT ALTES, I LO QUE POT L'ÀNIMA QUE ARRIBA AQUÍ, I ELS EFECTES QUE FAN AQUESTES MERCÈS TAN GRANS DEL SENYOR. ÉS MOLT APROPIAT A LLEVAR L'ESPERIT EN LLOANCES DE DÉU I PER GRAN CONSOLACIÓ DE QUI HI ARRIBA.

SUMARI. El somni de les potències és un deliri celestial del qual l'ànima es troba posseïda. — Com la Santa rebé la intel·ligència d'aquest grau d'oració. — En aquest estat ella s'explaïava en sentides cobles. — Ella es planya a Déu dels torments del desterro. — Convent que ella proposa. — Per què les prediccions arrenquen tan pocs pecadors a llurs desordres.

Vinguem ara a parlar de la tercera aigua amb la qual es rega aquest hort, que és aigua corrent de riu o de font, i es rega amb molt menos treball, si bé en dóna algun l'encaminar l'aigua. Aquí el Senyor vol ajudar a l'hortolà, de manera que quasibé Ell és l'hortolà i el que ho fa tot. Es un somni de les potències, que ni del tot se perden, ni elles entenen com obren. El gust i suavitat i plaer és més que lo passat, sens comparació, és que l'aigua de la gràcia a aquesta ànima ja li arriba al coll, que ja no pot anar endavant, ni sap com fer-ho, ni tornar enrera; voldria fruir de grandíssima glòria. Es com un que està amb la candela a la mà, que li falta poc per morir una mort desitjada. En aquella agonia està fruïnt del major plaer que es pot dir: no em

sembla que és altra cosa, sinó un morir quasibé del tot a totes les coses del món, i estar fruint de Déu. Jo no sé altres termes com dir-ho, ni com declarar-ho, ni aleshores l'ànima sap què fer; que no sap si és cosa de parlar o de callar, de riure o de plorar. Es un gloriós desvari, una celestial follia, on s'aprèn la verdadera sabiesa i és una manera de l'ànima fruir delitosíssima.

Talment farà cosa de cinc o sis anys, que el Senyor me va donar amb abundància aquesta oració moltes vegades, i ni jo l'entenia, ni l'hauria sabuda explicar; i així, arribada ací, tenia intenció de dir-ne molt poc o res. Bé entenia molt clarament que no era del tot unió de totes les potències, i que era més que la passada; mes jo confesso que no podia determinar ni entendre com era aquesta diferència. Crec que per l'humilitat que vós haveu tinguda de voler-vos ajudar d'una ximpleta tan gran com la meva, el Senyor avui, acabat de combregar, m'ha donada aquesta oració, sense poder passar endavant, i m'ha posades aquestes comparances i ensenyada manera de dir-ho, i lo que l'ànima aquí ha de fer; que certament jo ho he entès en un punt i me'n só meravellada. Moltes vegades estava jo així com esmaperduda i embriagada en aquest amor, i jamai havia pogut entendre com era. Bé ho entenia que Déu ho feia, mes no podia entendre com Ell obrava aquí; que en fet de veritat les potències estan quasibé unides del tot, mes no tan engolfades, que s'estiguin sense obrar. M'ha agradat extremadament d'haver-ho entès ara. Beneït sia el Senyor que així m'ha aconhortada.

Les potències de l'ànima sols tenen habilitat per ocupar-se totes en Déu; cap sembla que es gosi bellugar, ni la podem moure, si amb molt d'estudi no volguéssim distreure'ns, i aleshores encara no em sembla que es pugués fer del tot. Aquí es diuen moltes paraules en lloança de Déu, sense concert, si el mateix Senyor no les ordena; al menos l'enténiment aquí res hi pot fer: l'ànima voldria a crits

proferir lloances i està que no cab en si mateixa; és un saborós desfici. Tanmateix ja s'obren les flors, ja comencen a fer olor. Aquí l'ànima voldria que tots la veiessin i entenguessin la seva glòria, per tal que en lloessin Déu i que l'ajudessin a fer-ho i voldria dar-los una part del seu goig que ella no pot tant fruir. Me sembla que és com aquella que diu l'Evangeli, que volia cridar o cridava les seves veïnes. Això me sembla que devia sentir l'admirable esperit del real profeta David, quan sonava l'arpa i cantava les lloances de Déu. D'aquest gloriós rei jo en só molt devota i voldria que tots ne fossin, en especial els que som pecadors.

¡Oh, valga'm Déu! ¡Com està una ànima quan se troba així! Tot ella voldria ésser llengües pera lloar el Senyor. Diu mil santes desvarions, encertant sempre a complaure a qui així la té. Jo sé una persona ¹, amb tot i no ésser poeta, que li esdevenia fer de cop unes cobles molt sentides declarant bé la seva pena, no treient-ho pas del seu magí, sinó que, per més fruir la glòria que tan saborosa pena li dava, se'n planyia a son Déu. Un hom voldria que tot son cos i ànima es fessin a peces pera mostrar el goig que sent amb aquesta pena. ¿Quins torments se li posaran aleshores davant, que no li fos delitós de passar-los per son Senyor? Es veu clarament que els màrtirs no feien quasibé res de part seva en passar torments, que l'ànima coneix bé que d'una altra part ve la fortalesa.

¿Mes què sentirà l'ànima de tornar a tenir seny pera viure en el món, i d'haver de tornar als neguits i compliments del món? Endemés, no em sembla pas haver encarit res que encara no resti baix en aquesta manera de goig que el Senyor vol que una ànima frueixi en aquest desterro. Beneït sieu per sempre, Senyor; per sempre totes les coses vos donin lloances. Vulgueu ara, Rei meu, jo us faig de

¹ Era Santa Teresa mateixa.

súplica, que puix, quan això escric no estic fora d'aquesta santa fol·lia celestial per la vostra bondat i misericòrdia, que tan sense mèrits meus me feu aquesta mercè, que estiguin tots els que jo tracti folls d'amor vostra, o permeteu que jo no tracti amb ningú, o ordeneu, Senyor, que jo no tingui compte de res del món, o bé treieu-me'n. No pot ja, Déu meu, aquesta serventa vostra sofrir tants treballs com li vénen de veure's sense Vós, que, si ha de viure, no vol descans en aquesta vida, ni Vós li en doneu.

Aquesta ànima ja voldria veure's lliure: el menjar la mata, el dormir li fa angúnia; ella veu que se li en va el temps de la vida, passant-lo en dar-se bon temps, i que ja res la pot satisfer de Vós en fòra; que sembla viure contra natura, que ja no voldria viure en si sinó en Vós. ¡Oh verdader Senyor i la meva glòria, quina creu tan lleugera i pesadíssima teniu aparellada als que arriben a aquest estat! Lleugera, per tal com és suau; pesada, per tal com venen vegades que no hi ha sofriment que la sofreixi; i un hom jamai se'n voldria veure lliure, si no era pera veure's ja amb Vós. Quan ella es recorda que en res us ha servit, i que vivint us pot servir, voldria una càrrega molt més pesada i no morir-se fins a la fi del món: ella no té en res el seu repòs a cambi de fer-vos un petit servei; no sap pas què desitjar, mes ella bé entén que no desitja altra cosa llevat de Vós.

¡Oh fill meu! — que és tan humil que així es vol anomenar aquell a qui això va dirigit, i m'ha fet manament d'escriure-ho — sien solament pera vós algunes coses on vegeu que traspasso els termes; que no hi ha raó que basti a no treure'm de raó quan el Senyor me fa eixir de mi; ni crec ésser jo la que parlo d'ençà d'aquest matí que he combregat; sembla que somio lo que veig, i no voldria veure sinó malalts d'aquest mal que tinc ara. Jo vos faig de súplica que tots ne siem de folls, per amor

d'aquell que per nosaltres l'en tractaren. Puix vós dieu que em teniu voluntat, vull que m'ho mostreu en disposar-vos per tal que Déu vos faci aquesta mercè, que en veig molt pocs que no els vegi amb massa seny per lo que els convé. Ja pot ésser que jo en tingui més que tots; no m'ho consentiu vós, Pare meu, puix sou el meu confés, i a qui he fiada la meva ànima; desenganyeu-me amb veritat, que aquestes veritats molt poc s'estilen.

Aquest conveni voldria que féssim els cinc que de present ens amem en Jesucrist, que així com altres persones en aquests temps s'aplegaven en secret, en contra de la divina Majestat, a fi d'ordenar maldats i heretgies, així nosaltres procuréssim aplegar-nos alguna vegada pera desenganyar-nos els uns als altres, i dir en què podríem esmenar-nos i accontentar més a Déu: que no hi ha qui es conegui tan bé a si mateix com ens coneixen aquells que ens miren, si és amb amor i cura d'aprofitar-nos. He dit en secret, que aquest llenguatge avui dia ja no corre; fins els predicadors van ordenant llurs sermons per no descomplaure. Ells hi tindran bona intenció i bona serà l'obra, mes així els qui s'esmenen són pocs. ¿Mes per què no són molts els que moguts pels sermons deixen els vicis públics? ¿Sabeu que me'n sembla? Per tal com els que prediquen tenen molt de seny. No estan eixits de seny, pel gran foc d'amor de Déu, com ho estaven els Apòstols, i així aquesta flama escalfa poc; no dic que sia una flama tan gran com la que ells tenien, mes jo voldria que fos major de lo que veig. ¿Sabeu què hi deu fer molt? El tenir ja la vida avorrida, i tenir l'honra en poca estimació, que als Apòstols, a cambi de dir una veritat i de sustentar-la per la glòria de Déu, no se'ls en dava més perdre-ho tot que guanyar-ho tot; que a aquell que verdaderament ho té tot arriscat per Déu, igual li fa l'una cosa que l'altra. Jo no dic pas que sia tal, mes voldria ser-ho.

¡Oh gran llibertat! Tenir per un captivatge l'haver de viure i de tractar conforme a les lleis del món: que com aital llibertat s'alcanci del Senyor, no hi ha esclau que no ho arrisqui tot pera rescat-se i tornar-se'n a la seva terra. I com aquest és el verdader camí, no és cosa de fer-hi aturades, que mai acabarem de guanyar tan gran tresor fins que se'ns acabi la vida. El Senyor ens doni per això el seu favor. Esquinceu això que he dit, si us sembla, i preneu-vos-ho com una carta, i perdoneu-me, que som estada molt atrevida.

CAPÍTOL XVII

PROSSEGUEIX EN LA MATEIXA MATÈRIA DE DECLARAR AQUEST TERCER GRAU D'ORACIÓ; ACABA DE DECLARAR ELS EFECTES QUE FA; DIU QUIN IMPEDIMENT HI FA LA IMAGINACIÓ I LA MEMÒRIA.

SUMARI. *L'ànima es deixa totalment en les mans de Déu. — Cambi que el poder de Déu opera en l'ànima. — Refermament en les virtuts. — Aquesta oració es manifesta, de vegades, de dues altres maneres. — Sofriments que la memòria i la imaginació han causat sovint a la Santa per llur importunitat. — Únic remei que ella ha trobat per aquest mal.*

Prou n'hi ha de lo dit sobre aquesta manera d'oració i lo que l'ànima ha de fer, o millor dit, Déu hi fa, que és Ell el que ja pren l'ofici d'hortolà, i vol que ella vagui. La voluntat solament consent en aquelles mercès que ella frueix, i s'ha d'oferir a tot lo que en ella vulgui fer la verdadera sabiesa, que certament hi cal esforç; que el goig és tan gran, que algunes vegades sembla que no queda un punt per acabar d'eixir l'ànima d'aquest cos: ¡i quina benaurada mort que fóra!

Aquí me sembla venir bé, com a vós us fou dit, deixar-se l'ànima del tot en els braços de Déu: si Ell vol portar-la al cel, sia; si a l'infern, no en té pena, mentre hi vagi amb el seu Bé; si acabar del tot la vida, això vol; si que visqui mil anys, també: que en disposi sa Majestat com de cosa seva, l'ànima ja no és de si pròpia, està donada del tot al Senyor; descuidi's totalment. En tan alta oració

com aquesta (que quan Déu la dóna a l'ànima, ella pot fer tot això i molt més), dic que aquests són els seus efectes i ella entén que ho fa sense cap cansament de l'enteniment; sols me sembla que està com espantada de veure com el Senyor fa tan bé d'hortolà, i no vol que l'enteniment prengui cap treball, sinó que s'adeliti en començar d'olorar les flors. En una sola regor d'aquestes, per poc que duri, com és tal l'hortolà, Criador com és de l'aigua, ne dóna fora mida. I lo que la pobra de l'ànima, amb treball, tal volta de vint anys, de cansar l'enteniment, no ha pogut acabar, ho fa aquest hortolà celestial en un punt, i fa créixer la fruita i la madura de manera que l'ànima es pot mantenir del seu hort, volent-ho el Senyor; mes Ell no li dóna llicència que reparteixi la fruita, fins que l'ànima estigui ben forta amb lo que ha menjat, que no s'hagi acontentat amb tastets sense fer-li gens de profit; i com tampoc ella ha de rebre paga d'aquells a qui ho dóna, sinó que els ha de mantenir i alimentar a costa seva, podria venir cas de trobar-se l'ànima morta de fam. Això prou serà entès dels elevats enteniments a qui em dirigeixo, i ho sabran aplicar millor que jo no ho sabria dir, i m'hi canso.

El fet és que les virtuts n'ixen ara més fortes que en l'oració de quietut passada; que l'ànima es veu una altra, i, sense saber com, comença a obrar grans coses amb la flaire que les flors escampen de si mateixes, que el Senyor vol que s'obrin, per tal que ella vegi que té virtuts, encara que veu molt bé que ella no les podia guanyar, ni ho ha pogut fer-ho en molts anys, i que en aquell poquet de temps l'hortolà celestial les hi ha dades. Aquí la humilitat que en treu l'ànima és molt major i més profunda que en lo passat; que ella veu més clarament que no feu poc ni molt, fora de consentir que el Senyor li fes mercès abraçant les amb la voluntat.

Aquesta manera d'oració me sembla ésser una oració molt manifesta de tota l'ànima amb Déu,

sinó que sembla voler sa Majestat donar llicència a les potències, que entenguin i frueixin de lo molt que Ell allí fa. Estant unida la voluntat, s'esdevé alguna i fins moltes vegades (per tal que vós vegeu que això pot ésser, i ho entengueu quan ho tingueu; al menos a mi em tenia parada, i per això ho dic aquí) que un hom entén que la voluntat està lligada i fruint, i en molta quietut la voluntat està sola, i d'altra part, l'enteniment i la memòria estan tan lliures, que poden ocupar-se en afers i entendre en obres de caritat.

Això, si bé sembla tot u, és diferent en part de l'oració de quietut que vaig dir, que allí l'ànima està que no es voldria bellugar ni moure's, fruint aquella santa ociositat de Maria; en aquesta oració també pot ésser Marta. Així que un hom està quasi obrant a l'ensem en vida activa i contemplativa, i pot entendre en obres de caritat, i afers avinguts amb el seu estament, i llegir, si bé un hom no és totalment senyor de si mateix, i prou comprèn que la millor part de l'ànima és a un altre cap. És com si estiguéssim parlant amb un, i d'altra banda una altra persona ens parlés, que ni estaríem bé en l'una cosa, ni en l'altra. D'aquest estat l'ànima se n'adona molt clarament, i dóna molta satisfacció i contentament quan se posseeix, i és molt gran aparellament a fi que, en tenint temps de solitud i desocupació d'afers, l'ànima vingui a una quietut molt reposada. Passa lo que a una persona que ha pres prou aliment, que ja no té necessitat de menjar, sinó que sent el païdor satisfet, de manera que no s'atreveria a qualsevol menjar, mes tampoc està tan sadolla que, si en veu de bons, deixi de menjar de bona gana. Així aleshores l'ànima no voldria contentació del món, ni se'n té per pagada, que ella ne posseeix d'altra que més la satisfà: més grans contentacions de Déu, desig de complir el seu desig, de fruir més, d'estar amb Ell; això és lo que ella vol.

Hi ha una altra mena d'unió, la qual encara no és plena unió, emperò és més que la que acabo de dir i no tant com la que he significada per aquesta tercera aigua. A vós us plaurà molt que el Senyor us les doni totes, si ja no les teniu, i així mateix de trobar-ho escrit i entendre lo que és; que una mercè és donar el Senyor la mercè, i una altra és entendre quina mercè és i quina gràcia; i encara n'és una altra, saber-la declarar i entendre com és. I si bé sembla que no cal sinó la primera per no anar l'ànima confusa i temerosa, i fer-se avant amb més esforç per la via del Senyor, trepitjant totes les coses del món; és un gran profit l'entendre-ho, i una gran mercè, i per cada mercè d'aquestes és raó de lloar-ne molt al Senyor aquell qui la té, i aquell qui no, per haver-la dada sa Majestat a algun dels que viuen per tal que ens aprofités a nosaltres.

Ara, tornant a lo que vull dir, s'esdevé moltes vegades aquesta manera d'unió (en especial a mi, que Déu me fa aquesta mercè moltíssimes vegades) que Déu pren la voluntat, i fins l'enteniment, al meu parer, que no discorre pas, sinó està ocupat, fruit de Déu, com qui està mirant i veu tant que no sap cap on mirar; una cosa per altra se li perden de vista, i no sabria dar senyes de res. La memòria es troba lliure i deu ésser aplegada amb la imaginació, i ella quan se veu sola, és cosa de lloar-ne Déu la guerra que fa, i com procura trastornar-ho tot; a mi em té cansada i li tinc avorrició, i moltes vegades suplico al Senyor que si tant m'ha de destorbar, me la llevi en aquests temps. Algunes vegades li dic: ¿Quan, Déu meu, ha d'estar ja tota sencera la meva ànima en la vostra lloança i no feta a bocins, sense poder-se valer? Aquí veig el mal que el pecat ens causa, que així ens va subjectar a no fer lo que volem d'estar sempre ocupats en Déu.

Dic que de vegades m'esdevé, i avui n'ha sigut una, i així ho tinc bé en la memòria, que la meva ànima es fon pera veure's sencera on està la major

part, i és impossible per tal com la memòria i la imaginació li fan tal guerra, que no la deixen valer; i elles, com falten les altres potències, fins pera fer mal no valen res, prou de mal fan llevant el repòs, que no tenen força ni aturador. Com l'enteniment no ajuda a la memòria gaire ni gens a lo que ella li representa, ella no para en res, sinó que va d'una cosa a l'altra, que no sembla sinó d'aquestes papellones de nit, perfidioses i inquietes: així va ella d'un cap a l'altre. Aquesta comparança me sembla que li escau moltíssim; per tal com, encara que ella no té força pera fer cap mal, neguiteja als que la veuen. Per això jo no sé pas quin remei hi hagi, que fins ara Déu no me l'ha dat a entendre; que de bona gana el pendria pera mi, que la memòria m'atormenta, com dic, moltes vegades. Aquí és ben oviradora la nostra misèria, i molt clar el gran poder de Déu; que mentre aquesta potència que es troba lliure tan de dany i neguit ens fa, les altres dues que estan amb sa Majestat ens donen un gran repòs.

L'últim remei que hi he trobat, després d'haver-me fatigat molts anys, és lo que vaig dir en l'oració de quietut, que no se'n faci més cas que d'un orat, deixant-la amb la seva dèria, que solament Déu li pot llevar; i, al capdavant la memòria aquí està com cativa. Ho havem de sofrir amb paciència com Jacob ho feu amb Lia; que prou mercè ens fa el Senyor que fruïm de Raquel. Dic que està cativa, per tal com finalment, per més que faci, no pot atreure's les altres potències; ans elles sense cap treball, se la fan venir moltes vegades. A voltes Déu és servit de compadir-se de veure-la tan perduda i deficiosa, amb desig d'estar amb les altres, i sa Majestat li consent que es cremi en el foc d'aquell ciri diví, on les altres estan ja fetes pols, perdut llur ésser natural, fruint quasibé sobrenaturalment de tan grans béns.

En totes aquestes maneres d'oració pertanyents a aquesta tercera aigua de font que deia, és tan

gran la glòria i el repòs de l'ànima, que molt declaradament d'aquell goig i plaer el cos ne participa, i això molt manifestament, i les virtuts ne prenen tan gran creiximent com he dit. Sembla que el Senyor ha volgut declarar aquests estats en què l'ànima es veu, al meu parer, com en aquest món se pot fer entenent. Vós tracteu-ho amb persona espiritual que hagi arribat aquí i tingui lletres; si ella vos diu que està bé, cregueu que Déu vos ho ha dit i sieu-ne grat a sa Majestat (que temps a venir vos alegrareu molt d'entendre lo que és) mentres Ell no vos doni gràcia d'entendre-ho, per més que vos en doni de fruir-ho. Si aquesta darrera vos dona el Senyor, amb el vostre enteniment i lletres ho entendreu per lo que he dit aquí. Per tot sia Déu lloat per tots els segles dels segles. Amén.

CAPÍTOL XVIII

ON TRACTA DEL QUART GRAU D'ORACIÓ. COMENÇA A DECLARAR *PER EXCELENT MANERA* LA GRAN DIGNITAT EN QUÈ EL SENYOR POSA L'ÀNIMA QUE ESTÀ EN AQUEST ESTAT: ÈS PER ANIMAR MOLT ALS QUE TRACTEN D'ORACIÓ, A FI QUE S'ESFORCIN D'ARRIBAR A TAN ALT ESTAMENT, JA QUE ES POT ACONSEGUIR EN LA TERRA, SI BÉ NO PER MERÈIXER-LO, PER LA BONDAT DEL SENYOR. *LLEGEIXI'S AMB ESMENT, PER TAL COM SE DECLARA PER MOLT DELICADA MANERA, I TÊ COSES MOLT DE NOTAR*¹.

SUMARI. *Lo que distingeix l'oració d'unió de les oracions precedents. — Quan difícil és d'explicar-ne la naturalesa. — La Santa suplica al Senyor que no l'afavoreixi amb una gràcia de la qual ella es reconeix indigna. — El vol de l'esperit és distint de l'oració d'unió. — Com aquests dos favors, que ple-gats fan una sola cosa, són perxò distints. — Nostre Senyor mateix ha suggerit a la Santa lo que ella devia dir d'aquesta darrera oració. — Caràcters exteriors d'aquest favor. — Lo que fa l'ànima en la unió.*

El Senyor m'ensenyi paraules com se pugui dir alguna cosa de la quarta aigua. Bé hi cal el seu favor fins més que per la tercera, en la qual l'ànima sent encara que no està morta totalment, i així ho podem dir en quant està morta al món. Mes, com vaig dir, l'ànima té coneixença per adonar-se que

¹ Les paraules d'aquest títol que hem posat *en cursiva* foren esborrades per mà de la mateixa Santa.

està en el món i sentir la seva solitud, i aprofitar-se de lo de fora pera donar entenent lo que sent, al menos per senyes. En tota l'oració i en totes les maneres que havem dites, l'hortolà treballa alguna cosa; si bé en aquestes darreres el treball va tan acompanyat de glòria i consolació de l'ànima, que jamai ne voldria eixir; i així no se sent com un treball, sinó com una glòria. Altrament, aquí res hi ha de sentir, sinó de fruir, sense entendre lo que es frueix. S'entén que es frueix un bé, on ensems s'inclouen tots els béns, mes aquest bé no es comprèn. Tots els sentits s'ocupen en aquest goig, de manera que no en resta cap desocupat pera obrar en altra cosa exteriorment ni interiorment. Abans se'ls dava llicència, a fi que, com dic, fessin algunes mostres del gran goig que senten; mes ara l'ànima frueix més sens comparança i pot fer-se molt menos entenent, per tal com no resta poder en el cos, ni l'ànima en té pera poder comunicar aquell goig. En aital temps tot li fóra una gran nosa, i torment, i destorb del seu repòs; i dic, que si és unió de totes les potències, que, encara que l'ànima vulgui, mentre està unida, no pot comunicar-se, i si pot, ja no és unió.

El com és això que en diuen unió, i lo que és, jo no sé pas fer-ho entenedor. Això es declara en la Teologia mística, que jo ni els mots ne sabré anomenar, ni sé entendre lo que és intel·ligència, ni en què es diferencia de l'ànima, ni de l'esperit tampoc; tot me sembla una mateixa cosa; si bé l'ànima alguna vegada ix de si mateixa, a manera d'un foc que està abrandat i fet una flama, i algunes vegades aquest foc creix abrivadament. Aquesta flama puja molt amunt del foc, mes no per això és cosa diferent, sinó la mateixa flama que està en el foc. Això vostres mercès ho entendran amb llurs lletres, que jo no hi sabria dir altra cosa.

Lo que jo pretenc declarar és què sent l'ànima quan està en aquesta divina unió. Lo que és unió,

ja és cosa entesa, que és de dues coses divises fer-se'n una. ¡Oh Senyor meu, que en sou de bo! Beneït sieu per sempre; totes les coses, Déu meu, vos facin lloances, que així ens vàreu amar de manera que amb veritat poguem parlar d'aquesta comunicació, que fins en aquest desterro teniu amb les ànimes, cosa que fins amb les ànimes que són bones és gran llarguesa i magnanimitat, vostra talent, Senyor meu, que doneu com a qui sou. ¡Oh Llarguesa infinita, que magnifiques són les vostres obres! Espanta a qui no té ocupat l'enteniment en coses de la terra, de manera que no estigui amb sense, per entendre veritats. ¡I ara, que Vós feu a ànimes que tant vos han ofès mercès tan sobiranes! Certament això traspassa el meu enteniment, i quan arribo a pensar-hi, no puc seguir endavant. ¿A on té d'anar l'enteniment que no sia tornar enrera? Donar-vos gràcies per tan grans mercès, no sap com. Dient follies hi trobo remei algunes vegades.

A voltes m'esdevé, quan acabo de rebre aquestes mercès, o Déu me les comença a fer (mentre elles duren ja he dit que no hi ha com poder fer res), posar-me a dir: Senyor, mireu lo que feu, no oblideu tan aviat els meus tan grans mals, i posat que els hagueu oblidat pera perdonar-me, pera posar mida en les mercès jo vos demano que vos en recordeu. No poseu, Criador meu, un licor tan preciós en vas tan trencat, que ja haveu vist altres vegades que el torno a vessar. No poseu aital tresor on encara no està perduda del tot, com cal, la cobejança de consolacions de la vida, que es malversarà follament. ¿Com doneu la força d'aquesta ciutat i les claus de son castell a un alcaid tan covard, que al primer combat dels enemics els deixa entrar dins? Que l'amor no sia tant, oh Rei etern, que poseu en aventura unes joies tan precioses. Sembla, Senyor meu, que es dóna ocasió que es tinguin en poc, puix les poseu en poder de cosa tan mesquina,

tan baixa, tan flaca i miserable, i de tan poc valer, que posat que treballi per no perdre-les amb el vostre favor (i no en cal poc per qui jo só), no puc fer-ne treure profit a ningú. Al capdavant só una dona, i no pas bona, sinó dolenta. Sembla que no solament s'amaguen els talents, sinó que s'enterren posant-los en una terra tan malastruga. Vós, Senyor, no soleu fer semblants grandeses i mercès a una ànima sinó per tal que aprofiti a moltes. Ja sabeu, Déu meu, que de tota voluntat i cor vos ho suplico, i vos ho he suplicat algunes vegades, i tinc per bé de perdre jo el bé més gran que es posseeix en la terra, a fi que Vós les feu a qui aprofiti més amb aquest bé per tal que creixi la vostra glòria. Aquestes i d'altres coses he trobat haver dites moltes vegades. Després veia la meva ignorància i poca humilitat; per tal com el Senyor bé sap lo que convé i que en la meva ànima no hi havia forces pera salvar-se, si sa Majestat amb tantes mercès no les hi posava.

També tinc intenció de dir les gràcies i efectes que resten en l'ànima, i que és lo que ella pot fer de si mateixa, o si ella contribueix a arribar a tan alt estament.

S'esdevé venir aquest pujament de l'esperit o ajustament amb l'amor celestial, de manera que, al meu entendre, la unió és diferent del pujament en aquesta mateixa unió. A qui no hagi provat això darrer, li semblarà que no; i és, al meu parer, que, tot i essent una cosa, el Senyor obra de diversa manera; i quant a créixer el deseiximent de les creatures, ho fa molt més en el vol de l'esperit. Jo he vist clarament ésser això una mercè particular, si bé, com dic, sia tot, o bé ho sembli, una mateixa cosa; mes un foc petit també és foc com un de gran, i ja es veu la diferència que hi ha de l'un a l'altre. En un foc petit, primer que un ferro petit es posi roent passa una bella estona; mes si el foc és gran, encara que el ferro sia major, en molt poquet sem-

bla que perd tot el seu ésser. Així me sembla que és en aquestes dues maneres de mercès del Senyor; i sé que aquell qui hagi arribat a arrapaments ho entendreà bé; si no ho ha provat, li semblarà un despropòsit, i ja ho podrà ésser; que voler una com jo parlar d'una tal cosa, i voler fer entenedor quelcom de lo que fins sembla impossible haver-hi paraules pera començar-ho, no és molt que hi desencerti.

Mes (com sap sa Majestat que després d'obeir, la meva intenció és d'enllemir les ànimes d'un bé tan alt), això crec del Senyor que Ell m'hi ha d'ajudar. No diré res que no ho hagi experimentat força. I és així, que quan vaig voler escriure d'aquesta darrera aigua, me semblava impossible saber-ne dir res, més que si fos estat parlar en grec; que tan difícil cosa és: amb això ho vaig deixar, i me'n vaig anar a combregar. Beneït sia el Senyor que així afavoreix als ignorants. ¡Oh virtut d'obeir que tot ho pots! Déu me va esclarir l'enteniment, unes vegades amb paraules, d'altres posant-me davant com ho havia de dir, que tal com ho feu en l'oració passada, sembla que sa Majestat vol dir lo que jo no puc ni sé. Això que dic és plena veritat, i així lo que sia bo és doctrina seva; lo dolent, està clar, és del pèlag dels mals que só jo: i així dic, que si hi ha persones que hagin arribat a les coses d'oració de què el Senyor ha feta mercè a aquesta miserable (que n'hi deu haver moltes), i volen tractar aquestes coses amb mi, per semblar-los descaminades, que el Senyor fóra en ajut de sa serventa, a fi que ella eixís endavant amb la seva veritat.

Ara, parlant d'aquesta aigua que ve del cel pera inundar i sadollar tot aquest hort d'aigua amb la seva abundància, si el Senyor mai deixava de dar-ho quan calia, ja es veu quin descans tindria l'hortolà. I si no feia mai hivern, sinó sempre un temps temperat, mai mancarien flors i fruits, i ja es veu quin plaer n'hauria l'hortolà; mes, mentre vivim, és

impossible: sempre hi ha d'haver ànsia quan falti l'una mena d'aigua, de procurar l'altra.

Aquesta aigua del cel ve moltes vegades quan més desprevingut està l'hortolà. Veritat és que als comença nents és quasibé sempre després de llarga oració mental; que d'un grau en un altre el Senyor ve a pendre aquest ocellet i posar-lo en el niu que reposi. Com l'ha vist volar bella estona, procurant amb l'enteniment i voluntat i amb totes ses forces cercar a Déu i complaure'l, Ell li en vol donar premi fins en aquesta vida; ¡i quin premi tan gran, que basta un moment pera tenir pagats tots els treballs que en ella hi pot haver!

Estant així l'ànima cercant a Déu, se sent amb un plaer gradíssim i suau quasibé defallir totalment amb una manera d'esmortiment, que li va mancant l'alè i totes les forces corporals; de manera que, si no és amb molta pena, no pot tan sols bellugar les mans; els ulls se li tanquen sense voler, o si els té oberts, quasibé no veu res; ni si llegeix encerta a dir cap lletra, ni gairebé reïx a conèixer-la bé: veu que hi ha lletra, mes, com l'enteniment no hi ajuda, no la sap llegir, encara que vulgui; sent, mes no entén pas lo que sent. Així que els sentits de res li serveixen, sinó és de no acabar-la de deixar a son plaer, i així més aviat la danyen. Parlar li és impossible, que no encerta a formar cap paraula, ni posat que encertés, hi ha força pera poder-la pronunciar; que tota la força exterior se perd i s'augmenta en les forces de l'ànima pera poder fruir millor de sa glòria. El plaer exterior que se sent és gran i molt coneixedor.

Aquesta oració no fa dany per llarga que sigui; al menos a mi mai me'n va fer, ni tinc en record d'haver-me feta mai el Senyor aquesta mercè, per malalta que estigués, que me'n trobés malament, sinó que n'eixia amb gran millorança. Mes ¿quin mal pot fer un bé tan gran?

En les operacions exteriors és molt manifest,

que no pot dubtar-se, que hi hagué gran causa que així llevà les forces amb tant de plaer pera deixar-les més grans. Veritat és que als començaments això passa en tan poc temps, al menos a mi així m'esdevenia, que, en aquestes senyals exteriors ni en perdre els sentits, no es dóna tant a entendre quan aquesta oració dura poc; mes bé s'entén en les sobres de gràcies, que és estada gran l'ardència del sol que allí feia, que així l'ànima ha fos. I és de notar, que, al meu parer, per llarg que sia l'espai d'estar l'ànima en aquesta suspensió de totes les potències, és molt breu; posat que hi estigués mitja hora fóra moltíssim; jo mai vaig estar-hi tant, al meu parer. Veritat és que mal se pot sentir lo que s'hi està, que l'ànima no s'hi sent; mes dic que d'un sol cop és molt poc espai sense tornar alguna potència en sí. La voluntat és la que manté la tela, mes les altres dues potències aviat tornen a importunar. Com la voluntat està quieta, torna-les a suspendre, i estan un poc més i tornen a viure. En això es poden passar algunes hores d'oració, i s'hi passen; que començades les dues potències a embriagar i gustar d'aquell vi divinal, fàcilment es tornen a perdre elles mateixes per estar molt més guanyades, i acompanyen a la voluntat, i totes tres són a fruir. Mes aquest estar perdudes del tot i sense cap imaginació en res, que al meu entendre també es perd del tot, dic que és un breu espai; si bé no tornen en sí tan plenament, que no puguin estar algunes hores com esmaperdudes, tornant Déu a poc a poc a pendre-les amb Ell.

Ara vinguem a lo interior de lo que l'ànima aquí sent. Qui ho sàpiga que ho digui, que és impossible d'entendre ho, i encara més de parlar-ne. Estava jo pensant quan vaig voler escriure això (acabava de combregar i d'estar en la mateixa oració que escric) que feia l'ànima en aquell temps. El Senyor me va dir aquestes paraules: *Tota se desfà, filla, pera posar-se més en mi: ja no és ella la que viu sinó*

Jo: com ella no pot comprendre lo que entén, és un no entendre, entenent.

Qui ho hagi provat n'entendrà alguna cosa, que no es pot dir més clar, per ésser tan obscur lo que hi passa. Sols podré dir que l'ànima es representa estar amb Déu, i en resta una certesa que de cap manera es pot deixar de creure. Aquí fallen totes les potències, i se suspenen de manera que per cap via, com he dit, s'entén lo que elles obren. Si un hom estava pensant en un pas, se'n perd talment la memòria com si mai n'hagués tinguda; si llegeix, no posa esment ni atenció a lo que llegia; si resa tampoc. Així que a aquesta papalloneta perfidiosa de la memòria aquí se li cremen les ales, ja no es pot bellugar més. La voluntat deu estar ben ocupada en amar, mes ella no entén pas com ama; l'enteniment, si entén, no s'entén com entén, al menos no pot comprendre res de lo que ell entén. A mi no em sembla pas que entén: jo no ho acabo d'entendre.

Una ignorància vaig tenir als començaments, que jo no sabia que Déu estava en totes les coses, i com me semblava estar-hi Ell tan present, se'm feia impossible. Deixar-ho de creure que Ell hi estava no podia, per semblar-me quasibé clar que jo havia entès estar allí sa mateixa presència. Els que no tenien lletres me deien que Ell sols hi era per gràcia; jo no podia creure-ho, que, com dic, me semblava estar present, i així n'estava en pena. Un gran lletrat de l'Orde del gloriós Sant Domingo me tregué d'aquest dubte, dient-me estar Déu present, i com se comunicava amb nosaltres, lo qual me va aconsolar molt.

Es cosa de notar i entendre, que aquesta aigua del cel, aquest grandíssim favor del Senyor deixa l'ànima amb grandíssimes ganàncies, com ara diré.

CAPÍTOL XIX

PROSSEGUEIX EN LA MATEIXA MATÈRIA. COMENÇA A DECLARAR ELS EFECTES QUE FA EN L'ÀNIMA AQUEST GRAU D'ORACIÓ. PERSUADEIX MOLT A QUÈ NO TORNIN ENRERA, MAL QUE DESPRÉS D'AQUESTA MERCÈ TORNIN A CAURE, NI TAMPOC DEIXIN L'ORACIÓ. DIU ELS DANYS QUE VINDRAN DE NO FER-HO. ÉS MOLT DE NOTAR I DE GRAN CONSOLACIÓ PELS FLACS I PECADORS.

SUMARI. Tendresa d'amor, horror del món, humilitat que l'ànima treu d'aquesta oració. — La Santa es mostrà infidel a tan gran favor. — Un motiu d'haver ella escrita aquesta relació. — Tentació de la qual ella fou assaltada sobre la distribució de gràcies. — Com ella tornà a l'oració i s'atansà més sovint a combregar. — Prudència amb què cal allunyar-se de les ocasions de pecat.

D'aquesta oració i unió n'ix l'ànima amb grandíssima tendresa, en manera que es voldria desfer, no de pena, sinó d'unes llàgrimes de goig. Ella se'n troba banyada sense adonar-se'n, ni saber quan ni com les va plorar; mes li fa gran plaer de veure aplacat l'abrandament del foc que sent, amb aigua que el fa créixer més: això sembla aràbic, i així és com passa. Algunes vegades m'ha passat en aquesta mena d'oració estar tan fora de mi, que jo no sabia si era somni o si passava en veritat la glòria que havia sentida; mes, al veure'm plena de llàgrimes (que sense pena escampava amb gran abrivament i prestesa, que semblava les plovia

aquell núvol del cel) jo veia que no era estat somni; això era als començaments que passava depressa.

L'ànima se'n troba coratjosa, que, si en aquell punt la fessin a peces per Déu, li en fóra una gran consolació. Allí són les promeses i determinacions heroïques, la vivesa dels desigs, el començar d'avorrir el món, el veure molt clarament sa vanitat; ella està molt més aprofitada i més altament que en les oracions passades, i la humilitat és més crescuda; que l'ànima veu clarament que per aquella excessiva mercè i grandiosa, no hi hagué diligència de part seva, ni ella va fer res per atreure-la, ni per tenir-la. Es veu clarament indigníssima, que en una cambra on hi entra molt de sol no hi ha telaranyà amagada. L'ànima veu la seva misèria. La vanaglària va tan fora, que no li sembla poder-ne tenir; que l'ànima veu com si fos amb els ulls lo poc o res que ella pot, que allí quasibé no hi hagué consentiment, sinó sembla que, mal son grat, li tancaren la porta a tots els sentits, per tal que pogués millor fruir del Senyor: ella resta sola amb Ell, ¿què ha de fer sinó amar-lo? Ella no veu, ni sent, que no sia a força de braços; poc cal agrair-li res. Després se li representa sa vida passada, i la gran misericòrdia de Déu amb gran veritat, i sense haver-s'ho de cercar l'enteniment, allí troba aparellat lo que ha d'entendre i amb lo que s'ha de nodrir. De si mateixa, ella veu que mereix l'infern, i que la castiguen amb glòria; aquí ella es fon en lloances de Déu, i jo ara voldria fondre-m'hi. Beneït sieu, Senyor meu, que així haveu fet de llot tan sutze com jo, aigua tan clara que sia per la vostra taula. Sieu-ne lloat ¡oh Delícia dels Angels! que així voleu fer amunt un cuc tan vil.

L'ànima està algun temps amb aquest aprofitament; i entenent ella que no és seva la fruita, pot ja començar a repartir-ne, que no li fa falta a si mateixa. Comença a donar mostres d'ànima que guarda tresors del cel, i de tenir desig de compar-

tir-los amb altres, i de suplicar a Déu que ella no sia rica tota sola. Ella comença d'aprofitar als altres, quasibé sense entendre-ho, ni fer res de si mateixa; ells són els que ho entenen, que ja les flors escampen tan viva flaire, que els fa desitjar d'acostar-s'hi. Ells entenen que l'ànima té virtuts, i veuen que la fruita és desitjable: voldrien ajudar-la a menjar-ne.

Si la terra de què es tracta està molt cavada amb sofrir treballs, i persecucions, i murmuracions i malalties (que pocs deuen arribar-hi amb sense), i si la terra és flonja, per estar molt deseixida d'interès propi, l'aigua l'amara tant, que quasibé mai se seca. Mes si és una terra, que encara és terrenal, i amb tantes espines com jo estava al començament, sense haver-se apartat de les ocasions i sense tenir l'agraïment que mereix tan gran mercè, la terra s'asseca de bell nou; i si l'hortolà s'oblida, i el Senyor per la seva sola bondat no torna a fer ploure, doneu l'hort per perdut, que així me va esdevenir a mi algunes vegades; que, certament jo me n'espanto, i si no hagués passat per mi, jo no ho podria pas creure. Ho escric per consolació d'ànimes flagues com la meva, que mai desesperin, ni deixin de confiar en la grandesa de Déu. Baldament després caiguin de tan alt, com és haver-les pujat aquí el Senyor, no defalleixin, si no es volen perdre del tot; que les llàgrimes tot ho aconsegueixen: una aigua ne porta una altra.

Una de les coses per que em vaig animar, essent la que jo só, a obeir en escriure això, i donar compte de ma dolenta vida i de les mercès que el Senyor m'ha fet, tot i no servint-lo sinó ofenent-lo, és estada aquesta; que, per cert, jo voldria tenir aquí gran autoritat a fi que m'ho creguessin: jo faig de súplica al Senyor que sa Majestat la vulgui donar. Dic que cap dels que han començat a tenir oració defalleixi, dient: Si torno a ésser dolent, és pitjor d'anar endavant en son exercici. Jo ho crec, si ell

deixa l'oració i no s'esmena del mal; mes, si no la deixa, cregui que el menarà a port lluminós. En això el dimoni me presentà gran batalla, i vaig estar tant de temps, que em semblava poca humilitat tenir oració essent jo tan dolenta, que, com he dit, la vaig deixar un any i mig, al menos un any, que del mig no me'n recordo bé; i no fóra estat més, ni ho fou, que llençar-me jo mateixa a l'infern, sense haver de menester dimonis que m'hi fessin anar. ¡Oh valga'm Déu, quina ceguedat tan gran! ¡I que bé ho encerta el dimoni, pel seu propòsit, d'escometre per aquí! Prou sap el traïdor, que una ànima que tingui oració amb perseverància, ja l'ha perduda, i que totes les caigudes que li fa fer, l'ajuden per la bondat de Déu, a fer després major salt en lo que és de son servei: força interès hi té el maligne.

¡Oh Jesús meu! ¡Quin espectacle és veure una ànima que ha arribat aquí caiguda en un pecat, quan Vós per la vostra misericòrdia li torneu a donar la mà i l'alceu! ¡com coneix la multitud de les vostres grandeses i misericòrdies, i la seva misèria! Aquí és l'humiliar-se de veres i conèixer les vostres grandeses; aquí el no gosar alçar ells ulls; aquí és el llevar-los en alt pera reconèixer lo que ella vos deu; aquí es fa devota de la Reina del Cel, a fi que Ella vos aplaqui; aquí invoca els Sants que caigueren, després d'haver-los Vós cridat, per tal que l'ajudin; aquí és el semblar-li que tot li ve ample lo que li doneu, per tal com veu que no mereix la terra que trepitja; l'acudir als Sagraments; la fe viva que aquí li en resta de veure la virtut que Déu hi va posar; el lloar-vos com deixàreu tal medicina i bàlsam per les nostres llagues, que no les sobresanen sinó que les lleven del tot. Això l'omple d'admiració. ¡I qui, Senyor de la meva ànima, no s'ha de meravellar d'una misericòrdia tan gran i mercè tan alta per una tan lletja i abominable traïció? Que jo no sé com no m'esclata el cor quan això escric, dolenta com jo só.

Amb aquestes llagrimetes que aquí ploro, donades de Vós (aigua de tan mal pou, en lo que és de part meva), sembla que vos faig paga de tantes traïcions, sempre fent mals i procurant desfer les mercès que Vós m'haveu fetes. Vós, Senyor meu, doneu valor a aquestes llàgrimes; aclariu una aigua tan tèrbola, al menos per tal que no entri a ningú la tentació de fer-ne judicis, com m'és vinguda a mi pensant per què, Senyor, deixeu vós sense aitals mercès unes persones tan santes que sempre vos han servit i per vós han treballat i se són criades en religió, essent religioses de veritat i no pas com jo que solament en tenia el nom, i amb tot, veure's clar que Vós no els feu les mercès que em feu a mi. Prou veia jo que Vós, el meu Bé, els guardeu el premi per donar-los-ho plegat, i que a la meva flaqueza li cal això, i ells, forts com són, vos serveixen amb senze, i Vós els tracteu com a gent coratjosa i desinteressada.

Amb tot, Vós sabeu, Senyor meu, que jo clamava moltes vegades davant vostre, disculpant a les persones que murmuraven de mi, que em semblava sobrar-los la raó. Això ja era, Senyor, després que Vós me teníeu per la vostra bondat, per tal que jo no vos ofengués tant, i jo ja anava decantant-me de tot lo que em semblava poder-vos desplaure; que al fer-ho jo així, començàreu, Senyor, a obrir els vostres tresors a la vostra serventa. No sembla que esperàveu altra cosa sinó que hi hagués voluntat i aparellament en mi pera rebre'ls, tan aviat fou que Vós començàreu, no solament a dar-los, sinó a voler que fos entès donar me'ls Vós.

Entès això, començaren a tenir bona opinió d'aquella, que encara no tenien totes ben sabut lo dolenta que era, si bé es traslluïa força. La murmuració i persecució va començar de cop, i al meu parer amb molta causa; i així jo no prenia enemistat amb ningú, sinó que vos suplicava que miréssiu la raó que tenien. Deien que em volia fer santa i que in-

ventava novitats, no havent jo encara arribat aleshores de molt a complir tota la meua Regla, ni a igualar les bones i santes monges que hi havia al monestir, ni crec que mai hi arribaré, si Déu per sa bondat no ho fa tot de part seva. Més aviat valia jo per treure lo bo i posar costums que no ho eren; al menos jo feia lo que podia per posar-les, i en el mal podia qui-sap-lo. Així que sense culpa d'elles me culpaven. No dic que eren soles monges, sinó d'altres persones: me descobrien veritats, que Vós ho permetíeu.

Un dia, resant les Hores (com jo de vegades tenia aquesta tentació), vaig arribar al verset que diu: *Just sou, Senyor, i dret el vostre judici*¹. Vaig començar a pensar quina veritat era tan gran; que en això el dimoni no tenia mai força pera tentar-me de manera que jo dubtés, que Vós, Senyor, teniu tots els béns, ni en coses de la fe, ans me semblava que, com menos se podien explicar naturalment, més fermament les tenia, i gran devoció que em dava. En ésser Vós Totpoderós, jo hi trobava incloses totes les grandeses que Vós haguéssiu fetes; i en això, com dic, mai hi tenia dubte. Altrament, pensant jo com amb justícia permetíeu de moltes que, com tinc dit, hi havia grans serventes vostres, i no tenien les consolacions i mercès que Vós me fèieu a mi, essent la que jo era, Vós, Senyor, me responguéreu: *Tu serveix-me a mi, i d'això no en tinguis cura*. Aquesta fou la primera paraula que vaig entendre que Vós me dèieu, i així me'n vaig esglaiar. Com després declararé aquesta manera d'entendre, entre altres coses, no ho dic aquí, que és eixir del propòsit, i crec que molt ne som eixida. Gairebé no sé lo que m'he dit. No pot ésser altra cosa, sinó que vós haveu de sofrir aquestes digressions; que, quan veig lo que Déu m'ha sofert i em veig en aquest estat, no és molt que jo perdi el fil

¹ Salm CXVIII, 137. La Santa cita aquest text no pas a la lletra, sinó tan sols de concepte.

de lo que dic i de lo que he de dir. Plàcia al Senyor que sempre sien aquestes més follies, i que ja no permeti sa Majestat que jo tingui valor d'estar en contra d'Ell un sol moment; ans en aquest en què estic me consumi.

Prou n'hi ha pera veure ses grans misericòrdies que no una, sinó moltes vegades m'ha perdonada tanta ingratitut. A Sant Pere una sola vegada que fou ingrati, a mi moltes; que amb motiu me tentava el dimoni que jo no pretengués amistat estreta amb Aquell a qui jo declarava enemistat tan pública. ¡Quina ceguedat tan gran era la meua! ¿A on pensava jo, Senyor meu, trobar remei sinó en Vós? ¡Quin disbarat, fugir de la llum per anar sempre en-cepegant! ¡Quina humilitat tan superba inventava en mi el dimoni, apartar-me d'estar acostada a la columna i puntal que m'havia de sostenir pera no fer tan gran caiguda! Ara em senyo, i no em sembla que he passat encara un perill tan imminent com aquesta invenció que el dimoni m'ensenyava per via d'humilitat. El Maligne me posava en el pensament que, dolenta com jo era, i havent rebut tantes mercès ¿còm havia d'acostar-me a l'oració?; que em bastava resar lo que devia, igual que totes; més encara, que posat que jo ni això feia bé, ¿com volia fer més?; que fóra poca reverència i fer poc cabal de les mercès de Déu. Pensar i entendre això era cosa bona, mes practicar lo que vaig fer fou el grandíssim mal. Beneït sieu Vós, Senyor, que així hi posàreu remei.

Aital fóra el principi de la tentació que tingué Judes; sinó que el traïdor de dimoni no gosava posar-m'ho tant al descobert; mes ell, a poc a poc, fóra vingut a tirar me on el va tirar. Per amor de Déu que hi posin esment tots aquells que tracten d'oració. Sàpiguin que el temps que vaig estar sense ella la meua vida era molt més perduda: heusaquí el bell remei que em dava el dimoni i quina galant humilitat. La meua inquietut era gran. Mes ¿com havia de reposar la meua ànima? La desgraciada se llunyava

del seu repòs, tenia presents les mercès i favors de Déu, veia que els plaers d'aquest món són un fàstig: m'espanta com ella ho pogué passar. Una esperança tenia jo (segons ara recordo, que ja deu fer d'això més de vint-i-un any), que jo mai pensava deixar d'estar determinada de tornar a l'oració; mes esperava a estar molt neta de pecats. ¡Oh quina esperança tan mal encaminada!

Fins al dia del judici me l'hauria allargada el dimoni pera dur-me d'allí a l'infern. Que si tenint oració i lliçó, que era veure veritats i el dolent camí que jo seguia, i importunant al Senyor moltes vegades amb llàgrimes, era jo tan dolenta, que no em podia valer; apartada de tot això, posada en passatemps amb moltes ocasions perilloses i pocs auxilis, i gosaré dir cap sinó per ajudar-me a caure, ¿què esperava sinó lo que he dit?

Un frare de Sant Domingo, gran lletrat ¹, jo crec que meresqué molt davant de Déu per haver-me despertat d'aquest somni; com me sembla que he dit, ell me feu combregar de quinze en quinze dies, i jo feia menos de mal; vaig començar a tornar en mi, encara que no deixava de fer ofenses al Senyor; mes com jo no havia perdut el camí, a poc a poc i tot, caient i alçant-me, hi anava avençant; i aquell que no deixa de caminar i anar endavant, baldament sia tard, arriba a lloc. No sembla que és altra cosa perdre el camí, sinó deixar l'oració. ¡Déu ens en deslliuri per ésser Ell qui és!

D'aquí està entès, i que se'n prenguin força esment per amor del Senyor, que, encara que a una ànima Déu li arribi a fer tan grans mercès en l'oració, que no es fii de si mateixa, que ella pot caure, ni es posi en ocasions perilloses de cap manera. Cal mirar-s'hi força, que hi va molt, que l'engany que aquí després pot fer el dimoni, tot i essent de Déu la mercè, és aprofitar-se el traïdor de la mateixa

¹ El P. Vicens Barrón.

mercè en lo que ell pot, sobretot si les persones no són avençades en les virtuts, ni mortificades, ni despreses; per tal com aquí no n'ixen tan enfortides que basti, com endavant diré, per exposar-se a les ocasions i als perills, baldament sien grans els bons desigs i determinis que elles tinguin. Aquesta doctrina és excelent, i no pas meva, sinó ensenyada de Déu; i així jo voldria que persones ignorants com jo la sapiguessin; que per més que una ànima estigui en aquest estat, no ha de fiar de si mateixa pera eixir a combatre, que prou farà defentsant-se. Aquí calen armes pera defensar se dels dimonis, que l'ànima encara no té forces per lluitar en contra d'ells i fer-los anar sota els peus, com fan els que estan en l'estat que després diré.

Aquest és l'engany per agafar que té el dimoni, que, com una ànima es veu tan acostada a Déu, i veu la diferència que hi ha del bé del cel al de la terra, i l'amor que el Senyor li mostra, d'aquest amor neix confiança i seguretat de no caure de lo que ella gaudeix. Ja li sembla que veu el premi clarament, que ja no és possible que una cosa, que fins per la vida és tan delitosa i suau, sia deixada per una altra de tan baixa i sutze com és el plaer mundà; i amb aquesta confiança, el dimoni li lleva la desconfiança que hauria de tenir de si mateixa, i com he dit s'exposa als perills, i comença amb bon zel a repartir sense mesura la fruita del seu hort, creient que ja no hi ha que témer de si. I això no va pas amb supèrbia, que l'ànima prou entén que de si no pot res, sinó de molta confiança de Déu, mes indiscreta. Es que l'ànima no mira que és un ocellet que encara té borrhissol: ell pot eixir del niu, i Déu l'en treu, mes encara no està per volar; que les virtuts encara no estan fortes, ni l'ànima té experiència per conèixer els perills, ni sap el dany que fa el refiar-se de si mateixa.

Això fou la causa de la meva perdició; i per això i per tot hi ha gran necessitat de mestre i de

tracte amb persones espirituals. Endemés, jo crec que l'ànima que Déu posa en aquest estament, si ella no deixa molt del tot a sa Majestat, que Ell no la deixarà d'afavorir, ni la deixarà perdre; mes, com he dit, quan ella caigui, miri, miri, per amor del Senyor, que no l'enganyin en fer-li deixar l'oració com el dimoni m'ho feia a mi amb una falsa humilitat, com ja ho he dit, i moltes vegades voldria tornar a dir-ho. Es cosa que l'ànima es refii de la bondat de Déu, que és més gran que tots els mals que podem fer, i Ell no es recorda de la nostra ingràtut, quan nosaltres, reconeixent-nos, volem tornar a la seva amistat, ni tampoc de les mercès que ens ha fetes, per castigar-nos per elles; ans ens són un ajut pera ésser perdonats més aviat, com a gent que ja érem de casa seva, i havíem menjat, com diuen, del seu pa. Que aitals ànimes tinguin en record les paraules seves i mirin lo que Ell ha fet amb mi, que primer me vaig cansar jo d'ofendre'l, que no pas sa Majestat de perdonar-me. Ell mai es cansa de donar, ni es poden agotar les seves misericòrdies; no ens cansem nosaltres de rebre. ¡Sia Ell beneït per sempre, amén; i que totes les coses li facen lloances!

CAPÍTOL XX

EN QUÈ TRACTA LA DIFERÈNCIA QUE HI HA ENTRE UNIÓ I ARRAPAMENT. DECLARA QUINA COSA ÉS ARRAPAMENT I DIU ALGUNA COSA DEL BÉ QUE TÉ L'ÀNIMA QUE EL SENYOR PER LA SEVA BONDAT ACOSTA A ELL. DIU ELS EFECTES QUE FA. ES DE MOLTA ADMIRACIÓ ¹.

SUMARI. *Comparació per fer comprendre la naturalesa de l'arrapament. — Efectes que produeix en el cos. — Efectes que produeix en l'ànima. — Descripció d'una solitud penosa, que son torment és bastant a causar la mort: delícies de què va acompanyat. — La Santa torna als efectes de l'arrapament. — Duració d'aquest favor. — Admirable energia de què l'ànima es troba revestida d'aquí avant. — Senyoria que l'ànima pren sobre les coses d'aquesta vida.*

Voldria saber declarar amb el favor de Déu la diferència que hi ha d'unió a arrapament o pujament o vol de l'esperit que en diuen, o llevament sobre si mateix, que tot és u. Dic que aquests diferents noms tots són d'una mateixa cosa, i també se'n diu èxtasi. L'arrapament té gran aventatge sobre l'unió; els efectes ne són molt majors així com altres moltes operacions; que la unió sembla principi, medi i fi de l'arrapament, i ho és en el nostre interior, mes quan ell, així com aquests altres favors esmentats, són en el grau més alt, fan els efectes interiorment i exteriorment. Que el Senyor ho declari, tal com

¹ Aquest darrer punt està tatxat en el manuscrit.

ho ha fet lo demés, que, certament, si sa Majestat no m'hagués fet entenent per quines vies i maneres se'n pot dir alguna cosa, jo no n'hauria pas sabut.

Ara afigurem-nos que aquesta aigua darrera de què havem parlat, és tan copiosa, que si no és per no consentir-ho la terra, podem creure que s'està amb nosaltres aquest núvol de la gran Majestat divina en aquest món. Mes, quan aquest gran bé li agraïm, acudint amb bones obres segons les nostres forces, el Senyor atreu l'ànima, diguem ara a la manera com els núvols atreuen els vapors de la terra — així ho he sentit a dir això que els núvols o el sol atreuen els vapors, — i la lleva tota de la terra, i el núvol puja al cel, i Ell s'enduu l'ànima, i li comença a mostrar coses del regne que li té aparellat. No sé si la comparança hi escau; mes en fet de veritat passa així mateix.

En aquests arrapaments no sembla que l'ànima animi el cos, i així se sent molt bé que hi manca la calor natural: el cos se va refredant, si bé amb grandíssima suavitat i delitança. Aquí no hi ha cap medi de resistir, que en la unió com estem en la nostra terra, hi ha medi; mal que sia amb pena i amb esforç, quasibé sempre es pot resistir. En l'arrapament les més de les vegades no hi ha cap remei, sinó que moltes, sense precedir cap pensament ni preparació qualsevulla, ve una embranzida tan rabent i tan forta, que veieu i sentiü alçar-se aquest núvol o aquesta àliga poderosa i portar-vos amb les seves ales.

I dic que enteneu i veieu que se vos enduen, i no sabeu aon; i si bé això és amb plaer, la flaqueza del nostre natural fa témer als principis, i cal una ànima decidida i coratjosa, molt més que per lo que tenim dit, per arriscar-ho tot, vingui lo que vingui, i deixar-vos en les mans de Déu, i anar de grat aon vos portin, que vos hi porten mal que ho sentiü. I això és amb tal violència que moltes vegades jo voldria resistir, i hi poso totes les meves forces, en

especial algunes vegades que em passa en públic, i d'altres en privat, que temo d'ésser enganyada. A voltes hi podia alguna cosa amb gran cansament, a tall de qui lluita amb un fort gegant, eixint-ne retuda; a voltes era impossible, sinó que la meua ànima era arrapada, i gairebé sempre el cap també se n'hi anava, sens poder-lo deturar, i de vegades tot el cos era alçat de la terra. Això és estat poques vegades.

Un dia m'esdevingué mentre les religioses ens trobàvem aplegades al chor, estant jo agenollada a punt d'anar a combregar: ne vaig tenir un gran sentiment, per semblar-me una cosa molt extraordinària, i que després havia de cridar molt l'atenció; i així, com que és ara d'ençà que tinc ofici de Priora, vaig manar a les monges que no ho diguessin. D'altres vegades, com començava a adonar-me que el Senyor anava a fer-me aquesta mercè, jo m'estenia a terra i em voltaven pera tenir-me el cos, i encara es coneixia: així em passà un dia que era la festa de la Vocació estant amb unes senyores principals a un sermó. Jo vaig fer de súplica al Senyor, que ja no em volgués fer més mercès que tinguessin mostres exteriors; que jo estava ja cansada d'anar amb tant de compte, i que aquella mercè sa Majestat me la podia fer sense que en prenguessin esment. Sembla que Ell, per sa bondat, és estat servit d'escoltar-me, que fins al present mai més ho he tingut; veritat és que no fa gaire temps.

De fet me semblava, quan volia resistir, que de les plantes dels peus unes forces tan grans m'alçaven que jo no sé a què comparar-ho, que ho feien molt més abrivadament que aquestes altres coses d'esperit, i així n'eixia feta a trossos; que és una gran lluita, i al capdavall aprofita poc quan el Senyor vol, que poc hi ha poder contra el seu poder. Altres vegades és servit d'acontentar-se amb que nosaltres vegem que Ell ens vol fer la mercè i que no es perd per sa Majestat; i resistint-se un hom per humilitat,

deixa els mateixos efectes que si del tot se consentís.

Els efectes ne són grans. De primer, se mostra el gran poder del Senyor, i com, quan vol sa Majestat, no som poderosos de detenir el cos ni l'ànima, ni en som senyors, sinó que, baldament ens pesi, veiem que hi ha superior i que aquestes mercès són dades d'Ell i que de nosaltres no podem res en res, i se n'imprimeix molta humilitat. I encara jo confesso que em va fer una gran temor, al començament grandíssima; que un hom vegi alçar així un cos de la terra, que si bé l'esperit se l'emporta i és amb gran suavitat, si no es resisteix, no es perd el sentit, al menos jo estava de manera en mi que podia entendre que era portada. S'hi manifesta una majestat del que allò pot fer, que fa posar els cabells drets, i resta una gran temor d'ofendre a tan gran Déu; aquesta temor està mesclada amb una amor grandíssima que un hom posa de bell nou, a qui veiem que la té tan gran a un cuc tan podrit, que sembla que Ell no s'acontenta d'atreure tan de veres l'ànima a si mateix, sinó que també hi vol el cos, essent tan mortal i de terra tan sollada com s'és feta per tants de pecats.

També deixa un deseiximent estrany, que jo no sabré dir com és; lo que em sembla poder-ne dir és, que és en alguna manera diferent i més gran del que obren les altres gràcies purament espirituals; que si bé aquestes causen un total deseiximent espiritual de les coses, aquí sembla voler el Senyor que el mateix cos ho posi per obra; i es fa una estranyedat novella envers les coses de la terra, que la vida es fa molt més penal.

Després ve una pena que ni nosaltres la podem cercar, ni un cop vinguda la podem esquivar. Jo prou voldria donar entenent aquesta gran pena, i crec que no podré, mes provaré de dir-ne alguna cosa, si puc.

I cal advertir, que aquestes coses són ara de

molt poc temps ençà, després de totes les visions i revelacions que he d'escriure i del temps que solia tenir oració, on el Senyor me dava tan grans consolacions i dolçors. Al present, si bé a voltes me són fets aitals favors, la majoria de les vegades i lo més corrent, és sentir jo aquesta pena que ara diré. De gran n'és més i menos: ara parlaré de quan ho és més. Més endavant declararé uns grans abrivaments que em venien quan el Senyor me volgué donar els arrapaments, però al meu parer són com una cosa molt corporal en comparança d'una altra molt espiritual, i crec que no ho encareixo molt. En aquells abrivaments l'ànima sofreix en companyia del cos; sembla que tots dos participen del sofriment, i no arriba a l'extrem de desamparança que se sent en aquesta pena.

En aquesta pena, com he dit, res hi podem, sinó que moltes vegades, fora d'hora, ve un desig que jo no sé com se mou; i d'aquest desig, que en un punt tota l'ànima penetra, ella comença a adolorir-se'n tant, que puja molt sobre si mateixa i sobre tot lo criat, i Déu la posa en tanta solitud de totes les coses, que per molt que ella faci, li sembla que en la terra no hi ha res que l'acompanyi, ni ella tampoc ho voldria, sinó morir en aquella solitud. Que li parlin, i ella es vulgui fer tota la força possible per parlar, res en treu; puix el seu esperit, per més que ella faci, no es parteix d'aquella solitud. I si bé em sembla que Déu està aleshores molt lluny, a voltes Ell comunica ses grandeses per la manera més estranya que un hom pot pensar-se; i així és cosa de no saber-se dir, ni em penso que ho creurà, ni ho entendrà sinó aquell que en tingui experiència; que aquesta comunicació no és per aconsolar, sinó pera mostrar a l'ànima la raó que té de fatigar-se d'estar ella absent d'aquell bé que tots els béns enclou en si.

Amb aquesta comunicació creix el desig i l'extremada solitud en què es veu amb una pena tan subtil i penetrant que si bé l'ànima s'estava posada

en aital solitud, aleshores es pot dir al peu de la lletra, i tal volta el reial Profeta ho digué estant en la mateixa solitud, sinó que, com a sant, el Senyor l'hi faria sentir més intensament: *Passo les nits a vetllar, i em só tornat com ocell solitari en el teulat*¹. I així aleshores se'm representa aquest verset, que em sembla veure-ho en mi mateixa; i m'aconsola el veure que d'altres persones han sentida tan extremada solitud, sobretot aitals persones. Així sembla que està l'ànima no en si, sinó en el teulat o trespòl de si mateixa i de tot lo criat; que fins part d'amunt de lo molt superior de l'ànima me sembla que està.

D'altres vegades sembla que està l'ànima com en grandíssima fretura, dient i preguntant a si mateixa: *¿A on és el teu Déu?*² És d'advertir que el romanç d'aquests versos jo no sabia bé com era, i després que ho entenia, m'aconsolava de veure que el Senyor me'ls havia posat en la memòria sense procurar-ho jo. A voltes recordava lo que diu Sant Pau, que està crucificat al món³. No dic pas que això sia així, que ja ho veig; mes em sembla que l'ànima està de manera, que ni del cel li ve consol, ni ella hi és; ni de la terra ne vol, que no hi és tampoc, sinó ella està com crucificada entre cel i terra, patint, sense venir-li socors de cap indret. De fet el que li ve del cel, que és, com he dit, una notícia de Déu tan admirable, molt sobre lo que podem desitjar, és pera més torment; per tal com fa créixer el desig de manera, que, al meu parer, la gran pena lleva de vegades el sentit, sinó que es passa poc temps amb sense. Semblen uns passaments de mort; sinó és que aquest patir duu amb si mateix una tan gran contentació, que jo no sé a què comparar-ho. És un greu martiri saborós; puix tot lo de la terra que a l'ànima se li pot representar, encara que sia

¹ Salm Cl, 8.

² Salm XLl, 4.

³ Gal., VI, 14.

lo que sol ésser més savorós, ella res n'admet; tantost sembla que ho llença de si. L'ànima entén que no vol sinó al seu Déu; mes res d'Ell ama en especial, sinó que el vol a tot Ell, i poc sap ella lo que vol. Dic que no ho sap, per tal com la imaginació no li representa res; i, al meu parer, molt temps del que ella està així, les potències no tenen acció: així com en la unió i l'arrapament les suspèn el goig, aquí ho fa la pena.

¡Oh Jesús! ¡Si jo podia fer això ben entenedor a vós¹, al menos a fi que em diguéssiu lo que és, que és en lo que la meva ànima ara sempre es troba! En veure's lliure d'ocupacions, lo més sovint és estar posada en aquestes ànsies de mort, i tem al veure-les començar que no s'hi ha de morir; mes, tan bell punt s'hi troba, voldria passar lo que li resta de vida en aquest patir; si bé és tan fora mida, que a la naturalesa li fa de mal dur, i així de vegades gairebé hi perdo el pols, segons diuen algunes de les germanes que a voltes se m'acosten, que ja se'n van adonant més, i estic amb els braços tots oberts i amb les mans tan ertes que algunes vegades no les puc juntar, i així em resta dolor fins l'endemà en els polsos i en el cos que sembla que m'han desconjuntada.

Jo bé penso alguna vegada, si això va endavant com ara, que s'acabarà, acabant-me la vida, que, al meu parer, prou n'hi ha de tan gran pena, sinó que jo no ho mereixo. Aleshores tota la meva ànsia és de morir-me; ni em recordo del purgatori, ni dels grans pecats que he fet per on he merescut l'infern. Tot se m'oblida amb aquella ànsia de veure Déu; i aquell desert i solitud li sembla millor que no pas tota la companyia del món.

Si alguna cosa podria aconsolar l'ànima, fóra tractar amb una persona que aquest torment hagués passat, veient que encara que ella se'n queixa, no

¹ Fa referència al P. García de Toledo, O. P.

li sembla que ningú l'hagi de creure. L'ànima sent també torment, per ésser aquesta pena tan gran, que no voldria solitud com altres penes, ni companyia sinó amb qui poder-se'n queixar. Es a tall d'un que té la corda al coll i s'està ofegant, que procura pendre alè: així me sembla que aquest desig de companyia és de la nostra flaqueza; que com la pena ens posa en perill de mort, que això certament ho fa (jo em só vista en aquest perill algunes vegades amb grans malalties i en altres circumstàncies, i crec poder dir que aquest perill és tan gran com tots), així el desig que el cos i l'ànima tenen de no apartar-se és el que demana socors pera pendre alè, i amb parlar-ne, i queixar-se, i distreure's, cercar remei pera viure, molt contra la voluntat de l'esperit i de la part superior de l'ànima que no voldria eixir d'aquesta pena.

Jo no sé si encerto en lo que dic, o si ho sé dir, mes a tot mon parer així passa. Ara vegeu vós quin descans puc jo tenir en aquesta vida, puix el que jo tenia que era l'oració i la solitud, que el Senyor m'hi aconsolava, ara és lo més sovint aquest torment i és tan saborós, i l'ànima veu que és de tant preu, que ja el vol més que totes les delícies que tenir solia. Li sembla més segur, com és camí de creu, i en si té una sabor de gran preu, al meu parer, que l'ànima és la que pateix, i no comparteix amb el cos sinó la pena, i ella frueix tota sola el goig i plaer que causa aquest patir. Jo no sé pas això com pot ésser, mes passa així; que, al meu parer, jo no la cambiaria aquesta mercè que el Senyor me fa, per totes les coses que diré després, no dic plegades, sinó d'una a una; puix és mercè vinguda de la seva mà i, com he dit, gens adquirida per mi, que és molt i molt sobrenatural. I no es deixi de tenir en recordança que ella és després de tot lo que va escrit en aquest llibre i en lo que ara me té el Senyor; dic que aquestes ànsies són després de les favors que aquí van declarades, les quals m'ha fetes el Senyor.

Estant jo als començaments amb temença (com m'esdevé quasibé en cada mercè que em fa el Senyor, fins que passant endavant sa Majestat m'assegura), Ell me va dir que no temés, i que tingués en més aquesta mercè que no pas totes les altres que Ell m'havia fetes; que en aquesta pena l'ànima s'hi purificava i s'hi afinava o netejava així com l'or en el gresol, pera poder rebre millor l'esmalt dels seus dons i que aquesta purificació tenia lloc de la del purgatori. Bé entenia jo que això era una gran mercè, mes ne vaig restar amb més gran assegurança, i el meu confés me diu que és cosa bona. I si bé jo vaig témer, per ésser jo tan dolenta, mai podia creure que fos cosa mala, ans les mateixes sobres del gran bé me feien témer, recordant-me lo malament que ho tinc merescut: ¡Beneït sia el Senyor, que és tan bo! Amén.

Sembla que em só eixida de propòsit, que vaig començar a dir d'arrapaments, i aqueixa mercè que he dita encara és més que arrapament, i així deixa els efectes de què he parlat.

Ara tornem a l'arrapament esmentant lo que en ells és més ordinari. Dic que moltes vegades me semblava deixar-me el cos tan lleuger, que tota la pesantor me'n treïa, i algunes era fins al punt que quasibé no em sentia tocar de peus a terra; puix el cos en l'arrapament s'està com mort sense poder res per si mateix moltes vegades, i resta sempre tal com fou sobreprès: sia sentat, sia amb les mans obertes o tancades. Si bé són poques les vegades en què es perd el coneixement, algunes m'ha passat a mi perdre'l del tot, mes poques i poca estona; mes tot sovint s'enterboleix, i encara que no pot fer res que sia exterior, no deixa d'entendre i de percebre com si fos de lluny. No dic pas que un hom entengui i percebeixi quan l'arrapament és en el punt més alt. Anomeno punt més alt els temps en què es perden les potències, de tan unides que estan amb Déu, que aleshores un hom no veu, ni sent, ni percebeix, al

meu parer; mes, com vaig dir en l'oració d'unió passada, aquest transformament total de l'ànima en Déu és de poca durada; emperò aïtant com dura, cap potència se sent ni sap lo que passa aquí. No deu ésser cosa entenedora mentre vivim en la terra, al menos Déu no ho vol, que no es deu poder capir. Parlo de lo que he vist en mi mateixa.

Vós me direu: ¿Com és que l'arrapament dura alguna vegada tantes hores? Lo que tot sovint passa per mi, com vaig dir en l'oració passada, és que es frueix a estones. Moltes vegades l'ànima s'engolfa, o més ben dit, el Senyor l'engolfa en si, i tenint-la un poc així, ella resta amb la voluntat sola. Jo diria que l'agitació de la memòria i de l'enteniment és així com el de l'agulla dels rellotges de sol que no para mai; mes quan el Sol de Justícia vol les fa desturar. Això dic que és poca estona; emperò com l'abrivament i pujament de l'esperit foren grans, si bé elles tornen a moure's, la voluntat resta engolfada i obra amb plena senyoria aquesta operació en el cos, que, posat que les altres dues potències bellugoses la vulguin destorbar, fa minvar el nombre dels enemics, que no la destorbin també els sentits; i així fa que ells estiguin sospesos, per voler-ho així el Senyor. I gairebé sempre els ulls estan tancats, encara que no volgüem tancar-los, i si a voltes estan oberts, com vaig dir, un hom no coneix ni s'adona de lo que veu.

Aquí és molt menos lo que un hom pot fer de si mateix, a fi que, quan les potències es tornin a aplegar no hi hagi tant a fer. Per tal aquell a qui el Senyor això darà no es desconsoli de veure's així lligat el cos moltes hores, i a voltes amb escampament de l'enteniment i de la memòria. Veritat és que lo ordinari és estar elles embadalides en lloances de Déu, o en voler comprendre i entendre lo que per elles ha passat; i fins per això no estan prou despertes, sinó així com un qui ha molt dormit i somiat, i encara no acaba de desvetllar-se.

Faig tantes declaracions sobre aquesta matèria per tal com sé que hi ha al present, en aquest mateix lloc ¹, persones a les quals el Senyor fa aquestes mercès; i si els que les governen no ho tenen experimentat, tal volta els semblarà que han d'estar com a mortes en l'arrapament, en especial si no són lletrats; i fa dol lo que es pateix amb els confessors que no ho entenen, com jo diré després. Potser jo no sé lo que dic; vós ho entendreu, si encerto en alguna cosa, que el Senyor ja vos en ha dada experiència, si bé, com és de poc temps ençà, tal volta no ho hagieu mirat tant com jo. Així que, encara que ho procuro molt per belles estones no hi ha força en el cos pera poder-se moure; l'ànima li ha llevades totes les forces. Ben sovint de malalt que estava el cos i ple de grans dolors, es posa bo i amb millor disposició, que és cosa gran lo que allí se li dóna; i el Senyor de vegades vol que el cos ho frueixi, puix ja obeeix la voluntat de l'ànima. Després que ella torna en si, si l'arrapament és estat gran, s'esdevé un, dos i fins tres dies estar tan absorbides les potències o com embadalides, que l'ànima no sembla estar en si.

Aquí és la pena d'haver de tornar a viure. Aquí li són eixides ales a l'ànima pera volar bé; ja l'hi ha caigut el borboll. Aquí s'alça ja totalment la senyera per Jesucrist, que no sembla altra cosa sinó que aquest alcaid d'aquest castell s'empuja o el pugui a la torre més alta, a llevar la senyera per Déu. L'ànima mira als d'abaix com qui està en segur; ja no tem els perills, ans els desitja, com qui en certa manera reb allí seguretat de la victòria. Aquí es veu molt clarament lo poc que cal estimar tot lo d'açà i com tot és no-rès. Qui mira d'un lloc alt abasta moltes coses. L'ànima ja no vol voler, fins ni tenir franc arbitre voldria, i així ho suplica al Senyor: li dóna les claus de sa voluntat. Heusaquí l'hortolà fet alcaid; no vol fer res, sinó la voluntat del Senyor; ni

¹ Àvila.

ésser senyor de si, ni de res, ni d'una poma d'aquest hort; sinó que, si en ell hi ha res de bo, que ho reparteixi sa Majestat; que d'aquí avant no vol cosa pròpia, sinó que Ell faci de tot segons la seva glòria i la seva voluntat.

I en bona veritat així passa tot això, si els arrapaments són veraders, que l'ànima resta amb els efectes i l'aprofitament que està dit. I en no ésser així, jo dubtaria molt que els arrapaments fossin de part de Déu, ans temeria que no fossin els *rabiaments* de què parla Sant Vicens ¹.

Això entenc jo i he vist per experiència, que, en l'espai d'una hora i en menos, n'ix l'ànima amb una senyoria de tot, i una llibertat, que ella no es pot reconèixer. Prou veu ella que no és cosa seva, ni sap com li fou donat tant de bé, mes ella entén clarament el grandíssim profit que cada arrapament d'aquests li porta. No hi ha pas qui ho cregui, si no ho té experimentat; i així a la pobra ànima no la creuen, com l'han vista dolenta, i tan prompte la veuen pretendre coses de tant ardiment; que aviat es posa a no accontentar-se de servir al Senyor migradament, sinó lo més altament que ella pot. Pensen que això és una tentació i una follia. Si ells entenien que això no neix de l'ànima, sinó del Senyor a qui ella ja ha donades les claus de la ciutat, no se n'espantarien. Tinc la persuasió que una ànima que arriba a aquest estament, que ella ja no parla, ni fa res per si mateixa, ans de tot lo que ha de fer ne pren cura aquest Rei sobirà. ¡Oh valga'm Déu, que clarament es veu aquí la declaració d'aquell verset del Salmista, i com s'entén que ell tenia raó i la tindran tots de demanar ales de coloma! ² S'entén clarament que l'esperit

¹ La Santa fa alusió a unes paraules de Sant Vicens Ferrer en son tractat de *Vita spirituali*, on es diu: «Si aitals persones vos diuen res que sia contrari a la fe, a la Sagrada Escripura, o a les bones costums, detesteu llurs visions i judicis com folles demències, i llurs arrapaments com si fossin *rabiaments*.»

² La Santa fa referència al verset 7 del Salm LIV, que diu: ¡Oh si jo tenia ales de coloma, volaria i reposaria!

arrenca una volada pera llevar-se de tot lo criat, i primerament de si mateix; mes és una volada suau, delitosa, volada sense remor.

¡Quina senyoria aconseguix una ànima que el Senyor puja aquí, d'on ho mira tot sense estar implicada en res! ¡Quina vergonya sent del temps en què n'estava! ¡Que espantada de son encegament! ¡Que adolorida pels que estan encecats, en especial si són gent d'oració, als quals Déu ja afavoreix! S'hi faria a crits pera fer-los entendre que enganyats estan; i arriba a fer-ho algunes vegades, i li plouen al cap mil persecucions. La troben poc humil, i que vol ensenyar a aquells dels quals hauria d'apendre, sobretot si és una dona. Aquí ells cop de condemnar-la i amb raó, que ells no saben quin impuls la mou, i ella de vegades no es pot valer, ni pot sofrir-ho de no desenganyar als qui ella vol bé, i desitja veure francs de la presó d'aquesta vida, que no és menos, ni li sembla menos la situació en què ella és estada.

L'ànima es plany del temps en què feia cabal de punts d'honra, i de lo enganyada que estava creient que era honra lo que el món anomena honra: veu que és una grandíssima mentida, i que tots hi tenim part. L'ànima entén que l'honra de debò no és mentidera, sinó verdadera, tenint per alguna cosa lo que és alguna cosa, i per no-rès lo que és no-rès, que tot és no-rès i menos que no-rès lo que s'acaba i no plau a Déu. Ella se'n riu de si mateixa, del temps en què ella feia algun cabal dels diners i de llur cobejança, si bé en això verdaderament crec que mai vaig tenir cap culpa a confessar, mes prou culpa era fer-ne algun cabal. Si amb ells es pogués comprar el bé que ara veig en mi, els hauria tingut en molt preu; mes l'ànima veu que aquest bé es guanya amb deixar-ho tot.

Al capdavall ¿què és lo que es compra amb aquests diners que desitgem? ¿Es alguna cosa preciosa o durable? Doncs, ¿per què els volem? Trist és el repòs procurat, que tan car se paga. Moltes

vegades n'és procurat l'infern, i se'n compra foc perdurable i pena sens fi. ¡Oh si tothom es decidís a mirar els diners com terra sens profit, amb quant d'ordre aniria el món i sense tràfecs! ¡Amb quina amistat es tractarien tots, si mancava l'interès de l'honra i dels diners! Jo tinc per mi que això fóra el remei de tot.

L'ànima veu també la nostra gran ceguedat quant als plaers, i com amb ells, fins per aquesta vida, ella compra ànsia i treball. ¡Quina inquietut! ¡Que poca satisfacció! ¡Quin treballar tan en va!

Aquí l'ànima no sols veu les telaranyes del seu interior, i les faltes greus, sinó fins el polsim que hi hagi per subtil que sia, puix el sol està molt clar; i així, per molt que una ànima treballi en perfeccionar-se, si verdaderament hi bat aquest Sol, tota ella es veu ben enterbolida. Es com l'aigua que està en un vas, que si no hi toca el sol, està molt clara; mes, si hi toca, es veu que està tota plena de volves. Aquesta comparança es realitza al peu de la lletra; abans d'estar l'ànima en aquesta èxtasi, li sembla que té compte de no ofendre a Déu, i que segons les seves forces fa lo que pot; mes arribada aquí, al tocar-la aquest Sol de Justícia, que li fa obrir els ulls, veu tantes volves que ella els voldria tornar a cloure. L'ànima no és encara tan filla d'aquesta àliga poderosa que pugui mirar aquest Sol de fit a fit; mes per poc que tingui els ulls oberts, es veu tota tèrbola. Recordança li ve d'aquell verset que diu: ¿Qui serà just al davant vostre? ¹

Quan l'ànima mira aquest Sol diví, sa claredat l'enlluerna; quan se mira a si mateixa el fang li tapa els ulls, i aquesta colometa està cega. Així s'esdevé moltíssimes vegades tornar-se ella cega del tot, absorbida, meravellada, esbalaïda de tantes grandeses com veu.

Aquí es guanya la verdadera humilitat, pera es-

¹ Salm CXLII, 2, citat de concepte.

tar indiferent a dir béns de si mateixa, o que altres en diguin. Es el Senyor de l'hort i no l'ànima qui en reparteix la fruita; i així res se n'hi agafa a les mans, tot el bé que té va guiat a Déu; si ella diu alguna cosa de si mateixa, és a glòria d'Ell. Ella sap que allí no hi té res de seu, i encara que vulgui no pot ignorar-ho; per tal com ho veu amb els seus ulls, que, baldament li en sàpiga greu, Ell els hi fa tancar a les coses del món, i que els tingui oberts pera entendre veritats.

CAPÍTOL XXI

PROSSEGUEIX I ACABA AQUEST DARRER GRAU DE ORACIÓ; DIU LO QUE SENT L'ÀNIMA QUE HI ESTÀ D'HAVER DE TORNAR A VIURE EN EL MÓN, I COM DÉU L'ILUMINA SOBRE ELS ENGANYS MUNDANALS. CONTÉ BONA DOCTRINA.

SUMARI. *Utilitat que n'haurien els reis d'ésser il·luminats amb els raigs de l'eternal Veritat. — Desigs que té la Santa de desenganyar-los de les coses terrenals. — Ella demana a Déu que li doni medis de treballar per la seva glòria. — Dolor d'una ànima il·luminada celestialment quan ella es veu retinguda en el desterro. — Rapidesa dels seus avenços en la perfecció.*

Altrament, acabant lo que tractava, dic que Déu no ha de menester aquí el consentiment d'aquesta ànima; que ella ja li té donat i sap que de bon grat se va entregar a les seves mans, i que Ell no la pot enganyar, per tal com Ell ho sap tot. No passa com en aquest món, que tota la vida està plena d'engany i fingiments: quan pensareu que teniu una voluntat guanyada, segons les mostres que ella en dona, veniu a entendre que tot és mentida. No hi ha qui pugui viure en aquest tràngol, especialment si s'hi mescla algun interès.

Benaventurada de l'ànima que el Senyor la mena a conèixer veritats. ¡Oh quin estament fóra aquest pels reis! ¡Com els valdria més procurar-lo que no pas gran senyoria! ¡Quina dretura hi hauria en el regne! ¡Que mals s'esquivarien i se foren esquivats! Aquí ja no es tem perdre la vida ni l'honra

per amor de Déu. ¡Quin gran bé és aquest pera qui està més obligat a mirar l'honra del Senyor, que no pas tots els qui són menos, essent els reis a qui els altres segueixen! Per un punt d'aument en la fe i d'haver il·luminat en alguna cosa als heretges perdria un hom mil regnes, i amb raó. Que és un altre guanyar, el guanyar un regne que no s'acaba, puix amb una sola gota d'aigua que en tasta l'ànima, ja li fa ois tot lo del món. Doncs, quan una ànima hi estigui totalment engolfada ¿què serà?

¡Oh Senyor! Si a mi m'haguéssiu posat en estament de dir això en altes veus, no em creurien pas, com tampoc ho fan a molts que ho saben dir d'altra manera que jo; emperò al menos jo em satisfaria. Me sembla que tindria en poc la vida pera fer entenedora una sola veritat d'aquestes: no sé després lo que faria, que no hi ha que fiar de mi. Tot i essent la que jo só, me venen unes grans impulsions per dir això als que estan posats en regiment, que tota me consumeixen.

Veient que jo no hi puc fer més, me giro a Vós, Senyor meu, a demanar-vos remei pera tot; i bé sabeu Vós que jo em desposseiria de bona gana de les mercès que Vós m'hauet fetes, amb tal d'ésser posada en un estament en què no vos ofengués, i les daria als reis; que jo sé que seria impossible el consentir coses que ara es consenten, i deixar-hi d'haver grandíssims béns. ¡Oh Déu meu! Feu-los entendent a què estan ells obligats; puix Vós els volguéreu distingir sobre la terra de manera, que, segons diuen, fins hi ha senyals al cel quan ne treieu algun d'aquest món ¹. Que certament el pensar en això me fa devoció, que Vós volgueu, el meu Rei, que fins en això entenguin que vos han d'imitar en vida, puix en llur mort en alguna manera hi ha senyal en el cel com també n'hi hagué al morir Vós.

¹ La Santa fa alusió a una creença popular, encara no deixada del tot avui dia, que la mort de grans personatges va acompanyada de senyals en el cel.

M'atreveixo molt: que vós ho esquinceu si vos sembla malament; i cregueu que als reis millor los hi diria de paraula, si podia, o pensés que m'han de creure, que els encomano molt a Déu i voldria que em fos de profit. Al capdavall fóra cosa d'aventurar la vida, i jo desitjo moltes vegades estar amb sense, i fóra aventurar poca cosa per guanyar molt; que ja no hi ha qui visqui, veient amb els ulls el gran engany en què seguim i la ceguetat en què estem.

Un cop l'ànima és arribada aquí, ja no són desigs i prou, que ella té per Déu; sa Majestat li dóna forces pera posar-los per obra. No se li posa res davant en que ella pensi que el serveix, que ella no ho escometi, i no en fa gens d'estat, puix, com dic, veu clarament que tot és no-rès, fora d'acontertar a Déu. El neguit és que no hi ha res que es presenti a les que són de tan poc profit com jo. Vós, el meu Bé, sieu servit que vingui temps en què jo pugui pagar algun centim de lo molt que jo vos dec: disposeu Vós, Senyor, com sieu servit, que aquesta vostra serventa vos serveixi en alguna cosa. D'altres tot i essent dones, han fetes coses heroiques per amor de Vós. Jo só per parlar i res més, i així Vós no velleu, Déu meu, posar-me en obres; tot se me'n va en paraules i desigs de lo molt que em cal servir-vos; i fins per això no tinc llibertat, que tal volta mancaria en tot.

De primer Vós, Bé de tot bé i Jesús meu, conforteu la meva ànima i disposeu-la, i després ordeneu maneres com jo faci alguna cosa per Vós, que no hi ha qui sofreixi rebre tant i no pagar res. Costi lo que costi, Senyor, no volgheu que jo vagi davant de Vós amb les mans tan buides, que conforme a les obres se donarà el premi. Aquí està la meva vida, aquí està la meva honra i la meva voluntat; tot vos ho he dat; só vostra; disposeu de mi segons el vostre voler. Prou veig jo, Senyor meu, lo poc que puc; mes arribada a Vós, pujada en aquesta talaia on se veuen veritats, no apartant-vos de mi, tot ho podré;

que si vos en aparteu, per poc que sia, aniré on estava, que era a l'infern.

¡Oh, a una ànima que es veu aquí, quin greu li sap l'haver de tornar a tractar amb tothom, a mirar i a veure la farsa d'aquesta vida tan desgavellada, a gastar el temps en complir amb el cos, dormint i menjant! L'ànima es cansa de tot, no sap com fugir-ne; es troba encadenada i presa; aleshores sent més verdaderament el captivatge que els cossos ens fan sostenir i la misèria d'aquesta vida. Ella coneix la raó que tenia Sant Pau de suplicar a Déu, que l'en fes franc; ella es posa a clamar amb l'apòstol, i demana llibertat, com he dit altres vegades. Mes aquí ho fa l'ànima amb tal abrivament, que sembla voler-se'n eixir del cos a cercar aquesta llibertat, puix que no l'en treuen. L'ànima va com venuda en una terra forastera, i lo que més la fatiga és no trobar-ne molts que es queixin amb ella i demanin això, ans lo més ordinari és desitjar viure. ¡Oh si no estiguéssim aferrats a res, ni tinguéssim posada la nostra contentació en res de la terra, còm la pena que ens daria viure sempre sense Ell ens temperaria la por de la mort amb el desig de fruit de la vida verdadera!

Algunes vegades considero, que si una com jo, per haver-me el Senyor donat aquesta llum amb tan tèbia caritat, i que tinc tan incert el verdader repòs, per no haver-lo merescut les meves obres, sento tantíssimes vegades de veure'm en aquest desterro, ¿quin fóra el sentiment dels sants? ¿Que devia de passar Sant Pau, i la Magdalena, i altres de semblants, en els quals estava tan abrandat aquest foc de l'amor de Déu? Devia ésser un continuat martiri.

Me sembla que els que em donen algun alivament, i amb el tracte dels quals reposo, són les persones que trobo amb aquests desigs; dic desigs amb obres. He dit amb obres, per tal com hi ha algunes persones que al seu parer estan deseixides de tot, i així ho publiquen, i talment n'haurien d'estar, que

llur estament ho demana i els molts anys que fa que algunes han començat el camí de perfecció també; mes aquesta ànima prou coneix de ben lluny aquelles persones que són deseixides no més de paraula, i aquelles que ja han confirmades les paraules amb les obres; que té entès el poc profit que fan els uns i el molt que en fan els altres; i és cosa que aquell qui té experiència ho veu molt clarament.

Així estan ja dits aquests efectes que fan els arrapaments que són d'esperit de Déu. Veritat és que hi ha més i menos; dic menos per tal com als començaments, si bé fan aquests efectes, no estan experimentats amb obres, i així no es pot entendre que hi són; i també va creixent la perfecció i el procurar que no hi hagi memòria de telaranya, i això requereix algun temps: i mentre més creix l'amor i l'humilitat en l'ànima, aquestes flors de virtuts escampen més olor pera un hom mateix i per als altres. Altrament, és cert que el Senyor pot obrar de manera en un arrapament d'aquests, que a l'ànima li resti poca cosa a fer en adquirir la perfecció; que ningú podrà creure, si no ho experimenta, lo que el Senyor li dóna aquí, que no hi ha diligència nostra que, al meu parer, pugui arribar-hi. No dic pas que, amb el favor de Déu, esforçant-se molts anys, pels termes que senyalen els que han escrit d'oració, seguint llurs principis i medis, no s'arribarà a la perfecció i gran deseiximent de tot, amb grans treballs; mes això no serà en temps tan breu com sense cap treball nostre el Senyor ho fa aquí, i determinadament lleva l'ànima de la terra i li dóna senyoria sobre lo que en ella hi ha, baldament en aquesta ànima no hi hagi més mereixements que hi havia en la meua, que ja no ho puc més encarir, com gairebé no n'hi havia cap.

El per què ho fa sa Majestat, és per tal com Ell vol, i com Ell ho vol, ho fa; i posat que en l'ànima no hi hagi disposició, Ell la disposa a rebre el bé que sa Majestat li dóna. Així que Ell no sempre ho dóna,

per haver-s'ho un hom merescut conreuant bé l'hort, encara que és certíssim, que a qui ho fa bé i procura deseixir-se de tot, no deixa Ell d'afavorir-lo; sinó que de vegades és sa voluntat mostrar la seva grandesa, com tinc dit, en la terra més dolenta, i la disposa a tot bé, de tal forma que sembla que ella en certa manera ja no és capaç de tornar a viure en les ofenses de Déu que solia. El pensament s'habitua tant a entendre lo que és verdadera veritat que tot lo demés li semblen jocs d'infants. Algunes vegades se'n riu per dins, quan veu persones greus, d'oració i de religió, fer molt cabal d'alguns punts d'honra, que aquesta ànima ja els té sota els peus. D'això en diuen discreció i sosteniment del seu estat, a fi de major bé. Mes l'ànima sap molt bé que més avençarien aitals persones en un dia que es deixessin d'aquella autoritat d'estat per amor de Déu, que no pas en deu anys amb ella.

Una ànima així viu una vida treballosa i sempre amb creu, mes va en gran creiximent. Quan sembla als que la tracten que ja està molt vora el cim, al cap de poc encara està molt més millorada, que Déu sempre la va més afavorint: és una ànima de les seves, Ell és qui ja en té compte, i a ella ben bé que li lluu, que sembla que Ell l'està sempre assistint, guardant-la que no l'ofengui, i afavorint-la, i despertant-la a que el serveixi.

Tan bell punt arribà la meva ànima a què Déu li fes aquesta mercè tan gran, prengueren fi els meus mals, i el Senyor me donà esforç per eixir-me'n, i tant me feia d'estar en ocasions perilloses i amb gent que em solia distreure, com si no hi fos; ans m'era d'ajut lo que em solia danyar; tot se'm tornaven medis per conèixer més a Déu i amar-lo, i veure lo que li devia i saber-me greu de la que jo era estada.

Prou veia jo que allò no venia de mi, ni ho havia guanyat amb el meu esforç, que encara no hi havia hagut temps de fer-ho: sa Majestat m'havia dat fortitut pera fer tal cosa per la seva sola bondat.

Aquesta fortitut, d'ençà que el Senyor me començà a fer aquesta mercè dels arrapaments fins ara, sempre és anada creixent, i per sa bondat Ell m'ha tingut de la seva mà, a fi que no tornés enrera; i em sembla, com realment és així, que jo no faig quasibé res de part meva, sinó que entenc clarament que això és obra de Déu.

I per això em sembla que una ànima a qui el Senyor fa aquestes mercès, si procedeix amb humilitat i temor, entenent sempre que ho fa el Senyor i nosaltres quasibé res, que es podria posar entre qualsevol mena de gent, mal que sia distreta i viciosa, que ella no en serà impressionada ni somoguda; ans, com he dit, això li serà d'ajut i de medi per aconseguir moltíssim més profit. Aquestes ja són ànimes fortes que el Senyor escolleix per aprofitar-ne d'altres; si bé aquesta fortitut no els ve pas d'elles mateixes.

Quan Déu ha posada una ànima en aquest punt, li va comunicant a poc a poc molt grans secrets. Aquí en aquest èxtasi són les verdaderes revelacions, i les grans mercès i visions, i tot serveix per humiliar i enfortir l'ànima, i que tingui en menos les coses d'aquesta vida, i conegui més clarament les grandeses del premi que el Senyor té aparellat als qui el serveixen. Plàcia a sa Majestat que la grandíssima llarguesa que ha tinguda envers aquesta miserable pecadora, sia algun motiu als que això llegeixin de pendre esforç i coratge per deixar-ho tot totalment per Déu; puix sa Majestat paga tan complidament, que fins en aquesta vida es veu clar el premi i el guany que tenen aquells qui el serveixen; ¿què serà en l'altra vida?

CAPÍTOL XXII

EN QUÈ TRACTA QUIN CAMÍ TAN SEGUR ÉS PELS CONTEMPLATIUS NO LLEVAR L'ESPERIT A COSES ALTES, SI EL SENYOR NO EL LLEVA, I COM EL MEDI PERA LA MÉS ALTA CONTEMPLACIÓ HA D'ÉSSER L'HUMANITAT DE JESUCRIST. PARLA D'UN ENGANY EN QUÈ ELLA ESTIGUÉ PER UN TEMPS. AQUEST CAPÍTOL ÉS MOLT PROFITÓS.

SUMARI. *Alguns autors menen les ànimes a la contemplació exclusiva de la divinitat. — La Santa mira aquest camí com danyívol. — Aventalges que es treuen de contemplar l'humanitat de Jesucrist. — Els grans contemplatius no han seguit d'altre camí. — L'humilitat és el fonament de l'oració. — Perquè l'ànima que té el do de contemplació no es troba de cop en el cim de la perfecció.*

Una cosa voldria dir, important al meu parer; si a vostra mercè li sembla bé, servirà d'avís; que podria ésser haver-lo de menester.

Alguns llibres que estan escrits sobre l'oració ensenyen que si bé l'ànima no pot per si mateixa arribar a aquest estat de contemplació, que tot ell és una obra sobrenatural que Déu opera en l'ànima; mes que, després de molts anys d'haver caminat per la vida purgativa i avençat per la vida il·luminativa, l'ànima podrà ajudar-se, llevant l'esperit de tot lo criat i pujant-lo amb humilitat. Jo no sé bé per què diuen il·luminativa; entenc que és dels que van aprofitant. Aitals llibres avisen molt que un

hom aparti de si tota imaginació corpòrea, i que s'acosti a la contemplació de la Divinitat; que diuen que fins la mateixa Humanitat de Jesucrist, a aquells que ja estan tan avençats, els destorba o impedeix la més perfecta contemplació. Adueixen per aquest propòsit lo que el Senyor va dir als Apòstols, parlant de la vinguda de l'Esperit Sant i de son propi pujament al cel ¹. A mi em sembla que si els Apòstols haguessin tinguda la fe, com la tingueren després de la vinguda de l'Esperit Sant, que Jesucrist era Déu i home, sa presència no els fóra estat un impediment, que això no fou pas dit a la Mare de Déu, si bé l'amava més que tots. Els autors d'aitals llibres se pensen que, com la contemplació és tot obra d'esperit, que qualsevol cosa corpòrea la pot destorbar i impedir; i que lo que cal considerar és, que per tots quatre costats està Déu per tot arreu, i veure's engolfat en Ell. Això a mi em sembla bé per algunes vegades; mes, apartar-se del tot de Jesucrist, i que aquest Cos diví el facin entrar en el compte de les nostres misèries, i el posin a la ratlla de les altres coses creades, no ho puc pas sofrir. Plàcia a sa Majestat que jo em sàpigui fer entenent.

Com els autors d'aitals llibres són lletrats, i espirituals, i saben lo que diuen, i Déu porta les ànimes per moltes vies i camins, jo no ho contradic. Mes lo que jo ara vull declarar, deixant de cantó tot lo demás, és com Déu ha portada la meua ànima, i el perill en què em vaig veure per voler-me conformar amb lo que jo llegia. Jo bé crec que aquell qui arribi a tenir unió i no passi endavant, vull dir a arrapaments i visions i altres mercès que Déu fa a les ànimes, que tindrà lo d'aquests llibres per lo millor, com jo ho feia; i si m'hi fos subjectada, crec que mai fóra arribada on ara só, puix, al

¹ «Jo vos dic la veritat: Vos és convenient que jo me'n vagi; que si no me'n vaig, el Consolador no vindrà a vosaltres; mes, si me'n vaig, vos l'enviaré.» Jn. XVI, 7.

meu parer, és un engany; ja pot ésser que jo sia l'enganyada, mes diré lo que em va passar.

Com jo no tenia director, llegia en aquests llibres, pels quals, a poc a poc, jo pensava entendre alguna cosa. Mes després vaig comprendre, que, si el Senyor no m'hagués ensenyat, poc hauria jo pogut apendre amb els llibres, que no era res lo que hi entenia, fins que sa Majestat per experiència m'ho dava entenent, ni jo sabia lo que feia: en començant a tenir un poc d'oració sobrenatural — vull dir de quietut — procurava decantar-me de tota cosa corpòrea, si bé jo no gosava anar llevant l'ànima, que, com jo era sempre tan dolenta, veia que això era un atreviment; mes me semblava sentir la presència de Déu, com era veritat, i procurava estar-me recollida amb Ell. Si Déu hi afavoreix, és una oració saborosa i de molta delitança; i com se veu aquell guany i aquella contentació, ja no hi havia qui me fes tornar a l'Humanitat, sinó que en fet de veritat me semblava que m'era un impediment. ¡Oh el Senyor de la meva ànima i el meu Bé, Jesucrist crucificat! Cap vegada me recordo d'aquesta opinió que vaig tenir, que no em sàpiga greu; i em sembla que vaig fer una gran traïció, si bé fou per ignorància.

Jo era estada molt devota tota la meva vida de Jesucrist, que això ja fou al capdavant, vull dir, abans que el Senyor me fes aquestes mercès d'arrapaments i visions. L'estar jo en aquesta opinió va durar molt poc, i així sempre tornava al meu costum d'aconsolar-me amb aquest Senyor; en especial quan jo combregava, hauria volgut sempre portar davant dels ulls el seu retrat i la seva imatge, ja que no podia portar-lo tan esculpit en l'ànima com era el meu voler. ¿És possible, Senyor meu, haver-me pogut cabre en el pensament, ni una hora, que Vós m'havíeu d'impedir un bé major? ¿D'on me vénen a mi tots els béns, sinó de Vós? No vull pensar que en això vaig tenir culpa, de sentiment

que en tinc, que certament era ignorància; i així Vós, per la vostra bondat, volguéreu posar-hi remei donant-me qui em tregués d'aquest error, i després fent que jo us vegés tantes vegades, com diré més avant, per tal que jo entengués més clarament quin error era tan gran, i que ho digués a moltes persones, com ho he dit, i que ara aquí ho escrigués.

Tinc el convenciment que el motiu de no aprofitar més moltes ànimes i de no aconseguir una molt gran llibertat d'esperit, quan arriben a tenir oració d'unió, és per això. Me sembla que hi ha dues raons en què puc fundar la meva dita, i potser no diré res que s'ho valgui, mes lo que diré, ho he vist per experiència, que la meva ànima es trobava molt malament fins que el Senyor la va il·luminar; per tal com tots els seus goigs espirituals eren a glops, i eixida d'allí, no es trobava amb la companyia que ha tingut després pels treballs i tentacions.

La primera raó és que hi ha un poc de manca d'humilitat tan encoberta i amagada que no se sent. I ¿qui serà el superb i miserable com jo, baldament hagi treballat tota la seva vida amb quantes penitències i oracions i persecucions se puguin imaginar, que no es tingui per molt ric i molt ben pagat, quan el Senyor li consenti d'estar-se al peu de la Creu amb Sant Joan? El no acostumar-se d'això, no sé pas en quin cervell podia cabre sinó és en el meu, que no feia sinó perdre de totes maneres, on havia de guanyar.

I si per motiu del temperament o de malaltia no ens és possible pensar sempre en la Passió, per ésser cosa penal, ¿qui ens lleva d'estar-nos amb Ell després de ressuscitat, tenint-lo tan aprop en el Santíssim Sagrament, on ja està glorificat i no el veurem tan adolorit i trossejat, i rajant sang, fadigat pels camins, perseguit d'aquells als quals feia tant de bé, descregut dels Apòstols? Que certament no sempre hi ha qui ho sofreixi el pensar en tants

de treballs com Ell va passar. Heuse'l aquí, doncs, sense pena, ple de glòria, dant esforç als uns, animant als altres, abans que s'empugés al cel. Heuse'l aquí company nostre en el Santíssim Sagrament, que no sembla haver estat en la seva mà l'apartarse un moment de nosaltres. ¡I que jo hagi pogut decidir-me a apartar-me de Vós, Senyor meu, pera servir-vos més! En el temps en què vos ofenia, al menos no vos coneixia; ¡mes que, coneixent-vos, pensés jo guanyar més per tal camí! ¡Oh Senyor, quin camí tan dolent jo seguia! Bé em sembla que jo anava esgarriada, si Vós no m'haguéssiu tornat a camí, que sols de veure-us aprop meu, ja he vistos tots els béns. Cap treball m'és vingut, que, mirant-vos a Vós com estiguéreu davant dels jutges, no se'm faci bo de portar. Amb tan bon amic present, amb tan bon capità qui es posà al bell davant en el patir, tot se pot sofrir. Ell és el nostre ajut i el nostre esforç; no falla mai; és un amic verdader.

I després ho he comprès i ho veig clarament, que per accontentar nosaltres a Déu i que Ell ens faci grans mercès, Ell vol que sia mitjançant aquesta Humanitat Sacratíssima, en la qual sa Majestat va dir que es complau. Moltíssimes vegades ho he vist per experiència: el mateix Senyor m'ho ha dit. He vist que ens cal entrar per aquesta porta, si volem que la Majestat sobirana ens mostri grans secrets.

Així que vós, senyor ¹, no volgheu altre camí, baldament estigueu en el cim de la contemplació: per aquí aneu segur. Aquest Senyor nostre és per qui ens vénen tots els béns; Ell vos ensenyarà; mirant la seva vida s'obté el millor model. ¿Què volem més que un tal amic al costat, el qual no ens deixarà en els treballs i en les tribulacions, com ens deixen els amics del món? Benaventurat qui l'estimi de veritat i el tingui sempre aprop seu. Mirem a Sant Pau gloriós, que Jesús semblava que mai li

¹ La Santa fa referència al P. García de Toledo, fill de noble família.

queia dels llavis, com a qui el tenia tan endins del cor. Després d'haver-ho jo comprès, he pres esment de com ho feien alguns sants, grans contemplatius, i no anaven pas per altra via. Sant Francesc ne dóna mostra en les llagues; Sant Antoni de Pàdua en l'Infant Jesús; Sant Bernat s'adelitava en l'Humanitat del Salvador; Santa Catarina feia lo mateix, i molts d'altres que vós sabreu millor que jo.

Això de desviar-se de lo que és corporal, deu ésser certament cosa bona, puix gent tan espiritual ho diu; mes, al meu parer, cal que sia quan ja l'ànima estigui molt aprofitada; que fins aleshores, està clar, que s'ha de cercar el Creador per les creatures. Endemés, tot va segons la mercè que Déu fa a cada ànima: en això no hi entro. Lo que jo voldria fer entenedor és que no s'ha de posar en aquest compte la sacratíssima Humanitat de Jesucrist. I que aquest punt s'entengui bé, que jo voldria saber-me declarar.

Quan Déu vol suspendre totes les potències, com hem vist en les maneres d'oració que havem dites, està clar, que, encara que no volguem, se'ns llevà aquesta presència de la santa Humanitat. En aquest cas sia en hora bona: benaurada aital pèrdua que és pera fruir més de lo que ens sembla que es perd; que aleshores l'ànima es posa tota a amar Aquell que l'enteniment s'és esforçat en conèixer, i ama lo que ella no ha comprès, i frueix de lo que ella no podria tan bé fruir, si no fos perdent-se a si mateixa per guanyar-se millor, com he dit. Mes que nosaltres a grat-scient i amb estudi ens acostumem a no procurar amb totes les nostres forces de tenir sempre present — i plagués a Déu que fos sempre — la santíssima Humanitat de Jesucrist, això dic que no em sembla bé, i que és anar amb l'ànima penjant, com diuen; que sembla que ella no té recolze, per bé que es cregui trobar-se plena de Déu. Homes com som, és una gran cosa, mentre som en aquesta vida, el representar-nos a Déu fet home: altrament, dic que en vindrà un segon incon-

vinent. Del primer ja n'he parlat, és un poc de falta d'humilitat, de voler-se l'ànima pujar abans que el Senyor la pugi, i no acontentarse de meditar cosa tan preciosa com l'Humanitat de Nostre Senyor Jesucrist, i voler fer de Maria abans d'haver treballat amb Marta. Si Déu vol que l'ànima sia Maria, encara que sia del primer dia mateix, no hi ha res a témer; mes tinguem mirament, com ja crec que he dit una altra vegada. Aquest bri de poca humilitat, encara que no sembla res, si un vol avençar en la contemplació, fa molt de mal.

Ara, passant a la segona raó, nosaltres no som àngels, sinó que tenim cos. Voler-nos tornar àngels estant en la terra, i tan en la terra com jo estava, és una follia; que ordinàriament la pensa ha de menester un recolze, per bé que algunes vegades l'ànima ixi de si mateixa, o moltes altres vegades estigui tan plena de Déu que no li faci menester res de creat pera recollir-la. Això no és tan ordinari, i entre els afers i persecucions i treballs, quan no es pot tenir tanta quietut, i en temps de sequedats espirituals, Jesucrist és un amic molt bo, que el veiem home com nosaltres, i el contemplem en defallences i treballs; i Ell ens fa companyia, i havent-hi costum és molt fàcil trobar-lo cadascú al seu costat, si bé dies vindran en què no es podrà fer l'una cosa ni l'altra.

Per això fa bé lo que ja he dit, de no avesar-nos a cercar consolacions espirituals: la gran cosa és abraçar-nos amb la creu, i vingui lo que vingui. Nostre Senyor va veure's privat de tota consolació; el varen deixar sol en els treballs. Que nosaltres no el deixem, que, pera pujar més amunt, Ell ens donarà millor la mà que no pas la nostra diligència, i se'ns farà absent quan vegi que convé i que el Senyor vol fer eixir l'ànima de si, com tinc dit.

Plau molt a Déu el veure una ànima que amb humilitat posa al seu Fill per migencer, i li porta tanta voluntat, que fins volent sa Majestat pujar-la a molt alta contemplació, com he dit, ella se'n reco-

neix per indigna, dient amb Sant Pere: *Aparteu-vos de mi, Senyor, que jo só un home pecador*¹.

Això ho he provat: d'aquesta manera ha portat Déu la meva ànima. Ho repeteixo: d'altres aniran per una altra drecera; lo que jo tinc entès és, que tot aquest fonament de l'oració reposa sobre humilitat, i que, com més una ànima s'abaixa en l'oració, Déu la puja més. No tinc present que Déu m'hagi feta mercè molt assenyalada, de les que diré més endavant, que no fos estant jo confosa de veure'm tan dolenta; i sa Majestat, per ajudar-me a conèixer-me, fins procurava fer-me entendre coses, que jo ni les hauria sabudes imaginar.

Tinc el convenciment que quan l'ànima fa de part seva alguna cosa per ajudar-se en aquesta oració d'unió, que si bé de bell començament sembla que en treu profit, aviat anirà tot per terra, com a cosa sense fonament; i tinc por que mai arribarà a la verdadera pobresa d'esperit, que és no cercar consolació ni gust en l'oració — que els gustos de la terra ja estan deixats — sinó conhort en els treballs per amor d'Aquell que sempre hi va viure, i estar-se l'ànima quieta en els treballs i en les sequedats, encara que se senti un poc, sense pendre la torbació i i la pena que fan algunes persones, que si no estan sempre bregant amb l'enteniment i per tenir devoció, pensen que tot va perdut, com si per llur treball mereixessin tant de bé. No dic pas que no hi posin esforç i que no tinguin compte en la presència de Déu; mes, si ni tan sols arribessin a poder tenir un bon pensament, que no es matin. Som servents sense profit, ¿què ens pensem poder? El Senyor vol més que reconeguem això, i com si fóssim uns asets anem rodant la cínia de l'aigua que havem dita, que, baldament sia a ulls clucs i sense entendre lo que fan, treuran més aigua que no pas l'hortolà amb tota la seva diligència.

¹ Lluc, V, 8.

Es cosa d'anar per aquest camí amb llibertat d'esperit, posats en les mans de Déu: si sa Majestat ens vol pujar i fer-nos de sa cambra i de son consell, anem-hi de bell grat; si no, servim en oficis humils i no ens asseguem al lloc millor, com he dit alguna vegada. Déu és qui en té esment, més bé que nosaltres, i coneix l'aptesa de cada u. Qui ha donat a Déu tota sa voluntat, ¿què en treu de governar-se a si mateix? Al meu parer és cosa aquí menos sofridora que en el primer grau d'oració, i fa molt més dany. Són béns sobrenaturals. Si un té mala veu, per molt que s'esforci a cantar, no se li torna bona; mes si Déu li en vol donar de bona, a ell no li cal abans fer crits. Supliquem, doncs, sempre a Déu que ens faci mercès amb submissió de cor, mes amb confiança de sa grandesa. I com sia cosa que l'ànima tingui llicència d'estar-se als peus de Jesucrist, que s'esforci de no llevar-se d'allí, estigui com estigui; que imiti a la Magdalena, i quan ella serà forta, Déu la durà al desert.

Així que vós, fins que trobeu qui tingui més experiència que jo, i ho sapigueu millor, no us mogueu d'això. Si són persones que comencen a fruir de Déu, no les cregueu, que els sembla que en treuen més profit i consolació d'enginyar-se. ¡Oh, quan Déu vol, com se'n ve a la descoberta sense aquests enginyets, que a contrecor nostre ens arrapa l'esperit; així com un gegant pendria una palla, sense valdre-hi resistència! ¡Bella manera per afigurar-nos nosaltres, que quan ell vol, espera que el gripau voli tot sol! I encara me sembla més difícil i feixuc de llevar-se nostre esperit, si Déu no el lleva; per tal com està carregat de terra i de mil impediments, i poc ne treu de voler volar, que, si bé sa naturalesa és més que no pas la del gripau, està ja molt enfonsada en el llot, que ho ha perdut per culpa seva.

Heusaquí com vull acabar: sempre que pensem en Jesucrist, recordem-nos de l'amor amb què Ell

ens va fer tantes mercès, i quin amor tan gran Déu ens mostrà en donar-nos tal penyora del que Ell ens té; que amor desperta amor. I encara que sia molt als començaments, i nosaltres molt mesquins, procurem d'anar mirant això sempre i deixondim-nos a amar, que, si un cop el Senyor ens fa mercè que se'ns imprimeixi en el cor aquesta amor, tot se'ns farà fàcil; i molt en breu, i molt sense treball ne vindrem a les obres. Que sa Majestat ens el doni, puix Ell sap lo molt que ens convé, per l'amor que Ell ens tingué, i pel seu Fill gloriós, el qual tan a costa seva ens el va mostrar. Amén.

Una cosa voldria jo preguntar a vostra mercè: al començar el Senyor a fer mercès tan altes a una ànima, com és posar-la en perfecta contemplació, de bona raó sembla que tot seguit havia d'eixir perfecta del tot — de raó, certament; que qui reb tan gran mercè, no havia de voler més consolacions de la terra; — doncs ¿per què l'ànima en l'arrapament, i quan ella està ja més habituada a rebre mercès, sembla que ella sent efectes més alts i un deseiximent sempre creixent, i essent així que el Senyor en una de ses visites la pot deixar santificada, com és que Ell ho va fent amb el temps, i la va deixant en perfecció de virtuts? Això voldria saber-ho, que no ho sé.

Altrament, prou sé jo que és ben diferent lo que Déu deixa de fortitut, quan als començaments l'arrapament no dura més que un tancar i obrir d'ulls, i quasibé no se sent sinó en els efectes que deixa, o bé quan aquesta mercè tira més per llarg. I moltes vegades jo diria, si això ve de no disposar-se tot seguit l'ànima plenament, fins que el Senyor a poc a poc la nodreix i la fa determinar, i li dóna forces baronívols, per tal que passi part d'amunt de tot, com ho feu amb la Magdalena en breu temps. En altres persones opera el Senyor segons lo que elles fan en deixar fer a sa Majestat. No acabem de creure, que fins en aquesta vida dóna Déu el cent per u.

Jo pensava també aquesta comparança, que, po-

sat que sia una mateixa cosa lo que es dóna als més avençats i als començants, és així com un menjar que en mengen moltes persones, i les que en mengen poquet, sols ne guarden el bon sabor una estona; les que en mengen més hi troben un manteniment; les que en mengen molt ne reben la vida i la força; i tantes vegades ne pot un hom menjar, i tan copiosament, d'aquest aliment de vida, que, fora d'ell, ja no es trobi res més saborós. Es que un hom veu el profit que li fa; i té ja tan avesat el gust a aquesta suavitat, que més voldria no viure que no pas haver de menjar altres coses que no sien sinó pera treure-li la bona sabor que li va deixar el bon aliment.

Igualment una companyia santa no fa amb sa conversació tant de profit en un dia com en molts, i tants dies podrà ésser que hi estiguem, que siem com ella, si Déu ens afavoreix.

Al capdavant, tot està en lo que sa Majestat vol i a qui ho vol donar; mes hi va molt en què aquell que comença a rebre aquesta mercè, es determini a deseixir-se de tot i apreciar-la com és de raó.

Així mateix me sembla que sa Majestat va a provar qui li porta voluntat, si és aquest o aquell, descobrint qui és amb una delícia tan sobirana, per avivar la fe de lo que ens ha de dar, si és que està morta, dient: Mireu que això és una gota del mar grandíssim de béns, que us tinc reservat. Es que Ell no deixa res a fer amb els que Ell ama; i així com Ell veu que el reben, fa mercès i es dóna a si mateix. Ell vol a qui el vol; i ¡que benvolgut, i quin amic tan bo! ¡Oh Senyor de la meva ànima, i qui tingués paraules pera donar entenent què doneu Vós als que de Vós es fien, i què perden els que arriben a aquest estament i no es desposseeixen de si mateixos! Vós això no ho voleu, Senyor; que Vós encara feu més que això, que us en veniu a una posada tan mesquina com la meva. ¡Sieu-ne beneït per sempre més!

Jo us torno a suplicar que si aquestes coses que he escrit d'oració les tracteu amb persones espirituals, que sien espirituals de debò; que si elles no saben més que un camí o bé se són aturades en el mig, no podran tenir gran acert. També hi ha algunes ànimes que de bell començament Déu les porta per un camí molt alt, i elles són de parer que els altres igualment s'hi podran aprofitar i aquietar l'enteniment i no servir-se de coses corpòrees com de medis, i aquests altres s'hi trobaran secs com un bastó. Endemés, alguns que hagin tingut un poc de quietut pensen tantost que així com tenen l'una cosa també poden tenir l'altra; i enlloc de fer-se endavant, es faran enrera, com tinc dit. Així que en tot cal experiència i discreció. El Senyor ens la doni per la seva bondat.

CAPÍTOL XXIII

EN QUÈ TORNA A TRACTAR DEL DISCURS DE LA SEVA VIDA, I COM COMENÇA A TRACTAR DE MÉS PERFECCIÓ I PER QUINS MEDIS. PER LES PERSONES QUE TRACTEN DE GOVERNAR ÀNIMES QUE TENEN ORACIÓ, ELS ÉS PROFITÓS DE SABER COM S'HAN DE PORTAR ALS COMENÇAMENTS. ELLA NE TREGUÉ GRAN PROFIT DE QUE LA SABESSIN PORTAR.

SUMARI. La Santa es troba habitualment afavorida amb l'oració de quietut i sovint amb la d'unió. — Temors que li despertin aquestes favors. — Ho tracta amb Francesc de Salcedo i amb Gaspar Daza. — Tots dos opinen que ella és víctima de les il·lusions del dimoni. — Per llur consell la Santa pren per director un pare de la Companyia de Jesús.

Ara vull tornar al punt on vaig deixar la meva vida ¹, que crec que em só detinguda més de lo que m'havia de detenir, per tal que s'entengués millor lo que ara seguirà. D'aquí avant és un altre llibre nou, vull dir, una altra vida nova: la vida de fins ací era meva, més la que he viscut d'ençà que han començat aquestes coses d'oració que he declarades, és, a lo que em semblava, que Déu vivia en mi; que jo entenc que era impossible eixir en tan poc temps de tan males obres i costums. ¡Sia el Senyor lloat que em va deslliurar de mi mateixa!

Doncs, començant jo a esquivar ocasions peri-

¹ Capítol IX.

lloses i a dar-me més a l'oració, el Senyor va començar a fer-me les mercès, com qui desitjava, segons va semblar, que jo les volgués admetre. Sa Majestat va començar a dar-me molt seguidament oració de quietut, i moltes vegades d'unió, que durava bella estona.

Com en aquests temps hi havia haguts casos de dones caigudes en grans ilusions i enganys del dimoni, vaig començar a témer de tan gran que era el plaer i suavitat que jo sentia, i moltes vegades sense poder-ho evitar. Altrament, jo veia en mi una grandíssima seguretat d'ésser obra de Déu, especialment quan estava en l'oració, i veia que n'eixia molt millorada i amb major fortitut. Mes si em distreia un poc, tornava a témer i a pensar si el dimoni, fent-me entendre que era cosa bona, volia suspendre'm l'enteniment perà llevar-me l'oració mental, i que jo no pogués pensar en la Passió, ni aprofitar-me de l'enteniment, que com jo no ho entenien, me semblava més gran pèrdua.

Mes com ja sa Majestat volia donar-me llum a fi que jo no l'ofengués i conegués lo molt que li devia, la meva temença va créixer de manera, que em va fer cercar amb diligència persones espirituals amb qui tractar. D'algunes jo ja en tenia noves, que eren vinguts ací els de la Companyia de Jesús, als quals jo era molt afectada, solament de saber la manera de vida i d'oració que seguien; mes jo no em trobava digna de parlar-los, ni forta per obeir-los, i això em feia témer encara més; que tractar amb ells i seguir essent com era, se'm feia cosa greu.

Vaig passar algun temps així, fins que al capdavall, després de molts combats i temors, me vaig determinar a tractar amb una persona espiritual per preguntar-li què era l'oració que jo tenia, i que em donés llum si jo anava errada, i fer tot lo que pogués per no ofrendre a Déu; que, com he dit, la manca de fortitut que veia en mi em feia estar tan

temorosa. ¡Valga'm Déu, quin engany tan gran, que per voler ésser bona m'apartava del bé! En això deu posar-hi molt el dimoni en el principi de la virtut, que jo no podia decidir-me a comunicar-me amb ningú. Es que sap el Maligne que tot el remei d'una ànima està en tractar amb amics de Déu, i així no hi havia manera com jo prengués aquest termini. A l'estil de quan vaig deixar l'oració, de primer esperava a esmenar-me, i tal volta no ho hauria fet mai, per tal com jo estava ja tan posada en falletes per la mala costum que no acabava d'entendre que eren dolentes, i em calia el socors dels altres, i que em donessin la mà per aixecar-me. Beneït sia el Senyor que finalment el seu socors fou el primer.

Veient jo que el meu temor passava tan endavant per tal com l'oració creixia, me va semblar que en això hi havia algun gran bé o grandíssim mal; que jo prou entenia ja ésser cosa sobrenatural lo que jo tenia, que de vegades no ho podia resistir, i m'era impossible de tenir-ho quan jo volia. Jo que em vaig dir a mi mateixa, que no tenia remei si no procurava tenir la consciència neta i apartar-me de tota ocasió fins de pecats venials, i així, si era esperit de Déu, era clar que jo hi guanyava; si era cosa del dimoni, procurant jo tenir content el Senyor i no ofendre'l, poc dany me podia fer, ans ell n'eixiria amb pèrdua. Un cop pres aquest determini i demanant jo sempre a Déu que m'ajudés, me vaig esforçar a complir-ho alguns dies; mes vaig veure que la meva ànima no tenia força per aconseguir tota sola tanta perfecció, per algunes afeccions que tenia a coses que, si bé no eren molt dolentes, bastaven a malmetre-ho tot.

Me parlaren d'un eclesiàstic lletrat que hi havia en aquesta ciutat ¹, del qual el Senyor començava a fer entendre a la gent la bondat i santa vida: jo vaig procurar fer-m'hi per medi d'un sant cavaller

¹ El Mestre Gaspar Daza, sacerdot de notable doctrina i pietat.

d'aquesta ciutat mateixa ¹. Aquest cavaller és casat, mes de vida tan exemplar i virtuosa, i de tanta oració i caritat, que en tot resplendeix la seva bondat i perfecció. I de fet, gran bé és pervingut a moltes ànimes per medi seu, que són tants els seus talents, que fins sense ajudar-lo el seu estat, no deixa de fer-los valer. Es molt entenimentat i molt avinent a tothom, sa conversació gens pesada, tan suau i graciosa bo i essent dreta i santa, que és de gran contentació als que el tracten. Tot ho endreça a gran profit de les ànimes amb què tracta, i no sembla tenir altre estudi, sinó de fer per tothom lo que ell veu ésser possible i complaure a tothom.

Altrament, aquest beneït i sant home, amb les seves maneres, me sembla que fou principi de salvació per la meva ànima. La seva humilitat me confon. Fa cosa de quaranta anys, tal volta són trenta set o trenta vuit, que té oració i mena tota la perfecció de vida que sembla comportar el seu estatment, que sa muller és tan gran serventa de Déu i de tanta caritat, que per ella no es perd pas, talment com escollida de Déu per esposa de qui Ell sabia que fóra tan gran servidor seu.

Alguns parents d'aquest cavaller estaven casats amb parents meus, i també ell es feia molt amb un altre, casat amb una meva cosina. Per aquesta via vaig procurar que vingués a parlar-me aquell eclesiàstic, que era amic seu, i gran servent de Déu com he dit, amb el qual pensava jo confessar-me tenint-lo com a mestre. El cavaller me'l feu venir a fi que ell me parlés, i jo amb grandíssima confusió de veure'm davant d'un home tan sant, li vaig declarar l'estament de la meva ànima i l'oració; que d'oïr mes confessions ell no ho volgué fer, dient que estava molt aqueferat, i era així. Ell amb santa decisió va començar a portar-me com si jo tingués ja l'ànima forta, com de raó havia d'ésser, segons el

¹ Francesc de Salcedo, que després de morta la seya esposa va rebre les sagrades ordres,

grau d'oració en què ell me veia, i volia que de cap manera ofengués Déu. Jo, veient la seva decisió tan urgent en cosetes, on, com dic, jo no tenia esforç per deseixir-me'n llestament amb tanta perfecció, me vaig contristar; i com jo vaig veure que ell prenia els afers de la meva ànima com a cosa que d'un cop l'havia d'enllestir, jo vaig veure que hi calia bona cosa més d'esment. Altrament, vaig comprendre que no era pas pels medis que ell me dava per on jo m'havia de remeiar; que eren per una ànima més perfecta; i jo, si bé en les mercès de Déu era endavant, era molt als començaments en les virtuts i mortificació. I certament, tractant sols amb ell, jo crec que la meva ànima no hauria mai avençat; que del neguit que em venia de veure com jo no feia, ni em sembla que podia fer lo que ell me deia, n'hi havia prou per perdre l'esperança i deixar-ho tot. Algunes vegades me meravelló que essent ell una persona que té gràcia particular d'acostar les ànimes a Déu, sa Majestat no fou servit que ell entengués la meva, ni en volgués pendre càrrec, i veig que fou tot pel meu major bé, per tal que jo conegués i tractés gent tan santa com la de la Companyia de Jesús.

D'aquesta vegada vaig estar convinguda amb aquest sant cavaller ¹ que ell algun camí me vindria a veure. Aquí es veié la seva gran humilitat de voler tractar amb una persona tan dolenta com jo. Ell va començar a visitar-me i animar-me, dient-me que no pensés que en un dia havia de deseixir-me de tot, que a poc a poc Déu ho faria; que Ell mateix havia estat alguns anys sense poder sobreposar-se en coses ben senzilles. ¡Oh humilitat, que en fas de bé on ets tu, i a aquells qui s'acosten a qui en té! Aquest sant — que al meu parer, amb raó, li puc posar aquest nom — pel meu remei me deia febleses seves, que a ell li semblava que ho eren amb

¹ Francesc de Salcedo.

la seva humilitat; i mirat segons el seu estat, no era falta ni imperfecció, i segons el meu ho era molt gran el tenir-les.

No és pas sense intenció que dic aquestes coses, que, baldament sembli que m'allargo en menudències, són de tal importància per començar a aprofitar una ànima i treure-la a volar, quan, com aquell qui diu, encara no té plomes, que no ho creurà ningú, fora de qui en tingui experiència. I com que jo espero en Déu que vós aprofitareu a moltes ànimes, per això ho dic ací que tota la meva salut espiritual vingué de saber-me ell curar, i tenir humilitat i caritat per estar-se amb mi, i paciència de veure que jo no m'esmenava en tot. Amb discreció, a poc a poc, m'anava donant maneres de vèncer el dimoni. Jo vaig començar a posar-li tan gran voluntat, que no hi havia pera mi major descans que el dia que el veia, encara que eren pocs. Quan ell tardava, ne tenia gran sentiment, semblant-me que no venia a veure'm per ésser jo tan dolenta.

Com ell va anar entenent les meves imperfeccions tan grans (que fins pecats serien, si bé després que jo el vaig tractar n'estava més esmenada), i com li vaig dir les mercès que Déu me feia, a fi que ell me donés llum, me va dir que no lligava l'una cosa amb l'altra, que aquelles mercès eren de persones que estaven molt aprofitades i mortificades, que ell no podia deixar de témer molt, per semblar-li mal esperit en alguns punts, si bé ell encara no es decidia a creure-ho, mes que jo pensés bé tot lo que jo entenia de la meva oració, i li digués. I el treball era que jo no sabia dir gaire ni gens lo que era la meva oració; que aquesta mercè de saber jo entendre lo que és, i saber-ho dir, fa poc que Déu me l'ha feta.

Com ell m'hagué dit això, amb la temença que jo duia, foren grans la meva aflicció i les meves llàgrimes; que certament jo desitjava acontentar a Déu, i no em podia persuadir que fos cosa del di-

moni, mes jo temia pels grans pecats meus que Déu no m'encegués per no entendre-ho. Mirant llibres pera veure si jo sabia dir l'oració que tenia, vaig trobar en un, que anomenen *Pujada de la muntanya*¹, en quant a l'unió de l'ànima amb Déu, totes les senyals que jo tenia en aquell no pensar res — que això era lo que jo més deia, que no podia pensar res quan tenia aquella oració, — i jo vaig senyalar amb unes ratlles les parts del llibre que eren, i li vaig donar a ell per tal que ell i l'altre eclesiàstic que he dit², sant i servent de Déu, ho miressin i em diguessin lo que em calia fer, i que, si els semblava, jo deixaria l'oració del tot, que per què m'havia de posar jo en aquests perills, puix, si al cap de quasibé vint anys que en tenia, no n'era eixida amb guany, sinó amb enganys del dimoni, que fóra millor no tenir-ne. Emperò això també ho trobava cosa forta, per tal com jo ja havia provat com estava la meua ànima sense oració. Així que tot ho veia treballós, com aquell qui està al mig d'un riu, que a qualsevol part que ell vagi tem un perill major, i s'està quasibé anegant. Aquest és un treball molt gran, i d'aquesta mena n'he passat molts, com diré més endavant; que tot i no semblant important, tal volta serà profitós comprendre com s'ha de provar l'esperit.

I certament és cosa gran el treball que s'hi passa, i cal posar-hi compte, en especial amb dones, que la nostra feblesa és molta, i es podria venir a molt de mal, dient-los molt clar que és cosa del dimoni; sinó que cal mirar-ho molt i llunyar-les dels perills que hi pot haver, i recomanar-los molt el secret, i que ells també el guardin, que convé. I en això parlo com qui ha patit força per no haver guardat secret algunes persones amb les quals he tractada la meua

¹ El títol és: *Subida del Monte Sion por la vía contemplativa*. Son autor fou Bernardí de Laredo, frare llec franciscà, el qual era estat metge de Joan II de Portugal.

² El Mestre Daza.

oració, sinó que preguntant uns i altres a fi de bé m'han fet prou de mal, que se són divulgades coses que foren ben secretes, que no són pas per tothom, i semblava que jo les publicava. Jo crec que sense culpa d'ells ho ha permès el Senyor per tal que jo patís. No dic pas que diguessin lo que jo tractava amb ells en confessió; mes com eren persones a les quals pels meus temors jo donava compte de consciència, a fi que ells me donessin llum, a mi em semblava que ho farien de callar. Amb tot, mai gosava ocultar res a aitals persones. Endemés, dic que és cosa d'avisar les persones amb força discreció, animant-les i esperant temps, que el Senyor les ajudarà com ha fet a mi. Si amb mi ho haguessin fet d'altra manera, m'hauria fet gran dany, essent jo tan temerosa i poruga. Amb el gran mal que jo sentia al cor, estic meravellada de no haver-ne sofert moltíssim.

Altrament, vaig donar el llibre, i vaig fer relació de la meua vida i pecats lo millor que vaig poder en general, i no a manera de confessió, que ho feia a un secular, emperò vaig fer ben entenent lo dolenta que jo era. Llavors els dos servents de Déu van mirar amb gran caritat i amor lo que em convenia. Per fer-me la resposta, que jo amb prou temor esperava, havent demanat a moltes persones que m'encomanessin a Déu i havent jo tinguda força oració aquells dies, vingué el cavaller a mi amb gran sentiment a dir-me, que a tot llur parer d'ambdós era obra del dimoni lo que passava per mi: que lo que em convenia era tractar amb un pare de la Companyia de Jesús, el qual si jo el cridava, dient que en tenia necessitat, vindria; i que li donés compte de tota la meua vida per medi d'una confessió general, i també del meu estament, i tot amb molta claredat, que Déu per virtut del sagrament de la penitència li donaria més llum, que aquestes pares eren molt experimentats en coses d'esperit. Que de tot lo que ell me digués no n'eixís pas, per tal com jo estava en molt de perill, si no hi havia qui em governés.

A mi em vingué tanta de temor i de pena, que jo no sabia què fer-me; tot era plorar; i estant en un oratori molt afligida, no sabent què havia d'ésser de mi, vaig llegir en un llibre, que sembla que el Senyor me'l posà a les mans, que deia Sant Pau: Que el Senyor era molt fidel, que mai consentia que els que l'amaven fossin enganyats del dimoni¹. Això me va consolar moltíssim. Vaig començar a ocupar-me de la meva confessió general i a posar per escrit tot lo bé i lo mal que havia fet, recontant la meva vida lo més clarament que vaig entendre i saber, sense deixar res a dir. Tinc en record que després d'haver-ho escrit, com vaig veure tants de mals i gairebé cap bé, ne vaig sentir una aflicció i un sentiment grandíssims.

També em feia pena que em veiessin a casa tractant amb gent tan santa com els de la Companyia de Jesús, que jo temia la meva dolenteria, i em semblava que restava més obligada a esmenar-me'n i a deseixir-me dels meus passatemps, i que si així no ho feia era pitjor, i així vaig procurar amb la sagristana i amb la portera que no ho diguessin a ningú. Poca cosa ne vaig treure, que quan me varen cridar tal persona es va trobar a la porta que ho va dir per tot el convent. Mes ¡que destorbs posa el dimoni i que temors a qui es vol atansar a Déu!

Altrament, declarant jo totes les coses de la meva ànima a aquell servent de Déu, que ho era molt i de gran avisament, ell que prou entenia aquest llenguatge me va declarar lo que era i em va animar molt. Me va dir que era esperit de Déu molt manifestament, sinó que calia tornar de bell nou a l'oració; que ella no estava ben fundada, ni jo havia començat a ocupar-me de la mortificació: i era així que ni tan sols el nom me sembla que n'entenia. Me digué que de cap manera deixés l'oració, sinó que prengués gran esforç, puix Déu me feia tan particulars mer-

¹ I Cor., X, 13, citat en quant al sentit.

cès; i què sabia jo si el Senyor volia servir-se de mi pera fer bé a moltes persones, i altres coses que sembla haver profetitzat lo que el Senyor ha fet després amb mi; va afegir que jo tindria molta culpa, si no responia a les mercès que Déu me feia. En tot me semblava que l'Esperit Sant parlava per ell pera curar la meva ànima, tan impreses hi restaven ses paraules.

Aquell pare me deixà tota confusa; me va portar per uns medis que semblava que em tornava totalment una altra. ¡Quina gran cosa és entendre una ànima! Me va dir que cada dia tingués oració en un pas de la Passió i que procurés aprofitar-me d'ell, i que no pensés sinó en l'Humanitat, i que a aquells recolliments i gustos espirituals hi resistís tot lo que pogués, de manera que no els donés entrada fins que ell me diria una altra cosa. Me va deixar aconsolada i confortada, i el Senyor me va ajudar, i a ell també, a fi que conegués el meu natural, i com m'havia de governar. Vaig estar decidida a no eixir-me en res de lo que ell me manés, i així ho he fet fins avui. Lloat ne sia Déu, que ell m'ha donada gràcia d'obeir als meus confessors, si bé imperfectament; i quasibé sempre són estats d'aquests beneïts homes de la Companyia de Jesús, encara que, com dic, imperfectament los he seguit. La meva ànima començà a tenir una evident millorança, com ara diré.

CAPÍTOL XXIV

PROSSEGUEIX EN LO COMENÇAT, I DIU COM LA SEVA ÀNIMA VA ANAR APROFITANT-SE DESPRÉS QUE ELLA COMENÇÀ A OBEIR, I LO POC QUE LI APROFITAVA EL RESISTIR A LES MERCÈS DE DÉU, I COM SA MAJESTAT LES HI ANAVA FENT MÉS COMPLIDES.

SUMARI. *Caràcter de la direcció del P. Joan de Pràdanos. — Profits que en treu la Santa. — Entrevista amb Sant Francisco de Borja. — Per l'absència del P. Pràdanos la Santa es confessa amb un altre de la Companyia, i després amb el P. Ballasar Alvarez. — Direcció d'aquest pare i primer arrapament de la Santa. — Paraules que ella sent, i meravellosa llibertat d'esperit amb què és afavorida.*

D'aquesta confessió ne va eixir la meua ànima tan blana, que em semblava no poder hi haver res a què no em disposés; i així vaig començar a fer mudança en moltes coses, si bé el confessor no m'estrenyia, ans semblava fer poc cabal de tot. I això era lo que més me movia, portar ell les coses per via d'amar a Déu i deixar-me ell llibertat i no estretura, si jo no me la posava per amor. Així vaig estar gairebé dos mesos fent tot el meu poder en resistir les delícies i mercès de Déu. Exteriorment el meu canvi era visible, que el Senyor ja em començava a donar cor de passar per algunes coses, que persones conegudes, fins del convent mateix ¹, deien que els semblaven extrems. I mirant lo que jo

¹ El convent de l'Encarnació d'Avila.

abans feia, raó tenien de trobar-ho extrem, mes per l'obligació que jo tenia a l'hàbit i a la meva professió, encara feia curt.

D'aquest resistir als gustos i delícies de Déu, ne vaig guanyar un ensenyament de part de sa Majestat, que abans me semblava que pera dar-me Ell delícies en l'oració calia molt recolliment, i quasibé no em gosava bellugar: després vaig veure que això poc hi valia; que com més jo procurava distreure'm, més m'amarava el Senyor en aquella suavitat i glòria, que al meu parer m'envoltava tota, i que per cap indret ne podia fugir, i així era talment.

Jo posava tant d'estudi en resistir que em dava pena. El Senyor ne posava més en fer-me mercès i en senyalar-se molt més de lo que solia en aquests dos mesos, per tal que jo entengués millor ésser-me impossible la resistència. Vaig començar novament de posar amor a la sacratíssima Humanitat de Jesucrist: l'oració va començar a assentar-se així com un edifici que ja tenia fonament, i vaig aficionar-me a més penitència, de què jo me n'era deixada, per ésser tan grans les meves malalties.

Aquell sant home que em va confessar me va dir que algunes coses no em podien danyar; que tal volta Déu me dava tantes de malalties, per tal com jo no feia penitència, i me la volia donar sa Majestat. Ell m'ordonava fer algunes mortificacions que no m'eren gaire agradoses. Jo ho feia tot, que em semblava que el Seuyor m'ho manava, i li dava gràcia per ordonar-m'ho de manera que jo l'obeís. La meva ànima ja anava sentint qualsevol ofensa que fes a Déu, per petita que fos, de manera que si duia alguna cosa supèrflua no podia recollir-me fins que me la treia. Jo feia a Déu molta oració a fi que el Senyor me tingués de la seva mà; que, puix jo tractava amb els seus servents, Ell no permetés que jo tornés enrera, cosa que al meu parer fóra un gran crim, i que ells ne perdrien crèdit per mi.

Per aquest temps vingué a aquesta ciutat el pare Francisco ¹, que era estat duc de Gandia, i feia alguns anys que, deixant-ho tot, havia entrat en la Companyia de Jesús. El meu confessor va procurar, i el cavaller que he dit també m'ho vingué a dir, que jo li parlés i li donés compte de l'oració que tenia, per tal com sabia que ell anava molt endavant en ésser molt afavorit i recreat de Déu, el qual el pagava fins en aquesta vida, com a persona que havia deixat molt per ell.

El pare Francisco, després d'haver-me escoltat, me va dir que lo que per mi passava era obra de l'esperit de Déu, i que li semblava que ja no era bé de resistir-lo més, que fins aleshores era estat ben fet: que jo sempre comencés l'oració en un pas de la Passió; i que si després el Senyor se m'enduia l'esperit, que no ho resistís, sinó que deixés fer-ho a sa Majestat sense jo procurar-ho. El remei i el consell que em va dar fou de persona que anava ben avençada, que l'experiència hi fa molt. Jo me'n vaig trobar molt aconsolada, i el cavaller també; ell prenia gran goig que el pare Francisco digués que era obra de Déu, i sempre m'assistia i em dava avisos en lo que podia, que era molt.

En aquest temps mudaren el meu confés d'aquesta ciutat a una altra, cosa que vaig sentir moltíssim, pensant que jo tornaria a la meua dolenteria, i no em semblava possible de trobar-ne un altre com ell. La meua ànima es trobà com en un desert, molt desconsolada i temerosa; jo no sabia què fer de mi. Una parenta meua obtingué d'emportar-se'm a casa seva, i jo vaig procurar d'anar tot seguit a cercar un altre confés entre els de la Companyia de Jesús.

El Senyor fou servit que vaig començar a fer amistat amb una senyora viuda ² de molta noblesa i

¹ El que més tard fou general de la Companyia de Jesús, i després canonitzat, conegut amb el nom de Sant Francisco de Borja.

² Guiomar de Ulloa.

oració que tractava molt amb ells. Ella me va fer confessar al seu confés ¹, i vaig estar molts dies a casa d'ella: vivia aprop dels pares. Jo me n'alegrava per tractar molt amb ells, que de oir solament la santedat de llur tracte, era gran el profit que la meva ànima sentia.

Aquest Pare va començar a posar-me en més perfecció. Me deia que pera complaure a Déu del tot, no havia de deixar res a fer. També me dirigia amb força destresa i suavitat, per tal com la meva ànima encara no estava gens forta, sinó molt tendra, en especial en deixar algunes amistats que jo tenia, si bé no hi ofenia pas a Déu: jo n'estava molt, i em semblava que era ingratitut el deixar-les; i així jo li deia que puix jo no hi ofenia Déu, que per què havia d'ésser desagraïda. Ell me digué que jo ho encomanés a Déu alguns dies i resés l'himne *Veni Creator*, a fi que Ell me donés llum sobre què era millor.

Un dia, havent feta molta oració, suplicant al Senyor que m'ajudés a fi d'acontentar-lo en tot, vaig començar l'himne, i al dir-lo que feia, me vingué un arrapament tan sobtà que quasibé me tregué de mi mateixa, cosa de què jo no vaig poder dubtar, que fou molt manifesta. Fou la primera vegada que el Senyor me feu aquesta mercè d'arapaments. Vaig entendre aquestes paraules: *Ja no vull que tinguis conversació amb homes, sinó amb àngels*. Jo me'n vaig esglaiar, que el moviment de la meva ànima fou gran, i aquestes paraules me foren dites molt endins de l'esperit, i així vaig sentir temor, si bé d'altra part gran consolació, la qual me va durar després d'haver-se'm llevat el temor causat al meu parer per la novitat.

Es cosa que s'és ben complida, que jo mai més he pogut assentar amistanat amb ningú, ni trobar consolació, ni esmerçar especial amor, sinó és en

¹ El P. Baltasar Álvarez, S. J.

persones que jo entenc que tenen amor a Déu i el procuren servir, ni m'és estat possible altra cosa, tant se val que fossin parents o amics com no. Fora d'aitals persones o d'aquelles que tracten d'oració, m'és una pesada creu tractar amb ningú: això és així a tot el meu parer, sense cap manca.

D'ençà d'aquell dia, jo em vaig sentir molt coratjosa pera deixar ho tot per Déu: és que Ell, en aquell moment, que no em sembla que fou més, havia volgut deixar tota una altra a sa serventa. Així que no calgué manar-m'ho més; que fins aleshores, com el confés me veia tan aferrada a això, no havia gosat dir-me determinadament que ho fes: deuria esperar a què el Senyor obrés, com ho va fer. Jo no vaig pensar poder-ho aconseguir; que jo mateixa ho havia procurat, i era tanta la pena que en sentia, que com a cosa que em semblava no era inconvenient, ho deixava; mes ara el Senyor me donà llibertat i força pera realitzar-ho. Així li vaig dir al meu confés, i ho vaig deixar tot, així com ell m'ho va dir. El veure en mi aquesta determinació feu gran profit a la persona amb qui jo tractava.

Déu ne sia beneït per sempre, que en un punt me donà la llibertat que jo, amb totes les diligències que havia fetes d'ençà de molts anys, no havia pogut aconseguir, fent-me moltes vegades tan gran força, que la meva salut ne valia prou de menos. Mes ara, com fou fet de qui és poderós i Senyor verdader de totes les coses, cap pena ne vaig tenir.

CAPÍTOL XXV

EN QUÈ TRACTA EL MODO I MANERA COM S'ENTENEN AQUESTS PARLAMENTS QUE DÉU FA A L'ÀNIMA SENSE OIR-SE, I D'ALGUNS ENGANYS QUE HI POT HAVER, I EN QUÈ ES PODEN RECONÈIXER. ÉS DE MOLT PROFIT PERA QUI ES VEGI EN AQUEST GRAU D'ORACIÓ QUE ÉS DECLARA MOLT BÉ I AMB MOLTA DOCTRINA.

SUMARI. *Naturalesa dels parlaments que Déu fa a l'ànima. — Diferència entre les paraules formades per l'enteniment i les que vénen de Déu. — Efectes que produeixen les paraules vingudes de part del dimoni. — Temor que vollen inspirar a la Santa sobre les paraules divines. — Desolació de la Santa i com Déu la fa cessar. — Ella resisteix coratjosament als dimonis.*

Me sembla que serà bo declarar com és aquest parlar que fa Déu a l'ànima i lo que ella sent, per tal que vós ho entengueu; que d'aquesta vegada que he dit que el Senyor me féu aquesta mercè¹, és estada molt freqüent fins ara, com se veurà en lo que està per dir. Són unes paraules molt formades, mes no se senten pas amb les orelles del cos, sinó que s'entenen molt més clarament que si se sentissin, i deixar-ho d'entendre, mal que es resisteixi molt, és cosa inútil. Quan nosaltres no volem sentir les paraules humanes, ens podem tapar les orelles, o pararem en una altra cosa, de manera que, encara que se senti, no s'entengui. En aquest parlament

¹ En el capítol XIX ha declarat la Santa quan la rebé per primera vegada.

que Déu fa a l'ànima no hi ha cap medi per tal cosa, sinó que baldament me sàpiga greu, me fan escoltar i estar l'enteniment tan sencer pera entendre lo que Déu vol que entenguem, que no hi ha voler ni no voler que valgui. Que Aquell que tot ho pot, vol que entenguem que s'ha de fer lo que Ell vol, mostrant-se Senyor verdader de nosaltres. Això ho tinc molt experimentat, que em va durar quasibé dos anys el resistir per la gran temença que jo tenia; i ara encara ho provo, mes poc hi val.

Jo voldria declarar els enganys que aquí hi pot haver, si bé per qui té molta experiència me sembla que seran pocs o cap; mes cal que l'experiencia sia molta. També voldria declarar la diferència entre l'acció del bon esperit i del dolent, o com també pot ésser aprehensió del mateix enteniment, o podria ésser parla de l'esperit a si mateix: això jo no sé si és possible, mes fins avui mateix m'ha semblat que sí. Quan aquests parlaments són de Déu, ho tinc provat en moltes coses que em foren dites dos i tres anys per endavant, i totes se són complides, i fins ara cap ha fet fallida, fora d'altres indicis que hi ha per on se veu clarament ésser esperit de Déu, com després se dirà.

Al meu parer, estant una persona encomanant quelcom a Déu amb gran afecte i vivesa, podria semblar-li que entén si es farà o no alguna cosa, i és molt possible que li sembli; emperò aquells qui hauran entès parlaments de Déu, veuran clarament lo que és, que la diferència és molt gran. I si és cosa que l'enteniment fabriqui, per fi que vagi, ell mateix entén que ordena alguna cosa i que parla. I com una cosa és ordonar paraules i una altra escoltar les que diu un altre, l'enteniment veurà que aleshores no escolta, puix està actuant, i les paraules ordonades d'ell són com una cosa sorda i de fantasia, sense la claredat que tenen les paraules de Déu. Endemés, de les paraules de nostre enteniment ens en podem distreure, com podem callar quan parlem; de

les paraules de Déu, no hi ha pas com fer-ho. I l'altre senyal que està sobre tots, és que les paraules de nostre enteniment no fan operació, mes el parlament de Deu són paraules i obres; i posat que les paraules no sien de devoció sinó de reprensió, de bones a primeres disposen una ànima, la conforten, l'entendreixen, li donen llum, l'aconsolen i la apai-vaguen; i si l'ànima estava amb sequedat o torbació o neguit, aitals paraules li lleven com amb la mà i encara millor, que sembla que el Senyor vol que s'entengui que és poderós i que les seves paraules són obres.

Me sembla que hi ha la diferència de quan nosaltres parlem a quan escoltem, ni més ni menos. Al parlar que jo faig, com he dit, vaig ordenant amb l'enteniment lo que parlo; mes quan me parlen no faig més que escoltar sense cap treball. Lo primer va com una cosa que no ens podem ben determinar, si són paraules d'un que està mig endormit: lo altre és una veu tan clara que no se'n perd una sílaba de lo que es diu. I de vegades s'esdevé, quan l'enteniment o l'ànima mateixa està tan avalotada i distreta que no encertaria a ordonar una bona raó, trobar-se l'ànima fetes i dretes grans sentències que li diuen, que ella fins estant molt recollida, no podria atènyer, i ara, com dic, a la primera paraula la muden del tot. Altrament, si l'ànima està en arrapament, que les potències estan sospeses, ¿com s'entendran coses que d'abans ni tan sols eren vingudes a la memòria? ¿I com hi vindran aleshores que la memòria està quasibé sense obrar, i la imaginació està com embadalida?

Cal tenir entès que el veure visions o l'entendre aquestes paraules, al meu parer, mai és en el temps en què l'ànima està unida en el mateix arrapament; que en aquest temps, com ja deixo declarat, crec que al tractar de la segona aigua¹, les potències es perden

¹ La Santa n'ha parlat en els capítols XVIII i XX, tractant de la quarta aigua.

totalment i em sembla que aleshores ni es pot veure, ni entendre, ni oir. L'ànima està tota en poder d'altri, i en aquest temps, que és molt breu, no em sembla que el Senyor li deixa llibertat pera res. Passat aquest breu temps, que l'ànima segueix encara en l'arrapament, té lloc això que dic; per tal com les potències estan de manera que, si bé no estan perdudes, gairebé no són a obrar; estan com embadalides i sense poder lligar raons.

Són tants els motius pera entendre la diferència, que si un hom s'enganya una vegada, no seran moltes. I dic que, si és una ànima exercitada i està amantent, ho veurà molt clar. De fet, deixats altres senyals per on se veu lo que he dit, les paraules vingudes de nostre enteniment no fan cap efecte, ni l'ànima les admet; mentre que les paraules divines se'ns imposen mal nostre grat. A les primeres no se'ls dóna crèdit, ans es comprèn que són desvarions de l'enteniment, quasibé com no fariem cabal d'una persona que sabem tenir frenesia. Les segones és com si les escoltéssim a una persona molt santa o lletrada i de gran autoritat, que sabem que no ens ha de mentir. I la comparació encara és baixa, que aitals paraules duen de vegades una majestat amb elles mateixes, que sense recordar-nos nosaltres qui les diu, si són de reprensió, fan tremolar; i si són d'amor, fan desfer-se en amar. Altrament, repeteixo que són de coses que estaven ben lluny de la memòria, i es diuen tan prestament sentències tan grans, que caldria molt de temps si s'ha havien d'ordonar: en tal cas me sembla que de cap manera es pot ignorar que no són cosa fabricada nostra. Així que en això no cal deturar-m'hi, que em sembla que fóra meravella que s'hi enganyés una persona exercitada, si ella mateixa a grat scient no es vol enganyar.

Moltes vegades m'és esdevingut, si tinc algun dubte, no creure lo que m'és dit, i pensar si fou fantasia meua — això després de sentit, que en el moment d'oir-ho és impossible, — i veure-ho complit

al cap de molt temps; que el Senyor fa que resti en la memòria, que no es pot oblidar: en cambi lo que és de l'enteniment és com un primer moviment del pensament, que passa i s'oblida. Lo que ve de Déu és com cosa que, si bé passa temps i s'oblida un poc, no pas tan totalment que es perdi la memòria que tal cosa fou dita, llevat si fa molt de temps o són paraules de favor o de doctrina; mes de profecia, no hi ha pas com oblidar-se'n, al meu parer, al menos jo, encara que tinc poca memòria.

I ho torno a dir, al meu parer, si una ànima no és tan perversa que ho vulgui fingir, lo que fóra molt mal fet, dient que ella entén quan no hi ha tal cosa, me sembla impossible que ella no ho vegi clarament quan ella ordena i diu paraules dintre seu: això si ella té conegut l'esperit de Déu, que si no, tota la seva vida podrà estar-se en aquest engany, i semblar-li que entén, si bé jo no sé com. Endemés, aquesta ànima, o bé vol entendre o no: si ella s'està deseixint de lo que entén, i de cap manera voldria entendre res per mil temors i d'altres moltes raons que hi ha pera tenir desig d'estar quieta en la seva oració sense aquestes coses, ¿com dóna tan d'espai a l'enteniment que ordeni raons? Per això cal temps. Al contrari, quan és Déu qui parla, quedem instruïts, i s'entenen coses que sembla que hauria calgut un mes pera ordenar-les. I el mateix enteniment i l'ànima resten espantades d'algunes coses que s'entenen.

Això és així, i qui tingui experiència veurà ésser veritat al peu de la lletra tot lo que he dit. Dono lloances a Déu que ho he sabut dir així. Acabo amb això, que em sembla, que si fos cosa de nostre enteniment, quan volguéssim, ho podríem entendre, i cada vegada que tenim oració ens podria semblar que entenem. Mes si es tracta de paraules de Déu, va d'una altra manera; que jo estaré molts dies en què, encara que jo vulgui entendre alguna cosa, és impossible, mentre que d'altres vegades, quan no

vull, com he dit, ho tinc d'entendre. Me sembla que si un volia enganyar els altres dient que té entès de Déu lo que és cosa pròpia, que li costaria poc de dir que ho sent amb les orelles del cos; i en bona veritat que jo mai vaig pensar que hi havia altra manera d'oïr, ni d'entendre, fins que ho vaig veure per mi mateixa, i així, com he dit, prou treball me costa.

Quan vénen paraules de part del dimoni, no sols no deixen efectes bons, sinó que en deixen de dolents. Es cosa que m'ha passat dues o tres vegades, i som estada tot seguit avisada del Senyor que allò venia del dimoni. Fora de la gran sequedat que en resulta, se fa una inquietut en l'ànima, a l'estil d'altres moltes vegades que el Senyor ha permès que tingui grans tentacions i treballs interiors de diferents maneres; i si bé m'atormenta prou vegades, com diré més endavant, és una inquietut que no se sap pas entendre d'on ve, sinó que l'ànima sembla que resisteix, i s'avalota i s'affligeix sense saber de què, puix lo que diu el dimoni no és dolent, sinó bo. Jo em penso si és que un esperit sent l'altre.

Al meu parer, el gust i delectança que dona el dimoni és en gran manera diferent del divinal. El Maligne podria enganyar amb aquests gustos a qui no en tingui o no n'hagi tinguts altres de Déu. Jo vull dir gustos de veritat, això és, una recreació suau, forta, impresa, delitosa, quieta; que unes devocionetes de l'ànima, com llàgrimes i d'altres sentiments petits, que a tall de floretes se troben malmeses al primer aïret de persecució, jo no les anomeno devocions, encara que són bons principis i sants sentiments, mes no pas pera determinar aquests efectes del bon esperit o del dolent. I així bo és anar sempre amb gran avisament, que aquelles persones que no hagin passat més avant d'això que deia en l'oració, fàcilment podrien ésser enganyades, si tenien visions o revelacions. D'aquestes dues coses jo no vaig tenir mai res, fins haver-me

donat Déu per la seva sola bondat oració d'unió, llevat de la primera vegada que vaig dir, que, fa molts anys, vaig veure a Jesucrist ¹, i hagués plagut a sa Majestat haver jo aleshores entès que allò era una verdadera visió, com jo ho he entès després, que em fóra estat un gran bé. Les paraules que vénen de part del dimoni no deixen l'ànima blana, sinó com esglaiada i amb gran desplaer.

Altrament, jo tinc per molt cert que Déu no permetrà que el dimoni enganyi una ànima que no es fia gens de si mateixa i està tan ferma en la fe, que ella entengui de si mateixa que per un sol punt de la fe moriria mil morts; una ànima qui, amb aquesta amor a la fe que Déu tantost infundeix, que és una fe viva i forta, sempre procura seguir lo que creu la Iglésia, preguntant als uns i als altres, com ànima fermament consolidada en aquestes veritats, que no la mourien un punt de lo que proposa la Iglésia quantes revelacions pogués imaginar, encara que veiés oberts els cels. Si alguna vegada es veia un hom vacilar en son pensament contra això, o fer-se aquesta reflexió: Doncs, si Déu me diu això, també pot ésser veritat, com lo que Ell deia als Sants (no dic pas que hi consenti, sinó que el dimoni comenci a tentar l'ànima per primer moviment, que l'aturar-s'hi ja es veu que és malíssim); mes fins aquests primers moviments en aquest cas no vindran moltes vegades, si l'ànima està tan forta en això com la fa el Senyor quan Ell dóna aquestes coses, que a ella li sembla que per una veritat molt petita de les que té la Iglésia esmicolaria els dimonis. Dic, que si l'ànima no veu en si aquesta gran fortitut, i que la devoció o visió també hi ajudi, que no la tingui per cosa segura. Que si bé el dany no se senti tot seguit, a poc a poc podria fer-se gran. Lo que jo veig i m'ha ensenyat l'experiència és que el convenciment de l'origen diví d'un favor no s'impri-

¹ La Santa parla d'aquesta visió en el capítol VII.

meix en l'ànima sinó en quant aquest favor és conforme amb la Sagrada Escriptura; i per poc que se'n decantés, jo tindria sense comparació molta més certenitat que fóra cosa del dimoni, que no pas ara la tinc d'ésser cosa de Déu, per molta que sia: que aleshores no cal anar a cercar senyals sobre l'esperit d'on ve, puix està tan clar aquest senyal pera creure que és cosa del dimoni, que si aleshores tot el món m'assegurés que és cosa de Déu, poc ho creuria.

El cas és que quan ve del dimoni, sembla que tots els béns s'amaguen i fugen de l'ànima, tan des-saborida i avalotada resta i sense cap efecte bo; que si bé sembla que posa desigs, no són forts; la humilitat que deixa és falsa, avalotada i sense suavitat. Me sembla que aquell qui tingui experiència del bon esperit ho entendreà. Amb tot, el dimoni en pot fer moltes de falsies, i així en això no hi ha res tan cert, que no ho sia més el témer i l'anar sempre amb avisament, i el tenir un mestre que sia lletrat i no callar-li res, i amb això cap dany pot venir; si bé a mi me'n són vinguts una pila per sobres de temor que tenen algunes persones.

Una vegada especialment fou el cas que s'aplegaren molts als qui jo dava gran crèdit, i tenia raó de fer-ho; que si bé jo no tractava sinó amb un, i quan ell m'ho manava parlava a d'altres, ells amb ells tractaven molt del meu bé, que em tenien molta voluntat i temien que jo no fos enganyada. Jo també tenia un temor grandíssim quan jo no estava en la oració, que, essent-hi i fent-me el Senyor alguna mercè, jo prenia tot seguit assegurança. Crec que eren cinc o sis, tots grans servents de Déu; i el confés me va dir que tots es determinaven en què jo era enganyada del dimoni, que no combregués tan sovint, i que procurés distreure'm de manera que jo no tingués solitud. Jo era extremadament temerosa com he dit, i la malaltia del cor m'hi ajudava, que moltes vegades de dia no gosava estar sola en

una cambra. Al veure jo que tants ho afirmaven i que jo no ho podia creure, ne vaig sentir un escrúpol grandíssim, semblant-me poca humilitat, puix tots eren de més bona vida que jo, sense comparació, i eren lletrats: doncs, ¿per què no els havia de creure? Jo em feia la força que podia per creure-ho, i pensava en ma dolenta vida, i que segons ella era, ja estarien ells en lo cert.

Amb aquesta gran aflicció vaig eixir de la iglesia, i vaig retreure'm en un oratori, després d'haver estat privada molts dies de combregar, privada també de la solitud, que era tot el meu conhort, sense tenir ningú amb qui tractar, que tots eren en contra meu. Uns me semblava que es burlaven de mi, quan jo tocava aquest punt, com si fossin fantasies meves; d'altres avisaven al confés que es guardés de mi; uns altres deien que era clarament obra del dimoni: solament el confés, encara que es conformava amb els altres per provar-me, com després ho vaig saber, sempre m'aconsolava dient-me, que mal que fos cosa del dimoni, res me podia fer el Maligne, si jo no ofenia a Déu; que això ja se'm llevaria, que jo ho demanés molt a Déu. I ell ho feia molt, i les persones que ell confessava igualment, i d'altres moltes; i jo hi posava tota la meva oració, així com aquells que jo entenia que eren servents de Déu, a fi que sa Majestat me portés per un altre camí; i això me va durar jo no sé si dos anys, que seguidament ho demanava al Senyor.

No hi bastava res per aconsolar-me a mi, quan jo pensava que era possible que tantes vegades m'havia de parlar el dimoni. Que d'ençà que jo no prenia hores de solitud pera fer oració, el Senyor me feia recollir en les conversacions, i sense poder-ho jo evitar, me deia lo que Ell era servit, i encara que em sabia greu, ho havia de sentir.

Altrament, estava jo sola a l'oratori, sense tenir ningú en qui reposar, ni podia resar, ni llegir, sinó així com a persona esglaiada de tanta tribulació i

temor de si el dimoni m'havia d'enganyar, tota avallotada i neguitosa, sense saber-me valer. En aquesta aflicció me vaig veure algunes vegades i moltes, si bé mai, al meu parer, fins a tal extrem. Així vaig estar quatre o cinc hores, que no hi havia pera mi conhort del cel ni de la terra, sinó que el Senyor me va deixar patir, tement mil perills.

¡Oh el meu Senyor, com sou Vós l'amic verdader, i tan poderós que quan voleu podeu, i mai deixeu de voler si us volen! Lloances us facin totes les coses, Senyor del món. ¡Oh qui pogués publicar arreu del món que fidel sou Vós als vostres amics! Totes les coses fallen; Vós, Senyor de totes elles, no falliu mai. Poca cosa és lo que deixeu patir a aquells qui us amen. ¡Oh Senyor meu, que delicadament i cortesa i saborosa els sabeu tractar! ¡Oh, qui mai s'hagués parat a amar ningú, fora de Vós! Sembla, Senyor, que Vós proveu amb rigor a aquell qui us ama, a fi que en l'excés de la pena sia conegut l'excés més gran del vostre amor. ¡Oh Déu meu, qui tinguéis intel·ligència i lletres i novel·les paraules pera exaltar les vostres obres com la meva ànima les entén! Tot me defall, Senyor meu; mes, si Vós no em desampareu, jo no us falliré a Vós. Que es llevin en contra meu tots els lletrats, que em persegueixin totes les coses criades, que em donin torment els dimonis, mes Vós, Senyor, no em deixeu, que jo ja tinc experiència del guany amb què Vós treieu de les proves a aquell que solament en Vós confia.

Endemés, estant jo en aquesta gran angúnia que deia — de visions encara no havia començat a tenir-ne — aquestes soles paraules bastaren pera llevar-me-la i aquietar-me del tot: *No tinguís por, filla, que Jo som i no et desampararé, no temis.*

En l'estat en què jo em trobava, me sembla que calien moltes hores pera persuadir-me a què em calés, i que ningú fóra estat bastant a aconseguir-ho. I heu-se'm aquí amb aquestes soles paraules calmada,

amb fortitut, amb coratge, amb assegurança, amb una tranquil·litat i amb una llum, que en un instant vaig veure la meua ànima tornada una altra, i em sembla que mantindria contra tot el món sencer, que Déu era el qui obrava en ella. ¡Oh quin Déu tan bo! ¡Oh quin Senyor tan bo i tan poderós! No dóna tan sols el consell, sinó el remei. Les seves paraules són obres. ¡Oh valga'm Deu, i com Ell referma la fe i fa créixer l'amor!

En bona veritat que moltes vegades jo em recordava de quan el Senyor va manar els vents que es calmessin en el mar quan se mogué la tempestat, i així jo deia: ¿Qui és aquest que així l'obeeixen totes les meves potències, i en un moment fa claror en tan gran foscúria, i amoroseix un cor que semblava de pedra, i dóna aigua de llàgrimes suaus on semblava que hi havia d'haver eixutesa per molt temps? ¿Qui em posa aquests desigs? ¿Qui em dóna aquest esforç de cor?

Fins vaig arribar a pensar: ¿de què temo? ¿què és això? Jo desitjo servir a aquest Senyor; no pretenc altra cosa fora de complaure'l; no vull contentació, ni repòs, ni altre bé sinó fer la seva voluntat, que, al meu parer, d'això n'estava ben certa, que ho podia afirmar. Doncs, si aquest Senyor és poderós, com veig que ho és, i sé que ho és, i els dimonis són els seus esclaus, que d'això no cal dubtar-ne puix és cosa de fe, essent jo serventa d'aquest Senyor i Rei ¿quin mal poden fer-me els dimonis a mi? ¿Per què no he de tenir jo coratge pera contrastar a tot l'infern? I al cap de poc temps jo em veia tota una altra, i així prenia una creu a la mà, i verdaderament me semblava que Déu me dava cor que no temés d'abraonar-me als dimonis, semblant-me que amb aquella creu fàcilment els hauria vençut a tots; i així jo els deia: Veniu ara tots, que essent jo serventa del Senyor, jo vull veure lo que em podeu fer.

Era sens dubte que em semblava que ells me tenien por, que jo vaig trobar-me calmada i tan sense

temor de tots els dimonis, que se'm llevaren fins ara tots els espaordiments que d'abans ne solia tenir; que si bé de vegades els he vist, com diré més endavant, quasibé ja no els he tinguda por, ans al meu parer ells me'n tenien a mi. La senyoria que m'ha restat sobre d'ells és ben dada del Senyor de tot, que no faig més cabal d'ells que de mosques. Me semblen tan covards, que en veient que els tenen en poc perden tot l'esforç. Aquests enemics no saben escometre de dret en dret sinó aquell que veuen que se'ls rendeix, o quan Déu ho permet, per major bé dels seus servents, que ells els tentin i atormentin.

Sa Majestat faci que temem a qui havem de témer, i entenguem que ens pot venir major dany d'un pecat venial, que no pas de tot l'infern plegat, com talment és així. La raó de tenir-nos estemordits els dimonis és que nosaltres mateixos ens volem estemordir aferrant-nos a les honres, a les riqueses, i als plaers; que aleshores aplegant-se ells amb nosaltres, que som contraris a nosaltres mateixos amant i volent lo que havem d'avorrir, ens faran molt de mal; per tal com amb les nostres mateixes armes els fem lluitar en contra nostra, posant en llurs mans les armes amb què ens havem de defensar. Aquest és el gran dol.

Emperò si nosaltres tot ho avorrim per Déu, i ens abracem amb la creu, i tractem de servir-lo de veritat, el dimoni fuig d'aquestes veritats com de pestilència. Ell és amic de mentides i la mateixa mentida: ell no farà pacte amb aquell qui camina en veritat. Quan ell veu un enteniment obscureït, ell s'enginya bellament per acabar d'encegar-lo; que quan ell a un ja el veu cego i posant el seu repòs en coses vanes — i tan vanes que les coses d'aquest món semblen joguines d'infants, — aleshores el dimoni ja veu que se les heu amb un infant, puix ne té els tractes, i s'atreveix a lluitar amb ell una vegada i moltes.

Plàcia al Senyor que jo no sia pas d'aquest nom-

bre, sinó que sa Majestat me faci la mercè que jo tingui per repòs lo que és repòs, i per honra lo que és honra, i per plaer lo que és plaer, i no tot a l'inrevés; i a pastar fang tots els dimonis, que ells me temeran a mi. Jo no entenc aquestes pors: ¡dimoni! ¡dimoni! on nosaltres podem dir: ¡Déu! ¡Déu! i fer-lo tremolar. Sí, que ja sabem que el dimoni no es pot moure, si Déu no li permet. ¿Què resta, doncs? Es sens dubte que jo tinc més por als que la tenen tan gran al dimoni, que no pas al dimoni mateix; que ell res pot fer, mentre que aquests, en especial si són confessors, neguitegen molt, i jo he passat alguns anys amb tant de treball, que ara estic meravellada d'haver-ho pogut sofrir. Beneït sia el Senyor que tan poderosament m'ha assistit.

CAPÍTOL XXVI

PROSSEGUEIX EN LA MATEIXA MATÈRIA; VA DECLARANT I DIENT COSES QUE LI ESDEVINGUEREN I LI FEIEN PERDRE EL TEMOR I AFIRMAR QUE ERA BON ESPERIT EL QUE LI PARLAVA.

SUMARI. *Esforços i reprensions vingudes a la Santa de part de Nostre Senyor. — Obediència al confés. — El Senyor li recomana plena claredat de consciència als confessors. — Promesa d'un llibre vivent. — Jesucrist és estat aquest llibre vivent per la Santa.*

Tinc per una de les grans mercès que m'ha fetes el Senyor aquest esforç que Ell m'ha dat contra els dimonis; que anar una ànima acovardida i temerosa de res, llevat d'ofendre a Déu, és un grandíssim desaventatge. Puix nosaltres tenim Rei totpoderós i tan gran Senyor, que tot ho pot i a tots subjecta, no ens cal témer, caminant, com he dit, en veritat davant de sa Majestat i amb la consciència neta. Ho repeteixo, tots els temors jo els voldria per no ofendre en un punt, a Aquell qui en el mateix moment ens pot tornar no-rès, que, si sa Majestat està content de nosaltres, no hi haurà qui ens sia contrari, que no se'n posi les mans al cap.

Algú me respondrà que dic raó; mes que ¿qui serà aquesta ànima de tanta dretura que del tot complagui a Déu? i que d'aquí li ve el temor. No serà pas certament la meva ànima, que és molt mi-

serable, i sense profit, i plena de mil misèries; mes Déu no fa pas justícia a l'estil dels homes, que Ell coneix les nostres debileses; mes per grans conjectures l'ànima sent en si mateixa si l'ama veraderament; que en les ànimes que arriben a aquest estat, l'amor no va dissimulat com als començaments, sinó amb tan grans abrivaments i desig de veure Déu, com ja ho he dit o després ho diré: tot cansa, tot neguiteja, tot atormenta. Si no és amb Déu o per Déu, no hi ha repòs que no cansi, puix l'ànima es troba absent del seu verdader repòs; i així és, com dic, cosa molt clara que no passa amb dissimulació.

Algunes vegades fou el cas de veure'm jo en mig de grans tribulacions i murmuracions de quasibé tota la gent de la ciutat on vivia, i de les persones de la meua Ordre, sobre un cert afer que després diré, i estant jo afligida amb forces ocasions que hi havia per neguitejar-me, me va dir el Senyor: *¿De què tems? ¿No saps que jo som Totpoderós? Jo compliré lo que t'he promès.* I així es va complir ben després; i jo em vaig trobar tot seguit amb tal fortalesa, que em sembla que hauria emprès de bell nou altres coses, baldament me costessin més treballs, a fi de servir-lo, i que de bell nou m'hauria posat a sofrir. Això m'és esdevingut tantes vegades, que jo no ho podria contar.

Tot sovint el Senyor me feia reprensions i me les fa quan cometo imperfeccions. Aquestes reprensions basten a fondre una ànima. Al menós van seguides de l'esmena, que sa Majestat, com he dit, dóna el consell i el remei. D'altres vegades el Senyor me retreu a la memòria els meus pecats passats, en especial quan Ell me vol fer alguna mercè assenyalada. A l'ànima ja li sembla trobar-se en el verdader judici; que li representen la veritat amb un coneixement tan clar que no sap on posar-se. A voltes som avisada d'alguns perills meus i d'altres persones, sovint de coses a venir, tres o quatre

anys per endavant, i totes se són complides: algunes ne podria senyalar. Així que hi ha tantes coses per entendre ésser obra de Déu, que al meu parer no es pot pas ignorar.

Endemés, lo més segur, jo així ho faig, i sense això no tindria pas repòs, ni és bo que les dones ne tinguem, puix no tenim lletres, i en fer-ho no pot haver-hi dany sinó molts profits, com moltes vegades m'ha dit el Senyor, és que jo no deixi pas de comunicar tota la meva ànima i les mercès que el Senyor me fa al meu confés, i que ell sia lletrat i que jo l'obeeixi. Això m'és estat dit moltes vegades.

Jo tenia un confés que em mortificava força, i de vegades jo m'affligia i sentia gran pena, per tal com ell m'inquietava molt, i al meu parer, ell fou el que més profit me va fer. I si bé jo li duia molta voluntat, tenia algunes tentacions de deixar-lo, que jo hi trobava un destorb de l'oració en aquelles penes que ell me causava. Sempre que vaig estar decidida a fer-ho, tot seguit entenia que no ho fes pas, junt amb una reprensió que m'esmicolava més, que no pas lo del confés. De vegades m'anguniava: pregunta per un cantó, i reprensió per un altre; i tot me calia, tenint jo la voluntat tan poc doblegada. Un camí me digué el Senyor, que no podria pas obeir si no estava decidida a sofrir; que posés els ulls en lo que Ell havia sofert, i tot se'm faria lleuger.

Un dels confessos que m'havia confessat als començaments me va donar de consell, que com ja estava provat ésser jo guiada del bon esperit, que callés i ja no en parlés a ningú, que aquestes coses ja era millor callar-les. A mi no em va semblar malament, com jo cada vegada ho sentia molt de dir-les al confés i me'n donava tanta vergonya, que a voltes ho sentia més que no pas declarar pecats greus; en especial si les mercès eren grans, me semblava que no m'havien de creure i que es burlarien

de mi. Això ho sentia jo tant, per trobar que era irreverència a les meravelles de Déu, que per això jo hauria volgut callar. Aleshores me fou donat entenent que jo era estada molt mal aconsellada d'aquell confés, que de cap manera callés res a qui em confessava, que en això hi havia gran seguretat, i fent lo contrari podria ser que m'enganyés alguna vegada.

Sempre que el Senyor me manava una cosa en l'oració, si el confés me'n deia una altra, el mateix Senyor me tornava a dir que l'obeïs; després sa Majestat el girava, per tal que em tornés a fer el manament d'Ell. Quan privaren de llegir molts llibres en romanç, jo ho vaig sentir força, que m'agradava de llegir-ne alguns; i si bé es podien llegir en llatí, jo ja no ho podia fer. El Senyor me va dir: *No en tinguis sentiment, que jo et donaré un llibre viu.* Jo no podia entendre per què això m'era estat dit, que jo encara no tenia visions; després, fa cosa de ben pocs dies ho he entès molt bé. Es que jo tenia tant en què pensar i recollir-me en lo que veia present, i el Senyor ha tingut tant d'amor envers mi per adoctrinar-me de moltes maneres, que molt poca o quasibé cap necessitat de llibres he tinguda. ¡Beneït sia aquell llibre, que deixa imprès lo que s'ha de llegir i fa de manera que no es pot oblidar! ¿Qui veu el Senyor cobert de plagues i afligit amb persecucions, que no les abraci, i les ami, i les desitgi? ¿Qui veu alguna cosa de la glòria que Ell dóna als qui el serveixen, que no conegui que tot lo que es pot fer i sofrir en aquest mon és no-rès, en comparança del premi que esperem? ¿Qui veu els torments que passen els condemnats, que els torments d'ací no se'ls tornin plaers en llur comparança; i coneguim lo molt que deuen al Senyor en haver-los deslliurat tantes vegades de l'infern?

Com amb el favor de Déu seran més declarades algunes coses, ara vull tirar endavant en el procés de la meva vida. Déu vulgui que jo hagi sabut ex-

plicar-me en això que he dit: qui en tingui experiència bé crec que ho entendrà, i veurà que he encertat a dir alguna cosa; qui no en tingui, no em meravello que tot li sembli un desencert; basta dir-ho jo per estar-ne disculpat, ni jo inculparé pas a qui ho digui. El Senyor me deixi encertar en complir la seva voluntat. Amén.

CAPÍTOL XXVII

EN QUÈ TRACTA UNA ALTRA MANERA AMB LA QUAL EL SENYOR ENSBENYA A L'ÀNIMA, I SENSE PARLAR-LI, LI FA ENTENENT LA SEVA VOLUNTAT PER UNA VIA ADMIRABLE. TRACTA TAMBÉ DE DECLARAR UNA VISIÓ NO IMAGINÀRIA I GRAN MERCÈ QUE EL SENYOR LI VA FER. AQUEST CAPÍTOL ÉS MOLT DE NOTAR.

SUMARI. *La Santa torna a fer relació de la seva vida.—Demanda que ella feia a Déu.—Jesucrist li apareix en visió intel·lectual.—Naturalesa d'aquesta gràcia.—Llenguatge tot celestial amb el qual Déu instrueix l'ànima.—Preu inestimable de les merècs de Déu.—Encegament dels homes en preferir les vanitats del món.—Admirables exemples de penitència de Sant Pere de Alcàntara.*

Altrament, tornant al discurs de la meva vida, jo estava en mig d'una gran aflicció de penes, i com he dit se feia molta oració, a fi que el Senyor me portés per un altre camí que fos més segur, que aquest me deien ésser de tanta sospita.

Veritat és que si bé jo ho suplicava a Déu, per molt que jo volia desitjar un altre camí, com jo veia tan millorada la meva ànima, si no era alguna vegada, quan jo estava molt fatigada de les coses que em deien i de les pors que em feien, no era en la meva mà el desitjar-ho, encara que sempre ho demanava. Jo em veia una altra en tot; no podia fer sinó posar-me en les mans de Déu, que Ell sabia lo que em convenia, que complís en mi lo que era la

seva voluntat en tot. Jo veia que per aquest camí anava dret al cel, i que d'abans jo feia cap a l'infern: quant a desitjar mudar de camí, ni creure que jo era guiada del dimoni, no podia pas persuadir-me'n, si bé feia tot quant podia per fer-ho, mes això no era en la meua mà. Per aquesta fi, jo oferia lo que feia, si era alguna obra bona. Escollia alguns sants protectors, per tal que em deslliuressin del dimoni. Feia novenes, m'encomanava a Sant Hilarió, a Sant Miquel arcàngel, al qual vaig posar devoció novament, i importunava a molts d'altres sants a fi que el Senyor mostrés la veritat, dic a fi que m'ho aconseguissin de sa Majestat.

Al cap de dos anys que jo i d'altres persones anàvem fent oració per tal que Déu me portés per un altre camí o declarés la veritat, que eren molt seguits els parlaments que el Senyor me feia, heusací lo que em va esdevenir.

Estant un dia del gloriós Sant Pere en oració, vaig veure al costat meu, o per dir-ho millor vaig sentir, que amb els ulls del cos ni de l'ànima no vaig veure res, mes em semblava que Jesucrist estava aprop al meu costat, i jo veia que era Ell el que em parlava, al meu parer. Jo, com estava ignorantíssima que pogués haver-hi aital visió, vaig sentir una gran temor al començament, i no feia sinó plorar, si bé en dir-me Ell una sola paraula d'assegurança jo restava com solia tranquila, aconsolada i sense cap temor. Me semblava que Jesucrist estava sempre al costat meu, i com això no era una visió imaginària, jo no veia en quina forma; mes jo ho sentia molt clarament, i que Ell era testimoni de tot lo que jo feia, i que mai que jo em recollís un poc o no estigués molt distreta, podia ignorar que Ell estava aprop meu.

Tantost vaig anar a dir-ho al meu confés amb prou sentiment. Ell me preguntà en quina forma jo veia Jesucrist. Jo li vaig dir que no el veia pas. Aquí ell me va fer, que ¿còm sabia jo que era Jesu-

crist? Jo li vaig dir que no sabia còm, mes que jo no podia deixar d'entendre que Ell estava al costat meu, i que jo ho veia clar, i ho sentia, i que el recolliment de la meva ànima era molt més gran en una oració de quietut molt seguida, i que els efectes eren molt diferents dels que jo solia experimentar, i que era una cosa molt clara. Jo cop de posar comparances pera fer-me entendre; i certament per aquesta manera de visió, al meu parer, no n'hi ha cap que s'hi avingui gaire; com sia que és de les visions més altes, segons després me digué un sant home i de gran esperit, anomenat Fra Pere d'Alcàntara, del qual faré després més menció, i també m'ho han dit altres grans lletrats, i que de totes les visions és aquesta on menos es pot entremetre el dimoni. Així que no hi ha termes per declarar aital visió les que sabem poc, que els lletrats ho daran millor entenent. Que si jo dic que no el veig amb els ulls del cos ni de l'ànima, per ésser visió imaginària, ¿com entenc jo i em refermo amb més claredat que si el veia, que Ell està al costat meu? Que representar-se ésser el cas d'una persona que està a les fosques, que no veu a una altra que està al costat seu, o que és el cas d'una persona cega, no hi escau. Alguna semblança hi hauria, mes no molta, en quant aital persona tindria coneixement de l'altra amb els sentits, o bé sentint-la parlar, o moure's, o bé tocant-la. Mes en el meu cas no hi ha res d'això, ni es veu fosc; sinó que es fa una representació a l'ànima per una notícia més clara que el sol. No vull dir pas que es veu sol, ni claror, sinó una llum que sense claror visible ilumina l'enteniment per tal que l'ànima frueixi d'un bé tan gran. Aquesta llum és acompanyada de grans béns.

No és com una presència de Déu que senten tot sovint, en especial els que tenen oració d'unió i de quietut; que sembla que al voler començar a tenir oració trobem amb qui parlar, i sembla que entenem que ens escolten pels efectes i sentiments espiri-

tuals que sentim de gran amor i fe, i d'altres determinacions acompanyades de tendresa. Aquesta gran mercè és de Déu, i cal tenir-la en gran preu aquell qui l'ha rebuda; que si bé no és pas visió, és una mena d'oració molt pujada, en la qual es coneix que Déu hi és, pels efectes que, com dic, fa a l'ànima, que sa Majestat vol dar-se a sentir per aquella manera; mes en el meu cas es veu clarament que Jesucrist fill de la Verge Maria està present. En aquella mena d'oració es representen unes influències de la Divinitat; mes ací, ademés d'aquestes, es veu que també ens acompanya i ens vol fer mercès la Sacratíssima Humanitat.

Altrament, el confés me va preguntar: ¿qui digué que era Jesucrist? — Ell m'ho diu moltes vegades, vaig respondre jo; mes abans que Ell m'ho digués, se va imprimir en el meu enteniment que era Ell, i abans d'això Ell m'ho deia sense jo veure'l. Si una persona que jo mai hagués vista, de la qual jo sols ne tingués noves, me vingués a parlar, estant jo cega o en gran foscor, i ella me digués qui era, jo ho creuria, mes no podria afermar tan determinadament ésser aquella persona, com si l'havia vista. En el meu cas, sí, que sense veure's l'objecte, s'imprimeix amb una notícia tan clara, que sembla no poder-se'n dubtar més que de lo que veiem amb els ulls, ni tant; per tal com de lo que veiem, a voltes ens en resta la sospita de si ens ho hem afigurat; ací, encara que de cop vingui aquesta sospita, d'altra part resta una gran certitut, que el dubte ja no té força.

També n'és lo mateix d'una altra manera en què Déu ensenya l'ànima i li parla sense paraules, en la forma que ja tinc dita. És un llenguatge tan del cel, que si el Senyor no l'ensenya per experiència, poc se pot fer entendre en aquest món, per molt que ho volgum declarar. El Senyor posa allò que Ell vol que l'ànima entengui, en lo més íntim de l'ànima, i allí ho representa sense imatge ni forma de paraules,

sinó a l'estil d'aquesta visió que està dita. I cal posar força esment en aquesta manera de fer Déu que l'ànima entengui lo que Ell vol, i grans veritats i misteris; que moltes vegades, lo que entenc quan el Senyor me declara alguna visió que sa Majestat vol representar-me, és així; i em sembla que és on el dimoni menos es pot entremetre, per aquestes raons que vaig a dir: si elles no són bones, serà que jo m'enganyo.

Aquesta manera de visió i de llenguatge és tan espiritual, que, al meu parer, no hi ha gens de remor en les potències, ni en els sentits, per on el dimoni pugui treure'n res. Això passa alguna vegada, i dura poc, que d'altres vegades bé em sembla a mi que les potències no estan sospeses, ni llevats els sentits, sinó molt en sí, que aquesta suspensió no és sempre estant en contemplació, sinó molt poques vegades; mes en aquestes poques, dic que nosaltres no obrem ni fem res: tot sembla obra del Senyor. Es així com si ens trobàvem l'aliment posat en el païdor sense haver-lo menjat, ni saber nosaltres com s'hi és posat, mes un hom entén que hi és; si bé en tal cas no se sabia quin aliment és, ni qui l'hi va posar. Ací prou ho sé; mes no pas com fou posat, que ni ho vaig veure, ni ho entenc, ni mai m'era mogut a desitjar-ho, ni tenia noves que això podia ésser.

En la mena de llenguatge que abans havem dita, fa Déu que l'enteniment estigui atent, mal son grat, a entendre allò que es diu, que aleshores sembla tenir l'ànima un altre seny d'oïment pera oir, i que Déu la fa escoltar, i que no es distregui: així com si a una persona que oís bé, no li deixessin tapar-se les orelles, i li parlessin aprop en altes veus, mal que no volgués, ho sentiria. En tal cas ella faria tanmateix alguna cosa, per tal com està atent a entendre lo que li parlen. Emperò ací l'ànima no fa res, que fins això poc d'escoltar solament, que feia en lo d'abans, li és llevat. Ací tot

s'ho troba aparellat i menjat; no li cal fer sinó fruir: com és ara una persona que sense aprendre ni haver treballat gens pera saber llegir, ni haver tampoc estudiat res, se trobés interiorment amb tota la ciència sabuda, sense saber com, ni d'on li ve, puix mai havia encara treballat, ni per aprendre les beceroles.

Aquesta darrera comparança me sembla que declara alguna cosa d'aquest do celestial, per tal com l'ànima es troba sàbia en un punt, i tan declarat el misteri de la Santíssima Trinitat, i d'altres coses molt pujades, que no hi ha teòleg contra el qual ella no s'atrevis a mantenir la veritat d'aquestes grandeses. L'ànima se'n troba tan meravellada, que una mercè d'aquestes basta pera girar tota una ànima, i fer-la no amar altra cosa sinó a qui veu que, sense cap treball d'ella la fa capaç de béns tan grans, i li comunica secrets, i tracta amb ella amb tanta d'amistat i d'amor, que no és cosa de poder-se escriure. Es que algunes mercès que fa Déu, per ésser de tanta admiració, i fetes a qui tant poc les ha merescudes, fins arriben a ésser sospitoses, i si no hi ha una fe molt viva no es podran creure pas. I així jo penso dir-ne poques de les que el Senyor m'ha fet a mi, si no em manaven una altra cosa, llevades algunes visions que poden ésser d'algun profit, o bé a fi que la persona a qui el Senyor les doni, no s'espanti semblant-li impossible, com jo feia; o bé a fi de declarar-li la manera i el camí per on el Senyor m'ha portat, que és lo que m'han manat escriure.

Altrament, tornant a aquesta manera d'entendre, lo que em sembla és que el Senyor vol de totes passades que aquesta ànima tingui alguna notícia de lo que passa en el cel, i jo diria que així com allí un hom entén sense parlar — que jo mai vaig saber que fos així, fins que el Senyor per sa bondat volgué que jo ho veiés, i m'ho va mostrar en un arrapament — talment així passa en el cas que dic, que Déu i l'ànima s'entenen no més amb voler sa

Majestat que ella ho entengui, sense cap altre artífici que faci entenedor l'amor que aquests dos amics es tenen. Es com en aquest món dues persones que s'estimen molt i són vives d'enteniment, sembla que fins sense senyes s'entenen, solament amb mirar-se. Això deu ésser aquí, que sense veure-ho nosaltres, talment de fit a fit es miren aquests dos amants, així com l'Espòs ho diu a l'Esposa en el llibre dels Càntics, que, segons crec, he sentit a dir-ho d'un indret d'aquest llibre.

¡Oh benignitat admirable de Déu, que així us deixeu mirar d'uns ulls que tan mal han mirat com els de la meva ànima! Quedin ja, Senyor, d'aquesta vista acostumats a no mirar coses baixes, i que cap cosa els acontenti fora de Vós.

¡Oh ingratitut dels mortals! ¿Fins on has d'arribar? Que jo sé per experiència que això que dic és veritat, i que lo menos que Vós feu a una ànima que Vós la poseu en tal punt, és lo que es pot dir. ¡Oh ànimes que haveu començat a tenir oració i les que teniu verdadera fe! fins deixat de banda lo que es guanya per l'eternitat, ¿quins béns podeu encara cercar en aquesta vida que siguin com el menor d'aquests altres?

Mireu que és cosa ben certa que Déu es dona a si mateix als que tot ho deixen per Ell. No és acceptador de persones, que a tots posa voluntat, ningú té excusa per miserable que sia, puix Ell ho fa així amb mi portant-me a aquest estament. Mireu que lo que dic no compon res per lo que es pot dir; solament va dit lo que cal pera donar entenent aquesta manera de visió i mercè que Déu fa a l'ànima; mes no puc pas dir lo que se sent, quan el Senyor li fa entendre secrets i grandeses seves, que el plaer és tan superior a quants se poden entendre en aquest món, que de bona raó fa avorrir els plaers de la vida que tots plegats són fems. Es cosa fastigosa fer aquí cap comparança amb ells, ni que fos pera fruir-los sens fi. I dels plaers celes-

tials ¿què en dóna el Senyor? Solament una gota d'aigua del gran riu abundós que ens en està aparellat.

Fa vergonya, i jo certament la tinc de mi, i si podia haver-hi confusió en el cel amb raó jo estaria allí més confosa que ningú. ¿Per què havem de voler tants de béns i plaers i glòria per sempre, tots a costa del bon Jesús? ¿No plorarem al menos amb les filles de Jerusalem, posat que no l'ajudem a portar la creu amb el Cirineu? ¿Què, amb plaers i passatemps hem d'arribar a fruir lo que Ell ens va guanyar a costa de tanta sang? Es impossible. ¿I amb honres vanes pensem nosaltres estrafer un menyspreu com Ell va sofrir a fi que nosaltres regnem per sempre? Això no treu cap enlloc. Anem errats, errats de camí, no hi arribarem mai.

Alceu vós la veu, dient aquestes veritats, puix Déu m'ha llevada a mi aquesta llibertat. A mi me les voldria dir sempre, mes só tan tardana per escoltar-me, i per conèixer a Déu, com se veurà per lo escrit, que em fa gran confusió parlar-ne, i així vull callar.

Solament diré això que algunes vegades considero, i plàcia al Senyor de posar-me en el cas de fruir d'aquest bé. ¡Quina glòria accidental serà, i quina satisfacció, la dels benaventurats que ja són a fruir en el cel, quan vegin que, baldament fos tard, no els va restar res a fer per Déu de lo que els era possible, ni varen deixar res sense dar-li de totes les maneres que pogueren, segons llurs forces i estament, i aquell qui més podia, més! ¡Que ric es trobarà aquell que va deixar totes les riqueses per Jesucrist! ¡Que honrat, el que no volgué honra per Ell, sinó que li plavia de veure's molt humiliat! ¡Que sabi, aquell que tingué alegria d'ésser tingut per un orat, puix la mateixa Sabiesa ne fou tractada! ¡Que pocs n'hi ha el dia d'avui per nostres pecats! Ja, ja sembla que s'acabaren aquells que la gent els tenia per orats, de veure'ls fer obres heroïques de

verdaders amadors de Jesucrist. ¡Oh món, món, com vas guanyant honra en haver-n'hi pocs que et coneguín!

Més: ¡si ens pensem que Déu ne pren major servei que ens tinguin per sabis i per discrets! Això, això deu ésser, segons la discreció que ara corre: aviat ho prenem com de poca edificació el no presentar-se les persones amb força remirament i autoritat, cada u segons el seu estament. Fins el frare, el clergue i la monja, ens semblarà novitat que portin res de vell o apedaçat, i que escandalitzen als dèbils: altra tant ne passarà si guarden molt recolliment i tenen oració; que així està el món, i tan oblidades les coses de perfecció d'aquells grans ardiments que els sants tenien. Al meu parer, això fa més de mal, en ordre a les calamitats que passen en aquests temps, que no pas faria escàndol a ningú el que els religiosos donessin entenent amb obres, així com ho fan amb paraules, en lo poc que s'ha de tenir el món, que d'aquests escàndols ne treu el Senyor grans profits; i si uns s'escandalitzen, d'altres ne senten remordiment. Al menos que hi hagués un dibuix de lo que va passar per Jesucrist i pels seus Apòstols, puix ara més que mai fa menester.

¡l que bo, Déu ara se'n's l'ha endut en el beneït Fra Pere d'Alcàntara! El món ja no està pera sofrir tanta perfecció. Diuen que les saluts són més dèbils, i que som en uns altres temps. Aquest sant home era d'aquest temps; estava robust d'esperit, a l'estil dels temps passats, i així tenia el món sota dels peus. Que sense anar a peus nuus ni fer tan aspra penitència com ell, hi ha moltes coses, com altres vegades he dit, on trepitjar el món, i el Senyor les ensenya, quan veu que hi ha coratge.

¡l que gran el va donar sa Majestat a aquest sant que dic, pera fer quaranta set anys tan aspra penitència com sap tothom! Vull dir-ne alguna cosa, que ho sé de bona veritat. Ell m'ho digué a mi i a

una altra persona ¹, de la qual ell se guardava poc: quant a mi, l'amor que ell me tenia n'era la causa, que el Senyor va voler que me'n tingués, a fi de tornar per mi i animar-me en temps de tanta necessitat com he dit i diré.

Me sembla que foren quaranta anys els que ell me va dir, que havia dormit solament una hora i mitja, entre nit i dia. I això de vèncer la son era als començaments el major treball de penitència que havia tingut, i per això estava sempre o agenollat o dret. Quan dormia estava assegut, i el cap posat sobre un trosset de fusta que tenia clavat en la paret. No podia ajeure's encara que volgués, que la seva cel·la, com se sap, no tenia més de quatre peus i mig. En tots aquests anys mai es va posar el caputxó per grans sols i pluges que fessin, ni res als peus, ni altre vestit fora d'un hàbit de sargil, sense res més damunt de la carn, i aquest hàbit era tot lo estret possible, amb un mantellet del mateix drap damunt.

Ell me deia que en els grans frets se'l treia i deixava oberts porta i finestró de la cel·la, a fi que després amb posar-se el mantell i tancar la porta es retornés el cos, i s'aquietés amb major abric. Menjar de tres en tres dies ho feia tot sovint. I ell me va demanar de què m'espantava, que era molt possible a qui se'n feia costum. Un company seu me va dir que li esdevenia d'estar-se vuit dies sense menjar. Això devia ésser estant en oració, que ell tenia grans arrapaments i abrivaments d'amor de Déu de què jo una vegada ne vaig ésser testimoni.

La seva pobresa era extrema i la seva mortificació en sa joventut, que em va dir haver-li passat d'estar tres anys en una casa de la seva orde i no conèixer cap frare, si no és pel parlar; per tal com no alçava mai els ulls, i així no sabia els punts on de necessitat havia d'anar, sinó que anava seguint

¹ La venerable Maridiaz.

els frares. Lo mateix li passava en els camins. Les dones mai les mirava; això per espai de molts anys. Me deia que ja no se li en dava més veure, que no veure; mes ell ja era molt vell quan jo el vaig conèixer, i amagrit fins a l'extrem, que no semblava fet sinó d'arrels d'arbres. Amb tota aquesta santedat era molt avinent, encara que, si no era preguntat, de poques paraules. En aquestes era molt agradós, que tenia molt bell enteniment.

Moltes altres coses ne voldria dir, sinó que tinc por que vós me direu per què m'hi fico, i amb aquesta por ho he escrit. I així ho deixo, dient que la seva fi fou com la seva vida: predicant i amonestant als seus frares, com ell va veure que ja s'acabava, va dir el salm de *Laetatus sum in his quae dicta sunt mihi*, i agenollat va morir.

Després el Senyor és estat servit que jo tingui més en ell que no pas de son vivent, aconsellant-me en moltes coses. L'he vist moltes vegades amb grandíssima glòria. La primera vegada que em va aparèixer me va dir, amb altres moltes coses: *¡Benaurada penitència, que m'ha valgut un premi tan gran!*

Un any abans de la seva mort se'm va aparèixer estant absent, i vaig saber que se li acostava el morir, i l'hi vaig avisar, estant ell algunes llegendes lluny d'ací. Quan ell va expirar, se'm va aparèixer, i em va dir que se n'anava a reposar. Jo no vaig fer cabal de l'aparició, dient-ho a algunes persones, i al cap de vuit dies vingué la nova que ell era mort, o, més ben dit, havia començat a viure per sempre.

Heusaquí aquesta aspretat de vida acabada amb tan gran glòria. A mi em sembla que ell me consola molt més que no pas quan era al món. Una vegada me va dir el Senyor, que no li farien cap demanda en el seu nom, que Ell no l'escoltés. Moltes coses que jo li he encomanat que demani al Senyor les he vistes complides. ¡Déu ne sia lloat per sempre! Amén.

Mes quin cop de parlar que he fet pera moure-us a no estimar gens res d'aquest món, com si vós no ho sabéssiu, o no estiguéssiu ja determinat a deixar-ho tot, i encara no ho haguéssiu fet. Es que veig tanta perdició en el món, que baldament de dir-ho jo no en tregui més profit que cansar-me d'escriure-ho, m'és un descans, que tot això que dic va en contra meu. El Senyor me perdoni lo que jo en aquest punt l'he ofès, i vós també, que us faig enuig sense raó, talment com si jo volia que vós féssiu penitència de lo que jo hi vaig pecar.

CAPÍTOL XXVIII

EN QUÈ TRACTA LES GRANS MERCÈS QUE EL SENYOR LI VA FER I COM SE LI APAREGUÉ LA PRIMERA VEGADA, DECLARA QUÈ ÉS VISIÓ IMAGINÀRIA. DIU ELS GRANS EFECTES I SENYALS QUE DEIXA QUAN ÉS DE DÉU. ÉS UN CAPÍTOL MOLT PROFITÓS I MOLT DE NOTAR.

SUMARI. *Nostre Senyor comença a afavorir la Santa amb la visió de la seva Humanitat.—Jesucrist se li mostra gradualment.—Llum admirable en la qual se revela Nostre Senyor.—Majestat que l'acompanya.—Diferència entre les visions obrades del dimoni i les visions divines.—La imaginació no pot produir res que s'hi assemblí.—Persecucions de què la Santa es veu escomesa.*

Altrament, tornant al punt que ens ocupava, vaig passar alguns dies, pocs, molt seguidament amb aquesta visió que deia ¹: me feia tant de bé que jo no eixia d'oració; i fins tot lo que jo feia procurava que fos de manera, que no desplaqués a Aquell que jo veia clarament fer de testimoni. I encara que, de vegades, temia per lo molt que em deien, el temor me durava poc, per tal com el Senyor me dava assegurança. Estant jo un dia en oració, el Senyor va voler mostrar-me solament les mans: llur bellesa era tan gran que jo no ho sabia pas donar

¹ La Santa tracta de la visió esmentada en el capítol precedent, això és, de la *visió intel·lectual*, que es percibeix directament amb l'enteniment, a diferència de la *visió imaginària*, que es realisa en la fantasia, i de la *visió corporal*, percebuda per medi del sentits exteriors del cos.

entenent. Això em feu una gran temença, com qual-sevol novitat de tot favor sobrenatural que el Senyor me faci me la fa gran als començaments. Al cap de pocs dies vaig veure també aquella divina faç, que em sembla haver-me deixat del tot encisada. Jo no podia entendre per què el Senyor se'm mostrava tan a poc a poc, puix després m'havia de fer mercè que jo el veiés del tot; més endavant he entès que sa Majestat m'anava portant conforme a la meua feblesa natural. Sia Ell beneït per sempre, que tanta glòria aplegada una criatura tan baixa i miserable no l'hauria poguda sofrir, i com Ell això ho sabia, el piadós Senyor m'hi anava disposant.

Tal volta us semblarà que no hi calia gran esforç per veure unes mans i una faç tan bella. Es que els cossos glorificats, ho són tant, que la glòria que porta el veure una cosa de tan sobrenatural bellesa fa perdre l'esma; i així em feia tanta temor que tota em torbava i em commovia, si bé després restava amb certesa i assegurança, i amb tals efectes que aviat es perdia la temor.

Un dia de Sant Pau, essent a missa se'm va presentar tota sencera aquesta Humanitat sacratíssima, com se pinta després de la resurrecció, amb tanta bellesa i majestat com us vaig escriure particularment, quan m'ho vàreu molt manar. I prou greu que em sabia, que no se'n pot parlar sense que un es confongui; mes ja ho vaig dir lo millor que vaig saber, i així no hi ha per què tornar-ho a dir ara. Solament dic que, baldament no hi hagués altra cosa en el cel per adelitar la vista, sinó la gran bellesa dels cossos glorificats, és grandíssima glòria en especial veure l'Humanitat de Nostre Senyor Jesucrist. Puix, si ja ho és en aquest món, on sa Majestat se mostra conforme a lo que pot sofrir la nostra misèria, ¿què serà on se frueix plenament de tal bé? Aquesta visió, encara que és imaginària, mai la vaig veure amb els ulls corporals, ni cap altra tampoc, sinó amb els ulls de l'ànima.

Diuen els que ho saben millor que jo, que la visió passada és més perfecta que aquesta, i aquesta molt més que no pas les que es veuen amb els ulls corporals. Aquestes darreres diuen ells que són les més baixes i on més ilusions pot fer el dimoni, si bé jo aleshores no ho podia pas entendre, sinó que, posat que se'm feia aquesta mercè, jo desitjava que fos veient-la amb els ulls corporals, a fi que el confés no em digués que em passava pel magí. Altra-ment, després de passada la visió, m'esdevenia, tot seguit seguit, pensar-ho jo també, que m'ho havia tret del magí, i sentia d'haver-ho dit al confés, pensant si l'havia enganyat. Aquest era un altre plor: jo que me n'hi anava, i li deia. Ell me preguntava, si era que m'ho semblava, o si havia volgut enganyar. Jo li deia la veritat, que al meu parer no mentia ni tal havia pretès, ni per res del món hauria dit una cosa per altra. Ell, que prou ho sabia, procurava tranquil·litzar-me. Endemés, era tant lo que jo ho sentia de referir-li aquestes coses, que no sé com el dimoni me posava que jo ho havia de fingir per atormentar-me a mi mateixa.

Emperò el Senyor va anar tan depressa a fer-me aquesta mercè, i a declarar-me'n la veritat, que ben aviat se'm va llevar el dubte de si era una fantasia. Després estic veient la meua ximplea, que ni amb estar jo molts anys imaginant com afigurar-me cosa tan bella, no podria ni sabria, per tal com sobrepassa tot lo que aquí es pot imaginar fins la blancura sola i el resplendor.

No és resplendor que enlluerni, sinó una blancor suau, i un resplendor infús, que dóna un plaer grandíssim a la vista i no la cansa, com tampoc la claredat amb la qual se veu aquesta bellesa tan divina. Es una llum tan diferent de la d'aquest món, que la claredat del sol que veiem sembla tan desllustrada en comparança d'aquella llum i claredat que es representa a la vista, que després els ulls ja no es voldrien obrir. Hi va tanta diferència com de veure una aigua

molt clara que corre sobre cristall on el sol hi rellueix, a una altra aigua molt tèrbola, que, sota un gran nuvolat, corre sobre la terra. No és que es representi el sol, ni que la llum sembli com la del sol: sembla talment llum natural i la del sol una cosa artificial. Es una llum que no té nit, sinó que, com sempre és llum, no l'emboira res. Finalment és de tal mena que per gran intel·ligència que tingués una persona, en tots els dies de la seva vida no es podria figurar com és. I Déu la posa davant tant de sobte, que ni tan sols hi hauria temps per obrir els ulls si calia obrir-los; mes tant se val que estiguin oberts com tancats, quan el Senyor vol, que sense voler i tot se veu. No hi ha distracció que valgui, ni hi ha com poder resistir, cap esment ni diligència hi és bastant. Això jo ho tinc ben experimentat, com ho diré més endavant.

Lo que jo ara voldria explicar és la manera com el Senyor se mostra per aquestes visions. No dic pas que declararé de quina manera pot ésser el posar aquesta llum tan viva en el sentit interior i una imatge tan clara en l'enteniment, que sembla veraderament que Jesucrist està allí, que això pertoca als lletrats. El Senyor no ha volgut dar-me a entendre el com; i jo só tan ignorant i tan tardana d'enteniment, que si bé m'ho han volgut declarar força, encara no he acabat d'entendre el com. I això és cert, que, per més que us sembli ésser jo viva d'enteniment, no ho som pas, que en moltes coses ho he experimentat no comprendre més de lo que, com aquell qui diu, li posen a la boca. El meu confés s'espantava algunes vegades de les meves ignoràncies, i mai vaig entendre, ni tan sols ho desitjava, la manera com Déu va fer això, o va poder ésser, ni ho demanava, si bé, com he dit, de molts anys ençà tractava amb bons lletrats. Si una cosa era pecat o no, això prou; en lo demás no era menester més pera mi que pensar que Déu ho ha fet tot, i veia que no hi havia motiu d'espantar-me, sinó d'alabar-lo, que

les coses dificultoses més aviat me fan devoció, i mentre més ho són, més.

Diré, doncs, lo que he vist per experiència. El com ho fa el Senyor, vós ho direu millor, i declarareu tot lo que sia obscur i jo no sabré dir.

Bé em semblava en alguns casos que lo que jo veia era una imatge, mes no pas en molts altres, sinó que era el mateix Jesucrist: això segons la claredat amb la qual Ell era servit de mostrar-se'm. De vegades era d'una manera tan confosa, que em semblava una imatge, no pas com els dibuixos d'aquest món per molt perfets que sien, que n'he vistos molts de bons. Està fora de lloc el pensar que de cap manera té semblança l'una cosa amb l'altra. N'hi ha tan poca, com la que una persona viva té amb el seu retrat, que per ben tret que estigui, no pot ésser tan al natural, que tanmateix es veu ésser cosa morta. Mes, deixant això de banda, és una semblança que ací hi escau, i amb tota exactitut. No dic que sia una comparació, que les comparacions mai són tan exactes, sinó una veritat, que hi ha la diferència de lo viu a lo pintat, ni més ni menos. Que si és una imatge, és imatge viva; no un home mort, sinó Jesucrist vivent; i dóna a comprendre que és home i Déu; no tal com estava en el sepulcre, sinó tal com ne va eixir després de ressuscitat.

I a voltes ve amb tan gran majestat, que no hi ha qui pugui dubtar que és el Senyor, Ell mateix; en especial acabat de combregar, que ja sabem que Ell està allí, que la fe ens ho diu. Aleshores Ell es mostra tan senyor d'aquella posada, que l'ànima sembla tornada en no-rès i es veu consumir en Jesucrist. ¡Oh Jesús meu, qui pogués donar a comprendre la majestat amb què Vós us mostreu, i que Senyor de tot lo món i dels cels, i d'altres mil mons, i d'innombrables mons i cels que Vós podríeu crear; que prou entén l'ànima, segons la majestat amb què Vós us representeu, que tot això no compon res per un Senyor tal com sou Vós!

Aquí es veu clarament, Jesús meu, el poc poder de tots els dimonis en comparança del vostre, i com, aquell qui us tingui content, pot trepitjar tot l'infern. Aquí l'ànima veu la raó de témer que els dimonis tingueren quan Vós baixàreu als llims i la que varen tenir de desitjar altres mil inferns més baixos per fugir de tan gran majestat. I veig que Vós voleu donar a entendre a l'ànima quina majestat és tan gran, així com el poder que té aquesta sacratíssima Humanitat unida amb la Divinitat. Aquí un hom s'afigura bé lo que serà el dia del judici veure aquesta majestat d'aquest Rei, i veure'l amb rigor envers els dolents. Aquí és la verdadera humilitat que resta en l'ànima de veure la pròpia misèria, que no la pot ignorar; aquí és la confusió i el verdader penediment dels pecats, que fins veient l'ànima que el Senyor li mostra amor, ella no sap on posar-se, i així tota ella es va fonent. Dic que aquesta visió té una força tan grandíssima, quan el Senyor vol mostrar a l'ànima molta part de sa grandesa i majestat, que ningú la podria sostenir, si Déu no hi volia ajudar per manera molt sobrenatural deixant l'ànima posada en arrapament i èxtasi, on el fruïment li lleva la visió d'aquella divina presència. Es veritat que després s'oblida. Tan impresa resta aquella majestat i bellesa que és cosa de no poder-ho oblidar, si no és quan el Senyor vol que l'ànima pateixi una gran sequedat i solitud, de què parlaré més endavant; que aleshores fins de Déu sembla que ella s'oblida.

L'ànima es troba tota una altra, sempre embaïllada: li sembla que li comença de nou un viu amor de Déu, en un grau molt alt, al meu parer. Que si bé la visió passada que representa a Déu sense imatge, és més pujada; emperò per guardar-ne la memòria conforme a la nostra flaqueza, per tenir-hi ben ocupat el pensament, és una gran cosa el seguir representada i posada en la imaginació tan divina presència. I aquestes dues maneres de visió quasibé

sempre vénen plegades; i fins és en aquesta forma que hi vénen, que mentre amb els ulls de l'ànima es veu la excel·lència i bellesa i glòria de la santíssima Humanitat, per aquesta altra manera que ja està dita, se'ns dóna a entendre com Jesucrist és Déu, i poderós, i que tot ho pot, i tot ho mana, i tot ho governa, i el seu amor tot ho omple.

Es moltíssim d'estimar aquesta visió, i sense perill, al meu parer, per tal com en els efectes se coneix que aquí el dimoni no té força. Ell me sembla que tres o quatre vegades m'ha volgut representar d'aquesta manera al Senyor, en representació falsa: pren la forma corporal, mes no la pot contrafer amb la glòria que té quan és cosa de Déu. El dimoni fa representacions per desfer la verdadera visió que l'ànima ha vista: mes l'ànima ho resisteix, i s'esparvera, i s'enutja, i es neguiteja; que perd la devoció i gust que abans tenia, i es troba sense cap oració. Com he dit, això em va passar als començaments tres o quatre vegades. Es una cosa tan diferentíssima, que fins una persona que hagi tingut solament oració de quietut, jo crec que se n'adonarà pels efectes que tinc dits tractant de les paraules interiors. Es una cosa molt oviradora, i si un ànima no es vol deixar enganyar, no crec pas que el dimoni l'enganyarà, si ella procedeix amb humilitat i senzillesa. Aquell qui hagi tinguda una verdadera visió de Déu, quasibé tantost ho sent; que si bé comença amb plaer i suavitat, l'ànima ho rebutja de si. Altrament, al meu parer, fins el plaer ne deu ésser diferent, i no té aparença d'amor pura i casta: molt aviat dóna entenent qui és. Així que, on hi ha experiència, al meu parer, el dimoni no podrà fer mal.

Endemés, és impossible de tota impossibilitat que això sia obra de la imaginació; és totalment fora de camí, que solament la bellesa i blancor d'una mà és sobre tota la nostra imaginació. Doncs, que sense recordar-nos-en ni haver-ho mai pensat, en un punt vegem presents coses que en molt de temps no hau-

rien pogut conjuminar-se amb la imaginació — per anar, com he dit, molt més alt de lo que nosaltres podem comprendre — és una cosa impossible. I si en això hi podem fer res, encara es veuria clarament la diferència per això altre que ara diré. Que si aquesta representació fos obra de l'enteniment, sobre que no faria les grans operacions que això fa, ni cap tampoc, fóra com aquell que volgués fer que dorm i s'està despert, per no ésser-li encara vinguda la son: ell, com que, si en té necessitat o flaqueja en el cap, la desitja, fa les seves diligències per endormiscarse, i de vegades sembla treure'n alguna cosa, mes si no és son de debó, no el refarà ni li reforçarà el cap, ans a voltes el deixarà amb més defallença. Així passaria aquí en partida, que l'ànima es trobaria amb defalliment, no pas retornada i forta, sinó retuda i despagada. Al contrari, quan la visió és de Déu, és cosa de no dir la riquesa que deixa; fins al cos dóna salut i el deixa aconhortat.

Aquesta raó amb altres donava jo quan me deien — i fou molts camins — que aquestes visions venien del dimoni, i que jo me les treia del magí. Jo posava comparacions com podia i el Senyor me dava entenent: mes tot era de poc profit, que com hi havia persones molt santes en aquesta ciutat, i jo en comparança d'elles era una perdició, i Déu no els duia per aquest camí, tot seguit eren a témer; que els meus pecats sembla que ho feien, que la cosa anava rodant de l'un a l'altre, de manera que ho venien a saber, sense dir-ho jo sinó al meu confés o a qui ell me manava.

Una vegada jo els vaig dir als que això em deien, que si ells me diguessin que una persona a qui jo acabava de parlar i la coneixia molt, que no era ella, sinó que jo m'ho treia del magí, i ells ho sabien del cert, que sens dubte jo els creuria més que no pas lo que havia vist. Mes si aquesta persona em deixava algunes joies i em restaven en les mans com a penyores de molta amor, i que d'abans

jo no en tenia cap, i de pobra me veia rica, que jo no ho podria creure encara que volgués. Ara, aquestes joies jo els les podria mostrar, per tal com tots els que em coneixien veien clarament estar la meva ànima transformada, i així ho deia el meu confés; que era molt gran la diferència en totes les coses, i gens dissimulada, sinó molt manifesta als ulls de tots. Que tan dolenta com jo era d'abans, no podia creure que, si el dimoni feia això per enganyar-me i dur-me a l'infern, prengués ell un medi tan contrari com era llevar-me els vicis, i posar virtuts i fortalesa; que jo veia clar amb aquestes coses tornar-me de cop una altra.

Endemés, el meu confés, que era un pare ben sant de la Companyia de Jesús ¹, responia això mateix, segons jo vaig saber. Era molt discret i de gran humilitat, i aquesta humilitat tan gran me va ocasionar prous treballs; que, tot i essent de molta oració i lletrat, no es fiava de si mateix, com el Senyor no el portava per aquest camí. De treballs per mi ne passà de ben grans, de moltes maneres. Vaig saber que li deien de guardar-se de mi, que no l'enganyés el dimoni, si em creia en alguna cosa de lo que jo li deia: li posaven exemples d'altres persones. Tot això me feia molt neguit. Jo temia que no hi havia d'haver amb qui confessar-me, sinó que tots havien de fugir de mi: no feia sinó plorar.

Fou una providència de Déu voler aquest pare seguir i escoltar-me, que, tan gran servent de Déu com ell era, a tot se fóra posat per amor seva; i així ell me deia que jo no ofengués a Déu, ni em decantés de lo que ell me deia, que no tingués por que Ell me faltés: sempre m'animava aquest pare i m'assossegava. Sempre m'encomanava que res li callés: jo així ho feia. Ell me deia que si jo ho feia, mal que les visions fossin cosa del dimoni, no em faria dany, ans el Senyor ne treuria bé del mal que l'ene-

¹ El P. Baltasar Álvarez.

mic volia fer a la meua ànima: ell procurava perfeccionar-la en tot lo que ell podia. En tanta temença com jo estava, l'obeïa en tot, si bé imperfectament, que prou va sofrir ell amb mi tres anys i més que em va confessar, en mig d'aquests treballs; puix en les grans persecucions que jo vaig tenir i en forces coses en què el Senyor permetia que em jutgessin malament, i moltes estant jo sense culpa, amb tot venien a ell, i ell era inculpat per causa meua, estant sense cap culpa.

Si ell no hagués tinguda tanta santedat i el Senyor que l'animava, fóra impossible el poder sofrir tant, que d'una banda ell havia de respondre als que els semblava que jo anava perduda i no el creien; i d'altra, m'havia d'assossegat a mi i de curar la por que jo tenia posant-me'n de més gran. Sobre això li calia assegurar-me; que a cada visió, si era cosa nova, Déu permetia que se me'n seguíssin grans temors. Tot me provenia d'ésser jo tan pecadora i d'haver-ho sigut. Ell m'aconsolava amb molta pietat, i si ell s'hagués cregut, jo no hauria tant sofert; que Déu li dava a entendre la veritat en tot, que el mateix sagrament de la penitència li donava llum, segons jo crec.

Aquells servents de Déu que sentien inquietuts sobre mi, me tractaven molt. Jo parlava descuidadament d'algunes coses, i ells les prenen en diferent intenció que la meua. A un d'ells li tenia jo gran voluntat, per tal com la meua ànima li devia infinitament i ell era molt sant: jo tenia un sentiment infinit de veure que ell no m'entenia, i ell desitjava una cosa gran el meu aprofitament i que el Senyor me donés llum. Altrament, lo que jo deia, sense parar-m'hi, els semblava de poca humilitat. En veure'm ells alguna falta, que en veurién moltes, seguidament era tot condemnat. Ells me preguntaven algunes coses: jo hi responia planament i amb senzillesa. Aviat ells eren de parer que jo els volia ensenyar, i que em tenia per sàbia. Tot això anava

al meu confés, que certament ells desitjaven el meu profit: ell, cop de reptar-me.

Això va durar força temps d'estar jo afligida de moltes bandes, i amb les mercès que el Senyor me feia, tot ho passava. Això ho dic per tal que s'entengui quin treball és tan gran el no haver-hi qui tingui experiència en aquest camí espiritual, que si el Senyor no m'hagués tant afavorida, no sé pas què fóra estat de mi. Prou coses hi havia per llevar-me el seny, i algunes vegades me veia en passos que no sabia què fer sinó alçar els ulls al Senyor: que contradicció de bons a una pobra dona miserable i frèvol i temorosa com jo, de dir-ho no sembla res, mes amb tot i haver jo passat en la vida treballs grandíssims, aquest és un dels més grans. Plàcia al Senyor que jo hi hagi servit un poc a sa Majestat, que bén certa estic que el servien aquells qui em condemnaven i argüien, que tot era pel meu gran bé.

CAPÍTOL XXIX

PROSSEGUEIX EN LO COMENÇAT, I ELLA DIU ALGUNES MERCÈS GRANS QUE EL SENYOR LI FEU, I LES COSES QUE SA MAJESTAT LI DEIA PER ASSEGURAR-LA I A FI QUE ELLA RESPONGUÉS ALS QUE LA CONTRADEIEN.

SUMARI. *La Santa dóna més detalls sobre aquestes visions. — Nostre Senyor li dóna assegurança en mig de les penes que l'escometen. — Li manen que resisteixi amb menyspreu a les visions que se li presenten. — La seva obediència i les seves angúnies. — Incendi que es produeix en son cor. — Ferides d'amor que ella reb. — Veu un àngel travessar-li el cor amb un dard encès.*

Molt me só eixida del meu propòsit, puix tractava de dir les causes que hi ha per veure que això no és imaginació; que ¿com podríem representar amb estudi l'Humanitat de Jesucrist i ordenar amb la imaginació la seva gran bellesa? I no en calia poc de temps, si havia de tenir-hi alguna retirança. Bé podrà un hom representar-la davant de la seva imaginació i estar-la mirant alguna estona, i la fesomia que té i la blancor, i a poc a poc anar-la perfeccionant més, i encomanant a la memòria aital imatge. Això ¿qui ho llevarà? essent obra de l'enteniment com és. Mes en la visió de què ara tractem no hi ha cap medi de fer aital cosa, sinó que ho hem de mirar quan el Senyor ho vol representar, i com Ell vol, i lo que Ell vol. I no hi ha treure ni posar, ni manera per això, per més que hi fem, ni pera veure-ho quan

volem, ni pera deixar-ho de veure: si es vol mirar alguna cosa en particular, tantost Jesucrist desapareix.

Me va durar per espai de dos anys i mig, que Déu me feia molt ordinàriament aquesta mercè. Farà més de tres anys que tan seguida me la va treure d'aquesta manera, amb una altra cosa més pujada, com tal volta diré després, i amb veure que Ell m'estava parlant, i jo mirant aquella gran bellesa, i la suavitat amb què Ell parla aquelles paraules per aquella bellíssima i divina boca, i d'altres vegades amb rigor. Jo desitjava extremadament saber el color dels seus ulls, o de quina alçada era, a fi de saber-ho dir: mai he merescut veure-ho, ni em basta de procurar-ho, ans se'm perd la visió totalment. Prou que algunes vegades veig mirar-me Ell amb pietat; mes té tanta força aquesta vista, que l'ànima no la pot sofrir, i es troba en tan pujat arrapament que, per fruir d'Ell més del tot, ella perd aquesta bella vista.

Així que aquí no és cosa de nosaltres voler ni no voler. Se veu clarament que el Senyor vol que no hi hagi sinó humilitat i confusió, i pendre allò que ens donin, i lloar a qui ens ho dóna. Això és en totes les visions, sense llevar-ne cap, que ni per veure més ni menos, res s'hi pot fer, ni la nostra diligència fa ni desfà. El Senyor vol que vegem molt clarament no ésser aquesta obra nostra, sinó de sa Majestat; per tal que molt menos poguem tenir supèrbia, ans ens fa estar humils i temorosos, veient que així com el Senyor ens lleva el poder de veure lo que volem, ens pot llevar aquestes mercès i la gràcia, i restar perduts del tot, i que sempre anem amb por mentre vivim en aquest desterro.

El Senyor se'm mostrava quasibé sempre ressuscitat, i en l'Hòstia Santa lo mateix; si no eren algunes vegades per esforçar-me, si jo estava en tribulació, que em mostrava les llagues, algunes vegades en la creu i en l'hort; i poques amb la corona

d'espines; i portant la creu també algunes vegades: com he dit, segons més necessitats i les d'altres persones; mes sempre amb el seu cos glorificat.

Forces afronts i treballs he passat en dir-ho, i forces temors, i forces persecucions. Tan cert els semblava que jo tenia el dimoni, que algunes persones me volien exorcisar. A mi, d'això poc se me'n dava; mes jo ho sentia quan veia que els confessors temien de confessar-me, o quan jo sabia que els deien alguna cosa. Amb tot, mai podia saber-me greu d'haver vistes aquestes visions celestials, i per tots els béns i delits del món no n'hauria deixada una de sola. Jo ho tenia sempre per gran mercè del Senyor, i em sembla un tresor grandíssim, i el mateix Senyor moltes vegades me'n dava assegurança. Jo veia que creixia moltíssim l'amor que li tenia; anava a Ell a clamar-me de tots aquests treballs; sempre eixia consolada de l'oració i amb noves forces. Als qui em feien oposició jo no els gosava contradir, que jo veia ésser tot pitjor, que els semblava poca humilitat. Jo ho tractava amb el meu confés: ell sempre m'aconsolava molt, quan me veia atribulada.

Com el nombre de visions va anar creixent, un d'aquells qui d'abans me feia bé, que jo em confessava amb ell algunes vegades que el pare ministre no podia, va començar a dir que les visions venien clarament del dimoni. Posat que no hi havia medi de resistir, em manen que em senyi sempre que vegi alguna visió, i que li faci la figa, que tingués per cert ésser obra del dimoni, i així ell no vindria; i que no tingués por, que Déu em guardaria i m'ho llevaria.

Això em feia a mi gran pena; puix com jo no podia creure sinó que les visions venien de part de Déu, era per mi una cosa terrible; i, com he dit, tampoc podia desitjar que em fossin llevades: mes feia tanmateix lo que em manaven. Jo suplicava molt a Déu que em deslliurés d'ésser enganyada — és cosa que jo sempre feia, i amb forces llàgrimes,—

i també ho demanava a Sant Pere i a Sant Pau, que el Senyor me va dir, com fou la primera vegada que se'm va aparèixer en llur festa¹, que ells me guardarien de ser-ho: i així jo els veia moltes vegades molt clarament al costat esquerre, si bé no amb visió imaginària. Aquests gloriosos sants eren molt de la meua devoció.

Això de fer-hi la figa m'era motiu de grandíssima pena, quan jo veia aquesta visió del Senyor. Que quan jo el veia present, mal que em fessin peces, no hauria pogut creure ésser cosa del dimoni, i així era pera mi una mena de penitència gran; i per no haver-me de senyar tantes vegades, prenia una creu en la mà. Això ho feia quasibé sempre; la figa no tan seguit, que em sabia molt greu. Me venien en record les injúries que li havien fetes els jueus, i jo li suplicava que em perdonés; puix jo ho feia per obeir al que tenia al seu lloc, i que no em culpés per tal com era cosa dels ministres que Ell tenia posats en la seva Iglésia. Ell me deia que d'això no en fes cabal, que jo feia bé d'obeir; mes que Ell faria que la veritat fos entesa. Quan me privaven l'oració me va semblar que Ell n'estava irat. Me va dir que els digués que allò ja era tirania, i em dava raons per tal que jo entengués que les visions no venien de part del dimoni: ne diré alguna més endavant.

Una vegada, tenint jo la creu en la mà, que la portava en uns rosaris, Ell me la prengué en la seva mà, i quan me la va tornar a dar era de quatre pedres grans, molt més precioses que diamants, sens comparació, que quasibé no n'hi ha, segons es veu, cosa sobrenatural — el diamant sembla cosa contrafeta i imperfecta — de les pedres precioses que es veuen a l'altra vida. Aquesta creu tenia les cinc llagues de bellíssima forma. El Senyor me va dir que d'aquí avant la veuria així, i talment m'esdevenia

¹ Veieu, si us plau, els capítols XXVII i XXVIII.

que jo no veia la fusta de què era, sinó aquestes pedres; mes no ho veia ningú més fora de mi.

Quan començaren a manar-me que fes aquestes provatures i resistís, el creiximent de les mercès era molt més gran. Ni volent-me distreure, eixia mai d'oració; fins dormint me semblava que hi era, que aleshores era el créixer l'amor, i els clams que jo feia al Senyor, i el no poder-ho sofrir ni ser-me possible deixar de pensar en Ell, per bé que jo ho volia i més ho procurava. Amb tot jo obeïa tot lo que podia, mes en això podia poc o res, i el Senyor mai me llevà l'obeir; mes encara que em deia que ho fes, d'altra part me dava assegurança, i m'ensenyava lo que havia de respondre, tal com ara ho fa, i dava'm raons tan bastants, que m'asseguraven totalment.

Al cap de poc temps sa Majestat començà, com m'ho tenia promès, a senyalar més que era Ell, creixent en mi un amor de Déu tan gran, que jo no sabia qui me'l posava, per tal com era molt sobrenatural, i jo no el procurava. Jo em sentia morir del desig de veure Déu, i jo no sabia on havia de cercar aquesta vida, si no era amb la mort. Me venien uns grans abrivaments d'aquest amor, que, baldament no fossin tan insofribles com els que ja he dit una altra vegada ¹, ni de tanta valor, jo no sabia pas què fer-me; per tal com res me satisfesia, ni cabia en mi, sinó que veritablement me semblava que se m'arrencava l'ànima. ¡Oh sobiran artífici del Senyor, de quin enginy tan delicat usàveu amb la vostra esclava miserable! Vós us amagàveu de mi i m'estrenyíeu amb la vostra amor, amb una mort tan deliciosa, que l'ànima mai ne voldria eixir.

Qui no n'hagi passat d'abrivaments tan grans és impossible que ho pugui entendre, que no és pas inquietut del pit; ni unes devocions que solen venir moltes vegades, que semblen ofegar l'esperit, i han

¹ Capítol XX.

d'esclatar fora. Aquesta és l'oració més baixa, i cal evitar aquests deficiències fent de retenir-los suaument i d'aquietar l'ànima. Això és com uns infants que tenen un plorar deficiències que semblen anar-se a ofegar, i amb beure que els donin, se'ls estronca aquell excés de sentiment. Així aquí, cal que salti la raó a tirar la brida, que podria ésser que el mateix natural hi ajudés. Que ella giri el pensament a témer que no tot allò és perfect, ans en bona part pot ésser obra dels sentits, i faci callar aquest infant amb un afalag d'amor que el mogui a amar per via suau, i no a cops de puny, com aquell qui diu. Aquest amor cal recollir-lo interiorment i no assemblar-se a una olla que massa bull de posar-hi la llenya sense discreció, que tota sobrixi, ans és cosa de moderar el motiu que s'havia pres per encendre aquest foc, i procurar d'atuir-ne la flama amb llàgrimes suaus i no pas coentes que ho són les d'aquests sentiments, i fan molt de mal. Jo en vaig tenir algunes vegades als principis, i em deixaven el cap fet malbé i l'esperit retut de manera, que fins al cap d'un dia, i més i tot, no estava per tornar a l'oració. Així que hi cal força discreció als començaments, a fi que tot vagi amb suavitat i l'esperit aprengui a obrar interiorment: lo exterior un hom cuidi molt d'evitar-ho.

Aquests altres abrivaments són diferentíssims. Nosaltres no hi som a posar-hi la llenya, sinó que sembla que, el foc ja fet, de sobte ens tiren dins a fi que ens cremem. L'ànima no procura que li dolgui aquesta plaga de l'absència del Senyor. sinó que de vegades claven una sageta en lo més viu de les entranyes i del cor, que l'ànima no sap lo que té ni lo que vol. Ella prou entén que vol Déu, i que la sageta semblava portar herba per avorir-se a si mateix per amor d'aquest Senyor, i ella perdria de bona gana la vida per Ell. No es pot ponderar ni expressar la manera amb què Déu fereix l'ànima i la grandíssima pena que li dona, fins a llevar-li la concièn-

cia de si; mes és una pena tan delitosa que no hi ha plaer en la vida que doni més contentació. Sempre voldria l'ànima, com he dit, estar-se morint d'aquest mal.

Aquesta pena i glòria aplegades me tenien fora de seny, que jo no podia pas entendre com allò podia ésser. ¡Oh, quina vista la d'una ànima ferida! I dic que ella es troba de manera, que es pot dir ferida per una causa tan excelent, i ella veu clarament que ella no fou el motiu per on tal amor li va venir, sinó que del grandíssim amor que el Senyor li porta, sembla que li caigué de sobte aquella centella que la té tota encesa. ¡Oh quantes vegades, quan jo estic així, me recordo d'aquell vers de David: *Tal com el cérvol sospira vers les deus d'aigua*¹, que em sembla complir-se al peu de la lletra en mi!

Quan això no escomet amb tanta força, sembla que s'aplaca un poc amb algunes penitències, al menos l'ànima hi cerca algun remei, que ella no sap què fer, i tals penitències no se senten més, ni fa més pena el vessar sang, que si el cos estava mort. L'ànima cerca vies i maneres pera fer alguna cosa que senti per amor de Déu; mes el primer dolor és tan gran, que jo no sé pas quin torment corporal el llevaria. Com el remei no és allí, aquestes medicines són ben baixes per un mal tan pujat; algun tant s'aplaca i passa un poc amb això, demanant a Déu que li doni remei pel seu mal i no en veu d'altre sinó la mort, que amb aquesta es pensa fruir totalment del seu Bé. D'altres vegades és tan forta l'escomesa, que no es pot fer això ni altra cosa, puix desballesta tot el cos, sense poder moure peus ni braços; ans si un està dret s'asseu com a cosa eixida de seny, que no pot ni respirar, solament fa uns planys, no forts, que no podria, mes ho són en el sentiment.

¹ Tal com el cérvol sospira vers les deus d'aigua, així la meva ànima sospira, oh Déu, envers Vós. (Salm XLI, 2.)

En tal estat el Senyor ha volgut que ho veiés algunes vegades aquesta visió: veia un àngel aprop meu vers el costat esquerre en forma corporal, com no els solo veure sinó per meravella. Que si bé moltes vegades se'm representen àngels, és veient-los tan solament com en la visió passada que vaig dir de primer. En la visió present el Senyor va voler que jo ho veiés així: l'àngel no era gran, sinó petit, molt bell, la faç tan encesa que bé seria dels àngels més sobirans que semblen abraçar-se tots. Deuen ésser els que en diuen Querubins, que els noms no me'ls diuen pas; mes prou veig que en el cel hi ha tanta diferència d'uns àngels a uns altres, i dels altres ells amb ells, que no ho sabria dir. Jo li veia a les mans un dard d'or llarg, i a la punta del ferro me semblava tenir un poc de foc. Aquest dard me semblava algunes vegades clavar-me ell al cor, i que m'arribava a les entranyes: al treure'l me semblava que se les enduia, i em deixava tota abrandida en gran amor de Déu. El dolor era tan gran que em feia fer aquells planys; i tan fora mida la suavitat que aquest grandíssim dolor me posa, que no hi ha com desitjar que se'm tregui, ni l'ànima s'acontenta amb menys de Déu. No és dolor corporal sinó espiritual, si bé el cos no deixa de participar-ne un poc i fins molt i tot. Es un festeig tan suau el que passa entre l'ànima i Déu, que jo suplico a sa bondat que ho faci tastar a qui pensi que jo dic mentida.

Els dies que això durava, jo em trobava com embadalida; no hauria volgut veure, ni parlar, sinó abraçar-me amb la meva pena, que pera mi era una major glòria que totes les que hi ha en tot lo creat. Això ho tenia algunes vegades, quan el Senyor va voler que em vinguessin aquests arrapaments tan grans, que, fins estant entre la gent, jo no els podia resistir, sinó que es començaren a fer públics amb gran pena meva. D'ençà que els tinc, no sento tant aquesta pena, sinó la que abans vaig dir en una altra

part, no em recordo en quin capítol ¹; altrament, en començant aquesta pena que ara dic, sembla que el Senyor arrapa l'ànima i la posa en èxtasi, i així no hi ha lloc de tenir pena ni de patir, per tal com aviat ve el fruit. Sia Ell beneït per sempre, que tantes mercès fa a qui tan malament correspon a tan grans beneficis.

¹ Capítol XX.

CAPÍTOL XXX

TORNA A CONTAR EL DISCURS DE LA SEVA VIDA I COM EL SENYOR VA REMEIAR MOLTS DELS SEUS TREBALLS, FENT VENIR A LA CIUTAT ON ELLA ERA, EL SANT BARÓ FRA PERE D'ALCÀNTARA, DE L'ORDE DEL GLORIÓS SANT FRANCESC. TRACTA DE GRANS TENTACIONS I TREBALLS INTERIORS QUE DE VEGADES ELLA PASSAVA.

SUMARI. Teresa comunica per primera vegada amb Sant Pere d'Alcàntara, el qual li declara que ses visions són de Déu. — El Sant parla en favor d'ella a aquells que li eren contraris. — Ell la deixa tranquil·la i aconsolada. — Declaració de certes tentacions amb les quals el dimoni procura torbar les ànimes. — Efectes produïts per l'amor de Déu en les persones enceses en aquest amor.

Altrament, veient jo lo poc o res que jo podia fer per no tenir aquests abrivaments tan grans, també temia de tenir-los; que jo no podia entendre com pena i contentació podien estar aplegades. Que pena corporal i goig espiritual jo ja sabia que en podien estar; emperò una pena espiritual tan forà mida i amb tan grandíssima contentació, això em tenia esmaperduda. Jo encara no parava de procurar resistir, mes podia tan poc que algunes vegades m'hi cansava. Cercava amparança en la creu i em volia defensar del que amb ella a tots ens va amparar. Jo veia que ningú m'entenia, que això molt clarament ho penetrava; mes jo no gosava

dir-ho sinó al meu confès, que això fora estat dir ben de veritat que jo no tenia humilitat.

El Senyor va ésser servit de remeiar gran part del meu treball, i aleshores tot sencer, portant a aquesta ciutat el bon Fra Pere d'Alcàntara, del qual ja n'he fet esment, i ne vaig dir alguna cosa de la seva penitència; que entre altres coses me certificaren que havia dut vint anys arreu cilici de llauna. Es autor d'uns llibres petits d'oració en romanç, que ara corren molt, que, com a qui l'havia ben exercitada, va escriure força profitosament per aquells que en tenen. Ell va guardar la primera regla del benaventurat Sant Francesc amb tota rigor, i les altres coses que allí d'alguna manera vaig esmentar ¹.

Endemés aquella viuda, serventa de Déu, que he dit, i amiga meva ², va saber que estava aquí aquest tan gran baró. Ella sabia la meva necessitat per tal com ella era testimoni de les meves afliccions, i m'aconsolava força, que era tanta la seva fe, que no podia creure sinó que era esperit de Déu el que la gran majoria deien que era del dimoni; i com ella és persona de prou bon enteniment i de molt secret, i ben afavorida de Déu en l'oració, sa Majestat va voler donar-li llum en lo que els lletrats ignoraven. Els meus confessos me daven llicència que jo li fes part d'algunes coses, que hi havia prou motius de fer-ho. A voltes ella participava de les mercès que el Senyor me feia, amb avisaments ben profitosos per la seva ànima.

Doncs, en saber ella l'arribada de Fra Pere, a fi que hi pogués tractar més fàcilment, sens dir-me'n ella res, va obtenir llicència del meu Provincial, per tal que jo estigués vuit dies a casa d'ella, i allí i en algunes iglésies és on jo vaig parlar sovint amb aquest sant home, aquesta primera vegada que ell va ésser en aquesta ciutat, que després en diversos

¹ Capítol XXVII.

² Donya Guiomar d'Ulloa

temps l'he tractat molt. Aleshores jo li vaig donar compte, en suma, de la meua vida i manera de procedir en l'oració, amb la major claredat que jo vaig saber; que això ho he tingut sempre, de tractar amb tota claredat i veritat amb aquells a qui comunico la meua ànima, fins els primers moviments voldria jo que els fossin patents, i en les coses més dubtoses i de sospita, jo els argüia amb raons en contra meu, així que sense falsedat i encobriment li vaig manifestar l'ànima meua.

Quasibé de bell principi vaig veure que ell m'entenia per experiència, que era tot lo que a mi em feia menester; que aleshores jo no m'hi sabia entendre com ara a saber-ho explicar, que Déu m'ho ha dat després això de saber entendre i dir les mercès que sa Majestat me fa, i calia que ho hagués experimentat en si mateix aquell que del tot m'entengués i declarés lo que era. Ell me va dar grandíssima llum, que al menos en les visions que no eren imaginàries jo no podia entendre què podia ésser, i em semblava que en les que jo veia amb els ulls de l'ànima tampoc entenia com podien ésser; que, com he dit, solament les que es veuen amb als ulls corporals eren de les que, al meu parer, calia fer-ne cas, i d'aquestes no en tenia.

Aquest sant home en tot me va donar llum, i m'ho va declarar, i digué que no tingués pena, sinó que fes lloances a Déu, i estigués tan certa que aquestes visions eren obra seva, que, llevat lo que és de fe, no podia haver-hi cosa més verdadera, ni que jo tant pogués creure. I ell s'aconsolava molt amb mi, i em feia tot favor i mercè, i d'aquí avant sempre s'interessà molt per mi, i em feia part dels seus afers i de les seves empreses. I com ell me veia amb els desigs que ell ja posseïa per obra, que aquests el Senyor me'ls dava molt determinats, i com ell me veia amb tan gran cor, li agradava de tractar amb mi; que per aquell que el Senyor ha pujat a l'estament de la seva ànima, no hi ha plaer ni

consolació igual a trobar-se amb tal persona, a qui li sembla que el Senyor n'hi ha donat començaments; que aleshores jo no devia tenir molt més, al meu parer, i plàcia al Senyor que jo ara ho tingui.

Ell me va tenir una compassió grandíssima. Me va dir que jo havia sofert un dels treballs més grans del món, que és contradicció de gent de bé, i que encara me n'esperava força, que jo sempre tenia necessitat, i en aquesta ciutat no hi havia qui m'entengués, mes que ell parlaria amb el meu confés, i a un dels que em daven més pena, que era aquell cavaller casat, que vaig dir. És que ell, com a qui em tenia major voluntat, me feia tota la guerra, i és una ànima temerosa i santa, i com que feia poc que ell m'havia vista tan miserable, no acabava d'assegurar-se.

Aquell sant baró ho va fer de parlar amb tots dos, i els va donar causes i raons a fi que ells s'asseguressin i no m'inquietessin més. El confés poca cosa havia de menester; mes al cavaller era tant lo que li en calia, que encara no n'hi hagué prou del tot, mes fou part per no posar-me ell tanta por.

Fra Pere d'Alcàntara i jo ens convinguérem que jo li escriuria lo que em passés d'aquí avant, i d'encomanar-nos molt a Déu; que era tanta la seva humilitat que ell feia algun cabal de les oracions de aquesta miserable, amb prou confusió meva. Ell me va deixar amb grandíssim conhort i alegria, encomanant-me que tingués l'oració amb assegurança, i que no dubtés que Déu obrava en mi; i d'allò que en tingués algun dubte, i, per més seguretat, de tot, que en fes part al confés, i amb això visqués segura.

Emperò jo no podia tenir aquesta total assegurança per tal com el Senyor me menava per la via de témer, com és ara, creient que era cosa del dimoni quan me deien que ho era. Així que temor ni seguretat, ningú podia fer que jo els tingués de manera que jo pogués donar més crèdit a ell, del que el Senyor posava en la meva ànima. Així que, si bé

aquest sant home me va aconsolar i aquietar, jo no li vaig donar prou crèdit pera restar totalment sense temor, en especial quan el Senyor me deixava en els treballs d'ànima que ara diré; amb tot, vaig trobar-me, com he dit, molt aconhortada: no em cansava de fer-ne gràcies a Déu i al meu gloriós pare sant Josep; que em va semblar haver-me'l ell portat, que Fra Pere era Comissari general de la Custòdia de Sant Josep, i jo m'encomanava molt a aquest sant Patriarca i a Nostra Senyora. Algunes vegades em passava, i fins ara em passa, encara que no tantes, estar jo amb tan grandíssims treballs d'ànima i a l'ensem amb torments i dolors de cos, de mals tan greus, que jo no em podia valer. D'altres vegades jo tenia mals corporals més greus, i com no tenia els de l'ànima, els passava amb molta alegria; mes quan eren tots aplegats, era un treball tan gran que em posava en moltíssima estretura. Totes les merces que el Senyor m'havia fetes se m'oblidaven; solament me'n restava una memòria, com de cosa somiada, per donar pena; que l'enteniment se m'obscurcïa de manera, que em feia caure en mil dubtes i sospites, semblant-me que jo no ho havia sabut entendre i que tal volta era fantasia meva, i que bastava que jo visqués enganyada, sense jo enganyar a la gent de bé. Tan dolenta me sentia jo, que tots els mals i heretgies que en nostres temps se són llevades, me semblaven ésser vingudes pels meus pecats.

Aquesta és una humilitat falsa que el dimoni inventava per llevar-me la pau i provar d'empènyer l'ànima a la desesperació. Tanta és l'experiència que tinc que això és cosa del dimoni, que com ell ja veu que jo l'entenc, no m'hi dóna torment tantes vegades com solia. Se veu clar ésser cosa d'ell en la inquietut i torbació amb què això comença; i lo esvalotada que té l'ànima tot lo que dura, i l'obscuritat i aflicció que ell hi posa, i la sequedat i mala disposició que ella sent per l'oració, i per res que de bé sia.

Sembla que un té l'ànima ofegada i el cos lligat a fi que ella no serveixi per res. En cambi l'humilitat verdadera — baldament l'ànima es té per miserable i fa pena veure lo que som, i fem grans ponderacions de la nostra malesa, tan grans com les que deia, i se senten de veritat — no ve amb remor, ni inquieta l'ànima, ni l'obscoreix, ni li dóna sequedat, sinó la recrea, i és tota al revés, amb quietut, amb suavitat, amb llum. La pena que hi ha per altra part aconhorta, veient quina mercè tan gran li fa Déu, que l'ànima tingui aquella pena, i lo ben esmerçada que està. L'ànima sent lo que va ofendre a Déu; mes, d'altra part, se troba eixamplada per sa misericòrdia: l'ànima té llum per confondre's a si mateixa, i lloa sa Majestat per haver-la tant sofert.

En aqueixa altra humilitat posada del dimoni, no hi ha llum per cap bé, sembla que Déu ho passa tot a foc i a sang: a l'ànima se li representa la justícia, i si bé ella té fe que hi ha misericòrdia — que el dimoni no pot tant que l'hi faci perdre — és de manera que no en treu consolació, ans el posar esment en tanta misericòrdia l'indueix a major torment, per semblar-li que d'aquí li venien majors obligacions.

Aquest enginy del dimoni és un dels més penals i subtils i encoberts que jo li he conegut, i així el meu desig és d'avisar-vos a fi que, si ell us tenta per aquí, tingueu alguna llum i ho conegueu, si ell us deixa l'enteniment en disposició de conèixer-ho: que no penseu pas que hi fan res les lletres i el saber, que, si bé jo de tot això n'estic sense, després de passada la tentació veig clarament que és una follia el pensar-ho. Lo que tinc entès és que el Senyor ho vol i permet, i dóna llicència al dimoni, com li en va dar per tentar a Job, si bé a mi, com a miserable, no és amb aquell rigor.

Es cosa de què en tinc experiència, i me'n recordo d'una vegada, dos dies abans de Corpus Christi, festa de què jo só devota, si bé no tant com

és de raó. Aquesta vegada me durà solament fins el dia de la festa, que d'altres vegades me dura vuit i quinze dies, i fins tres setmanes, i no sé si més. En especial, en temps de Setmana Santa, quan jo solia adelitar-me amb l'oració, m'esdevé que el Maligne m'aferra de sobte l'enteniment amb coses tan lleugeres de vegades, que d'altres jo me'n riuria, i el fa estar capgirat en tot lo que ell vol, i l'ànima està allí engrillonada, sense ésser senyora de si mateixa, ni poder pensar altra cosa fóra dels disbarats que ell li representa, que quasibé no tenen substància, sense cap ni peus, bons solament per estrènyer l'ànima de forma que ella no cab en si mateixa. I és així que m'ha arribat a semblar com si els dimonis anessin jugant a pilota amb l'ànima, sense ésser-li a ella possible deslliurar-se de llur poder. Es una cosa de no dir lo que en aquest cas es pateix: ella va a cercar socors, i Déu permet que no en trobi; solament resta sempre la raó pel franc arbitri, no pas clara. Jo diria que deu ésser com una persona que moltes vegades és anada per una part, que hi torna, quasibé tapats els ulls, baldament sia de nit i a les fosques, que ja sap d'esma on pot encepegar, per haver-ho vist de dies, i es guarda d'aquell perill. Així és aquí per no ofendre a Déu, que un hom sembla fer-ho per costum; si deixem de cantó el tenir-nos el Senyor de sa mà, que és lo capital.

La fe està aleshores tan esmortuïda i endormiscada com totes les altres virtuts, si bé no pas perduda, que bé creu un hom lo que té la Iglésia; mes com qui ho diu de paraula, i sembla que d'altra banda estrenyen l'ànima i l'atueixen de manera, que li sembla conèixer a Déu com una cosa que ha sentida de lluny. L'ànima té un amor tan tebi, que, en oir parlar de Déu, escolta com una cosa que ella creu ésser el qui és, per tal com ho té la Iglésia; mes no hi ha memòria de l'experiència que ella n'ha feta en si mateixa. Anar-se'n a resar o estar en solitud, no és sinó més angúnia; que el torment que

ella sent en si mateixa, sense saber de què, és incomportable. Al meu entendre és un poc de la imatge de l'infern. Això és així segons el Senyor m'ho va fer entendre en una visió; que l'ànima es crema en si mateixa, sense saber qui ni per on li posen foc, ni com fugir-ne, ni amb què apagar-lo. Que voler-se remeiar amb llegir, és com si no se'n sabés. Una vegada fou el cas d'anar a llegir jo una vida d'un sant; per provar d'enfondar-m'hi i per aconsolar-me amb lo que ell va patir, i vaig llegir quatre o cinc vegades altres tantes ratlles, i tot i essent romanç ho entenia menos al fi que no pas al principi, i així ho vaig deixar. Això em va passar moltes vegades, sinó que d'aquesta me'n recordo més en particular.

Altrament, tenir conversa amb algú, és pitjor; que el dimoni posa un esperit d'ira tan malagradós, que em sembla que a tothom me menjaria, sense poder-hi fer més. I alguna cosa me sembla fer de refrenar-me: és que el Senyor té de la seva mà a qui està així, a fi que no digui ni faci contra els seus pròxims res que els perjudiqui i en que ofengui a Déu.

Quant anar a trobar el confés, en bona veritat, moltes vegades se'n seguia lo que ara diré, que, essent tan sants com són els que jo en aquest temps he tractat i tracto, me deien paraules i em renyaven amb una aspror, que després que jo els les repetia, ells mateixos se n'espantaven i em deien que més no hi podien fer: que si bé ells prenien ferma resolució de no tornar-hi — que això després els feia dol i fins escúpol — quan jo tingués semblants treballs de cos i ànima, i ells se determinaven d'aconsolar-me amb pietat, no podien fer-ho. No és que ells diguessin res de mal, és a dir, en que ofenguessin a Déu, mes deien les paraules més aspres que poden eixir de llavis d'un confés. Ells deurien tenir l'intent de mortificar-me, i si bé jo altres vegades me'n satisfieia i estava per sofrir-ho, aleshores tot m'era torment. Sobre això també em dóna de parer que

jo els enganyo, i jo anava a trobar-los i els deia molt de veres que es guardessin de mi, que podria ésser que jo els enganyés. Prou veia jo que advertidament no ho faria pas ni els diria mentida, mes tot m'era temor. Un d'ells ¹, comprenent que això era una tentació, me va dir una vegada que no en tingués pena, que, baldament jo volgués enganyar-lo, ell ja tenia seny per no deixar-se enganyar. Això me va donar molt de conhort.

De vegades, i quasibé ordinàriament, al menos lo més sovint, en acabant de combregar reposava, i a voltes tan bell punt arribava a combregar, me trobava tot seguit tan bona, cos i ànima, que em fa meravella. No em sembla sinó que en un punt se fonen totes les tenebres de l'ànima. i un cop eixit el sol, jo coneixia les cabòries en què era estada. D'altres vegades, com ja vaig dir, amb sola una paraula del Senyor, tan sols amb dir-me Ell: *No estiguis afligida; no tinguis por*, me posava bona del tot; o bé si veia alguna visió, me deixava com si res hagués tingut. Jo prenia conhort amb Déu, complanyent-me a Ell per tal com Ell ho comportava que jo sofrís tants torments; mes n'era ben pagada, que quasibé sempre eren després les mercès en gran abundància. En aquest cas me sembla que l'ànima ix com l'or del gresol, més afinada i esclarida per veure el Senyor en si mateixa. I així, després, aquests treballs se fan petits, incomportables com semblen, i es desitgen tornar a sofrir, si el Senyor n'ha d'ésser millor servit. I per tribulacions i persecucions que hi hagi, mentre es passin sense ofendre Déu, ans gaudint-se de patir per Ell, tot és per major guany; si bé jo no les porto pas com caldria, sinó ben imperfectament.

D'altres camins me venien penes, i encara me'n vénen, en que tot d'un plegat sembla llevar-se'm la possibilitat de pensar res de bo, ni desitjar fer-ho, ans me sento d'ànima i cos tota inútil i feixuga; per

¹ El P. Baltasar Álvarez, segons el P. Gracian.

bé que sense aqueixes altres tentacions i inquietuts, mes amb un despagament sense saber-ne el motiu, que res dóna a l'ànima contentació. Aleshores per ocupar-me, jo cuidava de fer bones obres exteriors, mig per força, i comprenc bé lo que és una ànima en amagar-se la gràcia. Aital estament no em feia gran pena, per tal com el veure la meva baixesa m'era d'alguna satisfacció.

Algunes voltes me trobo que no puc formar un pensament de Déu, ni de res de bo, que vagi amb seny, ni tenir oració, mes a Déu jo sento que el conec. Aquí jo entenc que l'enteniment i la imaginació són lo que me'n priva, que la voluntat, al meu parer, bona està i disposta per tot bé; mes aquest enteniment està tan perdut, que no sembla sinó un boig furient, que ningú el pot fermar, ni jo só senyora de deturar-lo *un credo*. A cops me'n ric i reconeixo la meva misèria, i l'estic mirant, i el deixo, a veure què fa; i, glòria a Déu, mai de la vida va a res de mal, sinó a coses indiferents, si cal fer res ací, i aquí, i allà. Aleshores me faig més cabal de la mercè grandíssima que el Senyor me fa quan té lligat aquest boig en perfecta contemplació. També penso què fóra si les persones que em tenen per bona me veiessin aquesta desvarió. A l'ànima li tinc gran compassió de veure-la en tan mala companyia; el meu desig és de veure-la en llibertat, i així dic al Senyor: Déu meu, quan acabaré ja i veuré la meva ànima sencera en la vostra lloança, que vos frueixin totes les potències? No permeteu, Senyor, que ella sia ja més trossejada, que no sembla sinó que cada tros va pel seu indret. Això ho passo molt sovint; algunes vegades entenc que hi fa molt la manca de salut corporal. Me ve molt en record el mal que el primer pecat ens va fer, que, al meu parer, ens ve d'aquí, l'ésser incapaços de fruir per sencer tant de bé; i són tal volta els meus pecats, que si jo no n'hagués tingut tants, estaria més refermada en el bé.

Un altre gran treball vaig passar també, que com els llibres que jo llegia tractants d'oració me semblava que tots els entenien, i que el Senyor ja m'havia feta mercè d'aquelles coses, jo creia que no els havia de menester, i així no els llegia, sinó vides de Sants, que com jo em veia tan lluny de lo que ells servien a Déu, crec que això em fa profit i m'anima. Me semblava molt poca humilitat pensar jo que havia arribat a tenir aquella oració; i com no podia convencer-me d'altra cosa, me feia molta pena, fins que lletrats i el bon Fra Pere d'Alcàntara me varen dir que no en fes estat. Prou veig jo que de servir a Déu encara cal que comenci, per bé que sa Majestat me faci mercès com fa a molts de virtuosos, i que jo estic feta una imperfecció, si no és en els desigs i en amar, que en això bé veig que el Senyor m'ha afavorida, a fi que el pugui servir en alguna cosa. Bé em sembla a mi que jo l'amo, mes les meves obres me tenen desolada, així com les moltes imperfeccions que veig en mi.

D'altres vegades me ve una beneiteria d'esperit — així ne dic jo — que em sembla que no faig bé ni mal, sinó seguir per on va la gent, com diuen, sense pena ni glòria, no fent cabal de vida ni mort, de plaer ni desplaer: sembla que no se sent res. Al meu parer, l'ànima fa el seu fet, a tall d'un aset que pastura, que es manté per tal com li donen menjar, i menja quasibé sense sentir-ho; que l'ànima en aquest estament no deu pas ser-hi sens nodrir-se d'algunes grans mercès de Déu; puix no li sap greu de viure en la misèria d'aquesta vida, i ho passa amb conformança, emperò no se senten moviments ni efectes per on l'ànima es penetri a si mateixa.

Ara ho trobo semblant al navegar amb un vent molt suau, que es fa via sense saber com; que en els altres estats que he dit, els efectes són tan grans, que l'ànima veu quasibé al punt sa millorança, per tal com bullen els desigs i l'ànima no s'acaba mai de satisfer: això tenen els grans abrivaments d'amor

que he dit, en aquell a qui Déu els dóna. Es com unes fontetes que jo he vistes brollar, on no para mai el moviment de l'arena cap amunt. Jo diria que hi escau aquest exemple o comparança a les ànimes que arriben aquí: l'amor està sempre bullint i pensant que farà; en sí no hi cab, com el doll d'aigua no cab en la terra, sinó que la lleva de sí. Talment així està l'ànima molt seguidament que ella no para, ni cab en sí amb l'amor que ella té: ella ja n'està amarada; voldria que els altres ne beguessin, puix ella no en té fretura, a fi que l'ajudessin a lloar Déu.

¡Oh, si me'n recordo sovint de l'aigua viva que el Senyor va dir a la Samaritana! i així só molt aficionada a aquell Evangeli: i en bona veritat, que sense entendre aquest bé com ara, de molt petita ja n'era aficionada, i suplicava moltes vegades al Senyor que em donés aquella aigua, i jo tenia sempre on m'estava un dibuix del Senyor a la vora del pou de Jacob, amb aquestes paraules: *Senyor, doneu-me d'aquesta aigua* ¹.

Aquest amor és també semblant a un gran foc, el qual a fi que no s'aminvi sempre li cal tenir que cremar. Així són les ànimes que jo dic, baldament fos amb gran afany, voldrien portar llenya per tal que aquest foc fos incessable. Jo só tal, que fins amb palles que hi pogués tirar m'acontentaria; i així em passa que ho faig algunes vegades i moltes: unes me'n ric, i d'altres me fa gran dol. Com jo no só per res més, el moviment interior m'incita a servir en alguna cosa, a posar ramells i flors a les imatges, a escombrar, a posar un oratori, a unes cosetes tan menudes que en sentia confusió. Si jo feia res de penitència tot plegat era poca cosa i de manera que, si el Senyor no en prenia la voluntat, jo veia ésser cosa sense cap vàlua, i jo mateixa me'n burlava.

Altrament, a les ànimes a qui Déu dóna per sa bondat aquest foc seu d'amor en abundància, no és

¹ Santa Teresa cità aquí de memòria les paraules llatines:

pas un petit treball el mancar-los forces corporals per fer alguna cosa per Ell. Es una pena ben gran, que com l'ànima no té forces per tirar llenya a aquest foc, i ella es mor per tal que el foc no s'apagui, me sembla que ella interiorment es consum i es torna cendra, i es desfà en llàgrimes, i s'abranda, i és prou torment, si bé és deliciós.

Que faci moltíssimes lloances al Senyor l'ànima que aquí sia arribada, i Ell li dóna forces corporals per fer penitència, o li ha donat lletres i talents, i llibertat per predicar i confessar i atraure ànimes a Déu; que ella no sap ni entén el bé que té, si ella no ha arribat a tastar lo que és el no poder fer res en servei del Senyor, i ésser sempre d'Ell molt afavorida. ¡Per tot sia Ell beneït, i que els àngels el glorifiquin! Amén.

Jo no sé si faig bé d'escriure tantes menuderies. Com vós me vàreu tornar a fer dir que no tingués por d'allargar-me, vaig tractant amb claredat i veritat lo que em ve a la memòria. I no pot ésser altra cosa, sinó deixar-ne molt; que seria gastar molt més de temps, tenint-ne tan poc com deia més amunt, per no treure'n tal volta cap profit.

CAPÍTOL XXXI

TRACTA D'ALGUNES TENTACIONS EXTERIORS, I REPRESENTACIONS QUE EL DIMONI LI FEIA, I TORMENTS QUE LI DAVA. TRACTA TAMBÉ D'ALGUNES COSES PROU BONES PER L'AVISAMENT DE PERSONES QUE CAMINEN VERS LA PERFECCIÓ.

SUMARI. *La Santa es quiva vâries vegades el dimoni amb aigua benetta. — Ella obté de Déu la conversió d'un sacerdot. — Sos neguits al pensar que les gràcies de què ella és ofavorida seran conegudes. — Severitat del món envers les persones que es donen a la virtut. — Error dels que es figuren poder-se alçar en un moment a vida perfecta. Captivalge que l'afició a l'honor exerceix sobre moltes ànimes. — Algunes pràctiques de virtut a què es donava la Santa al començament de sa vida espiritual.*

Posat que he dites algunes tentacions i torbacions interiors i secretes que el dimoni me causava, vull dir-ne d'altres que em feia, quasibé públiques, en què no es podia ignorar que era ell.

Una vegada estava jo en un oratori, i ell se'm va aparèixer al costat esquerre d'abominable figura; en especial vaig mirar la boca, que ell me va parlar, i la tenia espantable. Semblava eixir-li una gran flama del cos, que tota era clara sense ombra. Ell me digué en veu esglaiosa, que jo bé m'havia deslliurat de ses mans, mes que ell m'hi tornaria. Jo en vaig tenir gran temor, i em vaig senyar com vaig poder, i descomparegué per tornar tot seguit: això me va passar dues vegades. Jo no sabia què fer-me;

vaig tirar aigua beneita, que allí en tenia, vers aquell indret, i mai més va tornar.

Una altra vegada va estar cinc hores dant-me torment amb tan terribles dolors i neguit interior i exterior, que em semblava no poder-se ja sofrir. Les persones que estaven amb mi, estaven espantades i no sabien què fer-se, ni jo com valer-me. Tinc el costum, quan els dolors i mal corporal és molt incomportable, de fer actes interiors en quan puc, suplicant al Senyor, si n'és servit, que sa Majestat m'hi doni paciència, i que jo m'estigui així fins a la fi del món. Doncs, com aquesta vegada vaig veure que patia amb tan rigor, hi posava remei amb aquests actes i determinacions a fi de poder-ho soportar. El Senyor volgué que jo entengués que el dimoni n'era la causa, i així vaig veure aprop meu un negret molt abominable reganyant com desesperat de perdre on ell pretenia guanyar. En veure'l, jo me'n vaig riure i no en vaig tenir por. Hi havia allí d'altres persones amb mi que no es podien valer, ni sabien quin remei donar a tant de torment, que eren grans els cops que em feia dar amb el cos, el cap i els braços, sense poder jo resistir; i lo pitjor era el neguit interior, que de cap manera podia trobar quietut. D'aigua beneita no gosava demanar-ne a aquelles persones per no esporuguir-les, i que no entenguessin lo que era.

Amb tot, no hi ha res de què fugin més per no tornar, segons la meva experiència de moltes vegades. De la creu ne fugen també, mes tornen. La virtut de l'aigua beneita deu ésser molt gran. El pendre'n me fa experimentar en la meva ànima una consolació molt particular i manifesta. Es cert que lo més sovint és sentir una recreació que jo no sabria donar entenent, una mena d'interior delitança que tota l'ànima m'aconhorta. Això no és fantasia, ni cosa que em sia esdevinguda una sola vegada, sinó moltíssimes, havent-hi posat jo molt esment. Diguem que passa com si un estigués amb molta set

i calor, i begués un vas d'aigua fresca, que tot ell sembla haver-ne sentit el refrigeri. Me convenço que és una gran cosa tot lo que està ordenat per l'Iglésia, i m'és de gran consolació el veure que tinguin tanta força aquelles paraules, que així la posin en l'aigua, que sia tan gran la diferència que hi va a lo que no és beneït.

Altrament, com aquell torment no parava, vaig dir: si no se'n riguessin demanaria aigua beneïta. Me'n portaren i me'n tiraren a mi, sense treure'n res: jo que en vaig tirar on era el dimoni, i en un punt se'n va anar, i tot el mal se'm va llevar, com si amb la mà me'l llevessin, fora de sentir-me'n tota retuda, com si m'haguessin dades moltes bastonades. Gran profit ne vaig treure de comprendre que, si fins sense ésser ell amo d'una ànima i cos, fa tant de mal quan el Senyor li en dóna llicència, ¿que farà quan ne tingui possessió com de cosa pròpia? Ne vaig concebre un nou desig de deslliurar-me de tan dolenta companyia.

Ara de poc, me tornà a passar lo mateix, si bé no va durar tant, i jo estava sola. Vaig demanar aigua beneïta, i les que varen entrar — que eren dues monges ben de creure, que per res no mentirien — eixides que foren, varen sentir una fortor molt gran, com si fos de sofre. Jo no ho vaig sentir: això va durar de manera que se'n pogueren adonar. Una altra vegada jo estava en el chor, i em va venir una gran impulsió de recollir-me. Me'n vaig anar, a fi que les monges no ho coneixessin; emperò aviat totes elles sentiren donar grans cops on jo era, i jo vaig sentir parlar aprop meu, com que els dimonis fessin alguna conxorxa, si bé no en vaig entendre les paraulotes; mes jo estava tan endinsada en oració, que res ne vaig comprendre, ni vaig tenir gens de por.

Això passava gairebé cada vegada quan el Senyor me feia mercè que s'aprofités alguna ànima per la meva persuasió. Lo que ara vaig a dir, és

cert que m'esdevingué, i n'hi ha molts testimonis, en especial el meu actual confés, que en va veure la relació en una carta: sense dir-li jo de qui era la carta, ell sabia prou qui era.

Vingué a trobar-me un sacerdot que feia dos anys i mig que estava en pecat mortal dels més abominables que jo he sentit, i ell en tot aquest temps, ni confessava aital pecat, ni se n'esmenava, i deia Missa. Si bé ell se confessava d'altres pecats, deia d'aquest ¿com havia ell de confessar una cosa tan lletja? i tenia gran desig de sortir-ne, i no es podia valer a si mateix. A mi em va fer gran dol, i el veure que de tal manera s'ofenia a Déu, me va donar molta pena. Li vaig prometre que jo pregaria molt a Déu que li donés remei, i que faria que ho fessin altres persones que eren millors que jo, i vaig escriure a certa persona que ell me va dir que ella li podia dar les cartes. Es el cas que a la primera es va confessar; que Déu va voler fer a aquesta ànima aital misericòrdia, per les moltes persones molt santes que ho havien encomanat a Déu, i jo, encara que miserable, feia lo que podia amb força esment. Ell me va escriure que ja estava amb tanta milloria que feia dies que no queia en aquell pecat; mes, que era tan gran el torment que la tentació li dava, que semblava estar en l'infern, segons lo que ell patia, que l'encomanés a Déu. Jo ho vaig tornar a recomanar a les meves monges, i elles s'hi posaren molt de ferm: per llurs oracions deuria el Senyor fer-me aquesta mercè. Era una persona que ningú podia caure en qui era.

Jo vaig suplicar a sa Majestat que s'aplaquessin aquells torments i tentacions, i se'n vinguessin aquells dimonis a dar-me torment a mi, mentre jo no ofengués en res al Senyor. Així és que vaig passar un mes de grandíssims torments: aleshores foren aquells dos fets que he dit. El Senyor fou servit que els dimonis el varen deixar; així m'ho varen escriure, per haver-li jo dit lo que em passava en

aquest mes. La seva ànima prengué força i es trobà lliure del tot, que no s'assaciava de fer mercès al Senyor i a mi, com si jo hi hagués feta alguna cosa; sinó que la creença que ell tenia que el Senyor me feia gràcies, li era de profit. Ell deia que, quan se veia en molta estretura, llegia les meves cartes i se li llevava la tentació, meravellant-se molt de lo que jo havia patit, i com ell s'havia trobat lliure: i fins jo en tenia admiració, i ho hauria sofert altres molts anys per veure aquella ànima feta franca. Déu ne sia lloat per tot, que pot molt l'oració dels que serveixen al Senyor, com jo crec que ho fan aquestes germanes; sinó que, com jo procurava les oracions, els dimonis devien indignar-se més amb mi, i el Senyor pels meus pecats ho permetia.

En aquest temps també vaig pensar una nit que m'ofegaven; i com se va tirar molta aigua beneïta, ne vaig veure fugir una gran multitud, com si s'anes-sin estimbant. Són tantes les vegades que aquests maleïts m'atormenten, i tan poca la por que jo ja els tinc, veient que no es poden moure si el Senyor no els en dóna llicència, que jo vos cansaria i em cansaria a mi mateixa, si jo les recontava.

Que serveixi lo dit, a fi que el verdader servent de Déu faci poc cabal d'aquests esglaiaments, que els dimonis posen per fer témer; sàpigui que cada vegada que els menyspreem, ells se troben amb menos de força, i l'ànima amb molta més senyoria. De profit sempre en resulta algun, que no el dic per no allargar. Solament diré això que em va passar una nit del dia dels morts. Estant jo en un oratori, acabat de resar un nocturn, i dient unes oracions molt devotes que estan al capdavall, i nosaltres les tenim en el nostre ofici resat, el dimoni se'm va posar sobre el llibre, a fi que jo no acabés l'oració: me vaig senyar, i ell se n'anà. Tornant jo a començar, ell va tornar, crec que vaig començar per tres vegades, i fins que vaig tirar aigua beneïta, no vaig poder acabar. Vaig veure que algunes ànimes eixien

de purgatori en aquell instant, que els en faltaria poc, i vaig pensar si el dimoni pretenia posar-hi des-torb. Poques vegades l'he vist prenent forma sensible, i moltes sense cap forma, com en la visió que vaig dir, on sense forma se'n veu clara la presència.

Això altre i tot vull dir, que em va fer gran temença. Estant una festa de la Trinitat en un monestir al chor, i en arrapament, vaig veure una gran altercació de dimonis contra àngels. Jo no podia entendre la significança d'aquella visió: abans de quinze dies se va comprendre prou en certa altercació que hi hagué entre gent d'oració, i molts que no n'eren, que prou dany ne vingué a la casa en què fou: va ésser altercació de llarga durada i de força torbament.

D'altres vegades veia gran munió de dimonis al meu voltant, i em semblava haver-hi una gran claredat que tota m'envoltava, i aquesta no els deixava acostar-se a mi. Vaig entendre que Déu me guardava, que ells no se m'acostessin de manera que em fessin ofendre'l. En les coses que jo he vistes en mi algunes vegades, vaig entendre que era verdadera visió. El cas és que ja tinc tan entès llur poc poder, si jo no só contra Déu, que quasibé no els tinc cap temor; que llurs forces no són res, si no veuen ànimes retudes a ells i covardes, que és on ells mostren el seu poder.

En mig de les tentacions que ja he dit, me semblava de vegades que totes les vanitats i defalliments dels temps passats tornaven a deixondir-se en mi, i bé em calia encomanar-me a Déu. Tot seguit era el torment de semblar-me, que com me venien aquells pensaments, que tot plegat deuria ésser cosa del dimoni, fins que el confés me posava tranquila: és que al meu parer, ni primer moviment de mal pensament era cosa de tenir qui tantes mercès rebia del Senyor.

A voltes me dava molt torment, i fins ara me'n dóna, veure que es fa molt cas de mi, en especial persones principals, i que eu deien molt de bé:

d'això n'he patit i en pateixo molt. Tantost jo miro la vida de Jesucrist i dels sants, i em sembla que jo vaig a l'inrevés, que ells no feien via sinó pel menyspreu i per les injúries. Això me fa anar amb temor i com qui no goso alçar el cap, ni voldria tenir aparença de lo que no faig. En cambi, quan tinc persecucions, l'ànima es troba amb gran senyoria, baldament el cos ho sent, i d'altra banda me trobo afligida, que jo no sé pas això com pot ésser; mes així passa que aleshores sembla que l'ànima està en el seu regne, i que tot ho té sota dels peus.

Era cosa que de tant en tant me venia, i em durava forces dies, i en certa manera me semblava virtut i humilitat; i ara veig clarament que era tentació: un frare dominic, gran lletrat, m'ho declarà bé. Quan jo pensava que aquestes mercès que el Senyor em fa s'havien de venir a saber en públic, el torment era tan fora mida, que em posava gran inquietut a l'ànima. La cosa arribà a termes que al pensar-hi, més aviat me determinava, me sembla, a què em soterressin viva, que no pas a això; i així quan me començaren aquests grans recolliments i arrapaments, que ni en públic els podia resistir, jo en restava després tan empegueïda que no hauria volgut eixir on algú em veiés.

Un camí que jo en tenia gran aflicció, el Senyor me va dir: *¿què temia? que en això no podia haver-hi sinó dues coses: o que murmuressin de mi, o que el lloessin a Ell;* deixant entendre que els que ho creien el lloarien, i els que no, me condemnarien sens culpa, i que ambdues coses eren de guany per mi, que no m'afligís. Això em va aquietar molt i m'aconsola quan me'n recordo.

La tentació arribà a termes que me'n volia anar d'aquesta ciutat posant-me dot en un altre monestir de molt més tancament que no pas aquell on jo aleshores estava, i del qual jo n'havia sentit a dir molts extrems: era també de la meva orde, i molt lluny,

que això és lo que a mi m'hauria aconhortat, estar-me on no em coneixessin. El meu confés mai m'ho permeté.

Aquests temors me llevaren molta llibertat d'esperit, que després vaig venir a entendre no ésser bona aital humilitat, puix tant m'inquietava, i el Senyor me va ensenyar aquesta veritat, que a mi tan convençuda i certa me calia estar que res de bo era meu sinó de Déu, que així com no em sabia greu de sentir lloar a altres persones, ans ne tenia goig i molta consolació de veure que allí Déu es mostrava, així tampoc havia de sentir que ell mostrés en mi les seves obres.

També vaig caure en un altre extrem, que fou demanar a Déu, amb oració particular que en feia, que quan a alguna persona li semblés en mi res de bo, que sa Majestat li declarés els meus pecats, a fi que ella veiés, quant sense mèrit de part meva Ell me feia mercès, que és cosa sempre de mi desitjada, que sia coneguda. El meu confés me va dir que no ho fes. Mes fins ara de poc, si jo veia que una persona pensava de mi molt de bé, jo, com aquell qui res, o de la manera que podia, li dava a entendre els meus pecats, i amb això em semblava trobar repòs: de fer això també me n'han posat molt escrúpol.

Al meu parer, això no procedia d'humilitat, ans d'una tentació ne venien moltes. Me semblava que jo els menava enganyats a tots, i si bé és veritat que d'enganyats ne van en pensar que en mi hi ha algun bé, el meu desig no era pas d'enganyar-los, ni mai vaig pretendre tal cosa, sinó que el Senyor ho permet per algun fi; i així, ni tan sols als confessors, sense veure'n la necessitat, no els en hi hauria dit res, que em fóra estat de gran escrúpol.

Tots aquests temorets i penes i ombra d'humilitat, ara jo entenc que eren de força imperfecció, i de no estar jo mortificada; que una ànima deixada en les mans de Déu, tant se li en dóna que d'ella en

diguin bé com mal, si ella entén bé que no té res de si, suposat que el Senyor li faci mercè d'ella entendre-ho. Que l'ànima es refii d'Aquell que li dóna, que Ell sabrà per què ho descobreix, i que s'aparelli a la persecució, que és cosa segura en els nostres temps, quan el Senyor vol que se sàpiga d'alguna persona que Ell li fa semblants mercès; que per una ànima d'aquestes hi ha mil ulls, on per mil ànimes d'una altra faisó no n'hi ha cap.

Verdaderament la raó de témer no és petita, i aquesta seria la meva temença, i no pas humilitat, sinó timidesa; que una ànima que Déu així permet que estiga a la vista del món, ja cal que s'aparelli a ésser màrtir del món, que si ella no vol morir a ell, el mateix món la matarà. Cert que no veig en el món altra cosa que em sembli bé, sinó el no consentir defectes en els bons, sense que, a còpia de murmurations, els adreci. Dic que, si un no és perfet, cal més cor per caminar a la perfecció, que no pas pera sofrir de cop el martiri; que la perfecció no s'aconsegueix en poc temps, llevat que el Senyor vulgui fer aquesta mercè a algú com a privilegi especial. El món, en veient que algú comença, ja el vol perfet, i de mil hores lluny li coneix una falta que en ell tal volta és virtut, i aquell qui el condemna fa allò mateix per vici, i com a tal ho judica en l'altre. No hi ha d'haver menjar, ni dormir, ni, com aquell qui diu, respirar; i mentre en més tenen les persones així, més deu oblidar el món que encara tenen cos. Per bé que tinguin l'ànima perfecta, elles viuen encara a la terra, subjectes a les misèries de la terra, per més que la tinguin sota llurs peus. I així, cal gran esforç de cor, com deia; que encara la pobra ànima no ha començat a caminar, i ja li demanen que voli; encara no té vençudes les passions, i volen que en ocasions difícils tingui tan gran fermetat, com se llegeix que la tenien els sants després de confirmats en gràcia. Es cosa de lloar-ne el Senyor lo que en això passa, i fins de sentir-ho molt de cor; que són moltíssimes

les ànimes que tornen enrera, que les pobretes no s'hi saben valer. Talment així ne fóra estat de la meva, si el Senyor tan misericordiosament no ho hagués fet tot de la seva part; i fins que Ell per sa bondat tot ho posà del seu, ja veureu vós que no hi ha hagut en mi sinó caure i aixecar.

Jo voldria saber-ho dir, que crec enganyar-se aquí moltes ànimes que tenen voluntat de volar abans que Déu els doni ales. Aquesta comparació ja em sembla haver-la dita una altra vegada, mes aquí hi escau. Tractaré això, per tal com veig algunes ànimes molt afligides per aquesta causa. Com elles comencen amb grans desigs, i fervor, i determinació d'avençar en la virtut, i algunes, quant a lo exterior, tot ho deixen per Déu; com d'altra part veuen en persones que són més avençades coses molt altes de virtuts que el Senyor els dóna, que nosaltres no ens les podem pendre; i com també en tots els llibres que estan escrits d'oració i contemplació veuen posades coses que havem de fer per pujar a aquesta dignitat, a les quals elles no poden tot duna decidir-se, se'n posen en desconhort. Aquestes coses són, com és ara: un no dar-se'n-en res que diguin mal de nosaltres, ans tenir-ne major contentació que no pas quan se'n diu bé; un fer poc cabal de l'honra; un deseiximent de parents que, si no tenen oració, no es voldrien tractar, ans amoïnen; altres moltes coses de aquesta mena que, al meu parer, Déu les ha de dar, que ja em sembla que són béns sobrenaturals, o contra la nostra natural inclinació. Doncs, que aquestes ànimes no s'afligeixin, que esperin en el Senyor que lo que elles ja d'ara tenen en desigs, sa Majestat farà que arribin a tenir-ho per obra, amb oració, i fent lo que sia de llur part; que és cosa molt necessària per aquesta nostra frèvol natura el tenir gran confiança i no desmaiar, i el pensar que, si hi posem esforç, no deixarem d'eixir-ne amb victòria.

I com d'això en tinc molta experiència, diré alguna cosa per vostre avisament. No penseu, per

bé que vos ho sembli, que ja haveu aconseguida la virtut, si no l'experimenteu amb son contrari. I mentre estem en vida, sempre hem d'estar sospitosos, i no refiar-nos pas, que aviat és molt lo que se'ns en encomana, si la gràcia, com dic, no és estada totalment dada, per conèixer lo que és tot, i en aquesta vida no hi ha mai tot sense molts perills. A mi em semblava fa pocs anys, que no solament no estava jo aferrada als meus parents, sinó que em cansaven; i era així certament, que llur conversació se'm feia insofrible. Fou el cas de presentar-se un afer de molta importància, i vaig tenir d'estar amb una germana meva que jo d'abans amava moltíssim, i si bé en la conversació, tot i essent ella millor que jo, jo no m'hi feia — que com ella té diferent estat, casada com és, la conversa no pot ésser sempre en lo que jo la voldria, i lo més del temps que podia m'estava sola — amb tot, vaig veure que les seves penes les sentia jo molt més que si fossin d'altri, i em posaven en algun neguit. Al capdavall, vaig comprendre de mi que no estava tan lliure com jo em pensava, i que encara em calia fugir l'ocasió, a fi que aquesta virtut, que el Senyor m'havia començat a dar, anés en creixement, i així he procurat fer-ho sempre amb son ajut d'aleshores ençà.

Quan el Senyor comença a dar alguna virtut cal estimar-la en molt, i de cap manera posar-nos en perill de perdre-la. Així passa en coses d'honra, i en moltes altres; que vós podeu creure, que no tots els que pensem estar deseixits del tot, ho estem, i en això cal no refiar-se mai. I qualsevol persona que senti en si mateixa algun punt d'honra, si vol aprofitar, crèguim i vagi contra aquest lligam, que és una cadena que no hi ha llima que la rompi si no és Déu, i l'oració, i el fer gran esforç de part nostra. Trobo que és un lligam per aquest camí, que n'estic espantada del dany que fa.

Jo veig algunes persones santes en llurs obres, que les fan tan grans que la gent se'n meravella.

¡Valga'm Déu! ¿Per què s'estan encara aquestes ànimes tan terra a terra? ¿com no són al cim de la perfecció? ¿què és això? ¿qui detura a qui tant fa per Déu? ¡Oh, és que estimen un punt d'honra! I lo pitjor que tenen és el no voler entendre que ho fan, i és que, de vegades, el dimoni els dóna entenent que tenen obligació d'estimar-lo. Doncs, que em creguin a mi, creguin per amor de Déu a aquesta formigueta que el Senyor vol que parli, que si no treuen aquest corcó, si de cas no danya a tot l'arbre, que algunes altres virtuts restaran, mes seran totes corcades. No és un bell arbre: que ni ell creix, ni tampoc deixa créixer els que estan aprop seu; que la fruita de bon exemple que dóna no és gens sana: durarà poc.

Moltes vegades ho dic, que per petit que sia el punt d'honra, és com en la música d'orga, que per un punt o compàs que vagi errat s'esvaeix tota harmonia; i és cosa que a tot arreu fa gran mal a l'ànima, mes en aquest camí de l'oració és una pestilència. Anem cercant d'acostar-nos a Déu per l'unió, i volem seguir els consells de Jesucrist que fou carregat d'injúries i de falsos testimonis, ¿i nosaltres volem molt sencera la nostra honra i el nostre crèdit? No és possible d'acostar-nos a Déu seguint un camí tan diferent del seu. El Senyor s'acosta a l'ànima, posant-t'hi nosaltres esforç i procurant perdre de nostre dret en moltes coses. Alguns diran: no tinc en què, ni se'm presenta. Jo crec que, aquell que tingui aquesta determinació, el Senyor no voldrà que perdi tant de bé: sa Majestat n'ordenarà prou de coses on ell guanyi aquesta virtut, que tantes no en voldria. Doncs cal posar mans a l'obra, vull dir, practicar-ho en les coses de no-rès i poqueses en què jo ho feia quan vaig començar o en alguna d'elles; les palletes que vaig dir que jo poso al foc, que jo no só per més. El Senyor tot ho reb: ¡sia ell beneït per sempre!

Entre les meves faltes tenia aquesta, que sabia

poc de resar l'ofici, i de lo que havia de fer en el chor, i com calia regir-lo, de pura deixadesa i engolfament en altres vanitats; i jo veia altres novícies que em podien ensenyar. A voltes jo no les preguntava, per tal que elles no entenguessin que sabia poc: tot seguit se posa davant el bon exemple, això és molt ordinari. Mes després que Déu m'obrí un poc els ulls, fins sabent-ho, per poc dubte que me'n vingués, ho preguntava a les noies; ni vaig perdre-hi honra ni crèdit, ans me sembla que el Senyor va voler dar-me després més memòria.

Sabia mal de cantar, tenia tal sentiment si no tenia estudiat lo que m'encomanaven — no per fer-ho malament davant del Senyor que això fóra virtut, sinó per les moltes persones que m'escoltaven, — que de pura puntositat me torbava tant, que deia molt menos de lo que jo sabia. Després, quan no ho sabia molt bé, vaig resoldre'm a dir que no ho sabia. Als començaments ho sentia molt, i després ja ho feia de bell grat. I és així, que quan vaig començar a no fer cabal que s'entengués que no ho sabia, ho deia molt millor que d'abans: i era talment la negra honra que em llevava el saber fer això que jo tenia per honra, que cada u la posa en allò que vol.

Amb aquestes menuderies, que no són res — i prou no-rès só jo, puix això em dava pena — a poc a poc se van practicant actes; i amb coses petites com aquestes, que, en ésser fetes per Déu, sa Majestat els dóna valor, afavoreix Ell pera coses més grans. I així en la pràctica de humilitat m'esdevenia que de veure que totes hi aprofitaven fora de mi, que mai vaig ésser per res, arreglava tots els mantells a l'eixir elles del chor. Me semblava que servia a aquells àngels que allí lloaven Déu, fins que no sé com elles se'n varen adonar, de què jo me'n vaig envergonyar no pas poc; que la meua virtut no arribava a voler que s'adonessin d'aquestes coses, i no devia ésser per humilitat, sinó per tal que no se'n riguessin de mi com era tan no-rès.

¡Oh Senyor meu, quina vergonya fa el veure tantes maldats, i comptar unes arenetes, que ni tan solament jo les aixecava de la terra pel vostre servei, sinó que tot anava inclòs en mil misèries! No hi brollava encara l'aigua de la vostra gràcia sota aquestes arenes, a fi de fer-les aixecar. ¡Oh Criador meu, qui tinguéis entre tants de mals alguna cosa d'importància a recontar, puix faig relació de les grans mercès que de Vós tinc rebudes! Així és, Senyor meu, que no sé pas com pot sofrir-ho el meu cor, ni com aquell que això llegeixi podrà deixar d'avorrir-me veient tan mal servides tan grandíssimes mercès i que no em dono vergonya de contar aquests serveis, tanmateix com fets meus. Prou me'n dono de vergonya, Senyor meu; mes el no tenir una altra cosa a recontar de part meva, me fa dir tan baixos principis, a fi que tingui esperança aquell qui els faci grans, que si d'aquells ha fet cabal el Senyor, més ne farà d'aquests altres. Plàcia a sa Majestat de donar-me gràcia, que no m'estigui sempre en els començaments.

CAPÍTOL XXXII

EN QUÈ TRACTA COM EL SENYOR VOLGUÉ POSAR-LA EN ESPERIT EN UN LLOC DE L'INVERN, QUE ELLA TENIA MERESCUT PELS SEUS PECATS. DE LO QUE ALLÍ SE LI VA REPRESENTAR EN DÓNA UNA LLEUGERA IDEA. COMENÇA A TRACTAR DE LA VIA I MANERA COM SE VA FUNDAR EL MONESTIR DE SANT JOSEP ON ELLA ARA ES TROBA.

SUMARI. *Visió de l'infern. — Efectes que deixa en l'ànima de Teresa. — Manament formal de Nostre Senyor. — Concurs que donya Guiomar d'Ulloa presta a la Santa. — La persecució es desencadena contra l'una i l'altra. — Teresa acudeix al pare Pere Ibàñez, qui l'anima en la seva empresa. — La Santa compra una casa.*

Al cap de molt temps que el Senyor m'havia ja fetes les mercès que he dites, i d'altres molt grans, estant jo un dia en oració, me vaig trobar en un punt, sense saber com, que em semblava estar tota ficada a l'infern. Vaig entendre que el Senyor volia que jo veiés el lloc que els dimonis allà me tenien dispost, i jo merescut pels meus pecats ¹. Fou en un brevíssim espai; mes baldament jo visqués molts anys, me sembla impossible que se m'oblidi.

L'entrada me semblava a l'estil d'un carreró

¹ Segons el P. Ribera, historiador de la Santa, se tractava no del lloc que ella aleshores havia merescut, sinó del que hauria merescut seguint el camí de ses primeres vanitats.

molt llarg i estret, a manera de forn molt baix, i obscur, i opriment, el sòl me va semblar d'una aigua així com llot molt sutze i de fetor pestilent, tota plena de males bèsties. Al capdavall hi havia un buit dins de la paret, a tall d'armari, on vaig veure que em posaven en gran estretura.

Tot això que he dit era delitòs de veure en comparança de lo que allí vaig sentir; i si lo que vaig veure ho he pogut declarar tan poc, lo que vaig sentir me sembla que no hi pot haver com començar a explicar-ho, ni pot ésser entès. Mes vaig sentir un foc en l'ànima, que jo no puc entendre com poder dir de la manera que és. Els dolors corporals foren tan incomportables, que tot i havent-los passat gravíssims en aquesta vida, i segons diuen els metges els majors que es poden passar en aquest món — que foren contracció de tots els nirvis quan vaig estar tolida, sense altres molts de moltes maneres que jo he tingut, i fins alguns, com he dit, causats del dimoni, — tot és no-rès en comparança de lo que allí vaig sentir, i veia que havia d'ésser sens fi i sense mai parar. Endemés, això no és res en comparació de l'agonitzar de l'ànima, una apretor, un ofec, una tristura tan viva i amb un tan desesperat i afligit despagament, que jo no sé pas com explicar-ho. Que, si dic que és un estar-se sempre arrencant l'ànima, és poc; que aleshores sembla que és un altre el que vos acaba la vida; mes aquí és l'ànima mateixa la que es fa peces. El cas és que jo no sé pas explicar aquell foc interior i aquella desesperació sobre tan gravíssims torments i dolors. Jo no veia pas qui me'ls dava; mes, al meu parer, em sentia cremar i esmicolar; i dic que aquell foc i desesperació interior és lo pitjor.

Estant en un lloc tan pestilent, tan sense poder esperar consolació, és impossible seure ni jeure, que si bé em posaren en aquesta mena de forat fet en la paret, no hi ha pas lloc; que aquestes parets, espantables a la vista, apreten totes soles, i tot

oprimeix: no hi ha claror, sinó tot són tenebres obscuríssimes. Això no entenc com pot ésser, que, sense haver-hi claror, lo que a la vista ha de dar pena, tot se veu.

Aleshores el Senyor no va voler que jo veiés més de tot l'infern; després he vista una altra visió de coses espantables, el càstig d'alguns vicis. A la vista me varen semblar torments molt més esglaiosos; mes com jo no en sentia la pena, no em varen fer tanta païra com aquells d'aquesta visió que deia, on el Senyor volgué que verdaderament jo sentís aquells torments i aflicció d'esperit, com si el cos ho estigués patint. Jo no sé pas com això va ésser, mes vaig prou entendre que fou una gran mercè, i que el Senyor va voler que jo veiés amb els ulls d'on m'havia deslliurat la seva misericòrdia. Que el sentir-ho a dir no és res, ni l'haver jo pensat en diferents torments altres vegades — si bé poques, que la meva ànima no hi anava bé per la via del temor — ni que els dimonis atenallen, ni altres diferents torments que jo he llegit, tot és no-rès en comparança d'aquesta pena, que és una altra cosa. En fi, hi va la diferència que hi ha entre un dibuix i la realitat, i el foc que crema en aquest món és molt poc en comparació del foc de l'altre.

Jo en vaig restar molt esglaiada, i fins ara escrivint-ho n'estic, sis anys quasibé com fa, i és així que del temor sembla faltar-me el calor natural aquí on só ara. I així, en tenir jo algun treball o dolors, no me'n recordo mai sense que em sembli no-rès tot lo que en aquest món se pot passar; i talment me sembla en part que ens planyem sense motiu. Així que, ho torno a dir, aquesta mercè fou una de les més grans que el Senyor m'ha fetes, que m'és estada de grandíssim profit, així per perdre la por a les tribulacions i contradiccions d'aquesta vida, com per dar-me cor de sofrir-les i fer gràcies al Senyor, que em va deslliurar, a lo que ara em sembla, de mals tan perpetuats i esgarrifosos.

D'aleshores ençà, com deia, tot me sembla fàcil en comparança d'un moment en què s'hagi de sofrir lo que jo allí hi vaig patir. Meravella em fa, com havent moltes vegades llegit llibres on se donen un poc a entendre les penes de l'infern, com jo no les temia ni les tenia en lo que són. ¿On me trobava jo? ¿Com me podia fer goig res de lo que em feia fer via a un lloc tan dolent? ¡Sieu Vós, Déu meu, beneït per sempre! ¡I com s'és mostrat que Vós me teníeu molta més voluntat de la que jo mateixa em tinc! ¡Quantes vegades, Senyor, me deslliuràreu d'una presó tan tenebrosa; i com jo tornava a ficar-m'hi contra el vostre voler!

D'aquí també en vaig treure el grandíssim dol que em fan les ànimes que es condemnem, en especial dels luterans, que ja eren membres de la Iglésia pel baptisme; d'aquí també em vénen grans impulsos d'aprofitar les ànimes, que certament a mi em sembla, que, per deslliurar-ne una sola de tan gravíssims torments, jo passaria moltes morts de molt bon grat. Penso que si en aquest món veiem una persona especialment benvolguda nostra en algun gran treball o dolor, sembla que la nostra natura mateixa ens convida a compassió, i si el sofriment és gran, a nosaltres mateixos ens oprimeix. Doncs, el veure una ànima per sempre en el més gran torment dels torments, ¿qui ho ha de poder sofrir? No hi ha cor que ho porti sense gran pena; que si el patir d'aquest món, sabent que al fi s'acabarà amb la vida i que ja té terme, encara ens mou a tanta compassió; sense fi com és el patir de l'altra vida, no sé pas com podem aquietar-nos veient tantes ànimes com diàriament el dimoni s'enduu.

Això també em feia desitjar, que, en una cosa tan capital com la salvació, no ens acontentem amb menos de fer tot lo que poguem de part nostra: no deixem res a fer, i plàcia al Senyor que ell sia servit de dar-nos-hi la seva gràcia. Quan d'una banda considero, que, dolentíssima

com jo era, tenia algun compte de servir a Déu, i no feia algunes coses que veig empassar-se-les els mundans com aquell qui no fa res, i al capdavall jo passava greus malalties amb molta paciència, dada del Senyor; no era inclinada a murmurar, ni a dir mal de ningú, ni em sembla poder voler mal a ningú, ni era cobejosa, ni mai recordo haver tinguda enveja que fos ofensa greu del Senyor, i algunes altres coses, que, si bé jo era tan miserable lo més ordinàriament tenia temor de Déu; i d'altra banda veig on els dimonis ja em tenien posat l'estatge — és veritat que les meves culpes, al meu parer, encara mereixien més càstig, mes amb tot era un terrible torment, — dic que perillosa cosa és l'estar tranquils, ni tenir quietut ni satisfacció l'ànima que va caient a cada pas en pecat mortal; ans, per amor de Déu, és cosa d'arrebaçar-nos de les ocasions pecaminoses, que el Senyor serà nostre ajut, com ho és estat a mi. Plàcia al Senyor que Ell no em deixi de la seva mà, a fi que jo no torni a caure, que ja tinc vist on aniria a parar. ¡No ho permeti el Senyor, per qui sa Majestat és! Amén.

Després d'haver vist això i altres grans coses i secrets, que el Senyor per sa bondat volgué mostrar-me, de la glòria que es darà als bons i pena als dolents, estant jo desitjant via i manera com jo pogués fer penitència de tant de mal, i merèixer alguna cosa per guanyar tant de bé, me sentia desig de fugir de la gent, i acabar de tot en tot d'apartar-me del món. El meu esperit no tenia punt de repòs, mes res d'adalerament inquiet, ans delitós; bé es veia que era de Déu, i que Déu havia dat calor a l'ànima pera pair altres aliments més forts dels que ella prenia.

Considerant lo que jo podria fer per Déu, vaig pensar que lo primer era seguir la vocació que el Senyor m'havia dada a religió, guardant la meua regla amb la perfecció més gran que jo pogués. Al-

trament, el monestir on jo estava ¹ tenia prou serventes de Déu, i en ell se'l servia bona cosa, si bé per raó d'haver-hi gran necessitat, les monges eixien moltes vegades a punts on amb tota honestedat i religió podíem estar. Així mateix la regla no estava fundada en son primer rigor, sinó que es guardava tal com en tota l'Orde, que és amb butlla de mitigació ²; i també hi havia d'altres inconvenients, que a mi em semblava tenir-hi molta comoditat, per ésser la casa gran i delitosa. Aquell inconvenient de les eixides era gran pera mi, si bé era jo qui en feia moltes, que algunes persones a les quals els meus prelats no podien dir que no, els venia en grat de tenir-me en llur companyia, i ells amoïnats m'ho manaven, i així, tal com se posaven les coses, hauria pogut estar poc en el monestir, que el dimoni devia en part procurar que jo no estigués a casa, que com jo feia saber a algunes monges lo que m'ensenyaven els que em tractaven, se'n treia gran profit.

Fou el cas que estant jo una vegada amb una persona ³, ella em digué a mi i a d'altres, que si nosaltres fórem per monges a la manera de les Descalces ⁴, que encara era possible de fer un monestir. Com jo estava en aquests desigs, ho vaig començar a tractar amb aquella senyora viuda, companya meva que ja he dit tenir el mateix desig ⁵. Ella començà a fer passos per dar-li renda, ara veig que no eren prou ben encaminats, mes el desig que nosaltres en teníem ens feia semblar que sí. D'altra part, com jo estava moltíssim a pler en el meu monestir que era molt del meu gust, així com la cel·la on habitava, jo m'anava encara detenint. Amb tot vàrem convenir en encomanar-ho molt a Déu.

¹ Monestir de l'Encarnació.

² Publicada per Eugeni IV, en 1432.

³ Maria d'Ocampo, parenta de Santa Teresa.

⁴ Alusió a les descalces Franciscanes, eixides de les Franciscanes mitigades d'Avila.

⁵ Donya Guiomar d'Ulloa, de la qual parla la Santa en el capítol XXIV.

Un dia, després d'haver jo combregat, sa Majestat me va manar que jo ho procurés amb totes les meves forces, fent-me Ell grans prometiments que el monestir no es deixaria de fer, i que Ell hi seria molt servit, i que es digués Sant Josep, i que aquest Sant ens guardaria a l'una porta, i la Mare de Déu a l'altra, i que Jesucrist estaria amb nosaltres, i que el monestir seria una estrella que faria gran resplendor; i que baldament les Religions estaven relaxades, que no pensés que Ell hi era poc servit; que ¿què fóra del món si no fos pels religiosos?; que digués al meu confés això que Ell me manava, i que Ell el pregava que no hi fos contrari, ni m'ho destorbés.

Aquesta visió era amb tan grans efectes, i de tal manera era aquesta parla que el Senyor me feia, que jo no podia dubtar que fos Ell. Jo vaig sentir-ne una grandíssima pena, que en part se'm representaren els grans neguits i treballs que m'havia de costar, i com jo estava tan contentíssima en aquell monestir, que, si bé jo d'abans ho tractava, no era amb tanta determinació ni certenitat que fóra un fet. Aquí semblava que se m'urgia, i com jo veia que començava una cosa de gran inquietut, estava dubtosa de lo que faria. Mes foren moltes les vegades que el Senyor me'n va tornar a parlar, posant-me davant tantes causes i raons que jo veia ésser clares i que la voluntat d'Ell era que es fes, que ja no vaig gosar fer altra cosa sinó dir-ho al meu confés ¹, i li vaig dar per escrit tot lo que passava.

Ell no gosà dir-me determinadament que ho deixés, mes, al seu entendre, era cosa descaminada conforme a raó natural, per haver-hi poquíssima i quasibé gens de possibilitat en la meua companya, que era la que ho havia de fer. La resposta del meu confés fou que jo ho tractés amb el meu prelat, i que

¹ El P. Baltasar Álvarez.

lo que ell fes, així mateix ho fes jo també. Jo no tractava aquestes visions amb el prelat, mes aquella senyora que volia fer aquest monestir ho va tractar amb ell; i el Provincial¹ s'hi va avenir molt bé, que és amic de tota religió, i li donà tot el favor que calgué, i li va dir que ell admetria la casa: varen tractar de la renda que havia de tenir, i nosaltres mai volíem que fossin mes de tretze, per moltes causes. Abans de començar-ne a tractar, vàrem escriure al Sant Fra Pere d'Alcàntara tot lo que passava, i ens donà de consell que no ho deixéssim de fer, i ens va dir en tot el seu parer.

Tot just es va començar a saber per la ciutat aquest intent, que no es podria escriure breument la gran persecució que vingué sobre nosaltres, les dites, les rialles, l'afirmar que era un disbarat: a mi, que prou bé estava en el meu monestir; a la meua companya li feien tanta persecució que la tenien neguitosa. Jo no sabia què fer-me: en part me semblava que tenien raó. Estant jo molt fatigada, encomanant-me a Déu, sa Majestat va començar d'aconsolar-me i animar-me. Me va dir que aquí veuria lo que havien passat els sants que havien fundades les religions; que moltes més persecucions em calia passar de les que jo pensar podia, que no en féssim cabal. Me deia algunes coses a dir a la meua companya, i lo que a mi em feia més meravella és que tot seguit ens trobàvem aconsolades de lo passat i amb cor de resistir a tothom. I fou així que ni de gent d'oració, ni de tota la ciutat hi havia quasibé ningú que aleshores no fos en contra nostra i no li semblés l'intent un disbarat grandíssim.

Tantes foren les dites i la remor del meu mateix monestir, que el Provincial trobà cosa dura el fer la contra a tots, i així va mudar de parer, i no volgué admetre el nou convent. Va dir que la renda no era segura, i que era poca, i que la contradicció era

¹ P. Gregori Fernàndez.

gran; i en tot semblava tenir raó, i finalment ho va deixar i no ho volgué admetre. Nosaltres, que ja semblava que teníem rebuts els primers cops, en tinguérem grandíssim sentiment: jo en especial vaig sentir molt de veure'm el Provincial contrari, que volent-ho ell, jo estava disculpada amb tothom. A la meua companya ja no la volien absoldre si no ho deixava, que deien tenir ella obligació de llevar l'escàndol.

Ella se n'anà a un gran lletrat, molt gran servent de Déu, de l'Orde de Sant Domingo ¹, a dir-li i donar-li compte de tot. Això fou fins abans d'haver tornat enrera el Provincial, que en tota la ciutat no teníem qui ens volgués donar parer, i així deien que ens deixàvem dur de la nostra fantasia. Aquesta senyora va donar relació de tot, i compte de la renda que tenia de son majorat a aquest sant baró, amb força desig que ell ens assistís, que era l'home de més lletres que aleshores hi havia a la ciutat i pocs li anaven davant en la seva Orde. Jo li vaig dir tot lo que pensàvem fer, i alguns dels motius. No li vaig dir res de cap revelació, sinó les raons naturals que em movien; que jo no volia que ens donessin parer sinó segons elles. Ell ens digué que li déssim vuit dies de temps per respondre, i que si estàvem determinades a fer lo que ell ens diria. Jo li vaig dir que sí; mes, si bé jo deia això, i em sembla que ho hauria fet, mai se'm treia una assegurança que això es faria. La meua companya tenia més fe; ella mai es determinava a deixar-ho per res que li diguessin. Jo, si bé com dic, trobava impossible que es deixés de fer, de tal manera crec ésser verdadera una revelació, en quant no vagi contra lo que està en la Sagrada Escriptura o contra les lleis de la Iglésia que nosaltres som obligats a complir. Així que, si bé a mi verdaderament me semblava ésser cosa de Déu, si aquell lletrat m'hagués dit que no ho podíem fer

¹ El P. Pere Ibáñez.

sense ofendre'l, i que anàvem contra la consciència; me sembla que seguidament ho hauria deixat i cercat un altre medi: emperò a mi el Senyor no em dava sinó aquest.

Aquest servent de Déu me deia després, que ell havia pres càrrec d'aquest afer amb tota determinació de posar-s'hi de ferm que ens deixéssim de fer-ho, que ja el clamor del poble era arribat a son coneixement, i ell també ho trobava un desacert; i al saber que havíem acudit a ell, un cavaller el feu avisar, que mirés lo que feia, que no ens afavorís; i que en començant a mirar ell mateix lo que ens havia de respondre, i el fi que nosaltres teníem i la manera de vida i religió, li va entrar el convenciment d'ésser cosa molt del servei de Déu, i que no es devia pas deixar de fer. Així que sa resposta fou que ens afanyéssim a complir-ho, i digué l'estil i manera que era de tenir, i que si bé els cabals eren pocs, que en alguna cosa calia refiar-se de Déu; que, aquell que hi fes contradicció, que anés a ell, que ell li faria resposta. I així sempre ens va afavorir, com després diré.

Amb això fórem molt aconsolades, com també per estar ja més aplacades algunes persones santes que ens solien venir contràries, i fins algunes ja ens eren d'ajut. Entre aquestes era aquell sant cavaller de qui ja he fet esment, al qual, sant com és ell, li semblava nostre intent encaminat a gran perfecció, per estar tot ell fundat en l'oració, i si bé els medis li semblaven molt dificultosos i descaminats, ell decantava el seu parer a que podia ésser cosa de Déu. Es que el Senyor mateix el mouria com també va moure al Mestre, això és, aquell clergue servent de Déu que vaig dir ¹, que és espill de tota la ciutat, com a persona que Déu l'hi té per remei i aprofitament de moltes ànimes, i ja s'avenia a dar favor a aquest afer.

¹ El Mestre Gaspar Daza.

Així estaven les coses, sempre amb el socors de moltes oracions, tenint comprada ja bona part d'una casa, si bé era petita; mes d'això a mi res se me'n dava, que el Senyor m'havia dit d'entrar-hi com pogués, que després jo veuria lo que sa Majestat feia: ¡i que bé que ho he vist! I així, per més que veia ésser poca la renda, jo tenia cregut que el Senyor ho havia d'ordonar, i afavorir-nos per altres medis.

CAPÍTOL XXXIII

PROCEDEIX EN LA MATEIXA MATÈRIA DE LA FUNDACIÓ DEL GLORIÓS SANT JOSEP. DIU COM A ELLA LI MANAREN DE NO OCUPAR-SE'N, I EL TEMPS QUE HO VA DEIXAR, I ALGUNS TREBALLS QUE VA TENIR, I COM EL SENYOR LA N'ACONSOLAVA.

SUMARI. *El Provincial li retira sa vènia. — Al manament del seu confés, la Santa renuncia al seu intent. — Noves comunicacions de Teresa amb el P. Ibàñez; ella li fa la història del seu interior, i en reb gran confortança. — Ella comença a tractar amb el P. Gaspar de Salazar. — Nostre Senyor li mana de tornar a emprendre l'afer de la fundació. — Ella ho fa amb l'aprovació dels seus confessos. — Aparicions de Sant Josep i de Santa Clara. — Meravellosa visió de la Mare de Déu i de Sant Josep.*

Altrament, estant els afers en aquest estat i tan aprop d'enllestir-se, que l'endemà havien de fer-se les escriptures, fou quan el nostre Pare Provincial va mudar de parer. Jo crec que ell fou mogut per ordenació divina, com després s'és mostrat: és que com les oracions eren tantes, el Senyor anava perfeccionant l'obra, i disposant que es fes per una altra via. Com ell no ho va voler admetre, tantost el meu confés me manà que no me n'ocupés més: amb tot el Senyor sap els grans treballs i afliccions que m'havia costat el posar-ho en el punt on era. Com la cosa es va deixar, i així es va estar, fou més confirmació que tot era un disbarat de dones, i va créixer la murmuració sobre mi, tot i havent-m'ho manat fins aleshores el meu Provincial.

Jo era molt mal vista en tot el meu monestir, per voler jo fer monestir més tancat. Deien que jo les afrontava, que allí també podia servir a Déu, puix d'altres n'hi havia millors; que jo no tenia amor a la casa, que millor era procurar renda pera ella que no pas per altra part. Unes monges deien que em possessin en la presó ¹; d'altres, ben poques, deien alguna cosa en fayor meu. Jo veia prou que elles en moltes coses tenien raó, i de vegades els dava explicació; si bé, com jo no havia pas de dir lo principal, que era manar-m'ho el Senyor, jo no sabia què fer, i així callava. A voltes Déu me feia una gràcia molt gran, que tot això plegat no em feia neguit, sinó que ho vaig deixar amb tanta facilitat i alegria, com si res m'hagués costat. I això ningú ho podia creure, ni tan sols les mateixes persones d'oració que em tractaven, sinó que pensaven estar jo molt contristada i avergonyida, i fins el meu mateix confés no ho acabava de creure. Jo, com me semblava haver fet tot lo que havia pogut, creia no era obligada a més en ordre a lo que el Senyor m'havia manat, i m'estava en el monestir, que jo hi vivia molt satisfeta i molt a pler. Mai podia per això deixar de creure que es faria, si bé jo no veia medi, ni sabia com ni quan, mes ho tenia per molt cert.

Lo que molt me va fatigar fou una vegada que el meu confés ², com si jo hagués feta alguna cosa contra sa voluntat — seria que el Senyor també voldria que no em deixés de venir tribulació d'on més m'havia de doler — i estant jo entre aquesta multitud de persecucions, que a mi em semblava que del confés m'havia de venir el conhort, aleshores ell me va escriure que en lo que havia passat ja veuria jo que tot era un somni, que d'aquí avant jo m'esmenés en no voler fer res de nou, ni tan sols parlar-ne, puix jo veia l'escàndol que n'era vingut,

¹ Una cel·la obscura del mateix monestir, segons s'estimava en aquells temps.

² P. Baltasar Alvarez, S. J.

i d'altres coses, totes pera fer penar. Això em va donar una pena més gran que tot plegat, semblant-me si jo era estada ocasió i tingut culpa que Déu fos ofès, i que si aquestes visions eren ilusió, que tota l'oració que jo tenia era engany, i que jo anava molt enganyada i perduda. Això em va estrènyer fins a l'extrem d'estar tota torbada i amb grandíssima aflicció; mes el Senyor que mai m'ha faltat, que en tots aquests treballs que he contat, sovint m'aconsolava i esforçava, com aquí no cal recontar, me va dir aleshores que no m'entristís, que en aquell afer jo havia servit molt a Déu, en comptes d'ofendre'l; que fes lo que em manava el confessor de callar mentrestant, fins que fos temps de tornar-hi. Me'n vaig trobar tan aconsolada i contenta, que em semblava no-rès tota la persecució que hi havia sobre meu.

Aquí el Senyor me va ensenyar el grandíssim bé que és de passar treballs i persecucions per Ell; que fou tan gran el creixement d'amor de Déu que jo vaig veure en la meva ànima amb altres moltes coses, que jo en tenia meravella; i això em fa el no poder deixar de desitjar treballs. I les altres persones pensaven que jo estava molt confusa; i prou n'hauria estat, si el Senyor no m'hagués afavorida tan extremadament amb una mercè tan gran. Aleshores començaren a venir-me més grans els abrívaments d'amor de Déu que tinc dit, així com més grans arrapaments, si bé jo callava, i no deia a ningú aquestes ganàncies.

Aquell sant baró dominic ¹ no deixava de tenir per tan cert com jo que això fóra un fet; i com jo no volia ocupar-me'n, per no fer contra l'obediència del meu confés, ell ho tractava amb la meva companya, i escrivien a Roma i obrien camí.

En això també va procurar el dimoni que s'entengués, d'una persona a una altra, que jo havia

¹ P. Pere Ibàñez.

vista alguna revelació sobre aquest afer, i venien a dir-me amb molta por que els temps eren dolents, i que podria ésser que llevessin alguna cosa en contra meu i anessin a delatar-me als inquisidors. A mi em va fer gràcia, i em va fer riure, que en aquest punt jamai vaig témer, que jo sabia bé de mi, que en cosa de la fe, per la menor cerimònia de la Iglésia que algú em veiés contravenir, o per qualsevol veritat de la Sagrada Escriptura, afrontaria mil morts. Vaig respondre que d'això no temessin, que prou mal seria per la meva ànima, si en ella hi havia res que em fes témer la Inquisició; que si jo pensava haver-hi motiu, que jo mateixa me n'aniria a cercar-la; i que si em calumniaven, el Senyor me deslliuraria i jo n'eixiria amb guany.

Ho vaig tractar amb aquest Pare meu dominic, que, com deia, era gran lletrat, i jo podia estar segura amb lo que ell me digués, i al mateix temps li vaig recontar totes les meves visions, i la meva manera d'oració, i les grans mercès que el Senyor em feia, amb la major claredat que vaig poder, i li vaig fer de súplica que ho mirés ben bé, i em digués si hi havia res contra la Sagrada Escriptura, i de tot quin era el seu sentir. Ell me donà molta assegurança, i al meu parer ne tregué profit; que si bé ell era molt bo, d'aquí avant es va donar molt més a l'oració, i es va apartar en un monestir de la seva Orde, on hi ha molta solitud, per poder-s'hi exercitar millor. Allí s'hi estigué dos anys, i amb gran sentiment d'ell l'en va treure l'obediència, que l'hagueren de menester, per ésser ell la persona que era.

Quan ell se n'anà, en part ho vaig sentir molt, per la gran falta que em feia, si bé no l'en vaig destorbar; mes vaig entendre el guany que ell ne treuria, que estant jo en gran pena de sa partença, el Senyor me va dir que m'aconsolés i no en tingués, que ben guiat anava. D'allí en tornà amb gran profit de la seva ànima, i tan avençat en la via espiri-